

VESILAHDEN KUNTA

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS 15.5.2015

tark.1.6.2015, 9.1.2018, 10.10.2018

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee kiinteistöjä Vesilahden kunnan Jokioisen kylän kiinteistöä Kortesus (4:3), Kirkonkylän kiinteistöjä Tapola (2:239), Pikku-Tallinen (4:92), Tallinen (4:96), Kärkölän kylän kiinteistöjä Sinisalo (2:4), Rantamaa (2:12), Kotiranta (2:13), Kaislaranta (2:15), Onnela (2:17), Onnelan puistokaari (2:19), Timola (2:20), Lehtonen (2:22), Rantanen (2:23), Santanen (2:24), Pihlajamäki (2:25), Hannula (2:27), Helvilä (2:29), Tuonenporras (2:59), Vanhain-koti (6:1), Kunnansihteerin talo (6:3), Anttila (6:26), Savikko (7:0), Metsäsalo (2:71), Rautialan kylän kiinteistöjä Rautiala (1:55), Koivula (5:1), Saviranta (5:10) sekä Sakoisten kylän kiinteistöjä Hollo (2:35), Koivumäki (2:46) ja Saarikko 4:85 sekä tiealuetta 922-895-2-14.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 119 ja 200 sekä katualuetta, yleisen tien aluetta ja lähivirkistysaluetta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) tarkoitus on määritellä Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:ssä mm. seuraavasti: "Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen viireilletulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointimenettelyistä." Tarkoituksena on siis kertoa, miksi kaava laaditaan, miten asia etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa.

Suunnittelualueen sijainti merkittynä sinisellä aluerajauksella maanmittauslaitoksen ilmapäätökuvaan. Tilarajat kuvassa punaisella. Alueen tarkempi rajausta saattaa vielä muuttua suunnittelutyön kuluessa.

SUUNNITTELUALUE

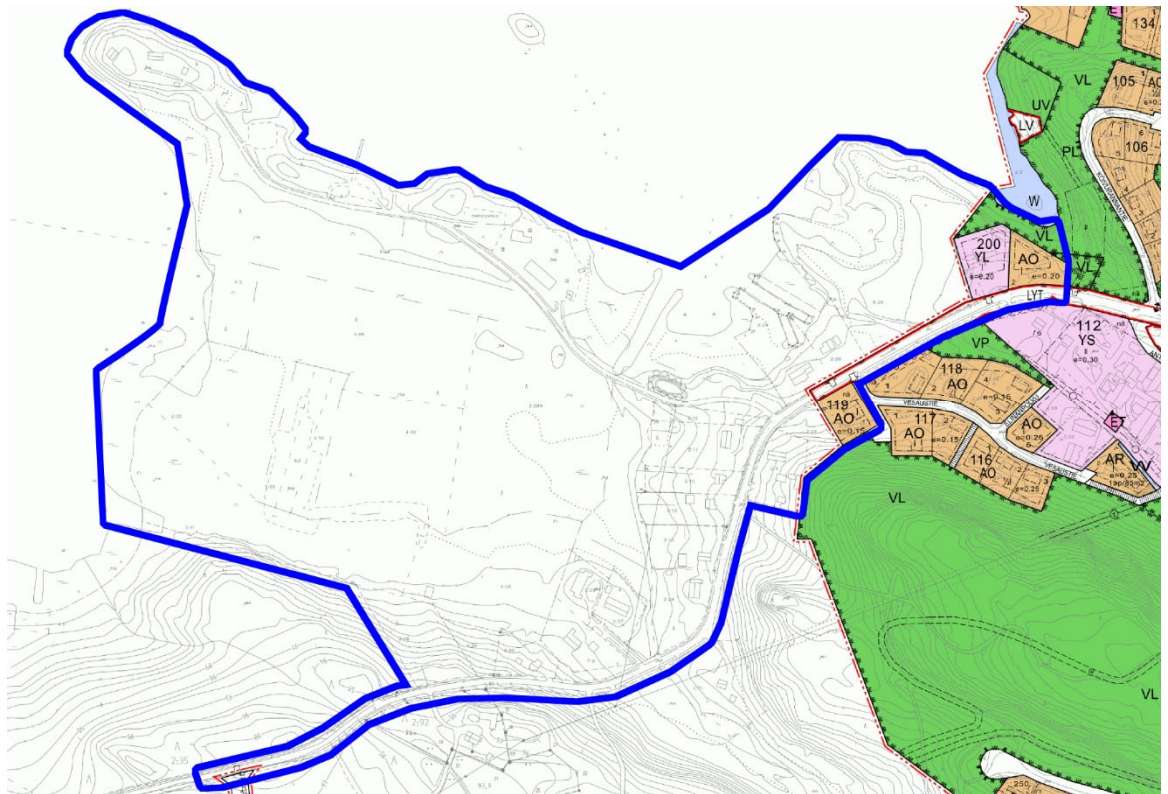
Asemakaava ja asemakaavan muutosalue sijaitsee Vesilahden kunnan Kirkonkylässä sekä Sakoisten ja Kärkölän kylässä Rautialantien varressa. Alue rajautuu Pyhäjärveen pohjoisrajastaan, Kirkonkylän asemakaava-alueisiin itäosastaan sekä etelärajaltaan maa- ja metsätalousalueisiin. Alueen pinta-ala on n. 32,6 hehtaaria. Rautialantien varteen on rakentunut asutusta ja pääosa alueesta on metsäaluetta. Lammasniementien varressa ovat kunnan varikko ja venevalkama laitureineen ja tien päässä virkistysalueella sauna.

ALOITE

Asemakaava ja asemakaavamuutos on tullut vireille Vesilahden kunnan aloitteesta. Asemakaavan ja asemakaavamuutoksen vireilletulosta on tehty päätös 1.6.2015 § 144 kunnanhallituksen kokouksessa.

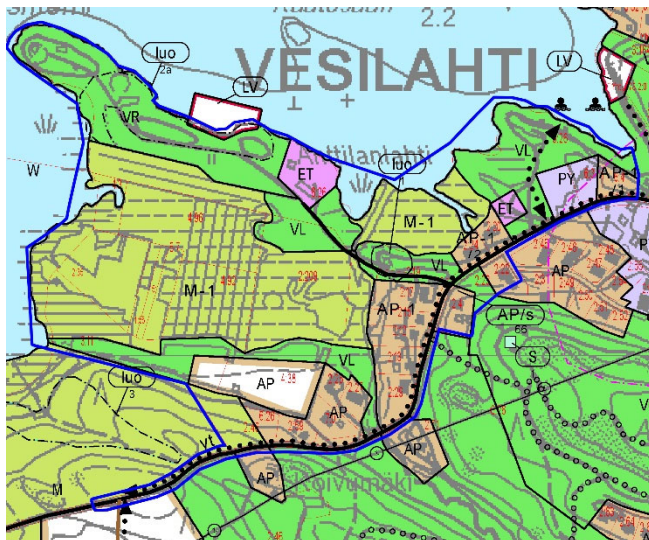
LÄHTÖTIEDOT JA SUUNNITTELUUTILANNE

Asemakaava

Suunnittelualue on rajattu sinisellä yllä olevaan kuvaan kaavayhdistelmästä. Pääosalla aluetta ei ole voimassa asemakaavaa. Alueen eteläosassa suunnittelualueessa on mukana kortteli 119 ja yleisen tien alue (kaava vuodelta 1981), kortteli 200 (kaava vuodelta 1998), lähivirkistysaluetta (kaava vuodelta 1984 ja 1998) ja Savelanmetsänhelmen kaava-alueen katualueen pää. Kaava-alue rajautuu alueen itäosassa kortteliin 118 (kaava vuodelta 1981), kortteliin 112 (kaava vuodelta 2007) ja lähivirkistysalueisiin (kaava vuodelta 1998 ja 2007).

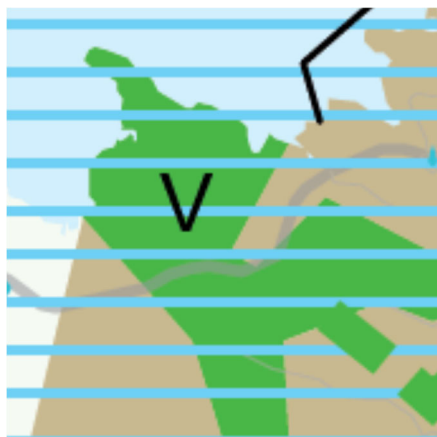
Yleiskaava

Suunnittelualue rajattu sinisellä katkoviivalla viereisessä osayleiskaavan kuvaotteessa. Alueella on voimassa Kirkonkylän osayleiskaavan muutos ja laajennus joka on hyväksytty 13.11.2006 ja tullut kaikilta osilta voimaan v. 2007. Yleiskaavassa Lammasniemen alue on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR). Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luontoarvojen säilymiseen. Pohjoisrannalle on osoitettu venevalkama

(LV) sekä yhdyskuntateknisen huollon alue (ET). Lammasnie-

meen on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo/2a). Lammasniementien varteen on osoitettu lähivirkistysalue (VL) sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo/1). Lammasniemen etelä- ja länsipuolen maa-alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen / vesijättöalueiksi (M-1) ja lähivirkistysalueeksi (VL). Rautialantien varteen on osoitettu pientalo- valtaisia asuntoalueita (AP) sekä rantavyöhykkeelle sijoittuvat vakituisen asutuksen alueet (AP-1) joissa luku merkinnän alapuolella osoittaa nykyisten rakennuspaikkojen määrän alueella. Rakennuspaikkojen määrä ratkaistaan tarkemmin asemakaavalla. Rautialantie on osoitettu yhdystie/kokoojakatu merkinnällä ja sen rinnalla on pisteviivalla merkitty kevyen liikenteen reitti/yhteystarve. Alue rajautuu etelässä lähivirkistysalueeseen (VL) sekä pientalovaltaisiin asuntoalueisiin.

Maakuntakaava : Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Rautialantien varren alue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi (ruskeaväri). Merkinnällä osoitetaan asumisen, kaupan ja muiden palvelujen, työpaikkojen sekä muiden taajama-toimintojen rakentamisalueet. Merkintä sisältää niihin liittyvät pääväyliä pienemmät liikennealueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet, paikallisesti merkittävät ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat teollisuusalueet sekä paikallisesti merkittävät virkistys- ja suojelun alueet ja ulkoilureitit. Alueelle on osoitettu Virkistysalue (V, vihreäväri). Alue on osa kasvutaajamien kehittämisvyöhykettä. Suunnittelualue sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella.

Muut suunnitelmat ja lähtökohdat sekä laadittavat selvitykset

Alue sijaitsee valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamalla valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, Vesilahden kulttuurimaisemat (Valtioneuvoston periaatepäätös 5.1.1995)

Alueelta ei ole tiedossa kiinteitä muinaisjäännöksiä, eikä Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia, valtakunnallisissa inventoinneissa mainittuja kohteita. Kirkonkylän osayleiskaavaa varten tehtyjä selvityksiä hyödynnetään soveltuvin osin asemakaavoituksessa.

- Vesilahti, Kirkonkylän ja sen ympäristön rakennusinventointi ja maisemahistoria selvitys, Jari Heiskanen 2004
- Vesilahti, arkeologinen inventointi, Juha-Matti Vuorinen, Tampereen museot 1996
- Arkeologiset täydennysinventoinnit, Tampereen museot 2006
- Keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen osainventointi, Pirkanmaan maakuntamuseo 2006

- Vesilahti, Kirkonkylän osayleiskaava-alueen luontoselvitys, Mira Ranta, 2004

Luontoselvitykseen pohjautuen on Kirkonkylän osayleiskaavassa luo -merkinnällä osoitettu luonnonympäristön kannalta arvokkaat alueet, joissa on Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai muuten luonnonympäristön ja maiseman kannalta arvoja. Näitä alueita koskee kaavamääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen ja eliölajiesiintymien säilyttämisedellytykset. Suunnittelualueella sijaitsevat kohteet ovat seuraavat: luo/1 on Lammasniemen-tien varrella Anttilanlahden rannalla kasvava luonnonsuojeluasetuksen mukaisesti rauhoitettu kynäjalava. luo/2a on Rantalehto, joissa kasvillisuus eroaa ympäristöstään merkittävästi ja lahoppuun osuus on suuri.

Alueelta on laadittu asemakaavoituksen pohjaselvityksiksi:

- Lammasniemen asemakaava-alueen luontoselvitys, Laura Uimonen, 2016
- Liite em. Lausunto Liito-oravista alueella 3.4.2017, Laura Uimonen
- Vesilahti Lammasniemen asemakaava-alueen arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi, Pirkanmaan maakuntamuseo, 2016-18

Alueen pohjakartta on hyväksytty 23.1.2012.

MAANOMISTUS

Suunnittelualue on osin Vesilahden kunnan omistuksessa. Suunnittelualueella on myös yksityisten maanomistajien omistuksessa olevia kiinteistöjä.

TAVOITTEET

Asemakaavoituksen tavoitteena on Vesilahden Kirkonkylän osayleiskaavan toteuttaminen.

Asemakaavassa Lammasniemi tullaan pääosin osoittamaan virkistysalueena ja varaudutaan alueen virkistystoimintojen kehittämiseen. Alueella tutkitaan uusien virkistystoimintojen sijoittamista sille ja mahdollisesti yhdyskuntateknisen huollon alueen (kunnan varikko) siirtämistä ranta-alueelta pois.

Asemakaavoituksen tavoitteena on osoittaa alueen toteutuneet asuinrakennuspaikat nykyistä käyttöä vastaavina.

Yleiskaavassa osoitettujen pientalovaltaisten asuntoaluevarausten (AP) toteuttamiskelpoisuus arvioidaan ja tarvittaessa selvitetään muita mahdollisia uusia asumiseen soveltuvia alueita.

Kaavoituksessa huomioidaan julkisten palvelujen ja hallinnon alueella (PY) kunnan omistuksessa olevan päiväkotikorttelin poistuminen päiväkotikäytöstä ja selvitetään mahdollisuutta si-joittoa alueelle asumista.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 § mukaan kaavaa laadittaessa on vaikutuksia selvitettävä siinä laajuudessa, että voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön; (turvallisuus, viihtyisyys)
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. (rakennuskulttuuri, maisema- ja kylätaajamakuva)

Asemakaavan muutoksessa korostuvat edellä luetelluista kohdat 1,3, 4 ja 5.

OSALLISET

Keskeisinä osallisina voidaan pitää seuraavia:

- Suunnittelualueen sekä siihen rajautuvien alueiden kiinteistöt ja asukkaat
- Suunnittelualueella ja sen lähivaikutusalueella sijaitsevat yritykset ja niiden työntekijät
- Pirkanmaan ELY-keskus
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Vesilahden kunnan tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta, kasvatus- ja opetuslautakunta sekä Pirkkalan kunnan hyvinvointilautakunta ja Pirkkalan kunnan ympäristöterveys-lautakunta
- Pirkanmaan pelastuslaitos
- Elenia Oyj

Osallisten luetteloa voidaan täydentää työn aikana.

OSALLISTUMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Vireillepano

Kaavoituksen vireilletulosta on kuulutettu 17.6.2015 Lempäälän-Vesilahden Sanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja internet-sivuilla. Suunnittelualueen sekä siihen rajautuvien alueiden kiinteistöjen omistajia ja asukkaita tiedotetaan vireilletulosta kirjeitse. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä kunnantalon teknisessä palvelukeskuksessa nähtäville asettamisesta alkaen koko suunnittelutyön ajan ja se lähetetään tiedossa oleville kaava-alueen osallisille. Osallisilla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta joko suullisesti tai kirjallisesti.

Valmisteluvaihe

Valmisteluvaiheessa laaditaan asemakaavaluonnos, joka lähtökohdat huomioiden mahdollisimman hyvin vastaa asetettuja tavoitteita. Tarvittaessa järjestetään neuvotteluja eri osapuolten kesken. Tässä vaiheessa tehdään myös tarvittavat selvitykset. Kunnanhallituksen hyväksymä asemakaavaluonnos asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi mielipiteiden saamista varten kunnantalon teknisessä palvelukeskuksessa sekä kunnan Internet-sivuilla. Nähtävänä olosta tiedotetaan Lempäälän- Vesilahden Sanomissa, kunnan ilmoitustaululla ja internet-sivuilla. Tarvittaessa pyydetään lausuntoja asianomaisilta viranomaisilta. Osalliset voivat esittää mielipiteensä luonnoksesta sen nähtävänäoloaikana suullisesti tai kirjallisesti.

Ehdotusvaihe

Saadun palautteen jälkeen kaavaluonnokseen tehdään tarvittavat muutokset ja laaditaan kaavaehdotus, jonka kunnanhallitus käsittelee. Tämän jälkeen asemakaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville kunnanviraston teknisessä palvelukeskuksessa sekä kunnan Internet-sivuilla 30 päivän ajaksi. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot asianomaisilta viranomaisilta. Kaavaehdotuksen nähtävänäoloaikana kunnan jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Nähtävänäolosta julkaistaan sanomalehtikuulutus Lempäälän–Vesilahden Sanomissa sekä kunnan ilmoitustaululla ja internet-sivuilla. Suunnittelualueen sekä siihen rajautuvien alueiden kiinteistöjen omistajia ja asukkaita tiedotetaan kirjeitse. Kaavaehdotuksesta jätettyihin muistutuksiin laaditaan vastineet, ja mikäli ne antavat aihetta, kaavaehdotusta tarkistetaan. Muistutuksen tehneille postitetaan kaavoittajan vastine.

Hyväksymisvaihe

Kunnanvaltuusto päättää asemakaavan hyväksymisestä. Osallisilla on 30 päivän valitusoikeus kunnanvaltuuston päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Muistutuksen tehneitä tiedotetaan hyväksymispäätöksestä.

Yhteystiedot

Kirjalliset mielipiteet/muistutukset/lausunnot osoitetaan: kunnanhallitus, Vesilahden kunta, Lindinkuja 1, 37470 Vesilahti Yhteyshenkilö: Aluearkkitehti Leena Lahtinen puh. 040 335 4223 leena.lahtinen@urjala.fi

Aikataulu

Asemakaavan valmisteluvaiheeseen on ryhdytty talvella 2014. Kaavahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 2.6.2015 alkaen. Tavoitteena on asettaa kaavan valmisteluaineisto sekä asemakaavaluonnos nähtäville syksyllä 2018. Ehdotusvaihe ajoittunee vuoden 2018-19 talveen.

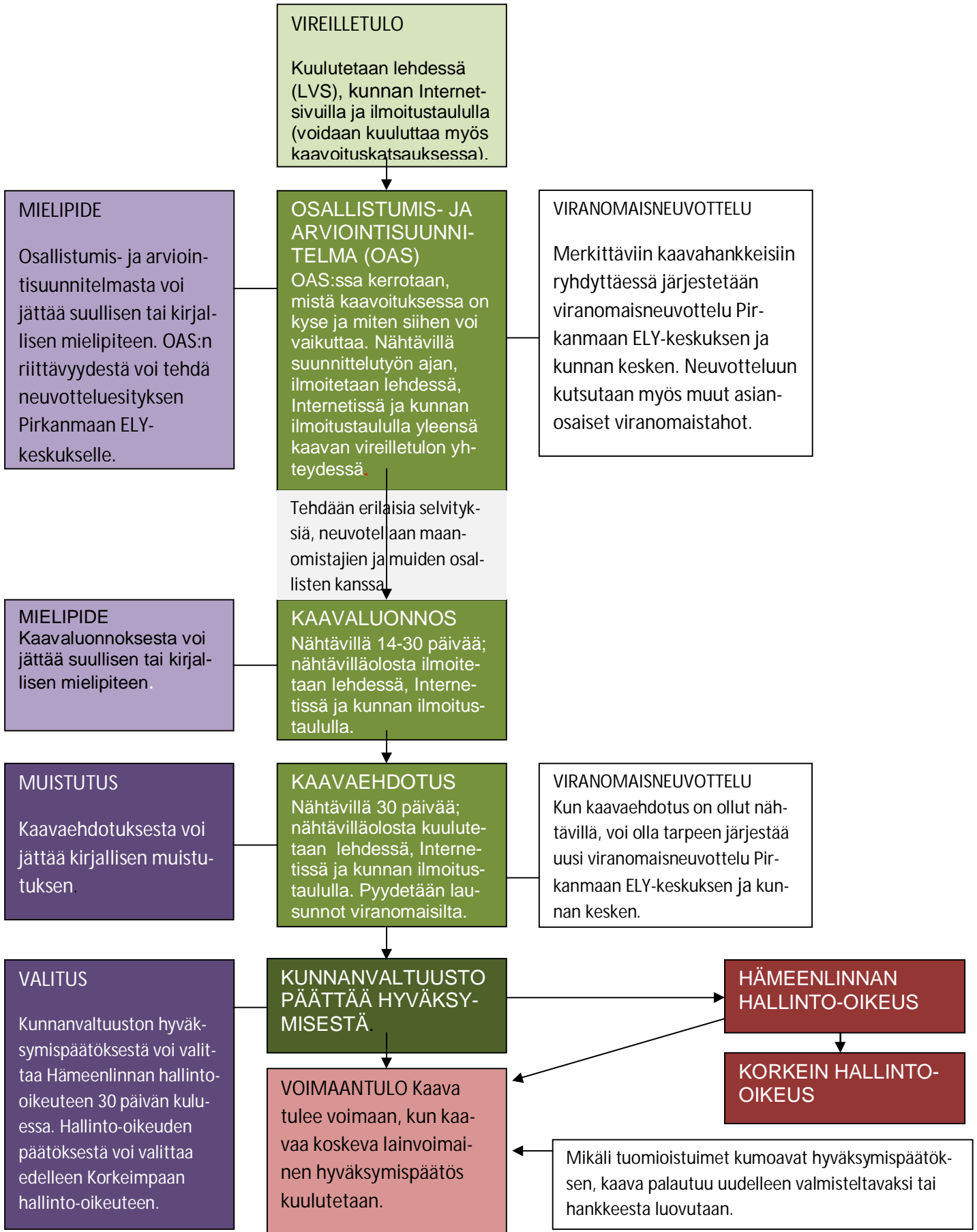
KAAVOITUKSEN KULKU

OSALLISET VOIVAT OSALLISTUA KAAVAN VALMISTELUUN

KUNTA LAATII KAAVAN JA PÄÄTTÄÄ HYVÄKSYMISESTÄ

VALTION VIRANOMAISET OHJAAVAT

HALLINTOTUOMIOISTUIMET RATKAISEVAT RIIDAT

Kaavoituksen kulku Vesilahden kunnassa

Kuntalaiset voivat vaikuttaa kunnan kaavoitukseen esimerkiksi tekemällä aloitteita.

Kaavan vireilletulo

Kaavan vireilletulosta päättää kunnanhallitus ja siitä tiedotetaan kuulutuksella. Vireilletulosta voidaan ilmoittaa myös vuosittain laadittavassa kaavoituskatsauksessa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Jokaisesta kaavasta laaditaan valmistelutyön alkuvaiheessa osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jonka hyväksyy kunnanhallitus kaavoitustoimikunnan esityksestä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään, miten osallistuminen ja vuorovaikutus sekä kaavan vaikutusten arviointi järjestetään. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan julkisesti nähtäville, ja se lähetetään kaavan tiedossa oleville osallisille. Osalliset voivat antaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, ja heillä on myös mahdollisuus esittää Pirkanmaan ympäristökeskukselle neuvottelua osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä.

Valmisteluvaihe

Kaavan lähtökohtien ja tavoitteiden pohjalta laaditaan kaavaluonnos, joka kunnanhallituksen hyväksymisen jälkeen pidetään julkisesti nähtävillä 14–30 päivää; nähtävillä olosta kuulutetaan lehdessä. Osalliset voivat tällöin esittää mielipiteensä laadittavana olevasta kaavasta joko suullisesti tai kirjallisesti. Mielipiteet kaavasta kirjataan valmisteluasiakirjoihin. Kaavan luonnosvaiheessa voidaan lisäksi järjestää yleisötilaisuus, josta tiedotetaan lehdessä.

Ehdotusvaihe

Nähtävilläolon jälkeen ja kun asianomaiset viranomaiset ovat kertoneet kommenttinsa kaavaluonnoksesta, on usein tarvetta tarkistaa kaavasunnitelmaa. Tässä vaiheessa luonnosta voidaan muokata, jonka jälkeen kaava käsitellään kunnanhallituksessa. Kunnanhallitus asettaa kaavan ehdotuksena nähtäville 30 päivän ajaksi kunnan ilmoitustaululle. Vaikutuksiltaan vähäisissä kaavahankkeissa riittää 14 päivän nähtävilläoloaika. Nähtävilläoloaikana kaavasta voi tehdä kirjallisen muistutuksen kunnanhallitukselle. Mielipiteet ja muistutukset kulkevat kaavan mukana sen eri käsittelyvaiheissa. Ehdotusvaiheessa kaavasta pyydetään tarvittavat viranomaislausunnot. Kaavoittaja antaa jokaiseen muistutukseen ja lausuntoon vastineen. Jos saatujen muistutusten tai lausuntojen johdosta osoittautuu tarpeelliseksi muuttaa kaavaehdotusta, asetetaan se uudelleen nähtäville, elleivät muutokset ole luonteeltaan vähäisiä.

Hyväksyminen

Kunnanvaltuusto hyväksyy kaavat, lukuun ottamatta vähäisiä asemakaavamutoksia, jotka hyväksyy kunnanhallitus. Kaavan hyväksymispäätöksestä tiedotetaan kuntalaisille ja niille muistutuksen tai lausunnon jättäneille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Päätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen ja hallinto-oikeuden ratkaisusta edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kaava tulee voimaan, kun valtuuston hyväksymispäätöksestä sen tullessa lainvoimaiseksi ilmoitetaan lehti-kuulutuksella, kunnan ilmoitustaululla sekä kirjeitse lain ja tilanteen edellyttämällä tavalla.

VESILAHDEN KUNTA

LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

PALAUTERAPORTTI 03.10.2018

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (01.06.2015 ja 09.01.2018)

Saapuneet lausunnot:

Palautteen antaja	Pvm
Pirkanmaan liitto	22.6.2015
Pirkanmaan pelastuslaitos	3.8.2015, 26.2.2018
Pirkanmaan ELY-keskus	13.8.2015
Vesilahden kunnan tekninen jaosto	20.8.2015
Pirkanmaan maakuntamuseo	2.9.2015
Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta	2.9.2015, 10.4.2018
Vesilahden kunnan hyvinvointilautakunta	3.11.2015
Vesilahden kunnan sivistyslautakunta	28.3.2018
Yksityinen #1	11.8.2015
Yksityinen #2	18.8.2015

LAUSUNTO	VASTINE
Pirkanmaan liitto: Pirkanmaan liitto ei jätä lausuntoa Lammasniemen asemakaava ja asemakaavamutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Vesilahden kunnanhallitus: Todetaan saapunut lausunto.
LAUSUNTO	VASTINE
Pirkanmaan pelastuslaitos: 3.8.2018: Pirkanmaan pelastuslaitoksen toimintavalmius suunnitelma-alueella on riittävä suhteessa esitettyjen toimintojen riskeihin. Aluepelastuslaitoksella ei ole huomautettavaa ehdotuksen suhteen. Alueen kunnallisteknisen suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä tulee huomioida pelastustoimen sammutusveden tarve siten, että sammutusvettä on saatavilla enintään 250 m etäisyydellä. 26.2.2018: Pelastuslaitoksella ei tässä vaiheessa ole tarvetta lausua suunnitelmista, mutta mielellään lausun varsinaisesta kaavaehdotuksesta.	Vesilahden kunnanhallitus: Kunnallisteknisen suunnittelun yhteydessä huomioidaan sammutusveden tarve.

LAUSUNTO	VASTINE
Pirkanmaan ELY-keskus:	Vesilahden kunnanhallitus:
Asemakaava-alueen kokoojaväylänä toimii Rautialantie, joka on Lammasniemen asemakaava-alueen kohdalla valtion hallinnoimaa maantietä 13759. Rautialantien parantaminen Kesolan liittymän (maantien 301) ja Anttilantien katuliittymän välillä on käynnissä. Tiesuunnitelman mukaan tien parantamisen jälkeen Rautialantien parannettu osuus lakkaa maantienä. Myös Anttilantien ja Suomelantien katuliittymien välillä Rautialantie lakkaa myöhemmin maantienä, kun tien rakenne on parannettu. Lammasniemen kaava-alueen kohdalla Rautialantie pitää osoittaa asemakaavassa katuna. Rautialantie pitää kaavoittaa kaduksi myös muilla alueilla tulevissa asemakaavamuutoksissa sekä uusilla asemakaava-alueilla.	Rautialantie tullaan osoittamaan katualueeksi siltä osin, kun se sisältyy asemakaavoitettavaan alueeseen.
LAUSUNTO	VASTINE
Vesilahden kunnan tekninen jaosto:	Vesilahden kunnanhallitus:
Vesilahden kunnan teknisellä jaostolla ei ole huomautettavaa 9.6.2015 päivätystä Lammasniemen asemakaavan ja asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Todetaan saapunut lausunto.
LAUSUNTO	VASTINE
Pirkanmaan maakuntamuseo:	Vesilahden kunnanhallitus:
Suunnittelualue sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella ja omaa myös rakennettuun ympäristöön liittyviä kulttuurihistoriallisia arvoja. Alueelta laadittu rakennusinventointi tulee päivittää ja varmistaa, että siinä esitetyt tiedot vastaavat asemakaavan tarkkuutta ja kaavan tavoitteita. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vielä jäljellä olevien avoimien maisematilojen säilyttämiseen. Tiedossa olevien lähikohteiden, topografian ja vanhojen karttojen perusteella kaava-aluetta voidaan pitää potentiaalisena ennestään tuntemattomien kiinteiden muinaisjäännösten tai muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden löytymisen näkökulmasta. Niiden huomioonottaminen kaava-hankeessa edellyttää arkeologisen inventoinnin suorittamista MRL 9 §:n mukaisesti. Muuttuvan maankäytön alueilla ja niiden lähistöllä tutkimus on toteutettava tarkkuusinventointina.	Asemakaavoitusta varten alueelle on laadittu rakennusinventointi ja arkeologinen inventointi vuosina 2016-2018.
LAUSUNTO	VASTINE
Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta:	Vesilahden kunnanhallitus:
2.9.2015: Vapaata rantaa on jäljellä vain vähän Kirkonkylän keskustan taajama- alueella. Sen vuoksi vireillä olevan asemakaava-alueen ranta-alueiden käyttö	Ranta-alueiden vähyyys ja erityisyys huomioidaan kaavaa laadittaessa.

ja niiden suunnittelu on aivan erityisen tärkeää koko kunnan kannalta.

Kuntalaisten kehitysehdotuksien, näkemysten ja mielipiteiden saamiseksi Lammasniemen harrastus- ja virkistysalueesta voisi esim. kunnan kotisivuille tai facebook-sivuille avata mielipidefoorumin (kirjaston suunnitteluhankkeen tapaan).

Lammasniemi on yleiskaavassa merkitty retkeily- ja ulkoilualueeksi, siten asemakaavoituksen myötä alueen merkitys kaikkien kuntalaisten yhteisenä virkistys- ja harrastusalueena lisääntyy merkittävästi. Kaavan osallisiin on syytä lisätä koko Vesilahden kunnan alueella toimivat yritykset, yhdistykset, järjestöt ym. intressitahot.

Lammasniemen erityisen sijainnin ja merkittävien luonto- ja virkistysarvojen vuoksi yhdyskuntateknisen huollon alue (kunnan varastoalue) tulee siirtää pois ranta-alueelta.

Yleiskaavassa osoitetut, kaava-alueella olevat, luo merkinnällä varustetut, alueet tulee huomioida kaavassa. Luo/1 merkinnällä viitataan Lammasniementien varrella olevaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeään alueeseen. Luo/2 merkinnällä taas osoitetaan Lammasniemessä oleva luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä alue. Lisäksi luo/1 ja luo/2 alueilla kasvavat luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut kynäjalavat tulee turvata kaavalla.

10.4.2018:

Yleiskaavassa osoitetut, kaava-alueella olevat, luo merkinnällä varustetut, alueet tulee huomioida kaavassa. Luo/1 merkinnällä viitataan Lammasniementien varrella olevaan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeään alueeseen. Luo/2 merkinnällä taas osoitetaan Lammasniemessä oleva luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä alue. Lisäksi luo/1 ja luo/2 alueilla kasvavat luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetut kynäjalavat tulee turvata kaavalla.

Kunnan varikkona ja aikanaan jätevedenpuhdistamon olleen alueen maaperän pilaantuneisuus tulee selvittää koko alueelta kaavoitusvaiheessa. Alueella on käsitelty puhdistamokemikaaleja, tankattu työkoneita ja varastoitu tilapäisesti elektroniikkajätettä. Lisäksi kaavoitusvaiheessa tulee huomioida alueen parkki- ja tiealueen rakennekeroksissa hyödynnetty betonijäte (noin 68 t). Betonijätteen päälle ei voi sijoittaa rakennuksia. Maaperän pilaantuneisuuden arvioinnin tarve määräy-

Kaavan valmisteluvaiheessa tullaan järjestämään osallistumista ja vuorovaikutusta, johon voivat ottaa osaa kaikki halukkaat.

Asemakaavassa Lammasniemi tullaan pääosin osoittamaan virkistysalueena ja varaudutaan alueen virkistystoimintojen kehittämiseen.

Kunnan varikko on purettu ja siirretty pois kaava-alueelta.

Asemakaavoitusta varten alueelle on laadittu luontoselvitys, jossa yleiskaavan luontoarvoja koskevaa tietoa on tarkennettu. Luontoselvitys ja yleiskaavan kaavamääräykset ovat asemakaavan laatimisen lähtökohtina.

Maaperän pilaamiskiellosta ja selvitysvelvollisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa. Sen mukaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamistarpeen arvioinnissa on otettava huomioon pilaantuneen alueen, sen ympäristön ja pohjaveden nykyinen tai tuleva käyttö sekä pilaantumisen terveydelle tai ympäristölle mahdollisesti aiheutuva vaara tai haitta. **Asemakaavaa laadittaessa huomioidaan alueen maaperän mahdollinen pilaantuneisuus. Kunta ryhtyy**

<p>tyy kohteen toimintahistorian sekä alueella tehtyjen havaintojen perusteella. Jos pilaantuminen näiden tietojen mukaan on mahdollista, tulee haitta-aineiden esiintyminen selvittää maaperätutkimuksilla ja muilla selvityksillä.</p> <p>Asuinrakentamiseen varattavien alueiden rakentamiskelpoisuus tulee tutkia rakennettavuusselvityksellä.</p> <p>Kaavassa tulee tutkia yhdyskuntateknisen huollon alueet; JV pumppaamoalue ja johtoaluevaraukset.</p> <p>Kevyen liikenteen reitti Rautialantien varressa ja kulkuyhteydet kaava-alueella tulee selvittää.</p>	<p>tarvittaessa toimenpiteisiin pilaantumisen selvittämiseksi sekä maaperän puhdistamiseen.</p> <p>Asuinkortteleiden rakentamiskelpoisuus arvioidaan asemakaavaa laadittaessa. Asuinkortteleiden sijoittamista alueille, joiden kantavuuden tiedetään lähtökohtaisesti olevan heikko, vältetään.</p> <p>Asemakaavassa huomioidaan yhdyskuntateknisen huollon tilavaraustarpeet.</p> <p>Asemakaavassa huomioidaan kevyen liikenteen reittitarpeet.</p>
LAUSUNTO	VASTINE
Vesilahden kunnan hyvinvointilautakunta:	Vesilahden kunnanhallitus:
<p>Kaavaa suunnitellessa tulee huomioida alueen tärkeys kuntalaisten virkistys- ja harrastusalueena ja säilyttää ranta-alueet kaikkien kuntalaisten hyödynnettävinä.</p> <p>Jotta Lammasniemen aluetta voidaan kehittää kuntalaisten vapaa-ajan käyttöön, tulisi kunnan varasto siirtää alueelta pois. Tämä toisi tilaa ja joustavuutta suunnitteluun ja osaltaan lisäisi alueen luontoarvoa.</p> <p>Alueen suunnittelussa pitää huomioida virkistysmahdollisuuksien kehittäminen monipuolisesti eri ikäryhmille.</p> <p>Alueen kehittämisessä tulee huomioida myös veneilymahdollisuuksien parantaminen lisäämällä niin pysyvien venepaikkojen kuin vierasvenepaikkojenkin määrää sekä huomioimalla mahdollinen muu veneilyyn liittyvä palveluinfrastruktuuri.</p> <p>Lammasniemen kärjessä sijaitsevan vapaa-ajanrakennuksen vuokraajille tulee taata yksityisyys ja rauha.</p> <p>Lammasniemeen johtavalla tiellä on paljon liikennettä. Alueen virkistys- ja harrastuskäytön lisääntyessä autoliikenteen nopeudet olisi saatava hiljaisiksi ja näkyvyys tiellä paremmaksi.</p>	<p>Asemakaavassa Lammasniemi tullaan pääosin osoittamaan virkistysalueena ja varaudutaan alueen virkistystoimintojen kehittämiseen.</p> <p>Kunnan varikko on purettu ja siirretty pois kaava-alueelta.</p> <p>Asemakaavaa laadittaessa huomioidaan monipuolisesti eri ikäryhmien tarpeet.</p> <p>Asemakaavaa laadittaessa huomioidaan veneilyn tarpeet.</p> <p>Asemakaavassa huomioidaan Lammasniemen kärjen yksityisyys ja rauha varaamalla alueen virkistystoiminnoille riittävän laaja alue.</p> <p>Lammasniementien liikenneturvallisuuksiin pyritään parantamaan asemakaavoituksella varaamalla tiealueelle riittävästi tilaa ja mahdollisuus erillisen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen.</p>
LAUSUNTO	VASTINE
Vesilahden kunnan sivistyslautakunta:	Vesilahden kunnanhallitus:
<p>Suunnittelun tavoitteena on uimarannan uudelleensijoittaminen Lammasniemen kaava-alueelle. Alueella ja vesistöissä on paljon isoja kiviä ja</p>	<p>Uimarannan paikka tullaan osoittamaan asemakaavassa paikkaan, joka olisi sen tarpeisiin parhaiten soveltuva.</p>

<p>ranta-alue on metsittynyt. Jotta uimarannasta tulee turvallinen, on ranta ja pohja kartoitettava ja muokattava tarvittaessa uimiseen soveltuvaksi. Lisäksi on huomioitava veden syvyys mahdollisen laiturin / hyppy ja sukelluspaikan sijoittaminen. Uimareiden käyttöön tulisi varata tarpeeksi paikoitustilaa ja varmistaa pelastusajoneuvojen esteetön kulku. Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes) on laatinut ohjeet uimarantojen sekä uintipaikkojen turvallisuudesta, jotka on huomioitava uuden uimapaikan rakentamisessa.</p> <p>Rantareitin suunnittelussa olisi huomioitava asuintalojen sekä luonnon yhteensopivuus. Reitti olisi hyvä valaista jotta se palvelisi kuntalaisten liikunnasta ympäri vuoden.</p> <p>Lammasniemen kärjessä sijaitsee kunnan vapaa-ajanviettopaikka. Kiinteistöt alkavat olla huonossa kunnossa ja asemakaavan muutoksessa olisi huomioitava mahdollisuus rakennusten uudistamiselle sekä mahdollisuus alueen kehittämiseksi.</p>	<p>Asemakaavassa huomioidaan hyvin toimivan virkistysreitin osoittaminen Lammasniemeen. Reitin osoittamisessa huomioidaan virkistysreitin, asuinrakentamisen ja luonnon yhteensovittaminen.</p> <p>Asemakaavassa huomioidaan Lammasniemen kärjen uudisrakentamistarpeet.</p>
PALAUTE	VASTINE
Yksityinen #1:	Vesilahden kunnanhallitus:
<p>kohta 1. Kevyenliikenteen väylä on kartassa merkattu kiinteistöjen Rantamaa, Kaislaranta jne. puolelle nykyisestä tiestä. Miten väylä on tarkoitettu rakentaa? Tie on alkuperäisestä leventynyt ja olemme joutuneet antamaan pienistä tonteistamme siihen osuutemme, Joten katsomme että on kohtuutonta, että tietä levennettäisiin vielä tonttiemme kustannuksella. (Kevytiliikennehän olisi järkevää ohjata esim. Katajarinteen suunnalta päin Savelanmetsänhelmeen ja lähistölle. Täällähän on enemmän asutustakin ja silloin myös kevyenliikenteen käyttäjää ja myös matka palveluiden pariin on huomattavasti lyhyempi.)</p>	<p>Kevyenliikenteen väylän tilantarve selviää vasta kaavoituksen edetessä mutta tavoitteena on sijoittaa sekä auto- että kevyenliikenteen väylä nykyiselle tiealueelle. Kevyenliikenteen väylä suunnitellaan katusuunnitelmien yhteydessä alueelle. Kevyenliikenteen huomiointi asemakaavassa on yleiskaavan mukainen ratkaisu.</p>
<p>kohta 2. Yhdyskuntateknisten huollon alue (kunnan varikko) tulisi siirtää pois Lammasniemen rantamaisemasta. Rantapallokentät tulisi siirtää kokonaan pois Lammasniemen luonnosta, paikkaan jossa, ne eivät ole luontoa häiritsevänä. Lammasniemen ”kärkiosuus” tulisi rauhoittaa autoilulta vain kunnan vuokramökkiin välttämättä tarvittavaa autoilua lukuunottamatta. Lammasniementielle tulisi välittömästi asettaa alhainen nopeusrajoitus. Nykyisin ajetaan pienellä tiellä lujaa ja jopa venetrailerit perässä.</p>	<p>Kunnan varikko on purettu ja siirretty pois kaava-alueelta.</p> <p>Suunnittelualueen virkistyskäyttöä tutkitaan kaavaa laadittaessa ja sijoitetaan uusia alueelle sopivia toimintoja. Nykyiset toiminnot virkistyskäytön suhteen pyritään pääosin säilyttämään. Kaavassa tullaan myös suunnittelemaan alueen tiealueet ja osoittamaan ne tarkoituksenmukaisesti. Asemakaavalla ei voida ottaa kantaa nopeusrajoituksiin joten tästä asiasta tulisi olla yhteydessä kunnan tekniseen toimeen.</p>

PALAUTE	VASTINE
Yksityinen #2:	Vesilahden kunnanhallitus:
<p>Mäki pihasta tielle (Rautialantie) ei saa jyrkentyä nykyisestä. Mielenpiteen esittäjä toteaa että nyt tulleen uuden Rautialantien päällystyksen jälkeen mäki on jyrkentynyt. Tämä haittaa varsinkin talviaikaan pääsyä autolla pihasta. Lisäksi todetaan ettei maanomistaja halua luovuttaa lisää maata kävelytiestä varten koska on jo aiemmin v. 2012 joutunut luovuttamaan maata.</p> <p>Mielenpiteen esittäjä toteaa että kaikki jalankulku/pyöräilyliikenne tulisi kulkemaan hänen talonsa ohi ja esittää kysymyksen onko kunnan mahdollista rakentaa peittävämpi ja korkeampi aita kiinteistölle. Kiinteistön omistaja toteaa että jos maata viedään (katuhankkeen takia) niin nykyinen aita jää sen alle ja että tilalle on saatava uusi. Talon seinästä on matkaa 8m nykyiselle tielle.</p> <p>Lisäksi jätevedeen liittymisestä esitetään mielipide että mikäli alue kaavoitetaan, mielenpiteen esittäjä ei koe että hänen vastuullaan on hankkia oma pumppaamo tontillensa. Hän katsoo että kunnan tulisi järjestää niin, että jätevedeen liittyminen on mahdollista ilman omaa pumppaamo.</p>	<p>Kevyenliikenteen väylän tilantarve selviää vasta kaavoituksen edetessä mutta tavoitteena on sijoittaa sekä auto- että kevyenliikenteen väylä nykyiselle tiealueelle. Lopulliset korkotasot tiealueilla ratkaistaan katusuunnitelmien yhteydessä. Kunta ei lähtökohtaisesti rakenna yksityiselle maanomistajalle näkösuoja-aitoja vaan ne ovat kiinteistön omistajan hankittavia ja ylläpidettäviä. Kaavassa ei kuitenkaan tulla asettamaan aitaamisvelvoitetta. Asemakaavaa laadittaessa ei suunnitella kunnallisteknisiä verkostoja vaan tämä tapahtuu erillisenä suunnittelutyönä. Kunnallisteknisten laitteiden tarvittavat aluevaraukset esitetään asemakaavassa.</p>

VESILAHDEN KUNTA

LAMMASNIEMEN asemakaava-alueen LUONTOSELVITYS

LUONTOKARTOITTAJA, ARKKITEHTI LAURA UIMONEN 2016

VESILAHDEN LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA-ALUEEN LUONTOSELVITYS 2016

TILAAJA

VESILAHDEN KUNTA
ALUEARKKITEHTI LEENA LAHTINEN

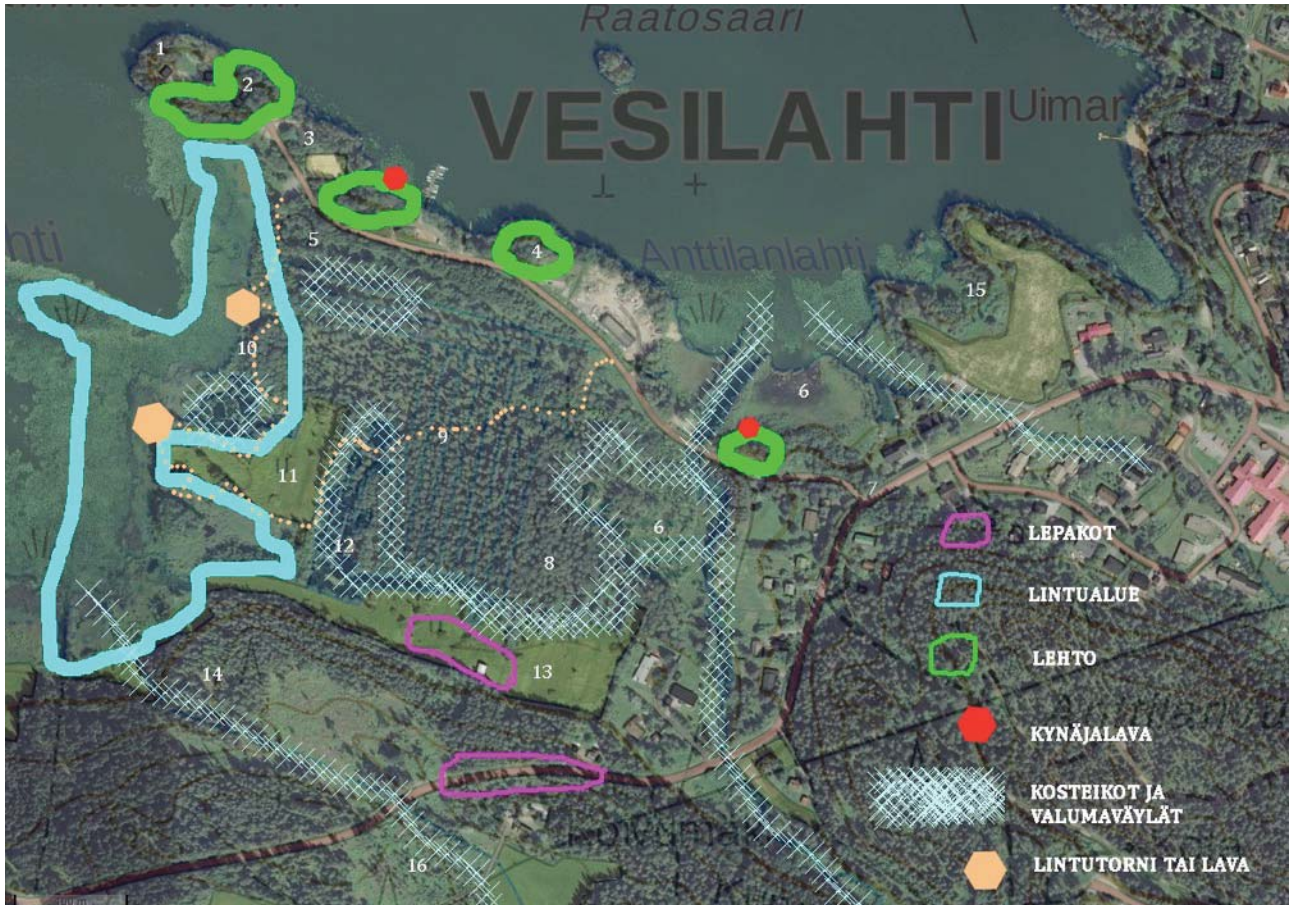
TEKIJÄ

ARKKITEHTI, LUONTOKARTOITTAJA LAURA UIMONEN
LAIDUNTIE 4
37630 VALKEAKOSKI
laura.uimonen@gmail.com
+358405306200

SISÄLLYSLUETTELO

1. TIIVISTELMÄ LUONTOARVOISTA JA SUOSITUKSET
2. JOHDANTO
  - Tavoitteet, lain määräämät velvoitteet ja lähtötiedot
3. TYÖN SUORITTAMINEN JA MENETELMÄT
4. LAMMASNIEMEN LUONNONYMPÄRISTÖ
5. LAMMASNIEMEN LINNUSTO
6. LAMMASNIEMEN MUU ELÄIMISTÖ
  - Lepakot
  - Liito-oravalle suotuisat alueet
  - Matelijat
  - Sudenkorennot
  - Muut eliöryhmät
7. LAMMASNIEMEN ARVOKKAAT LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS
  - Luontotyypit ja niiden suojele
  - Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt ja perinnebiotoopit
  - Kuviokohtainen tarkastelu ja maankäyttösuositukset
8. LÄHTEET

1.TIIVISTELMÄ LUONTOARVOISTA JA SUOSITUKSET

Lammasniemen asemakaava-alueen luontoarvot selvitettiin vuoden 2016 kesä- ja heinäkuussa. Lammasniemen luonnossa näkyy vesistön vaikutus sekä pitkä kulttuurivaikutus viljelymaina ja lukuisina kaivantokosteikkoina. Tärkeimmät luontoarvot ovat Sakoistenlahden rakentamaton rantaluhtavyöhyke ja Lammasniemen lehtolaikut. Selvityksessä alueelta määritettiin 16 luontotyyppikuviota, joista on nostettu esille erityispiirteet, huomionarvoiset lajit sekä esitetty yksityiskohtaiset maankäyttösuositukset.

Alueen **huomionarvoiset lajit** kertovat luontotyyppistä ja sen edustavuudesta. Lajisuojaus ulottuu kansainvälisistä vastuulajeista alueellisesti uhanalaisiin lajeihin. Lajien uhanalaisuuden tasoa kuvaa jako äärimmäisen uhanalainen (CR), erittäin uhanalainen (EN), vaarantunut (VU) ja silmällä pidettävä (NT) sekä alueellisesti uhanalainen (RT). Jako ja lyhenteet ovat kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN).

Alueella esiintyy EU:n lintudirektiivin lajeja ja luontodirektiivin (IV a) lajeista lepakoita ja kaksi vaarantuneen kynäjalavan esiintymää (kartassa lepakot violetilla ja kynäjalavat punaisella). EU:n direktiivilajit on suojeltu myös Luonnonsuojeluasetuksella 23 §. Kaikki Suomen lepakkolajit ovat suojeltuja ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen on kiellettyä. Lammasniemen pelto- ja tiealueilla esiintyneet siippalajit eivät ole kuitenkaan uhanalaisia lajeja. Kosteikkojen, rantojen ja peltojen alue on lepakoille hyvin suotuisa alue ja tarvittaessa alueelle on suositeltavaa tehdä erillinen tarkempi lepakokartoitus.

Alueella ei havaittu Luonnonsuojeluasetuksen 10 § mukaisia suojeltavia luontotyyppisiä, eikä vesiläillä suojeltavia vesiluontotyyppisiä tai lähteitä.

Linnustolle tärkeä rantavyöhyke on esitetty sinisellä. Sakoistenlahti on kansallisesti tärkeä lintuvesi, jolla havaittiin lintudirektiivin lajeja, osa erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita lajeja. Kuvassa on esitetty suositus mahdollisesta luontoreitistä ja lintutorneista.

Vihreällä merkityt neljä lehtolaikkua ovat mahdollisia Metsälain 10 § tarkoittamia erityisen arvokkaita kohteita. Itäisimpään laikkuun kuuluu avokallio, joka on mahdollinen metsälain muu arvokas elinympäristö. Lehtoketju osa viherväylää, joka jatkuu kaakkoon. Lammasniemen alueen kasveista ja eliöryhmistä ei löytynyt äärimmäisen tai erittäin uhanalaisia lajeja. Kynäjalava on vaarantunut.

Muita paikallisia luonnonarvoja alueella ovat monimuotoisuutta lisäävät kaivantokosteikat sekä laidunalueet. Tuonenojan valuma-alueen ravinnepestöjä vesistöön voidaan estää kosteikkorakentamisella ketjuttaen vanhat kaivannot, ja kosteikko-alue toimii myös maankuntakaava mukaisena ekologisenä käytävänä. Pelloilla ja ketolaikuilla on paikallista perinnemaisema-arvoa. Alue on monimuotoisena tärkeä linnustolle ja eläimistöille aina nisäkkäistä matelijoihin, lepakoihin ja hyönteisiin.

Rantavyöhyke on suositeltavaa säilyttää rakentamattomana ja suojella linnuston perusteella. Kosteat suolaiteiset rantaluhdat ja kosteikat sekä kosteat niityt ovat lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Lammasniemessä kynäjalavien ympäristöä ei saa vahingoittaa ja lehtokohteet vaativat mahdollisina metsälakikohteina alueviranomaisen (ELY) arvion ja päätöksen. Koska alueella on voimakas laidunnushistoria, on suositeltavaa kehittää aluetta myös perinnebiotooppien kannalta. Koko alue soveltuu virkistysalueeksi lintuharrastajille ja luontopolkuja kehittämällä vaikeakulkuisille kosteikoille.

Kynäjalavien sijaintitiedot:

Monihaarainen kallion laita
N61° 18.556' E23° 36.235'
Nuorten taimien ryhmä järvenranta
N61° 18.658' E23° 35.920'

Kuvat: Sijainti ja selvitysalueen rajaus. Vesilahden kunta.

2. JOHDANTO – Tavoitteet, lain määräämät velvoitteet ja lähtötiedot

Vesilahden Lammasniemen luontoarvot selvitettiin kesä-heinäkuussa 2016 Lammasniemen asemakaavan suunnittelua varten. Vesilahden kunta tilasi selvityksen luontokartoittaja, arkkitehti Laura Uimoselta.

Tavoitteena oli selvittää Lammasniemen asemakaava-alueen arvokkaat luontotyyppit, suojeltavat uhanalaiset lajit, metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt sekä mahdolliset lähteet ja pienet lammet. Toimeksiantoon kuuluivat luontotyyppien ja elinympäristöjen inventointi, liito-oravien mahdollisten elinpiirien ja suojelutarpeen arviointi sekä rajaukset ja maankäyttösuositukset selvityksen perusteella.

Selvitysalue sijaitsee Vesilahden Kirkonkylän länsipuolella sekä rajautuu pohjoisessa Pyhäjärveen ja etelässä Rautialantiehen. Selvitysalueen pinta-ala noin 30 hehtaaria. Asutus keskittyy Rautialantien varteen. Lammasniemessä sijaitsevat leirikeskus, venelaiturit ja kunnan varikkoalue. Alueen itäreunalla ovat Kurkiniityn käytöstä poistunut päiväkotit ja peltoalue. Lännessä alue rajautuu metsärinteeseen ja rannan peltoalueeseen. Valtaosa alueesta on ojitettua ja runsaasti kaivettua. Selvitysalueella on rantaviivaa noin 2 km, joka vaihtelee rantametsien kivikkorannoista laajoihin rantaluhtiin ja pajuviitoihin.

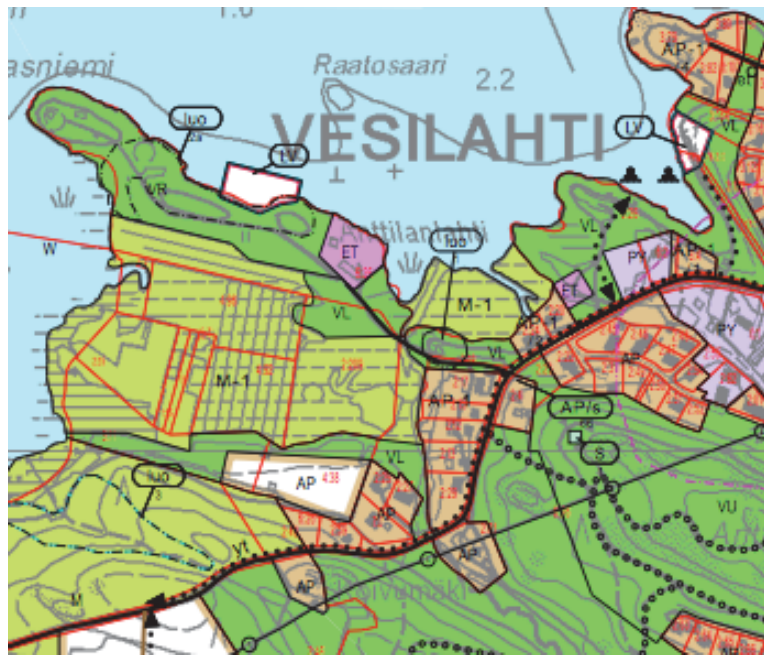
Selvityksessä käytettiin lähtötietoina Mira Rannan *Kirkonkylän osayleiskaavan muutos- ja laajennustyötä varten laadittua Luontoselvitystä* (2004) sekä Kari Laa-

masen **Vesilahden arvokkaat luontokohteet selvitystä** (2010). Selvitysalueen kaavatilanne on esitetty Lammasniemen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Alueen lähtötietoina ja maastotyössä käytettiin Vesilahden kunnan ortoilmakuvia ja kartta-aineistoja sekä alue-arkkitehdin antamia tietoja selvitystarpeiden kohdentamisesta. Selvityksen valokuvat ja karttakoosteet ovat tekijän. Pirkanmaan ELY-keskuksella ja Pirkanmaan metsäkeskuksella ei ollut tiedossa, että alueelta olisi kirjattu suojelun- tai huomionarvoisia kohteita.

Selvitystarve perustuu lainsäädäntöön. **Maankäyttö- ja rakennuslaki** (1999) velvoittaa alueita ja kuntia edistämään luonnon monimuotoisuutta ja säilyttämään luonnonarvoja kaavoituksen keinoin kaikilla kaavatasoilla. Eliö- ja kasvilajien ja luontotyyppien suojelun perusteet löytyvät **Luonnonsuojelulaista** 29 § (1996) ja sen asetuksesta 10 §, johon on listattu rauhoitetut ja uhanalaiset lajit (2013). Luonnonsuojelulain 49 § sisältävät myös **EU:n lintu- ja luontodirektiivin** velvoitteet.

Elinympäristöjen suojelun perusteet on määritelty **Metsälaissa**. Sen tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään (Metsälaki 1§). Metsälaki 10 § määrittelee seitsemän erityisesti tärkeiden elinympäristöjen ryhmää ja muita luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita elinympäristöjä, kuten metsien, soiden ja perinnemaisemien elinympäristöt. Huomioitavaa on, etteivät kaikki lehdot, purot, lammet ja jyrkänteet ole ns. metsälakikohteita. Ne voivat olla niitä, jos kohde on **luonnontilainen, luonnontilaisen kaltainen tai ympäristöstään selvästi erottuva**. Metsälain kohteet ovat usein pienialaisia. Luontoselvityksen tekijä voi esittää kohteita mahdollisiksi metsälakikohteiksi tai muiksi arvokkaiksi elinympäristöiksi (Söderman, T. 2003).

Lisäksi **Vesilain 11 §** mukaan on suojeltava tiettyjä vesiluontotyyppisiä, mm. luonnontilaisia lähteitä ja alle 10 hehtaarin kokoisia lampia.

Karttaotteet: Vesilahden kunta, OAS.

Selvitysalueetta koskevat Kirkonkylän osayleiskaava (2006) ja Pirkanmaan maakuntakaava (ehdotus 2016). Kaavakarttojen otteissa näkyvät **luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue** (luomerkintä) sekä maankäyttö. Vesilahden rantaosayleiskaava 2002 ei ulotu alueelle. Maakuntakaavan ehdotuksessa Lammasniemi on merkitty kokonaisuudessaan **virkestysalueeksi** (V), jolta on viheryhteys kohti keskustaa, ja se liittyy seudullisesti tärkeisiin ulkoilureitteihin. Virkestysalueiden suunnittelussa maakuntakaava kehottaa ekologisten verkostojen ja luonnon monimuotoisuuden huomioimiseen suunnittelussa.

3. TYÖN SUORITTAMINEN JA MENETELMÄT

Selvitystyö perustui lähtötietojen pohjalta laadittuun työsuunnitelmaan ja ympäristöministeriön julkaisemiin luontoselvitysten vakiintuneisiin menetelmiin ***Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - kaavoituksessa, YVA -menettelyssä ja Natura-arvioinnissa*** (Söderman, T. 2003). Luontotyyppien, lajisuojelun ja perinnemaisemien määrittelyssä on käytetty ympäristöministeriön julkaisuja ja ohjeita. Alueiden arvottamisessa on käytetty teoksen ***Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt*** (Meriluoto, M. & Soininen, T. 2002) ohjeita.

Alueella inventointiin kasvillisuutta ja elinympäristöjä 31.5. – 27.7. välillä 8 maastopäivänä. Lisänä käytettiin tarjouspyyntövaiheessa maastossa 5.5. ja 11.5. kerättyjä havaintoja. Linnustonselvitystä ei tehty varsinaisena pesimälinnustonselvityksenä tilaajan aikataulusta johtuen. Linnuston arvio perustuu touko- ja kesäkuussa tehtyihin laskentahavaintoihin. Täydentäviä tietoja käytettiin lintuhavaintopalvelu Tiirasta.

Epävarmuustekijöinä on huomioitava kosteikkoalueen vaikeakulkuisuus. Kaikkia suolaiteisia kannaksia ja luhatarantoja ei voitu kartoittaa yksityiskohtaisesti. Rantaviivaa ja linnustoa havainnointiin meloen 11.6., millä saatiin tietoa vaikeakulkuisista rantaluhdistista. Lisäksi on huomattava, että linnuston arvion kannalta maastopäivät olivat kohtuullisen tuulisia ja ettei yölaulajia kartoitettu erikseen.

Kevään kukinta ja kesän kasvukausi vuonna 2016 olivat noin kaksi viikkoa etuajassa, minkä vuoksi selvityksessä käytettiin jo tarjouspyyntöä varten kerättyjä maastotietoja sekä linnustosta että kevätkasvillisuudesta, jotka ovat keskeisiä lehtojen arvioimisessa.

Selvitykseen ei kuulunut erillistä lepakkonselvitystä. Lepakkoja havainnointiin 26. – 27.7. (klo 22-01) yksittäisenä yöhavainnointiretkenä käyttäen detektoria. Tulokset antavat yleispiirteisen käsityksen lepakkojen esiintymisestä alueella.

4. LAMMASNIEMEN LUONNONYMPÄRISTÖ

Vesilahden Lammasniemen selvitysalue kuuluu etelä-boreaaliseen vyöhykkeeseen (2a) ja sen keskiseen järvi-alueeseen sekä Etelä-Hämeen lehtokeskusalueeseen. Lammasniemen kaava-alueen luonnonympäristö voidaan jakaa neljään pääluokkaan ja rakennettuun ympäristöön:

1. **Rakentamattomat rannat: rantaluhdat ja rantalehdot**
2. **Tuonenoja, kosteikot ja soistuvat turvekankaat**
3. **Perinnebiotoopit: laidunniityt, pellot, lehtokedot ja erityinen kallioselänne**
4. **Lehtomaisen kankaan metsärinne, viherväylä**
5. **Rakennettu ympäristö: asuintontit, varikko, leirikeskus, matonpesualue, lentopallokenttä, venelaiturit, tiestö ja paikoitusalueet**

Rannat

Arvokkainta alueella ovat **rakentamattomat rannat**, sillä selvitysalue sijaitsee Pyhäjärveen kuuluvien Sakoistenlahden ja Anttilanlahden rannoilla ja rantaviivaa alueella on n. 2 km. Rannat ovat pääosin rakentamattomia lukuun ottamatta Lammasniemen leirikeskusta, venelaitureita ja kunnan varikkoaluetta, jotka sijaitsevat kaikki Lammasniemen alueella. Rannat vaihtelevat laajoista rantaluhdist kosteisiin rantametsiin, niiden lehtolaikkuihin sekä kivikkoisiin rantoihin. Kivikkoisia rantoja ovat luode-kaakkosuuntaiset rannat sekä Lammasniemen kärjen länsilaita. Ruovikkoiset rantaluhdat sijoittuvat Tuonenojan suulle, Kurkiniityn poukamaan ja Sakoistenlahden pohjukkaan.

Tuonenoja ja kosteikot ja soistuvat turvekankaat

Selvitysalueen läpi laskee umpeen kasvava Tuonenoja, joka tuo alueelle valumavesiä ja ravinteita ylemmiltä pelloilta ja metsistä. Lammasniemen alueella sijaitsee useita kymmeniä veden täyttämiä suo- ja luhtakasvien reunustamia kaivantoja, niiden välille syntyneitä turvekankaita ja umpeen kasvavia oja. Turvekankaat eivät ole luontotyyppinä arvokkaita, koska ne syntyvät kun luonnontilaisia soita, korpia, kankaita tai lehtoja kuivataan ojittamalla. Maanottokuoppia lienee tehty jo 1800-luvun lopulta asti peltomaan parantamiseksi (Arajärvi 1985). Vaikka alue on ihmisen muokkaama, muodostaa

se erityisen elinympäristön eläimistölle ja linnustolle yhdessä rantojen kanssa.

Perinnebiotoopit

Lammasniemen alue sijaitsee Sakoisten kulttuurimaiseman naapurina. Kulttuurivaikutus näkyy myös Lammasniemessä, Kurkiniityn laidoilla ja eteläisillä peltoalueilla, alueita on laidunnettu ja niillä esiintyy perinnebiotoopeille tyypillistä kasvillisuutta. Alueet lisäävät luonnon monimuotoisuutta, koska moni eliölaji hyötyy metsän ja avoimen maaston vaihtelusta. Lähes koko selvitysalue on ollut pelto- ja laidunalueita 1950-luvulla.

Lehtomaisen kankaan metsärinteet

Vesilahden metsät ovat pääosin lehtomaisia ja tuoreita kankaita. (Ranta 2004, Laamanen 2010). Selvitysalue kytkeytyy etelä- ja länsilaidoilla lehtomaisen kankaan metsäalueisiin, jotka muodostavat luontaisia eläinten reittejä ja ovat siten osa viherväylää etelään. Myös Rautialantien ja Lammasniementien risteyksen lehtolaikku vaihettuu ylärinteessä lehtomaiseksi kangasmetsäksi.

Rakennettu ympäristö

Asuminen keskittyy Rautialantien varteen jatkaen nauhamaisen kylärakenteen perinnettä. Vesilahden rakennetulle ympäristölle tyypilliset kivi- ja pensasaidat rajaavat omakotitalojen asuintontit omaksi kokonaisuudekseen. Maanviljelyyn liittyviä rakennuksia on enää vain eteläisen pellon lato ja toisen jääneet. Lammasniemessä sijaitsevat varikko varastorakennuksineen ja leirikeskuksen tummat harjakattoiset ja yksikerrokset puuverhoillut sauna, ulko- ja majoitusrakennukset. Muu rakennettu ympäristö palvelee virkistyskäyttöä mm. venelaiturit ja rantalentopallokenttä. Selvitystä ei tehty rakennetuilta tonteilta lukuun ottamatta Kurkiniityn päiväkodin tonttia.

5. LAMMASNIEMEN LINNUSTO

Selvitysalue rajautuu Sakoistenlahteen, joka on kansallisesti tärkeä lintualue (FINIBA) sekä Anttilanlahteen. Sakoistenlahti kuuluu Lempäälän, Vesilahden, Toijalan ja Viialan lintuvesikokonaisuuteen Etelä-Pirkanmaalla. Lajisto on runsas, monilajinen ja alueelle tyypillinen. Siihen kuuluu sisävesien lintuyhdyskuntia ja ruovikko-lintuja, tavallisia metsä- ja lehtolintuja sekä peltoaukeiden lintuja.

Linnuilla on merkittävä rooli alueen virkistyskäytössä, jota voidaan tukea mm. lintutornilla ja pitkospuureiteillä luhdille.

- Tärkeimmät vesi- ja ruovikkolintujen sekä lokkien pesimäpiirialueet
- Avoimien peltojen ja aukeiden kulttuurimaiseman lintujen alueet
- Linnuston kannalta yleisesti suotuisat alueet

Linnuston kannalta tärkeimmät alueet on rajattu ilma-kuvaan. Pellot, kosteat niityt, lehtometsät, kosteikko-alue kaivantoineen ja rantaluhdat tarjoavat suojaa ja ravintoa useiden biotooppien lajeille. Rehevät rantaluhdat, Tuonenojan rannat ja lietetöyräät, kosteat ojat ja sekä alueen kymmenet nevalaitaiset kaivannot tuottavat runsaasti hyönteisiä ja sammakkoeläimiä lintujen ravinnoksi.

Tärkeimmät havainnot tehtiin Sakoistenlahden rantaluhdilta ja sen keskellä sijaitsevalta ruovikolta sekä Lammasniemen itärannoilta. Uhanalaiset lajit on esitetty taulukossa vihreällä ja lihavoitu tekstissä.

Uhanalaiset lajit on lihavoitu tekstissä. EU:n lintudirektiivin lajeja havaittiin kuusi: kaulushaikara, laulujoutsen, palokärki, kurki, kalatiira ja **teeri**. Teertä lukuun ottamatta ne ovat kuitenkin runsastuneet Pirkanmaalla niin, etteivät ne ole enää alueellisesti uhanalaisia vaan elinvoimaisia (LC). Äärimmäisen uhanalaisia lajeja (CR) ei alueelta havaittu lainkaan. Erittäin uhanalaisia (EN) lajeja alueella ovat **punasotka** ja **räystäspääsky**. Vaarantuneita lajeja (VU) Pirkanmaalla ovat **naurulokki**, **tervapääsky**, **taivaanvuohi** sekä **iso- ja tukkakoskelo**.

LAMMASNIEMI UHANALAISET LINNUT

Lajinimi	Tieteellinen nimi EU:n direktiivilaji	IUCN-luokka 2015	Pirkanmaalla uhanalaisuus
tervapääsky	<i>Apus apus</i>	VU	VU
punasotka	<i>Aythya ferina</i>	EN	EN
kaulushaikara	<i>Botaurus stellaris</i>	LC	LC
punavarpunen	<i>Carpodacus erythrinus</i>	NT	NT
laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>	LC	LC
räystäspääsky	<i>Delichon urbicum</i>	EN	EN
palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	LC	LC
pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	EN	NT
taivaanvuohi	<i>Gallinagi gallinago</i>	VU	VU
kurki	<i>Grus grus</i>	LC	LC
haarapääsky	<i>Hirundo rustica</i>	NT	NT
naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	VU	VU
isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	VU	VU
tukkakoskelo	<i>Mergus serrator</i>	EN	VU
silkkiuikku	<i>Podiceps cristatus</i>	NT	LC
hömötiainen	<i>Poecile montanus</i>	VU	VU
teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	LC	NT

Vihreällä uhanalaiset lajit.

EN= erittäin uhanalainen (Endangered)
 VU= vaarantunut (Vulnerable)
 NT= silmällä pidettävä (Near Threatened)
 LC= elinvoimaiset (Least concern)

Sakoistenlahdella havaittiin toukokuussa levähdysaikaa 76 yksilön silkkiuikkuparvi ja kaksi punasotkapaaria sekä yksinäinen koiras. Kuukautta myöhemmin silkkiuikkuja havaittiin parisenkymmentä yksilöä. Sakoistenlahden luhdilta havaittiin laulujoutsenpari, kurki ja kaulushaikara, joista kaikista useita havaintoja. Ruovikon linnusto oli tavanomaista: taivaanvuohi, valtalajeina ruokokerttunen ja **pajusirkku (NT)**, myös **punavarpunen (NT)** esiintyi runsaana eri puolella rantoja.

Lammasniemen itärannan lajisto koostuu pääosin lokeista, tiiroista ja pääskyistä. Harmaalokin, kalalokin ja **naurulokin (VU)** lisäksi kalatiira, rantasipi ja västäräkki kuuluvat rantaviivan linnustoon. Sekä Sakoistenlahden että Anttilanlahden rantakivillä havaittiin useita lokkilintujenpesiä poikasineen. Pääskyistä alueella **tavattiin terva (VU)-, haara (NT)- ja räystäspääskyjä (EN)**.

Lehtometsälaikuilla ja kosteikon pajukoista havaittiin mm. lehto-, herne-, pensas-, ja mustapääkerttu, satakieli, vihervarpunen sekä tiltalti tavanomaisten pajulintujen, peippojen, hippiäisten, sinitiaisten ja räkätti- ja punakylki- ja mustarastaiden lisäksi. Metsäalueilla havaittiin mm. **teeri (NT)**, sepelkyyhky ja vaarantunut metsälintu **hömötiainen (VU)**.

Lammasniemen linnuston moninaisuutta lisää avoimien peltoaukeiden, pajuviitojen ja metsien vaihtelu. Peltoaukeiden laitojen laidunkedot ja alueen muutamit ladot tarjoavat suojaa ja pesimäpaikkoja linnuille. Peltoaukeiden tuntumasta havaittiin palokärki, metsäviklo ja rantasipi sekä tavanomaisia maanviljelymaiseman lintuja kuten keltasirkku, kottarainen, harakka, korppi,

varis ja ajoittain suuria naakkaparvia. Aukeilla paikoilla tehtiin muutamia haukkahavaintoja, joista ei tehty varmaa lajimääritystä.

Linnuston uhanalaisuus ja selvitysmenetelmät

Lammasniemen selvitysalueelta ei tehty selvitysajan kohdan vuoksi varsinaista pesimälinnustonselvitystä. Linnustoa havainnointiin kahdella laskentakerralla Lammasniemen rannoilta 5.5. ja 11.5. (kaukoputki, kiikarit) sekä 11.6. (kiikarit, kaukoputki ja vesiltä selvitysalueen rantaluhtien läheisyydestä.) Mukana ovat maastoinventointipäivinä tehdyt yksittäiset havainnot, jotka tukevat tietoja linnuston yleispiirteistä. Tietoja on täydennetty lintuhavaintopalvelu Tiiran tiedoin. Lähtötietoina olivat aiemmat selvitykset (Ranta, M. 2004, Laamanen, K. 2010.) ja 2016 julkaistu *Pirkanmaan linnusto* (Kosonen, L. & al.).

Lintuhavainnot antavat linnustosta yleispiirteisen kuvan. Alueella aiemmin havaittuja lajeja kuten ruskosuohaukkaa ja kalasääskeä ei havaittu maastopäivinä, mutta niiden esiintyminen alueella tai saman vesistön muilla alueilla on todennäköistä. Tiiran havaintoina Sakoisten lahdelta ovat harmaahaikara, kaakkuri ja kuovi. Kahlaajista tehtiin vähän maastohavaintoja (metsäviklo, rantasipi), mihin vaikutti maastoamujen ja vesistökartoituspäivän tuulisuus. Meloen tehdyssä tarkastelussa havaittiin kahlaajille suotuisia rantalietteitä alueen kaikkien ruovikoiden yhteydessä. Lietteillä havaittiin runsaasti höyheniä ja munankuoria, mikä kertoo sopivuudesta linnustolle.

Luontoselvityksessä aluetta arvioidaan ensisijaisesti linnuston pesimäalueena sekä muuttoaikaisena levähdysalueena sekä lajien uhanalaisuuden kannalta. Lintujen uhanalaisuusarviointit uusittiin Suomessa vuonna

2015 (Tiainen, J. & al. 2015). Lintulajeja arvioidaan ympäristöministeriön nk. punaisen kirjan, EU:n Lintudirektiivin sekä Luonnonsuojelulain Luonnonsuojeluasetuksen mukaan. Lintudirektiivin eli luonnonvaraisten lintujen suojelusta (79/409/ETY) annetun direktiivin yleisenä tavoitteena on luonnonvaraisten lintulajien suojelu, hoitaminen ja sääntely. Luonnonvaraisia lintulajeja pesii Euroopan yhteisön alueella yli 400. Lintudirektiivin tärkeimmät suojeluelvoitteet liittyvät sen liitteen I mukaisiin erityistä suojelua edellyttäviin lintulajeihin, kosteikkoalueiden suojeluun ja ylipäättään kaikkien lintulajien elinympäristöjen suojeluun.

Muutokset lintujen runsaudessa kertovat muutoksista niiden elinympäristössä. Lintukannat kertovat myös muiden eläinten ja kasvien tilasta. Koska suuri osa useiden lajien kannoista pesii Suomessa, on Suomelle annettu erityisvastuu tietyistä lajeista, jotka on lueteltu EU:n lintudirektiivissä. Linnustoa arvioidaan aina myös alueellisesti, sillä uhanalaisuus vaihtelee alueittain.

Suomen noin 240 pesimälintulajista valtaosa on Luonnonsuojelulla rauhoitettuja. Poikkeuksen rauhoitettujen lajien joukkoon muodostavat riistalinnut sekä valtaväestön haittalinnuiksi luokittelevat rauhoittamattomat lajit. Lainsäädännössä riistalintujen osalta säädetään Metsästyslaissa ja -asetuksessa. Kokonaan rahoitettuja lajeja ja rauhoittamattomia lajeja koskevat lait ovat Luonnonsuojelulaissa ja -asetuksessa.

6. LAMMASNIEMEN MUU ELÄIMISTÖ

Luontoselvityksen tavoitteena oli selvittää mahdollisten uhanalaisten eläinlajien esiintyminen alueella. Eläimiä havainnointiin kaikilla maastokäynneillä (jäljet, jätökset, näkö- ja äänihavainnot) ja lepakkoja havainnointiin lisäksi 27.7. yöaikaan detektorin avulla. Selvitys muun eläimistön osalta oli yleispiirteinen eikä sisältänyt yksittäisiä lajiryhmien selvittämistä. Liito-oravien elinpiirejä tarkasteltiin tässä selvityksessä ajankohdan vuoksi ainoastaan mahdollisten esiintymiselle suotuisien luontotyyppien perusteella. Uhanalaishavaintoja ei ollut ennalta tiedossa aiempien selvitysten eikä ELY-keskuksen tietojen perusteella.

Uhanalaisuuden määrittelyyn vaikuttavat sekä EU:n että Suomen lainsäädäntö. Kasvi- ja eläinlajien suojelu on avainasemassa luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Lajien suojelun tavoitteena on säilyttää alkupe räisten ja vakiintuneiden lajien elinvoimaiset kannat niiden luontaisilla levinneisyysalueilla. Laji voidaan rauhoittaa lailla tai se voidaan säätää uhanalaiseksi tai erityisesti suojeltavaksi lajiksi asetuksella.

Luonnonsuojelulaki (6. luku) rauhoittaa kaikki linnut ja nisäkkäät, jotka eivät kuulu riistaeläimiin tai rauhoittamattomiin eläimiin. Nisäkkäisiin tai lintuihin kuulumaton eläinlaji voidaan erikseen rauhoittaa asetuksella. Kasvit rauhoitetaan aina asetuksella. Luonnonsuojelulain mukaan laji voidaan säätää uhanalaiseksi, jos sen luontainen säilyminen Suomessa on vaarantunut. Luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 4 on lista uhanalaisista lajeista. Liitteen 4 lista on koottu Suomen lajien punaisesta listasta. Vuoden 2015 uhanalaisuuden arviointi tehtiin eliöryhmistä ainoastaan nisäkkäille ja linnuille (Tiainen & al. 2016). Uhanalaisuusarviointien tuloksilla ei ole suoria oikeudellisia vaikutuksia, mutta niitä hyödynnetään lainsäädännön valmistelussa sekä suojelutoimia suunniteltaessa. Luonnonsuojeluasetuksen liitteenä oleva luettelo uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista päivitetään uhanalaisuusarviointien perusteella. Kaikki uhanalaisiksi arvioidut lajit eivät kuitenkaan välttämättä päädy asetuksen liitteen uhanalaisten lajien luetteloon. Näitä ovat muun muassa uhanalaiset riistalajit, jotka eivät kuulu Luonnonsuojelulain soveltamisalaan.

Luontodirektiivi koskee EU:n alueelta valittuja ns. yhteisön tärkeinä pitämiä lajeja ja niiden elinympäristöjä.

Direktiivin avainkäsite on suojelutaso, ja pyrkimyksenä on varmistaa kyseisten lajien suotuisan suojelutason säilyttäminen tai sen palauttaminen ennalleen. Keskeisintä maankäytölle on **luontodirektiivin liitteen IV (a)** mukaiset yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, alalajit tai lajiryhmät, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ts. niiden tahallinen tappaminen, pyydystäminen, kerääminen, häiritseminen erityisesti pesinnän aikana sekä kaupallinen käyttö on kielletty. Lisäksi eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. **Luontodirektiivin liite V** määrittelee lisäksi yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit tai lajiryhmät, joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voi vaatia hyödyntämisen sääntelyä.

LEPAKOT

EU:n luontodirektiivin liitteen IV eläinlajeista alueella tehtiin havaintoja **lepakoista sekä Koivumäen metsäalueella että eteläisellä peltoalueella**, kuvat 13 ja 14. Alueet on rajattu tiivistelmän karttaan.

Lepakohavainnot tehtiin taajuudella 45 Mhz, joten lajeista mahdollisia ovat vesisiippa (*Myotis daubentonii*), viiksisiiippa (*Myotis mystcinus*) ja isoviiksisiiippa (*Myotis brandtii*), joita ei voida erotella ilman kiinniottamista.

Elinympäristön perusteella alueella voi esiintyä järvien ja kosteikkojen laidoilla viihtyviä sekä metsäisempien ympäristöjen lajeja kuten vesi- että viiksisiiippoja. **Vesi- ja viiksisiiipat kuuluvat Suomen yleisimpiin lepakkolajeihin, eivätkä ne ole uhanalaisia. Kaikki lepakkolajimme kuuluvat kuitenkin EU:n Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajilistaan. Luonnonsuojelun lain 49 §:n mukaan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.** Näitä ovat lisääntymispaikat, muut kesä-, kevät- ja syysaikaiset päiväpiilot sekä talvehtimispaikat. Suomi liittyi Euroopan lepakoidensuojelusopimukseen (EUROBATS) vuonna 1999. Sopimus velvoittaa osapuolimaita huolehtimaan lepakoiden suojelusta lainsäädännöllä sekä tutkimusta ja kartoituksia lisäämällä. EUROBATS-sopimuksen mukaan osapuolimaiden tulee pyrkiä säästämään lepakoille tärkeitä ruokailualueita sekä siirtymä- ja muuttoreittejä.

Koko kosteikkoalue on lepakoille suotuisaa sopivaa aluetta. Päiväpiiloja ja talvehtimispaikoiksi sopivia kolopuita, luolia, onkaloita ja rakennuksia on kuitenkin

alueella suhteellisen vähän. Havainnot tehtiin pellon ladon ja Koivumäessä sijaitsevien ulkorakennusten lähietäisyydellä. Lammasniemen leirialueelta ja kunnan varikkoalueelta ei kuitenkaan tehty havaintoja, vaikka ne olisivat luonteeltaan suotuisia lepakoille.

LIITO-ORAVALLE (*Petromys volans*) SUOTUISAT ALUEET

Liito-oravista ei tehty havaintoja maastokäynneillä 5.5 – 26.7. Liito-oraville sopivia suuria kuusia ja haavikoita on alueella vähän, ja ne esiintyvät erillään muista metsäalueista. Suurten puiden tyvet tarkistettiin myös selvitysalueen ulkopuoliselta alueelta Rautialantien eteläpuolelta Koivumäen ulkoilureittien tuntumassa. Varsinainen havainnointiaika on kuitenkin kevättalvella lumien sulamisen aikaan, joten liito-oravahavaintojen teko ei ollut mahdollista. Lammasniementien risteysalueen molemmin puolin sijaitsee liito-oravien yleensä suosimia kolohaapoja ja muutamia suuria kuusia (KUVIO 7.). Yksittäisiä haapoja on aina Lammasniemen leirialueelle asti, mutta on epätodennäköistä, että puusto riittäisi liito-oravien elinpiiriksi. Sen sijaan Koivumäen itään nousevan rinteet eteläpuolinen haavikko on jo liito-oravan elinpiiriksi mahdollinen, ja alue voinee jatkua tien yli selvitysalueen lehtomaisen kankaan rinnemetsään, jossa on niille sopivia iäkkäämpiä kuusia. Liito-oravakanta on vahvistunut Suomessa, minkä vuoksi liito-oravan uhanalaisuusluokitus muuttui 2016 vaarantuneesta (VU) silmällä pidettäväksi lajiksi (NT).

MATELIJAT

Sammakoista (*Rana temporaria*, tavallinen sammakko l. ruskosammakko), tehtiin havaintoja kaikilla maastokäynneillä. Sisiliskoja tavattiin turvekankailla. Matelijoista ei tehty erillistä lajitarkastelua. Kaikki sammakot ja sisilisko ovat Suomessa rauhoitettuja. Kumpikaan ei kuitenkaan ole uhanalainen.

SUDENKORENNOT

Selvitykseen ei sisältynyt erillistä tarkkaa hyönteiskartoitusta. Sudenkorennoista tehtiin kuitenkin huomattava määrä havaintoja ja ne ovatkin lammikoitten ja rantojen alueena yksi alueen eliöstön erityispiirre. Korentoryhmistä havaittiin tytönkorentoja (*Coenagrionidae*), ukonkorentoja (*Aeshnidae*) ja hukankorentoja (*Libellula*).

MUUT ELIÖRYHMÄT

Vesilahden eläimistölle tyypillinen valkohäntäpeura esiintyy Lammasniemen alueella runsaana. Jätöksiä ja jälkiä esiintyy erityisesti kosteikkojen keskellä olevilla turvekankailla. Näköhavaintoja tehtiin peltoalueilta. Lisäksi alueella havaittiin useita metsäjäniksiä ja supikoiria. Metsäjänis todettiin vuoden 2016 nisäkkäiden uhanalaisuusarviossa elinvoimaiseksi ja laji poistettiin uhanalaisten lajien listalta. Laamasen selvityksessä 2010 metsäjäniskannan arvioitiin kuitenkin pienentyneen Vesilahdella.

7. LAMMASNIEMEN ARVOKKAAT LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

Koko Lammasniemen selvitysalueen luonto on voimakkaasti ihmisen muokkaamaa. Luontoarvoiltaan rikkaita alueita ovat rakentamattomat rannat, muutamat lehtolaikut sekä perinnemaisemat biotooppeineen. Ainoastaan rakentamattomat rannat ja erityisesti ruovikkoluhdat ovat luonnontilaisimpia. Vaikka asumista on alueella suhteellisen vähän, luontoa on muutettu ojit- tamalla, metsänhoidolla ja maantäytöin. Lisäksi pitkä viljely- ja lammaslaidunnushistoria näkyy alueen luontotyypeissä ja lajistossa. Lammasniemen luonnossa näkyy paikoin alueen käytön aiheuttama kuluneisuus ja roskaaminen. Kosteikkoalueelta löytyy myös haudattu- ja jätteitä pitkältä ajalta.

Luontotyytit ja niiden suojele

Luontotyyteiltään Lammasniemi on lehtojen, soistuvi- en lehtoturvekankaiden ja ruohokorpien, rantaluhtien ja rantakorpien sekä lehtomaisen kankaan aluet- ta. Pellot, niityt ja muutamat pienet kedot ovat arvok- kaita perinnebiotooppeina.

Luonnonsuojelulain tavoitteena on mm. luonnon mo- nimuotoisuuden ylläpitäminen sekä luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen. (Ym- päristöopas 109, 2003: 40). Luonnonsuojelulain mu- kaisista luontotyyteistä ja uhanalaisista lajeista on teh- tävä viranomaispäätös ennen kuin kohteen suojele on lainvoimainen.

Lammasniemen alueelta ei löytynyt Luonnonsuoje- lulain 29 § mukaan määrittelemiä suojeltavia luon- totyytejä. Lammasniemen tien varrella sijaitsee kui- tenkin useita jalopuita, kookkaiden metsälehmusten ryhmä, yksittäisiä vaahteroita, runsaasti tammen tai- mia ja kaksi luonnonsuojeluasetuksen perusteella rau- hoitettua **kynäjalavaesiintymää** (*Ulmus laevis*). Lisäk- si rantavyöhykkeen turvekankaat ja niiden kosteat korpipainanteet eivät ojitettuina ja kaivantojen vuoksi täytä mahdollisten suojelukohteiden ehtoja.

Vesilain mukaan luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan no- ron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai

järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty. **Lammasniemen alueelta ei löytynyt lähteitä eikä lähteisiin viittaavaa kasvillisuutta. Alueella sijaitsee useita pieniä lampia ja vedellä täyttyneitä kaivantoja, mutta ne eivät ole luonnontilaisia eivätkä luonnontilaisen kaltaisia.**

Metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt ja perinnebiotoopit

Mahdollisia Metsälain 10 § tarkoittamia erityisen tärkeitä tai muita arvokkaita elinympäristöjä on kolmella kuviolla.

Alueet on rajattu ja esitetty tarkemmin kunkin kuvion yhteydessä. Luontoselvityksessä nostetaan esille alueiden mahdollinen arvo perusteineen, lopullisen arviointi tekee suojelutarpeesta ELY-keskus. Lammasniemen kohteet ovat ihmisen muokkaamia, mutta palautumassa lähes luonnontilaisiksi.

Mahdolliset Metsälain 10 § tarkoittamat kuivat, tuoreet ja kosteat lehtolaikut. Kuviot 2, 4 ja 7 Vesilahden rantavyöhykkeille kuuluvat yleisemminkin pienialaiset savipainanteiden keskiravinteiset lehtolaikut. Kivikkoista rantaviivasta nousevat saniaisten valtaamat alueet, jotka vaihettuvat niemien ja rantarinteiden moreeniselänneiksi.

Mahdollinen Metsälain 10 § muu arvokas elinympäristö: avokallio. Kuvio 7a. Lammasniementien varren kalliomuodostelma.

Seuraavaan listaan on koottu lisäksi Metsälain erityisen arvokkaat ympäristöt, joiden piirteitä löytyy alueen kuviolta. Voimakkaan ojituksen, raivauksen tai kaivantojen takia alueet eivät kuitenkaan täytä luonnontilaisuuden vaatimuksia eivätkä siten ole mahdollisia metsälakikohteita. Piirteet voidaan kuitenkin huomioida suunnittelussa.

Pienvesien välittömät lähiympäristöt

Kuviot 6 ja 14. Tuonenojassa on pienvesien piirteitä lasku-uomana vesistöön. Kuvion 14 rinnemetsä yhdistyy Vesilain 11 § mukaisen noron välittömään ympäristöön. Noron välitön lähiympäristö on avohakattu maaston korkeimmilta kohdilta, mutta noron rinnemetsä on lähes luonnontilainen, ja osassa on hakamaan

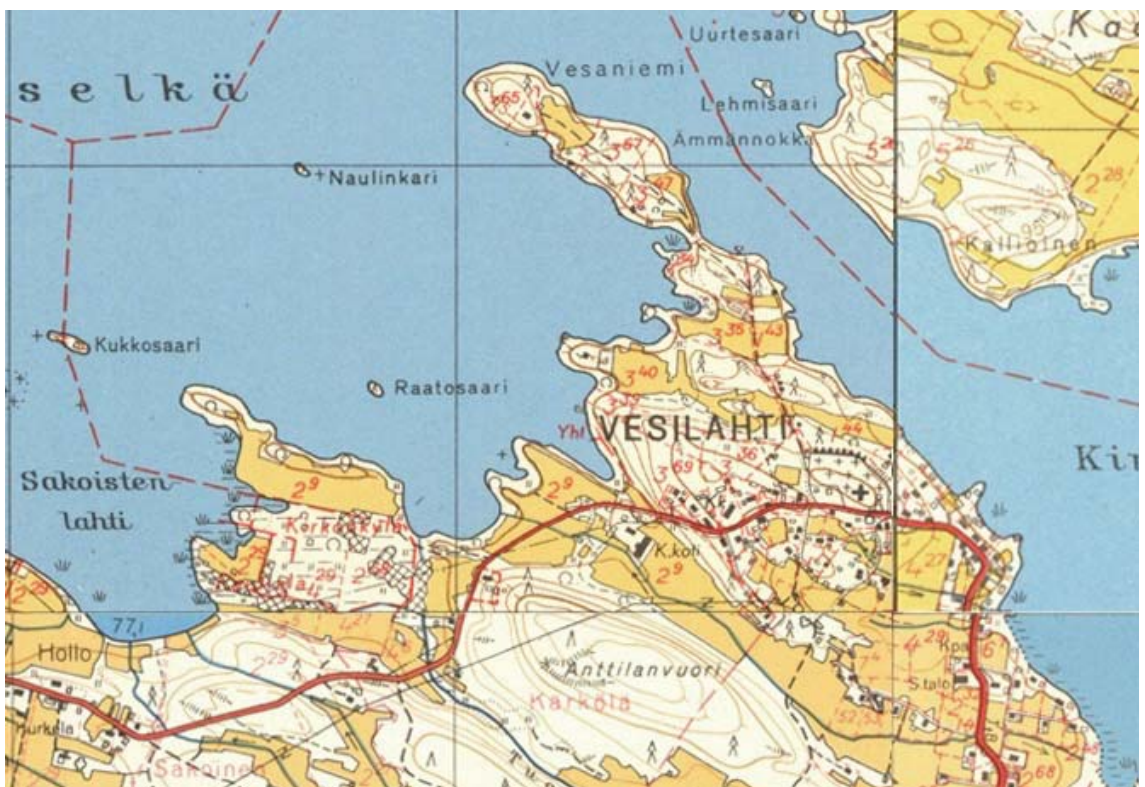
jäänteitä. **Kosteikkosuunnittelussa huomionarvoinen alue.**

Pienten lampien välittömät ympäristöt

Kuvioilla 10 ja 12 puusto ja pensaskerros sekä pysyvän veden läheisyys muodostavat ympäristöstä poikkeavat kasvuolot ja pienilmaston. Lammet ovat todennäköisesti valtaosa vanhoja kaivantoja, mutta alue on kuroutunut umpeen vedenpinnan säätelyn myötä vanhoista niemistä ja saarista, jolloin osa lampareista voi olla myös luonnon muovaamia. **Kosteikkosuunnittelussa huomionarvoinen alue.**

Ruoho- ja heinäkorvet, saniais- ja lehtokorvet

Kuviot 5 ja 10, rantavyöhykkeellä ruoho- ja lehtokorpi- laikkuja ja turvekankaita, jotka lähestyvät luonnontilaisen kaltaisia, vaikka alueella on jälkiä ojituksesta.

Kuvakooste vuoden 1954 peruskarttalehdistä, jossa näkyvät Lammasniemen alueen peltoalueet keltaisella sekä vinoruuduin maan- ja saventtoalueet. Kartta selventää Lammasniemen alueen historiaa ja arvoa perinnebiotooppien kannalta, koska myös nykyiset lehtoalueet ovat olleet peltona tai laitumina. Sisältää Maanmittauslaitoksen avoimen lisenssin aineistoa <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>.

Perinnebiotoopit

Lammasniemen alueella on perinnebiotooppien kasvilisuutta, mutta kuviot eivät kuitenkaan ole varsinaisia uhanalaisia perinnebiotooppeja suojelun näkökulmasta, vaan niitä voidaan harkita paikallisesti arvokkaina perinnemaisemina. Selvityksessä ei toteutettu varsinaista perinnemaiseman inventointia. Laidunnetuilta kuvioilta on nostettu esiin perinnemaiseman kannalta huomionarvoiset lajit (Pakkanen, T. 2013 Huomionarvoiset putkilokasvit perinnebiotoopeilla).

Suomessa niityt, kedot ja hakamaat ovat laidunnuksen ja niiton loputtua kasvamassa umpeen. Myös pellonraivaus ja metsittäminen sekä rantaniityillä vesirakentaminen, ruoppaukset ja rehevöityminen ovat syinä perinnebiotooppien uhanalaistumiseen. Noin 90 % perinnebiotooppien luontotyypeistä on luokiteltu joko äärimmäisen tai erittäin uhanalaisiksi (YM 2013).

Kuviot 11, 13 ja 15

Lammasniemen alueella on edelleen lammaslaidunnusta. Myös runsas valkohäntäpeurakanta vaikuttaa alueisiin, koska eläimet pääsevät ruokailemaan niityille ja pelloille vapaasti. Rantojen ja kaivantojen läheisyys tekee näistä alueista erityisiä.

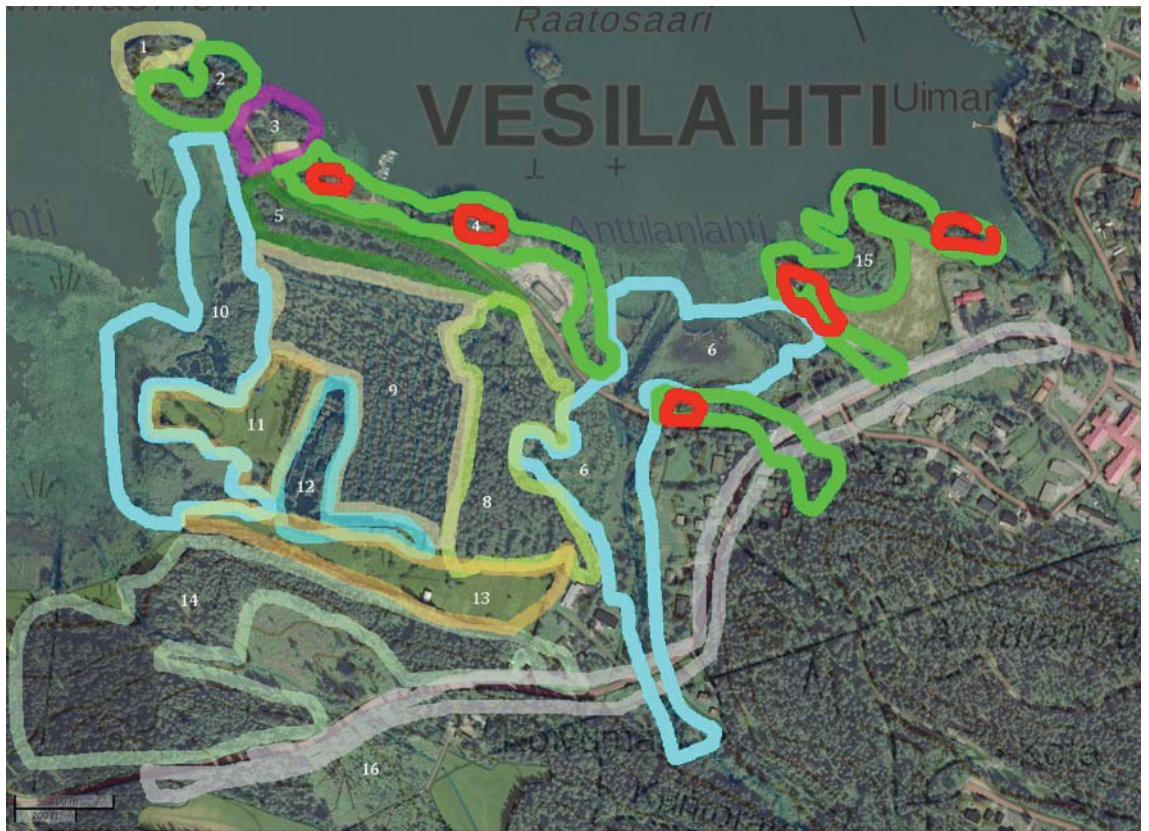
Kuviot 4 ja 7

Lehtojen raivaus on tuonut esiin aiemmin lammashakana toimineen niemen perinnebiotooppien lajiston. Kaksi lehtoniittyä ja erityinen avokallio ketokasveineen muodostavat alueellisesti merkittävät kohteet.

Kuviokohtainen kasvillisuus ja maankäyttösuositukset

Selvitysalueelta on kuvattu 16 kasvillisuuskuviota ja niiden luontotyyppit. Kuvauksessa huomionarvoiset lajit ja maankäyttösuositus on lihavoitu. Kuviot ovat luonnollisia kasvillisuuskuviota, jotka eivät seuraa selvitysalueen rajoja. Kaava-alueen yli menevät osat on suotuisaa huomioida aluesuunnittelussa. Jokaiseen kuvioon liittyy kuvaliite keskeisimmistä havainnoista.

- Kuvio 1. Lammasniemen kärjen leirialue ja sen rannat
- Kuvio 2. Leirialueen rinteiden lehtolaikut
- Kuvio 3. Maantäyttö- ja paikoitusalue
- Kuvio 4. Lammasniemen lounaisrannan rantalehdot ja lehtokedot
- Kuvio 5. Soistuva turvelehtokangas
- Kuvio 6. Tuonenojan rantavyöhyke ja kosteikot
- Kuvio 7. Lammasniemen- ja Rautialantien risteuksen kulttuurivaikutteinen lehto ja kallio
- Kuvio 8. Koivikkoinen turvekangas
- Kuvio 9. Voimakkaasti ojitettu kuusivaltainen turvekangas
- Kuvio 10. Rantaluhdat ja soistuvat rantametsät kosteikkoineen
- Kuvio 11. Kosteaa järvenrannan laidunniitty ja hakamaa
- Kuvio 12. Nevalaiteiset kaivantolampareet
- Kuvio 13. Pelto- ja rantalaidun
- Kuvio 14. Metsärinne
- Kuvio 15. Kurkiniityn rantametsät
- Kuvio 16. Rautialantie

KUVIO 1. Lammasniemen kärjen leirialue ja sen rannat

Alueella ei havaittu erityisiä luontoarvoja. Kissan­kämpäläesiintymä voidaan huomioida alueen hoidossa merkitsemällä.

Leirikeskus sijaitsee niemenkärjessä kuivahkolla mäkitasanteella. Pihapiirissä on visakoivuja sekä muutamia ruusupensaita (punalehtiruusu *Rosa glauca*, metsäruusu *Rosa majalis*). Pihapiirin itälaidalla on rikkakasvien valtaamana maantäyttöalue. Pihaa ympäröivät kiviset sammalten peittämät **kuivahkon ja tuoreen kankaan** peittämät rinteet, jotka vaihettuvat rehevän vesistön äärellä rantakasvillisuudeksi. Rinnemetsä on kulunutta.

Kärjen valtuustoa ovat männyt, paikoin rauduskoivuja, taimina pihlajaa ja kuusta sekä yksittäisiä haapoja. Pensaskerros on harva, lähinnä katajaa, valdelmaa ja paatsamaa. Kenttäkerros on matalaa heinikkoa, pääosin lampaannataa ja metsälauhaa, lisäksi kasvaa ahomansikkaa ja paikoin runsaana kieloa. Paikoin kasvaa kissankelloa, ahomataraa, lillukkaa ja niukasti mustikkaa. Saunarakennuksen laidalla valtakunnallisesti silmällä pidettävä laji **ahokissankämpälä** (*Antennaria dioica*), joka ei ole kuitenkaan uhanalainen eteläboreaalisella vyöhykkeellä. Kuvion luoteiskulmalla rehevämpi rantatasanne, jolla kasvaa pajuja, järvikortetta, viiltosaraa, rantakukkaa, kurjenjalkaa ja rahkasammalmättäitä.

Alue on lokkilintujen suosima. Kärjen kivikoilla ja suurilla erillisillä niementuntuman kivillä pesi kalalokki ja rannassa oli havaittavissa runsaasti lokin munankuoria. Muuten alue on yleisten metsälintujen suosiossa (mm. keltasirkku, pajulintu ja peippo).

Kuvaliite: Lammasniemen leirialueelta löytyy kissankäpäläkasvuston ruusukkeita, heinittynyttä kivikkorinnettä kissankelloineen ja rehevää rantakasvillisuutta mm. rantakukkaa ja kurjenjalkaa.

KUVIO 2. Leirialueen rinteiden lehtolaikut

Harkittava suojelutarvetta. Mahdollisesti suojelu- ja hoitotoimenpiteitä vaativa alue. Mahdollinen Metsälain 10 § mukainen erityisen tärkeä elinympäristö: kuiva/tuore/kosteaa lehtolaikku.

Leirikeskuksen rinteillä on säästynyt arvokkaita pieniä lehtoja. Erityisesti portin koillislaidalla on **lehtolaikku**, joka on mahdollisesti Metsälain 10 § tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö (kuivat, kosteat ja tuoreet lehtolaikut). **Lehto on osayleiskaavassa merkity luo-alueeksi ja sen suojelua ja hoitoa tulisi edelleen kehittää maankäytön suunnittelulla ja hoitotoimenpiteillä. Parkkialueen vieraslajeja (jättipalsami, rikkapalsami) tulisi hävittää, jotta lehtolajit säilyvät.**

Arvokas lehto ei ole selkeästi yhtä lehtotyyppiä, vaan rinteet ovat savipainanteissa kosteaa keskiravinteista hiirenporraskäenkaalityypin (AthOT) lehtoa, ja ylärinteellä ja paisteisimmilla kohdilla lehto vaihtuu tuoreeksi lehdoksi ja kärkeä kohden lehtomaisen kankaan kautta tuoreeksi kankaaksi. Pienillä valoisilla laikuilla on myös kuivan lehdon ja paahderinteiden kasvillisuutta. Puuston muodostavat haapa, harmaa- ja tervaleppä sekä vaahteran, tammen ja pihlajan taimet. Lehtopensaita on runsaasti, ja laikku on saniaisten peitossa. Valtasaniainen on kivikkoalvejuuri, lisäksi esiintyy hiirenporrasta, isoalvejuurta ja paikoin metsäalvejuurta ja kuivemmilla kohdilla sananjalkaa. Rantaa kohden

on tuomitiheikköjä, mutta myös muita lehtopensaita kuten koiranheisi, paatsama ja punaherukka. Tai-kinamarjaa on runsaasti.

Maanpeitekasvillisuus on lehdoille tyypillisesti runsas: ahomansikka, ahopukinjuuri, kevätpiippo, kielo, kurjenkello, käenkaali, lehto-orvokki, lehtonurmikka, lil-lukka, metsäkurjenpolvi, mäkitervakko, nuokkuhel-mikkä, sinivuokko ja syyläjuuri ja paikoin sudenmarja. Runsaita ovat myös nurmitädyke ja kultapiisku. Pais-teisilla paikoilla ja rantaviivassa valtalajina on metsä-maitikka. Sammalpeite on runsainta kivikoissa ja var-joisissa rantametsissä. Lehdosta kertovat erityisesti palmusammal ja metsäliekosammal sekä lehväsamma-let.

Lounaislaidassa lehto on haapa- ja tuomivaltainen. Haapa on ravinteikkaassa kohdassa jo kookasta, ja joukossa on yksi kolohaapa sekä koivuja. Maanpeite-kerros on erittäin harva, pensaskerroksessa vähän tai-kinamarjaa. Rinteen haavikko vaihettuu rantatöyräiksi ja koivujen, pajujen ja tervalepän rantatiheiköksi, jossa sammalia ja järvikortetta sekä jälkiä eläinten reiteistä.

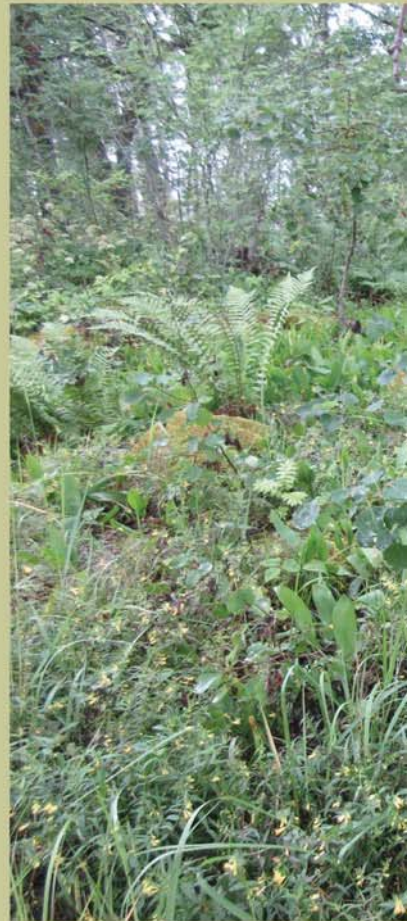
Koko niemen alueella rantaviiva on kivikkoinen, ja kasvillisuus jatkuu samantyyppisenä. Rannan kasvilli-suus koostuu kiilto- ja tuhkapajuista, sammalista kivil-lä sekä saroista kuten pitkäpääsara. Huomionarvoisia lajeja rantaviivassa ovat **isohierakka** (*Rumex hydrola-pathum*) ja alueellisesti uhanalainen **niittyluhtalituk-ka** (*Cardamine pratensis ssp. pratensis*) RT. Muita ran-nalla tyypillisiä lajeja ovat myrkkyykeiso, rantakukka ja lehtovirmajuuri. Vesikasveista valtalajit ovat ulpukka ja vesitatar. Isosorsimo on yksi rantaviivaa valtaavista lajeista.

Kuvaliitteet:

a. Lehdon tunnusmerkkejä ovat runsaat saniaiset ja jo aikaisin keväällä kukkivat orvokit sekä piipunrassia muistuttava metsäliekosammal. Rantaa valtaa isosor-simo, mutta Vesilahden rannoille kuuluu edelleen valko-kukkainen niittyluhtalitukka.

b. Kielot, jalot lehtipuut kuten vaahtera ja heinistä nuokkuhelmikkä kuuluvat lehtoihin. Paisteisella portin-nurkalla kukkivat mäkitervakko, ahopukinjuuri, kurjen-kello ja apilat sekä pahanhajuinen syyläjuuri.

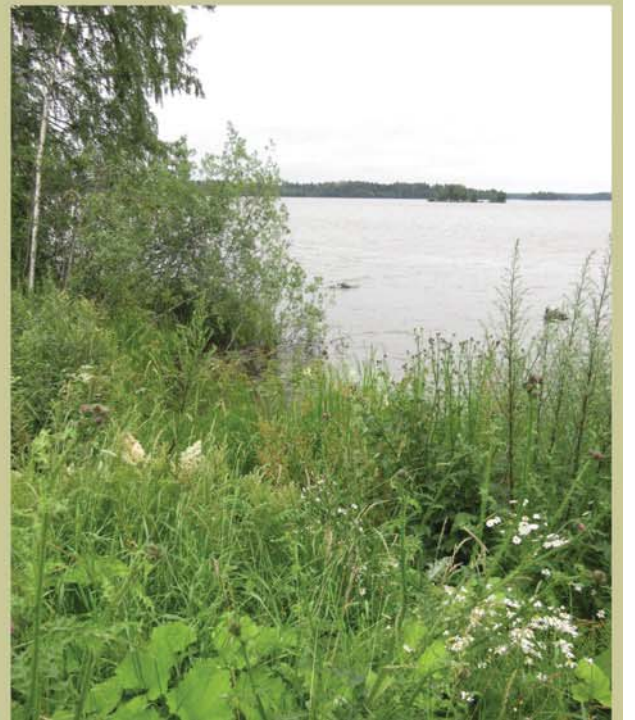

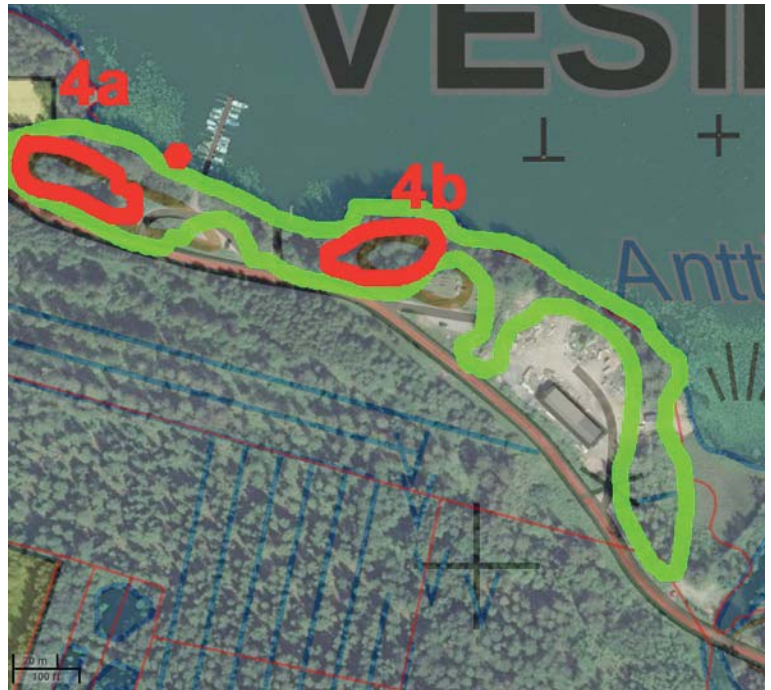
KUVIO 3. Maantäyttö- ja paikoitusalue

Ei erityisiä luontoarvoja. Maantäytöin alueelle on tuotu haitallisia vieraslajeja (mm. jätti- ja rikkapalsami), joiden leviämistä tulisi rajoittaa. Soveltuu paikoitusalueeksi ja luontoreitin lähtöpisteeksi, johon voidaan sijoittaa reitin opastetaulu. Ranta-alueille olisi suotavaa antaa puuston kasvaa takaisin. Jo yksittäiset puuryhmät edesauttavat viherkäytävän säilymistä Lammasniemen kärkeen saakka.

Täytetty joutomaa-alue, jolla myös parkkialueet ja risujätealue sekä rantalentopallokenttä. Ilmakuvassa rajatulla alueella näkyvä puusto on hävitetty alueelta ja koko kentän pohjoispuolinen alue on rikkakasvien aluetta. Tien varressa kasvaa yksittäinen palsamipihta, mahdollinen puutarhakarkulainen.

Kuvaliite: Maantäyttöalueen ovat vallanneet joutomaan kasvit. Rantalentopallokenttä on usein käytössä ja soveltuu hyvin osaksi virkistysalueena kehittämistä.

KUVIO 4. Lammasniemen lounaisrannan rantalehdot ja lehtokedot

Harkittava suojelutarvetta. Mahdollisesti suojelu- ja hoitotoimenpiteitä vaativa alue.

Uhanalaisen (VU) ja rauhoitetun kynäjalavan kasvupaikka. Lehtolaikut ovat mahdollisia Metsälain 10 § mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä (kuiva/tuore/kostea lehtolaikku) tai muita arvokkaita elinympäristöjä (perinnemaisema, jolla laidunnushistoriaa).

Kuvio muodostaa jatkumon kärjen rantavyöhykkeelle, jossa jatkuu samantapainen rantakasvillisuus ja arvokaiden kosteiden ja tuoreiden rantalehtojen vyöhyke. **4a ja 4b alueet ovat mahdollisia Metsälain 10 § tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä lehtolaikkuina.** Koska alueita on muokattu ja niissä näkyy edelleen aikaisemman laidunnuksen kulttuurivaikutusta, alueet voidaan tulkita mahdollisina muina perinnemaiseman arvokkaina elinympäristöinä, joiden hoito on vapaaehtoista.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän luonnonalueen laajentaminen tai kehittäminen perinnebiotooppina: laidunnus suotavaa. Venelaiturialueella on tarve jätepisteelle ja rauhoitettu kynäjalavan tulee suojella ja merkitä maastossa (punainen piste 4a alueen pohjoispuolella).

Ympäristöministeriön hoito-ohje kynäjalavalle: rajataan kokonaan hakkuiden ja maanmuokkausten ulkopuolelle, ainoastaan kasvupaikkaa voidaan hoitaa alikasvoskuusia raivaamalla. Myös suuria kuusia voidaan poistaa varoen vahingoittamasta kynäjalavia.

Niemen rantatörmän moreeniselänne jää Lammasniementien itäpuolelle, jolloin kuviolla koilliseen laskevat rinteet ovat varjoisia, tiheitä, tuoreita ja kosteita lehtolaikkuja, kun taas korkeimmille kodille ja lounaisrinteille on kehittynyt muutama kuivempi paisteinen ketolaikku. Kulttuurivaikutus näkyy tällä kuviolla ruusuina ja varikkoalueen laidalla puutarhakarkulaisina.

Venelaiturit, parkkialueet, metsänraivaustyöt ja varikkoalue vähentävät alueen arvoa, eikä alue ole luonnontilaisen kaltainen. Toisaalta aluetta on laidunnettu aiemmin, ja tehdyt raivaustyöt ovat tuoneet esille lehtolaitumien lajistoa. Alueen kaksi ympäristöstään poikkeavaa edustavaa aluetta on kuvattu tarkemmin (4a, 4b). Lehtoalueina alueilla on erityistä arvoa, ja niiden hoitotoimenpiteitä voidaan arvioida perinnebiotooppien kannalta.

Rauhoitettu kynäjalava (*Ulmus laevis*) kasvaa rantaviivassa lähellä venelaituria. Uusi esiintymä on nuoria kynäjalan taimia (1-5m korkeita). Muu rantaviivan kasvillisuus jatkuu samanlaisena tuomen ja pajujen valtaamana. Raivatuilla rantavyöhykkeillä pensaskeros on matala, rantaviivassa toistuvat sarat, myrkkyykeiso, rantakukka, niittyluhtalitukka ja paikoin luhtavuohennokka. Haavikon ja varikkoalueen laitojen oja ja täyttömaita peittävät rehevät heinä- ja kukkakasvustot mm. käenkukka, peltopähkämö, ohdakkeet, rohtovirmajuuri, peltosaunio ja matarat. Varikkoalueella kasvaa syreenipensasaita, kurtullehtiruusu ja palavarakkaus.

Lehtolaikut, kulttuurivaikutteiset kedot 4a ja 4b

Kuvion 4 sisälle muodostuu kaksi luonnonarvoiltaan erityistä aluetta. Myös kalliolla 7b kasvaa kulttuurikasveja. 4a ja 4b muodostuvat laajojen mäkilehtolusteniittyjen ympärille. Kumpikaan ei ole täysin tyypillinen Metsälain tarkoittama metsä- tai rantaniitty, mutta niillä on kuivien niittyjen piirteitä, ja kumpikin muodostaa muusta ympäristöstä poikkeavan maisemalli-

sesti erityisen ympäristön. (Perinnebiotooppien huomionarvoisia lajeja. Pakkanen, T. 2013.)

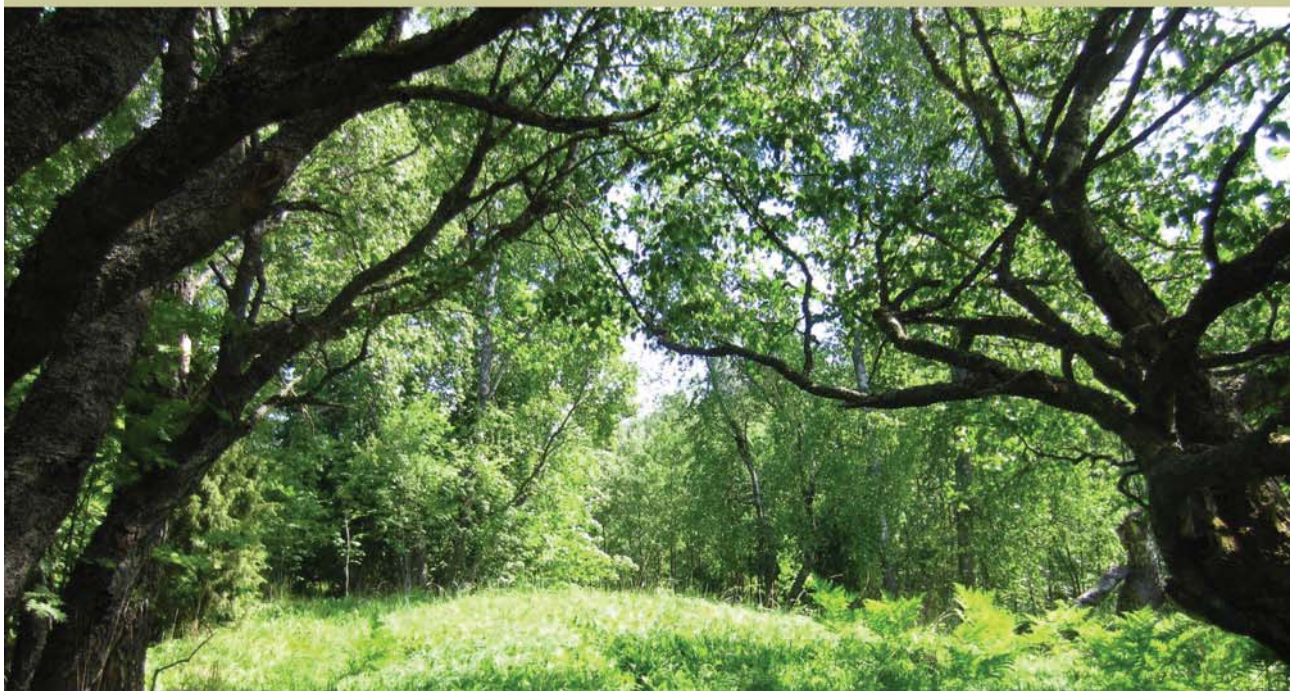
4a. Kuviolla kasvaa maisemallisesti merkittävät suurten metsälehmusten ryhmä ja iäkäs kuusi, jotka rajavat niityn yhdessä vanhojen visakoivujen kanssa. Rinneniitty rajautuu tien ojaan ja kostean lehdon tuomi-valtaiseen tiheään rantametsään. Niityllä ja sen laitamilla kasvavat kataja, sanajalka, metsäruusu, metsäkurjenpolvi, kielo, ahopukinjuuri, nuokkuhelmikkä, hietakastikka ja paikoin kalliokielo. Paisteisimmilla kohdilla rinteessä on mäkitervakkoa sekä ahomansikkaa, metsäapilaa ja ahokeltanoa. Huomionarvoisia perinnebiotooppien lajeja alueella ovat:

Kynäjalava (*Ulmus laevis*)
Lehto-orvokki (*Viola mirabilis*)
Metsälehmus (*Tilia cordata*)

4b. Kookkaiden haapojen alle on muodostunut valoisa lehtoniitty. Alue on raivattu ja hyvin suuret kannot kertovat iäkkään lehdon katoamisesta. Raivausjäte tuo alueelle kuitenkin monimuotoisuutta hyönteisten ja lahottajien elinympäristönä. Valoisuus on lisännyt ke- tokasvien määrää ja laidunnuksen piirteet ovat päässeet esiin.

Ylispuusto koostuu noin 40 haapapuusta. Pensaskerros on niukka, lähinnä pihlajan taimia, metsäruusua, punaherukkaa ja vadelmaa. Kenttäkerroksen lajisto on lehtojen tapaan hyvin runsas. Valtalajeina ovat heinät, erityisesti laaja mäkilehtolustekasvusto ja nuokkuhelmikkä sekä metsälauha. Lajistoa ovat ahdekaunokki, ahomansikka, ahomatara, ahopukinjuuri, kielo, kissankello, kultapiisku, kurjenkello, lillukka, metsäapila, sinivuokko ja nurmitädyke. Huomionarvoisia perinnebiotooppien lajeja ovat:

Aholeinikki (*Ranunculus polyanthemus*)
Peurankello (*Campanula glomerata*)
Niittyluhtalitukka (*Cardamine pratensis*
ssp. pratensis)

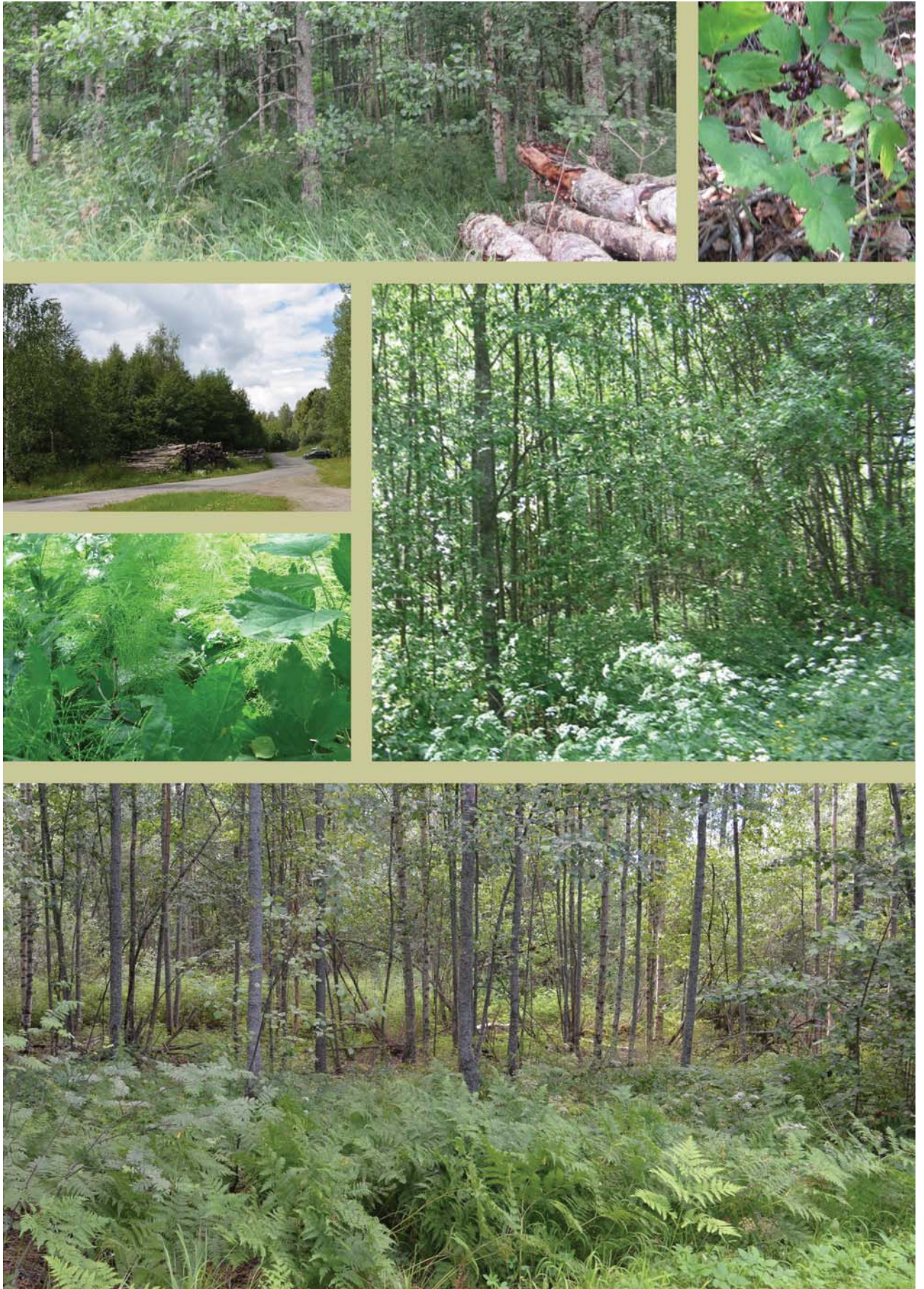

KUVIO 5. Soistuva turvelehtokangas

Lehtokorpi on muuttunut ojituksen laidalla **turvelehtokankaaksi. Alueella on arvoa lähinnä linnustolle ja sammakkoeläimille.**

Tienvarren puusto on tasaikäistä terva- ja harmaaleppää sekä muutamia yksittäisiä raitoja ja pajuja. Pensaskerros muodostuu vuohenputkesta, nokkosesta, metsäkortteesta, koiranputkesta, rönsyleinikistä ja punaherukasta, paikoin myös hiirenporrasta. Pohjakerros on lähes paljas, eikä sammalia kasva juuri lainkaan. Pitkä kuvio rajautuu etelässä ojaan, pohjoisessa tien varteen. Eteläinen oja on umpeen kasvanut ja pajujen sekä sarojen valtaama. Ojan laidalla kasvaa runsaasti suo-orvokkia. Kuvion laidalla on hyvin pieni soistuva tuomitiheikkö, jossa on lehtokasvillisuutta mm. mustakonnanmarja, paatsama, punaherukka, tai-kinamarja sekä lehtosammalia ja mesiangervoa.

Kuvaliite: Harmaaleppää ja tervaleppää kasvava kosteikkoalueen reunavyöhyke, jossa on korkea vuohenputkien ja mesiangervon pensaskerros. Paikoin kasvaa sanajalkaa ja herukoita.

KUVIO 6. Tuonenojan rantavyöhyke ja kosteikot

Kosteikkosuunnitteluun soveltuva kohde. Keskeinen alueen vesien laadulle ja koko alueen monimuotoisuudelle.

Tuonenoja on rehevä Anttilanlahteen laskeva lähes umpeenkasvanut oja, johon liittyy kosteikkoja. Oja yhdistyy lännenpuolella kankaan keskellä olevaan kosteikkolampeen, joka on mahdollisesti kaivanto. Tuonenojaa on esitetty **Vesilahden kosteikkojen yleisuunnitelmassa** 2008 maatalouden ravinnekuormitusta vähentäväksi kosteikkoalueeksi:

Tuonenojan alajuoksulle sijoitettava suuri kosteikko olisi valuma-alueen kannalta tehokkain ratkaisu. Alajuoksulla sijaitseva Lammasniemen alue voisi soveltua tarkoi-

tukseen hyvin. Suuren kosteikkoalueen lisäksi pienen alasketjun muodostaminen ennen kirkonkylää pidättäisi erityisesti kiintoainesta ja parantaisi vedenlaatua. Koivuranta, R. 2008: 13.

Tuonenoja lähtee eteläisiltä pelloilta, kokoaa Anttilanvuoren ja Koivumäen alueen vedet ja laskee selvitysalueelle lehtonotkelman läpi Rautialantien eteläpuolelta. Rautialantien pohjoispuolella ojan rannat rajautuvat omakotitalotontteihin. Rannat ovat rehevät ja pajukoiset. Ne ovat vuoden 1954 peruskartan mukaan vanhaa pelto- tai laidunmaata. Rannan puustoa ovat harmaaleppä ja hieskoivu. Vesialueella valtalaji on ulpukka sekä ravinteisuudesta kertovat ärviät ja kilpukka. Viilto-, pitkäpää-, pullosarat ja vehka täyttävät rannat ja osan vesialueesta. Rantojen lajit ovat vallalla myös Tuonenojan varsilla: mesiangervo, kurjenjalka, leveä osmankäämi ja myrkkyykeiso. Rantatöyräillä kasvaa myös turvekankaan lajeja mm. siniheinä ja paatsama.

Kuva: Vinalojarjosten korkeustiedot maastokartalla selventävät, miten Tuonenojan uoma yhdistyy alueen keskellä olevaan kosteikkoon. Myös ojan länsipuolen koi-vikkoinen turvekangas on erityisesti pitkän pellon kulmalla mättäinen ja vesi seisoo kosteissa painanteissa. Karttakooste sisältää maanmittauslaitoksen aineistoa 6/2016.

Ote vesilahden kosteikkoraportista, jonka tekstissä viitataan selvitysalueen yläjuoksun maanottokuoppiin, ja selvitysalueen kosteikot on merkitty reunavyöhykkeiksi.

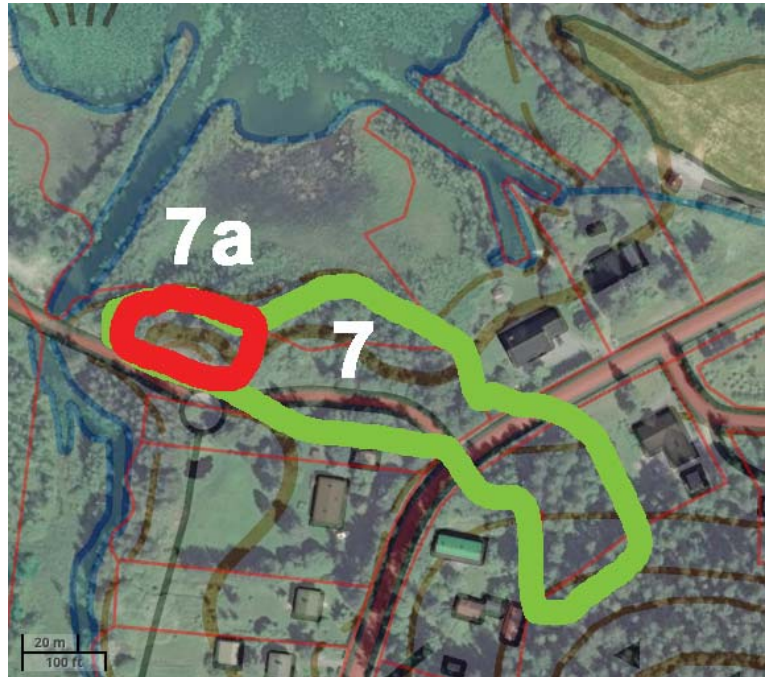
Tuonenojan uoman vieressä on useita kooltaan vaihtelevia vanhoja maanottokuoppia. Nykyisin maanottokuopissa vesi käy vain ajoittain. Maanottokuopat ja erityisesti niitä reunustavat puut muodostavat kiinnostavan maisemaelementin peltoaukeiden keskelle. Ravinteiden ja kiintoaineen kulkeutumista voitaisiin ehkäistä perustamalla maanottokuoppien muodostama pienten altainen ketju. Uoman yhteyteen kaivettuina vanhat maanottokuopat monipuolistavat uomarakennetta ja liete-kuoppien tavoin edistävät kiintoaineen laskeutumista. Erityisesti uomassa alempana tapahtuvaa liettymistä voitaisiin ehkäistä hyödyntämällä uoman vieressä olevia maanottokuoppia. Alueiden käyttöönotossa tulisi huomioida maisematekijät eli puustoa kannattaa jättää maanottokuoppien reunoille esimerkiksi pieniksi ryhmiä. Jos uoman reunoilla sijaitsevat kuopat otetaan käyttöön ketjuttamalla, saadaan alueen yhteenlaskettu pinta-ala tukikelpoiseksi. Tällöin alueen perustamiseen voidaan hakea ei-tuotannolliset investoinnit -tukea ja hoitoon monivaikutteisen kosteikon hoitoerityistukea Koivuranta, R. 2008: 117- 21.

Kuvaliite:

- a. Tuonenoja Rautialantien ja Lammasniementien välillä on rehevärantainen ja kasvanut lähes umpeen.*
- b. Tuonenojan suulla Anttilan lahteen sijaitsevat molemmin puolin laajat isosorsimo- ja järviruokoluhdat, ja rantaviivassa on soistuvia mättäisiä koivuviitoja ja korpea. Lammasniementien sillan kohdalla venepaikkoja.*

KUVIO 7.
Lammasniementien ja Rautialantien risteuksen
kulttuurivaikutteinen lehto ja kallio

Harkittava suojelutarvetta ja suunnittelussa huomio eläinten kulkureitille. Mahdollisesti suojelu- ja hoitotoimenpiteitä vaativa alue. Rauhoitetun ja uhanalaisen VU kynäjalavan (*Ulmus laevis*) kasvupaikka. Mahdollinen Metsälain 10 § mukainen erityisen tärkeä elinympäristö: 7a. Avokallio.

Tuoreiden lehtolaikkujen ja erityisen avokalliomuodostelman kokonaisuus. Mahdollinen viherväylä Lammasniemeen. Kynäjalava ryhmä (*Ulmus laevis*) sijaitsee kallion pohjoispuolella.

Suositus: Kevytväylän rakentamisessa jätetään puustoa viherväylän tukemaan viherväylän jatkuvuus. Kallionyppylälle opastetaulu. Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä alue (luo).

Ympäristöministeriön hoito-ohje kynäjalavalle: rajataan kokonaan hakkuiden ja maanmuokkausten ulkopuolelle, ainoastaan kasvupaikkaa voidaan hoitaa alikasvoskuusia raivaamalla. Myös suuria kuusia voidaan poistaa varoen vahingoittamasta kynäjalavia.

7a. Metsälain 10 § mukaan mahdollisia erityisen arvokkaita elinympäristöjä ovat savimaiden keskellä nousevat avokalliot, jotka monipuolistavat luontoa. Lammasniementien varren nopeasti nouseva (n. 5 m) pieni kalliose-länne erottuu merkittävästi ympäristöstään. Avokalliolla on arvoa maisemallisesti ja perinnebiotoopeista kallioketojen kasvillisuuden alueena. Vaikka kallio ei muodoiltaan ole tyypillinen tasainen kallioketo, on sen hoidossa suositeltavaa huomioida kallioketojen piirteet ja hoito sekä Lammasniemen laidunnushistoria. Kalliota ympäröi pohjoispuolella ja länsi- ja itäpäädyssä lehtokasvillisuus mm. **kynäjalava** (*Ulmus laevis*), tuomet ja vaahterat. Kynäjalavan latvus nousee kallion yläpuolelle ja on hyvin havaittavissa kallion laelta. Kalliorinteen kasvillisuus on edustavaa perinnebiotooppien kannalta ja edustaa kallioketoa. Kalliolla on myös kaksi metallista kiinnitysrengasta, jotka kertovat aiemmasta käytöstä.

Paisteisella kalliolla perinnebiotooppien huomionarvoisia lajeja ovat:

Kesämaksaruoho (*Sedum annuum*), LC
Kynäjalava (*Ulmus laevis*), rauhoitettu
Pölkkyruoho (*Arabis glabra*), LC

Keltamaksaruoho ja pölkkyruoho eivät ole uhanalaisia vaan elinvoimaisia Pirkanmaalla. Paisteisen kallioselänteen ja rinteiden lajit kertovat monimuotoisuudesta: ahokeltano, ahomansikka, ahomatara, ahosuolaheinä, kallioketohanhikki, karvakiviyrtti, keto-orvokki, kierto-tatar, lampaannata, mäkitervakko ja niittysuolaheinä. Kalliolla elää myös lukuisa sammal- ja jäkälälajisto, mm. Pirkanmaalla harvinaisehko pikkuoja-jäkälä.

Pensaskerros on niukka, kalliokedoille tyypillisiä katajia on useita, rinteessä myös pylväskataja, jotka ovat perinnebiotoopeille arvokkaita. Kallion laella kasvaa myös karviaismarja, yksittäisiä rauduskoivun ja pihlajan taimia. Alalaidalla tienvarressa punaherukkaa, maitohorsmaa ja vadelmaa.

Kallion pohjoislaidan, varjoisan ja lähes pystysuoran pohjoisen kallioseinän lajeja ovat lukuisat sammalet valtalajina kalliopalmikkosammal, koloissa yksittäin kalli-oimarre ja isoalvejuuri, kalliohyllillä käenkaalia. Varjoisan pohjoispuolen maanpeitekerros on kielon, käenkaalin ja yksittäisten saniaisten kasvupaikkaa. Suuren kuusen ympäristö on täysin karikkeen peitossa

Kuvion 7 lehtolaikut

Kuvio jatkuu lehtolaikkuina, jotka eivät ole kuitenkaan Metsälain kohteita, koska ne eivät ole luonnontilaisen kaltaisia. Lehtoja on käsitelty paljon, ja vieraslajeja on levinnyt pihapiireistä. Laikut toimivat kuitenkin eläinten kulkureitteinä, lintujen pesimäalueena ja siten tukevat viherväyläverkostoa. Puuston erirakenteisuus, kohtuullisen suuri maatuvan puun määrä ja alueen laidan pystykuivat puut lisäävät sen arvoa luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Rakennusten väliin jäävällä tontilla on kuvion itäisin rehevä tuore lehto, jolle on tyypillistä tuomitiheikkö ja saniaiset (hiirenporras, kivikko- ja isoalvejuuri), lehtopensaat taikinamarja, vadelma ja paatsama sekä kenttäkerroksen käenkaali, valkovuokko, sudenmarja ja lehväsammat. Alue rajautuu lounaassa leveään vanhaan kiviaitaan, jonka keskeltä kasvaa haapa lukuisine tikankoloineen. Puusto on haapoja, vaahteroita sekä tammen ja pihlajan taimia. Alueen tienlaitaa on raivattu, ja alueella on puutarhajätteitä. Lehtolaikku vaihettuu ylärinteeseen lehtomaiseksi ja edelleen tuoreeksi kankaaksi. Peurojen kulkureitti.

Lehtolaikku jatkuu Lammasniemen tien laidalla, jossa myös pieni heinittynyt haavikko ja vaahteraa, joka on yksi jaloista lehtipuista. Aivan tienlaidassa on kolohaa-pa, jossa tikalla oli poikaset, sekä suuri mänty ja kuusi. Kulmalla on lehtopensaita kuten koiranheisi, taikinamarja ja punaherukka sekä tammen sekä pähkinäpensaun taimia ja yksittäisiä saniaisia. Pihapiirien vaikutus näkyy useina puutarhakarkulaisina mm. pihlaja-angervo ja akileijat. Kenttäkerros on kivikkoinen ja paikoin heinäinen.

Lehto muuttuu kohti rantaa mentäessä rehevämmäksi rinteessä kosteaksi lehdoksi ja edelleen soistuvaksi rantakorveksi. Varjoisamman rehevän lehdon puustoa ovat harmaaleppä ja raita. Multamaan aluskasvillisuutta ovat leinikit, metsäkorte ja lehdoille tyypillinen nokkonen. Rantakosteikon laidalla haavikko jatkuu rehevänä.

Kuvion keskellä kallion itäpuolella tienvarressa on muuntaja, jonka ympärillä on erittäin rehevä pajukkoinen maantäyttöalue. Se rajautuu rantaan laskevaan kivikkoon, joka on todennäköisesti raivattuja kiviä. Tien eteläpuoli pihapiiriin kuuluvaa kasvillisuutta ja männikköä.

Kuvaliitteet:

- a. Kalliokedolla myös lehtopähkämö epätyypillisessä paikassa, pölkkyruoho ja kesämaksaruohoa ja kymmenkunta katajaa sekä runsas mäkitervakko.*
- b. Lehtolaikuilta löytyy mm. pähkinäpensas ja kolohaa-poja. Tammen taimia on runsaasti koko Lammasniemen alueella.*

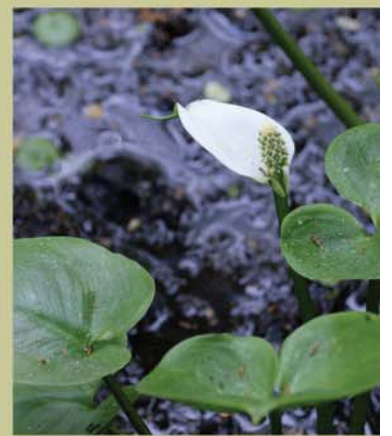

KUVIO 8. Koivikkoinen turvekangas

Voimakkaasti käsitellyllä alueella ei ole erityisiä luontoarvoja. Alue on paikallisten asukkaiden ulkoilukäytössä ja soveltuu sen kehittämiseen.

Kosteikkojen keskellä polveilee mättäinen ja märkä valoisa koivikon ja suurehkojen mäntyjen tasanne, joka on kaivantojen vaikutuksesta turvekangasta. Puusto on tasaikäistä, ja pensaskerros on harva, kuusien taimia ja maanpeitteenä runsaasti riidenliekoa. Yksittäin esiintyy metsälvejuurta, metsämaitikkaa, niukasti mustikkaa ja paikoin puolukkaa sekä tuoreen ja kuivahkon kankaan sammalia, kosteissa painanteissa saroja ja rahkasammalia. Kuviolla on runsaasti sammakoita ja sisiliskoja. *Kuvaliitteet: Valoisaa helppokulkuista kangasta ja rehevälaitaisia kaivantoja.*

KUVIO 9. Voimakkaasti ojitettu kuusivaltainen turvekangas

Kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja. Soveltuu ulkoilureittien alueeksi. Kuusikko tarjoaa suojaa ja pesimäpaikkoja metsälinnustolle, monimuotoisuutta lisäävää lahoppuuta on jonkin verran. Soveltuu kosteikkoalueen kehittämiseen ojia tukkimalla ja kosteikkojen ketjuttamiseen.

Voimakkaasti ojitettu alue, jossa valtapuusto paikoin hyvin tiheää kuusikkoa, joukossa raudus- ja hieskoivua. Pitkät ojat edelleen hyvin näkyvissä, suurin osa kuivahkoja ja kosteikkojen laidalla rahkasammaleen täyttymiä. Pensaita alueella ei kasva juuri lainkaan, ja myös kenttäkerros on harva, karikkeen ja lehtien peitossa.

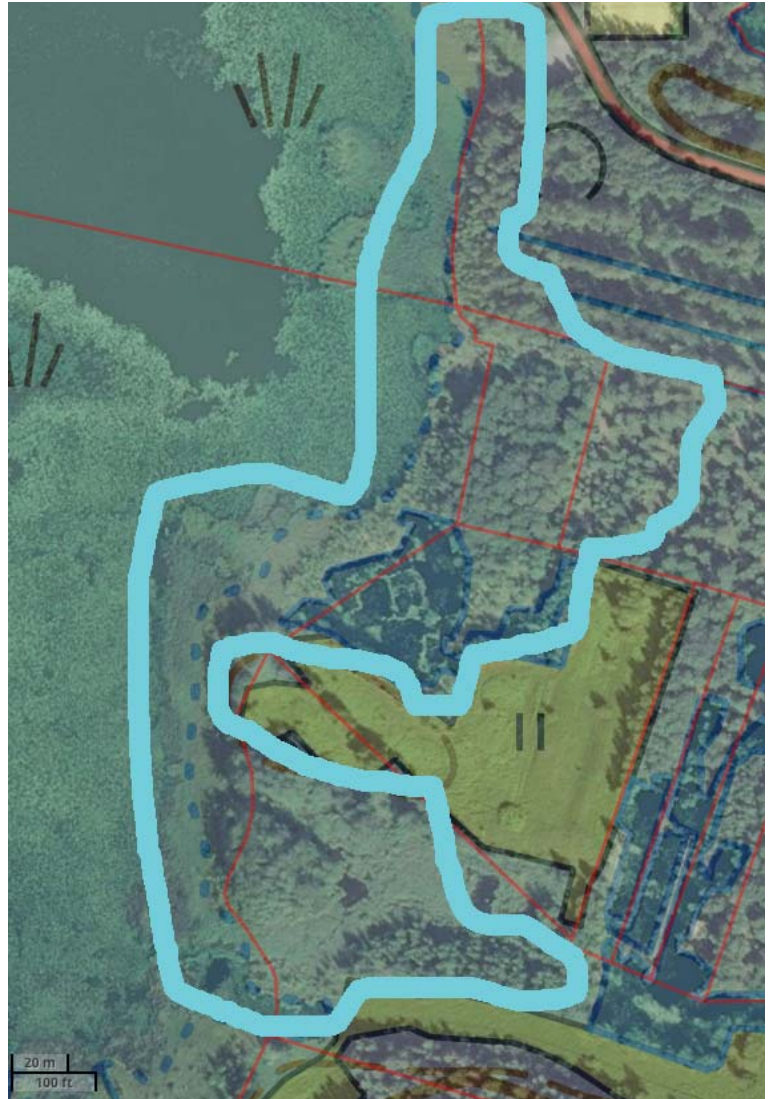
Muutamilla kohdilla ojien välissä avoimempia vanhoja heinittyneitä kulkureittejä ja kosteita painanteita, joissa rahkasammalia, rätvänää ja runsaasti siniheinää.

Alueen pohjoislaidassa on rehevämpi turvelehtokaistale, jossa valtapuuna harmaaleppä ja pensaskerros saniainen, korpikaislan, syyläjuuren ja leinikkien peittämä.

Myös tällä kuviolla sijaitsee kaivantoja. Vaatimattomasta luontotyypistä huolimatta alueella esiintyi tammen taimia, suhteellisen paljon eläinten jätöksiä ja kulureittejä sekä metsälintuhavaintoja.

Kuvaliite: Aluetta leimaavat pitkät suorat kuivat ojat ja turvekangaskaistat, joilla on paikoin hyvin vähän kasvillisuutta. Lahopuuta on kuitenkin jonkin verran ja osa ojista on kuitenkin hyvin reheviä ja umpeen kasvavia, kosteimmilla kohdilla puhtaan vihreä siniheinä valtalaji. Kuviolla myös yksittäisiä tammen taimia.

KUVIO 10. Rantaluhat ja soistuvat rantametsät kosteikkoineen

Mahdollisesti suojeltava alue linnuston perusteella. Vaikeakulkuista aluetta voidaan kehittää virkistyskäyttöön mm. lintutornein ja pitkospuureitein. Mahdollinen kosteikkorakentamisen reunavyöhyke.

Sakoistenlahden rantavyöhykkeellä on luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita paju- ja koivuluhtia sekä ruohoisia soita ja ruohokorpia. Koska alue on voimakkaasti kaivettu, ja luhat ovat olleet laidunnuskäytössä, ei niiden arvo yllä Metsälain 10 § erityisen tärkeiksi alueiksi eikä muiksi arvokkaiksi kohteiksi. Alue on arvokas linnustolle ja kosteikkojen kehittämisessä. Alueella on mahdollisuus palautua lähes luonnotilaiseksi. Tyypillistä alueelle on luhdan vyöhykkeisyys.

Erikoinen kokonaisuus tarjoaa erityisen hyvät olosuhteet sammakoille ja sudenkorennoille, muille matelijoille, vesieläimille ja hyönteisille ja sekä siten edelleen petolinnuille että hyönteissyöjille. Vesilahden kosteikkosuunnitelmassa aluetta on esitetty reunavyöhykkeeksi (Koivuranta 2008).

Koko alue on märkä ja tiheikköinen ja siten vaikeakulkuinen. Alueelta löytyy eläinten kulkureittejä, jotka seuraavat kuivempia kangasjuotteja, jotka mutkittelevat kapeina ojien ja kaivantojen välissä. Rantavyöhykkeeltä löytyy myös lähes luonnontilaisen kaltaisia pieniä saarekkeitä, joille olisi mahdollista tuoda pitkospuureitti ja rakentaa lintutorni ruovikon ja lahden lintujen ja luonnonympäristön tarkkailua varten.

Vyöhykkeinen luhta on kaikin tavoin luontomme monimuotoisimpia ja ekologisesti tärkeimpiä ympäristöjä.
(Meriluoto & Soininen 1998, 108)

Koko Sakoistenlahti on hyvin matala (0,6 – 1,8 m). Vesikasveina ulpukan rinnalla kasvaa näissä lahdissa myös **suomenlumme** (*Nymphaea tetragona*) ja vesitar. Järvelle työntyvät paikoin laajat rantaluhdat, joiden valtalajit ovat reheville vesistöille tyypillisesti järviruoko, isosorsimo ja paikoin järvikorte. Huomionarvoisia, mutta alueellisesti elinvoimaisia rantaluhdan lajeja ovat **nevaimarre** (*Thelypteris palustris*) ja **isohierakka** (*Rumex hydrolapathum*) sekä paikoin **niittyluhtalitukka** (*Cardamine pratensis*). Muita ruovikon lajeja ovat luhtamatara, leveälehtiosmankäämi sekä kurjenmiekka ja terttualpi, joita kasvaa paikoitellen.

Rantaluhdat vaihtuvat ensin tiheäksi pajuluhdaksi (kiiltopaju, tuhkapaju, paatsama) ja paikoin koivuluhdaksi, ja kuvion keskivaiheilla rantaluhta jatkuu kosteina niittyinä ja nevalaiteisina allikkoina, joista ainakin osa on kaivettuja. Kosteiden niittyjen kohdalla rantaluhta jatkuu laajana järvikortekasvustona.

Myös kostean niityn laidalle tehdyt kaivannot käsitellään kuvion osana, koska umpeenkasvavina ne lähestyvät luonnontilaisuuden kaltaisuutta, eikä luontaisesti syntyneitä rimpiä ja allikoita ja kaivantoja pysty enää varmuudella erottamana toisistaan kaikissa kohdin.

Pohjoislaidalla pajuviita vaihettuu edelleen hyvin kosteiksi mättäisiksi ruohokorviksi ja ojien laidoilla turvekankaiden juoteiksi. Kangasjuotit ovat mustikkaturvekankaita ja ruohoturvekankaita, jotka vaihtuvat kangasmetsän mustikkavaltaisista alueista hyvin paljaisiin laikkuihin muutamine talvikkeineen ja mättäillä kasviin sammaliin, liekoihin ja paikoin hyvin heinikkoihin laikkuihin. Kangasjuottien pääpuu on hyväkasvuinen hieskoivu. Kosteimmilla paikoilla kasvavat harmaaleppä, tuomi ja paatsama. Alueen puusto on palautumassa luonnontilaan, se on erirakenteista, ja lahopuuta on kohtuullisen runsaasti.

Turvekankaiden kosteilta painanteilta löytyvät mm. isotalvikki, luhtamatara, nuokkotalvikki, ranta-alpi, metsäalvejuuri, paikoin mustikka, myrkkykeiso, rönsyleinikki, suo-orvokki, suoputki ja paikoin harmaasara sekä ruohoturvakankaiden opaslajit kurjenjalka, terttualpi, vehka ja rentukka.

Valtasammal painanteissa on ravinteisuudesta kertova okarahkasammal ja mättäillä lehvä- ja maksasammalia. Ojissa, kaivannoissa ja rantametsien keskelle työntyvisssä lahdenpohjukoissa kasvillisuus on hyvin rehevää: viilto- ja pullosaraa ja rahkasammalia. Kaivannoissa laidat kasvavat myrkkykeisoa, kurjenjalkaa ja vehkaa, vesipinta kilpukkaa ja isolimaskaa. Vesikasvit viittaavat hyvin rehevään vesistöön ja ovat likaisuuden ilmentäjälajeja.

Kuvallitteet:

- a. Rantavyöhykkeen luhdat*
- b. Osa lahdista jää koivuviidan ja turvakankaiden sisään eräänlaisiksi sisälahdiksi, muistuttaen merialueiden kluuveja*
- c. Soistuvaa korpea*

KUVIO 11. Kosteaa järvenrannan laidunniitty ja hakamaa

Rantavyöhykkeen vaikutuspiirissä olevia umpeenkasvavia laidunalueita, joiden arvo lähinnä perinnebiotooppeina ja alueen monimuotoisuuden lisääjinä. Harvinaistuvina perinnebiotooppeina on suositeltavaa laidunmaa alueita edelleen. Vanha heinäpelto ja hakamaa sijaitsevat alavia niittyjä hieman korkeammalla, joten paikalle sopisi lintutorni. Pelloille kulkee vanhoja metsäuria, jotka ovat hyödynnettävissä ulkoilureitteinä.

Valtaosa kuviosta on kosteaa suurruohojen ja heinien peittämää rantaniittyä, jota käytetään todennäköisesti karja- ja lammaslaitumena. Kosteaa pintavesivaikutteinen niitty rajautuu rantaluhtiin, kaivettuihin ja mahdollisesti osin luontaisiin lampareisiin sekä turvekankaisiin. Niitty on pääosin avoin. Pieni koivikko jakaa niityn pohjoisosan kahtia. Myös keskellä niittyä on yksittäinen koivu ja pajukkoa. Vadelma on vallannut suuren osan niitystä, mutta osa on sarvaltaista kosteaa niittyä. Rantaluhtien laidassa niitty vaihtuu järviruovikkoon.

Kostean niityn lajeja ovat vadelman lisäksi pullo- ja viiltosara sekä muutamilla kohdin rantahernesaraa. Laidoilla ojien varsilla ja turvekankailla kasvaa runsaana siniheinä ja lampareiden ja ojien laidoilla paikoin kansainvälinen vastuulaji ja alueellisesti harvinainen (RT) **vaaleasara** (*Carex livida*) ja etelälaidalla järvikorte.

Muita lajeja ovat umpeenkasvusta kertova mesiangervo, sekä suo-ohdake, nurmilauha, luhtalemmikki, hierakat, hiirenvirna, niittysuolaheinä, rohtovirmajuuri ja paikoin hiirenporras sekä kosteille niityille tyypillinen runsas keltaängelmä. Keskellä niittyä kasvaa mustaherukkaa. Niitty on ojitettu.

Itäisin pellonkulma on vanhaa soistuvaa heinäpeltoa, johon liittyy rantavyöhykkeen laidassa hakamaa ja romahtaneen vanhan ladon jäänteet. Heinäpellossa myös runsaasti vadelmaa ja nokkosta sekä juolavehnää, nurmilauhaa, vuohenputkea, hiirenvirnaa, ojakärsämöä, särmäkuismaa ja mataroita. Hakamaa on heinittynyt.

Kuvaliite:

- a. Niityn valtalajeina vadelma, sarat, mesiangervo, rohtovirmajuuri ja keltaängelmä.*
- b. Vaaleasara*

KUVIO 12. Nevalaiteiset kaivantolampareet

Alueelta ei löytynyt erityisiä luontoarvoja. Mahdollisesti alueella on tarve tarkemmalle hyönteiselvitykselle. Suositeltavaa hyödyntää kosteikkorakentamisessa ja suojelu- tai virkistysaluetta monipuolistavana alueena.

Peltojen ja laajan turvekankaan väliin jää laaja kaivantojen alue. Osasta kaivannoista näkyy edelleen selvästi kaivantojen nelikulmainen muoto. Kaivannot ovat syvähköjä. Niissä kasvaa ulpukka, laidoilla kilpukka ja **isolimaska** (*Spirodela polyrhiza*). Laitojen kasvillisuus on tyypillistä soille ja rantaluhdille.

Valtapuina ovat kitukasvuinen mänty ja hieskoivu. Valtajien pullo- ja viiltosaran lisäksi kasvaa jouhisaraa, kurjenjalkaa, leveäosmankäämiä ja mm. pyöreälehtikihokkia. Kannaksilla kasvaa myös nevimarretta, järvikortetta ja luhtavillaa. Altaat ovat tärkeitä sudenkorentojen lisääntymiselle. Pellonlaidassa veden äärellä kasvaa **nuokkurusokki** (*Bidens cernua*). Huomionarvoiset lihavoidut lajit ovat 2a vyöhykkeellä elinvoimaisia.

Kuvaliite: Kaivantojen laidoilla esiintyy suolajeja.

KUVIO 13. Pelto- ja rantalaidun

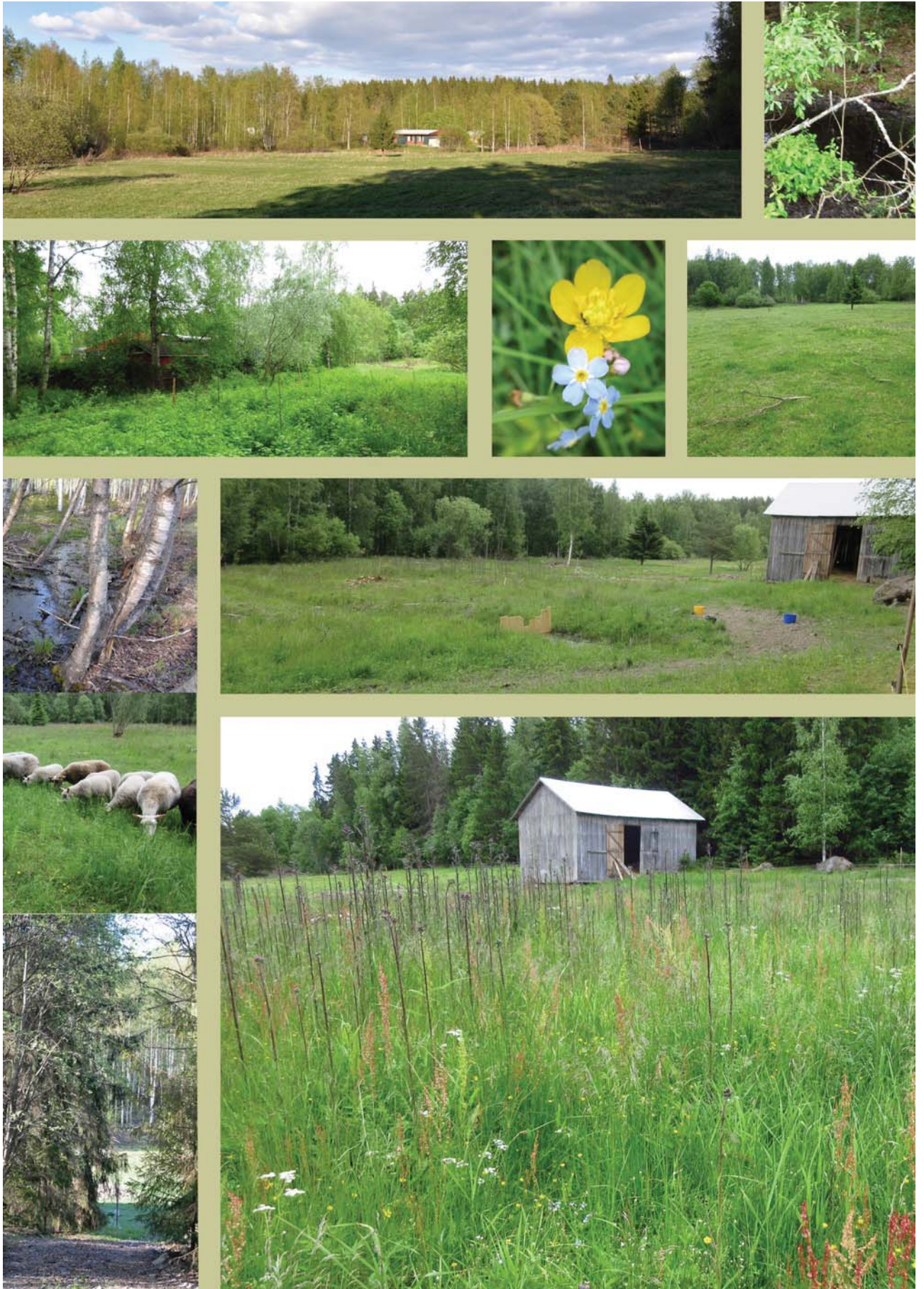
Pelto EU:n on luontodirektiivin IV lajiliitteeseen kuuluvien lepakkojen esiintymisaluetta. Kasvillisuuden ja luontotyypin perusteella pellolla on perinnemaisemallista merkitystä, ja se lisää alueen luonnon monimuotoisuutta, kun laidunnettu alue liittyy suoraan metsiin ja vesistöön.

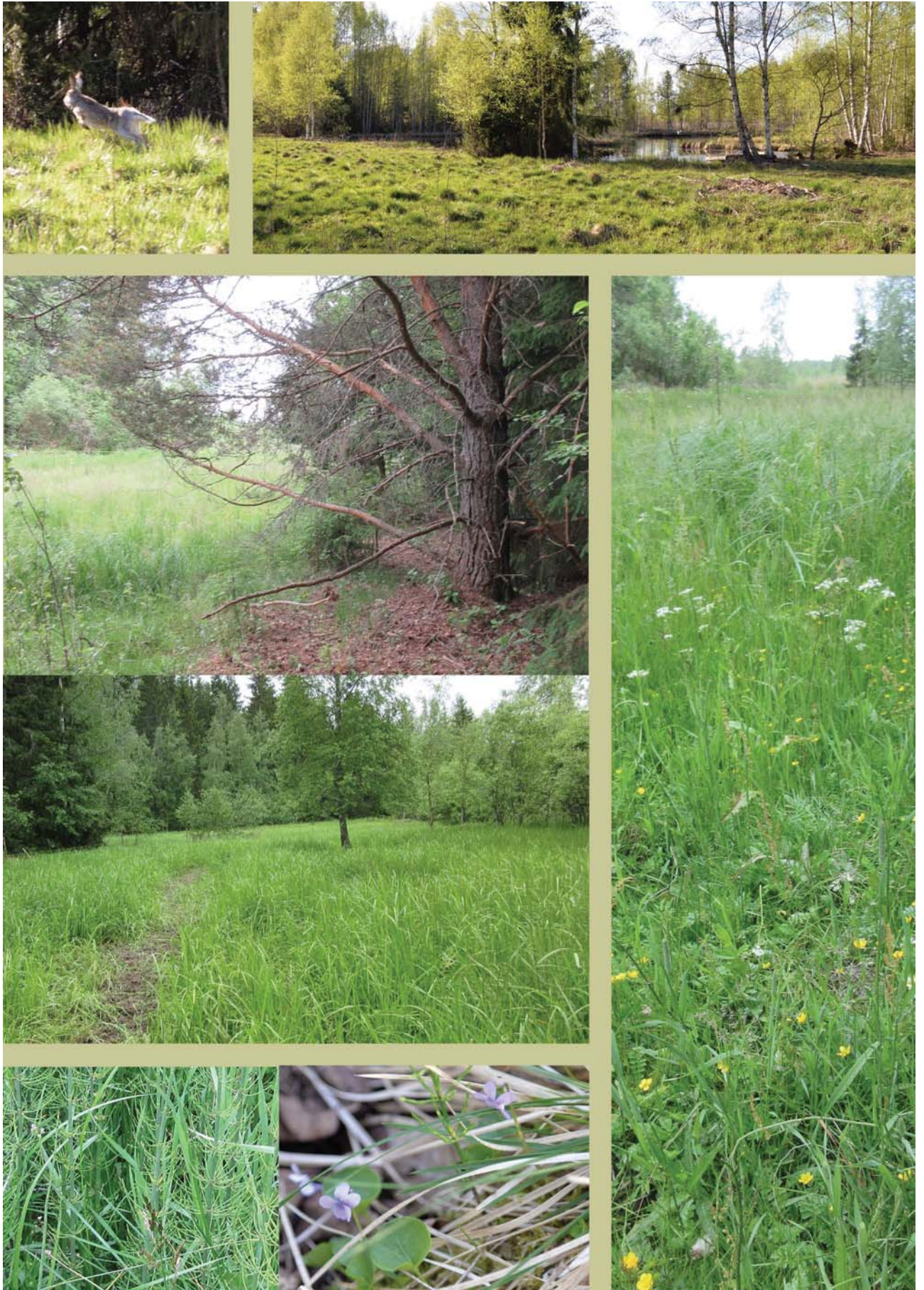
Lampaat laiduntavat lähes 400 metriä pitkää peltoa, joka ulottuu omakotitalotonteista rantaluhdalle. Etelässä pellon rajaa varjoisa rinnemetsä ja pohjoisessa kosteikot, oja sekä mättäiset ruoho- ja mustikkaturvekan-kaat. Pellon etelälaidassa on syvä oja, joka kerää rinteiden vedet. Pelto on hyvin kostea, ja sen pohjois- ja järvenpuolen länsipäädyn niityt ovat tuoreita ja kosteita. Pellolla sijaitsee lato, ja sen kulmalla kosteikosta on padottu eläinten juottokosteikko. Pellon laiteessa on metsäinen kalliorinne, ja metsänlänsikulmaa on käytetty metsälaitumena.

Järven päädyssä ja kosteikkojen laidalla pelto on korkeiden ruohojen peittämä: sarojen ja heinien lisäksi pellolla kasvaa kevätleinikkejä, nokkosta, rohtovirmajuurta, rönsyleinikkiä, hiirenvirnaa, järvikortetta, kalvasvihvilä, keltaängelmaa, metsälauhaa, mesiangervoa, luhtamataraa, niittysuolaheinää, peltolemmikkiä ja suorvokkia. Järven päädyn kostealta niityllä kasvaa huomionarvoinen perinnebiotooppilaji **mesimarja** (*Rubus arcticus*), joka on kuitenkin vyöhykkeellä elinvoimainen. Länsipäässä laidunnus näkyy enemmän, ja ruohosto on matalampaa.

Kuvaliite:

- a. Pelto asutuksen ja rinnemetsän laidalla. Muutamia maisemallisesti tärkeitä puita ja lato. Laidoilla kosteikot ja ojat, myös etelälaidalla.
- b. Kosteampi pellonpää lähellä rantaa ja kosteikkoja.

KUVIO 14. Metsärinne

Talousmetsäkuvio, jolla esiintyy EU:n luontodirektiivin liitteen IV lepakkolajeja. Kasvillisuuden perusteella ei erityistä arvoa lukuun ottamatta eläinten reittejä eteläisemmistä metsistä rantavyöhykkeelle. Kosteikko- ja peltoalueilla näkyy eläinten polkuja, mm. valkohäntäpeura nähtiin alueella useamman kerran.

Kivikkoinen, kuusivaltainen ja pohjoiseen laskeva rinne on **lehtomaisen kankaan** käenkaalimustikkatyypin (OMT). Kuviolla on saniaisten peittämä aukkopaiikka - savipainanne, jota ympäröivät kuuset, koivut ja raidat. Lökkäimmät puut ovat kuusia, jonkin verran suuria koivuja. Puusto on erirakenteista. Maapuuta, keloja ja tuulenkaatoja

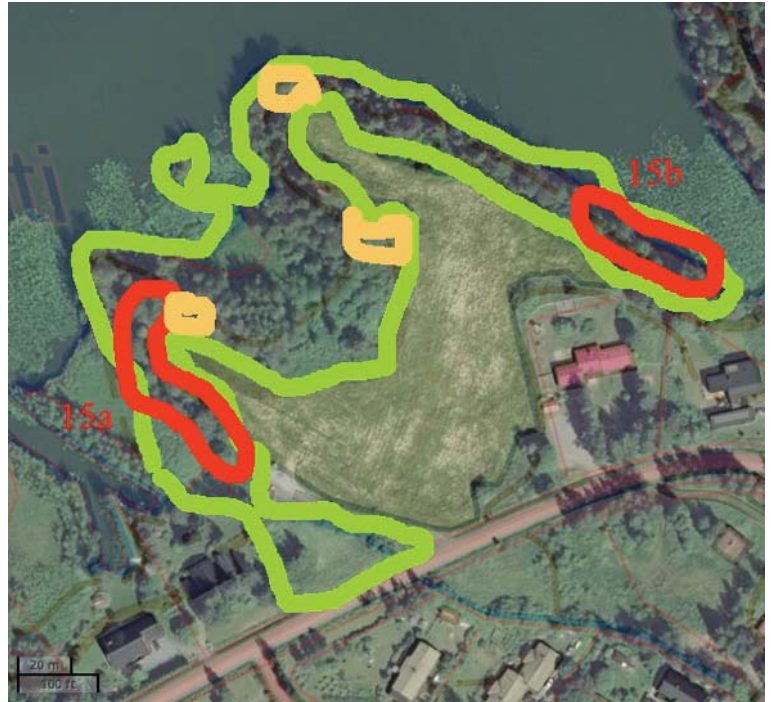
sekä kääpiä on jonkin verran, mutta alue ei ole luontolainen vaan osin raivattu. Pensaskerrokseen kuuluvat kivikkoalvejuuren, hiirenportaan ja metsäimartein lisäksi punaherukka, taikinamarja ja vadelma. Varpuina mustikkaa ja puolukkaa. Matalaan ja harvaan kenttäkerrokseen kuuluvat käenkaali, metsäimarre, sormisara, kevätpiippo ja pohjakerroksessa lehtomaisille kankaille tyypillinen peittävä sammalmatto. Pellon laidassa on isohko oja ja paikoin vanhaa heinittynyttä heinäpeltoa, joka sananjalaa, vadelman, punaherukan, suo-ohdakkeen ja terttuseljan valtaama. Rinteessä sijaitsee yksi pieni asuinrakennus ja sen pihapiiri. Rautialantieltä kulkee uusi metsätie alas pellolle ladon kulmalle, tie ei näy kartoissa. Sen varrella metsä on selvästi raivatumpaa valoisaa koivikkoa.

Koko alue rajoittuu rinteiden laen hakkuualueeseen. Kuvio ulottuu luontaisesti kaava-alueen ulkopuolelle osayleiskaavan luo-alueelle, jossa laskee Vesilain mukainen arvokas noro pellon kautta vesistöön.

Kuvaliite: Hakkuuaukean ja pellon välinen metsärinne.

KUVIO 15. Kurkiniityn rantametsät

Harkittava mahdollista suojelu- ja hoitotarvetta. Kapea kivikkoinen rantametsävyöhyke, jossa muutama pienialainen tuore ja kostea lehtolaikku. Laikut eivät ole kuitenkaan lähes luonnontilaisia ojiin ja alueen kuluneisuuden vuoksi eivätkä siten Metsälain 10 § tarkoittamia lehtolaikkuja. Alueen läpi kulkee viemäri linja.

Laidun- ja virkistysalueina rantametsät voivat toimia virkistyskäytössä sekä osana viherverkostoa ja rakentamattomien rantojen kokonaisuutta. Ketojen säilyttämiseksi laidunnuksen jatkaminen ja perinnemaiseman hoito on suositeltavaa. Käytöstä poistuneen päiväkodin alue on tavanomaista piha-alueita, eikä sillä havaittu erityisiä luonnonarvoja.

Kuvassa lehtoalueet 15 a ja 15b on merkitty punaisella ja perinnemaiseman kannalta keskeiset ketomaisten alueiden laikut keltaisella. Rantavyöhyke ulottuu päiväkodin koilliskulmalta rajautuen Rautialantiehen ja tontteihin sekä ojaan lännessä. Lähes tasaista viljeltyä peltoaluetta kiertää kivikkoisten rinteiden ja savi-painanteiden kapea rantavyöhyke. Keskelle jää umpeen kasvava kostea rantaniitty. Ranta koostuu useiden lehtotyyppien, paikoin lehtokorviksi soistuvien alueiden, lehtomaisen kankaan ja pienten laidunketojen mosaiikista, jotka on koottu yhdeksi kuvioksi.

Alueella sijaitsee hylätty pieni rakennus, aitoja ja useampi jo maatumassa oleva vanha soutuvene. Alueella on laidunnettu lampaita, ja aidat ja jätökset ovat yhä nähtävissä.

Rantavyöhykkeen rakenne on samanlainen kuin Lammasniemessäkin. Rantaviivan sarat ja kortteet vaihtuvat kuivemmaksi rantatöyräksi, jonka kuivimmilla osilla kasvaa suuria maisemallisesti merkittäviä mäntyjä sekä kookkaita koivuja. Raudus- ja rantojen hieskoivujen lisäksi kasvaa kuusia ja haapaa muutamia suuria vaahteroita ja raitoja. Pensaskerros on runsas: tiheikköinen tuomi, rantaviivassa kiilto- ja tuhkapajua sekä rinteillä paatsamaa, yksittäiset tuomipihlajat, punaherukka, mustaherukka, vaahteran ja pihlajan taimet ja koko rantavyöhykkeellä valtalajina taikinamarja. Lisäksi rantaviivassa kasvaa alueellisesti uhanalainen **niittyluhtalitukka** (*Cardamine pratensis*) NT, RT ranta-alpien, rantakukan, myrkkyykeison, kurjenjalan ja mataroiden kanssa.

Rinteillä kasvaa metsäkurjenpolvea, ahomansikkaa, metsä- ja lehto-orvokkia. Pohjakerros on osin lehtosammalien peittämä. Valoisimmat kohdat ovat heinittyneitä ja runsaiden talvikkikasvustojen paikkoja, lehtomaisten kankaiden ja peltojen laiduille tyypillistä talvikkityyppiä (PyT). Kulttuurivaikutus näkyy kasvillisuuden ketolajistossa ja pellon laidassa kasvaa yksittäinen terijoensalava sekä muutamia maisemallisesti arvokkaita pylväsmäisiä katajia ja yksittäinen omenapuu.

Varjoisien (kosteaa/ tuore) lehtolaikkujen (15 a. ja b.) lajistoa hallitsee tiheikköinen tuomi sekä vaahteran ja yksittäiset tammen taimet. Pensaskerroksen muodostavat saniaisat kuten hiirenporras, iso- ja kivikkoalvejuuri sekä lillukka, ojakellukka, rönsyleinikki, nokkonen ja sormisara. Sammalkerros on lehdolle tyypillisesti aukkoinen, lajeina ovat lehdolle tyypilliset metsäliekosammal ja palmusammal sekä kivillä kangasmetsien lajeja. Lehdosta kertoo alueella esiintyvä mustaherukkapensaikko, joka kuuluu suomalaiseen luonnonvaraiseen lehtolajistoon eikä yleensä ole pihakarkulainen.

Kuvio 15 a. on ylärinteessä heinittynyt. Alarinteen rantaan laskee Rautialantien ali oja, joka muodostaa lehdon laidalle soistuvan vyöhykkeen, joka jatkuu lietteisenä rantaluhtana. Varjoisassa tuomivaltaisessa notkelmassa on mustaherukkaa, mesiangervoa, ranta-

alpia, sudenmarjaa ja puumaisia pajuja sekä paatsamaa. Lehtomaisuus näkyy aivan pellon laidalle saakka, jossa sekä **kevätleinikkiä** (*Ranunculus cassubicus*) että **kevätlehtoleinikkiä** (*Ranunculus fallax*) ovat lehtojen ilmentäjälajeja. Kevätleinikki on perinnebiotooppien huomionarvoinen laji. Notkelman pajuviita ja luhta ovat linnuston kannalta arvokas alue. Kuvio **15 b.** on varjoissa lehtolaikku alarinteellä, jossa tuomien alla kasvaa saniaisia ja harvakseltaan lehtosammalia.

Eteläisintä pientä ketoaluetta hallitsee maisemallisesti tärkeä kookas kilpikaarnainen mänty. Katajien lisäksi pensaskerroksessa kasvaa runsaasti yksittäisiä tammen taimia. Kuivahkot rinteet ovat heinäisiä, ja niillä on runsaasti lehdon ja ketojen kasveja. Rinteessä on myös laajat isotalvikkiesiintymät. Muuta lajistoa ovat ahomansikka, aho-orvokki, metsäapila, valkovuokko, niitysuloaheinä sekä heininä lehtonurmikka ja lampaanata.

Järvikortteen ja isosorsimon rantaluhta ulottuu mäntäisenä poukaman pohjukkaan, josta luhta vaihtuu kosteaksi peltokortteen valtaamana kosteana rantaniittynä. Mättäillä kasvaa nuokkotalvikkia, liekoja sekä sammalia. Niityn laidilla kasvaa runsaasti korpikastikkaa ja suuria pajuja.

Ketolajistoa Kurkiniityn laidilla (huomionarvoiset lihavoitu):

Ahopukinjuuri (*Pimpinella saxifraga*)

Aho-orvokki (*Viola canina*)

Hiirenvirna (*Vicia cracca*)

Isotalvikki (*Pyrola rotundifolia*)

Kalliokieli (*Polygonatum odoratum*)

Kevätesikko (*Primula veris*)

Kevätlehtoleinikki (*Ranunculus fallax*)

Kevätleinikki (*Ranunculus cassubicus coll.*)

Kissankello (*Campanula rotundifolia*)

Kurjenkello (*Campanula persicifolia*)

Isotalvikki (*Pyrola rotundifolia*)

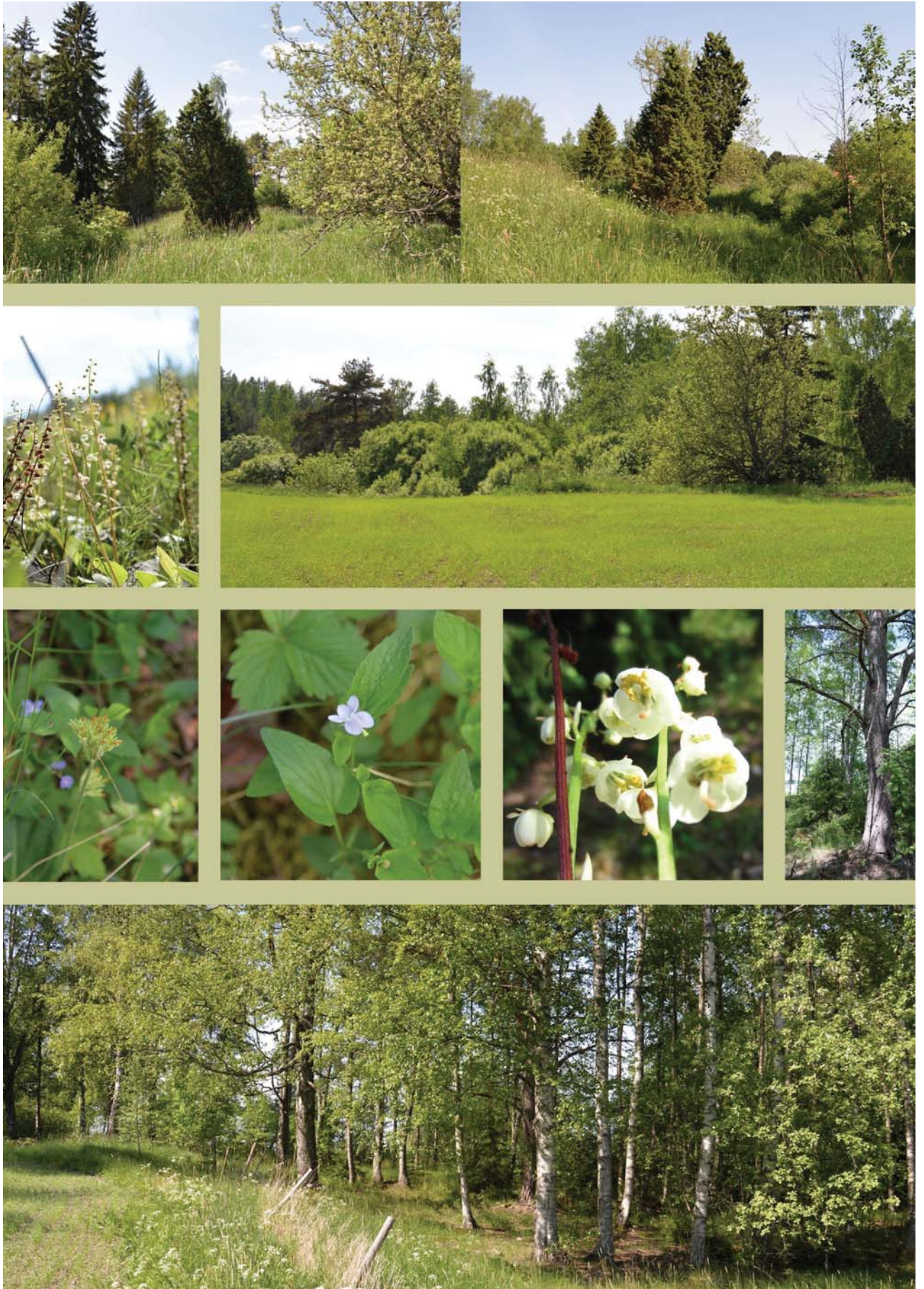
Nurmitädyke (*Veronica chamaedrys*)

Päivänkakkara (*Leucanthemum vulgare*)

Tuoksusimake (*Anthoxanthum odoratum*)

Kuvaliitteet:

- a. Pylväs- ja pensasmaisia katajia ketoalueilla, kevät-esikko, aho-orvokki ja isotalvikki kukkivat Kurkiniintyn laidalla.*
- b. Rehevää rantavyöhykettä.*
- c. Lehtolaikku soistuu ja vaihettuu rantaviidaksi.*

KUVIO 16. Rautialantie

Omana kuvionaan on käsitelty kulkuväylä, joka ei muodosta varsinaista kasvillisuuskuviota, mutta on keskeinen maankäytön suunnittelussa.

Perinteinen kyläraitti, jolla on maisemallista arvoa. Raitti kulkee viherväyliä ja eläinten kulkureittien läpi. On suositeltavaa säilyttää tien varren suuret puut ja puuryhmät, erityisesti haavikot, sekä säilyttää vesiväyliä esteetön kulku ja näin turvata eläinten reittien säilyminen.

On suositeltavaa rakentaa kevyen liikenteen väylä kiinni tiehen. Luonnon monimuotoisuuden ja maisema-arvojen säilyttämiseksi tieväylää ei tule lentää huomattavasti. On suositeltavaa rakentaa jalkakäytävä jo kaapeloidulle ja valaistulle pohjoispuolelle Rautialantietä.

Mahdolliset uudet tontit tai lisärakennukset on suositeltavaa sijoittaa perinteisesti raitin varteen esimerkiksi vähemmän arvokkaille lehtomaisen ja tuoreen kankaan alueille, joiden maaperä soveltuu hyvin rakennusmaaksi savipainanteita lukuun ottamatta.

Luonnon monimuotoisuutta voidaan parantaa huomioimalla maankäytön suunnittelussa perinnebiotooppien säilyminen. Viherväyliin voi liittyä peltoja, jotka tukevat kulttuurimaiseman säilymistä ja raitin näkymien vaihtelevuutta. Perinnebiotooppien hoito-ohjeiden mukaan alueita voidaan raivata harkitusti.

Puustoa ja pensaistoa tulee kuitenkin jättää erityisesti vesireiteille, jotka ovat tärkeitä eläinten kulkureittejä.

Tieympäristö osana luonnonympäristöä ja maisemaa

Rautialantie osa kulttuurimaisemakokonaisuutta. Se on osa Klaus Kurjen reittiä ja kylän pääraitin jatke. Tie laskeutuu kirkonkylältä ja jatkuu päälylystämättömänä itään rannan tuntumassa yli Tuonenojan ja nousee Koivumäen päälle. Koivumäeltä tie laskee hakkuaukeilta iäkkäämmän metsäalueen keskellä. Tienvarressa on rannan puolella pieni kallioalue, ja sen eteläpuolella tietä on kivikko, mahdollinen vanha rakennuspaikka sekä alempana soistuvaa kangasmetsää.

Rakennusten pihapiirit eri aikakausilta on rakennettu kiinni tiehen, ja muutamissa on jäljellä **arvokkaita kivaitoja** sekä perinteisiä istutuksia, sireenejä, ruusuja ja kuusaitoja. Perinteisillä pihapiireillä on merkitystä myös perinnebiotooppien kannalta ja niiden säilymistä voidaan tukea esimerkiksi **rakennustapaohjein**.

Tien varret on ojitettu melko syvään, ja niiden kasvillisuus on tavanomaista piennarten kasvillisuutta. Ojien pohjalla näkyy runsaasti peurojen jälkiä. Koivumäestä itään tienvarren metsät ovat lehtomaisen ja tuoreen kankaan metsiä, joukossa myös hakkuaukeita ja metsätieuria pelloille. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tienvarren metsät ovat suotuisimpia sijainteja uudelle asutukselle, koska lehtomaisia ja tuoreita kankaita on Pirkanmaan alueella runsaasti, ja ne soveltuvat hyvin rakentamiseen lukuun ottamatta rinteiden savipainanteita ja luonnollisia vesireittejä.

Rautialantie on suhteellisen vilkkaasti liikennöity. Pyöräilijöitä ja jalankulkijoita liikkuu tiellä autojen joukossa. Tien rannan puolella sijaitsevat kirkonkylältä jatkuvat katuvalot, ja tienvarteen on kaivettu kaapelointi. Kevyen liikenteen jalkakäytävä on tämän vuoksi luonnonympäristön kannalta suotuisinta rakentaa jo muokatulle maa-alueelle. Lammasniemen alueella myös valtaosa asuintonteista sijaitsee rannan puolella.

Tien luonnonympäristön yleisilme on rehevä. Puusto kasvaa lähellä tietä ja erityisesti tien eteläpuolella, jossa rinne nousee paikoin nopeasti, on suotavaa säästää tien varren puita. Erityisesti suuret kuuset, männyt ja haa-

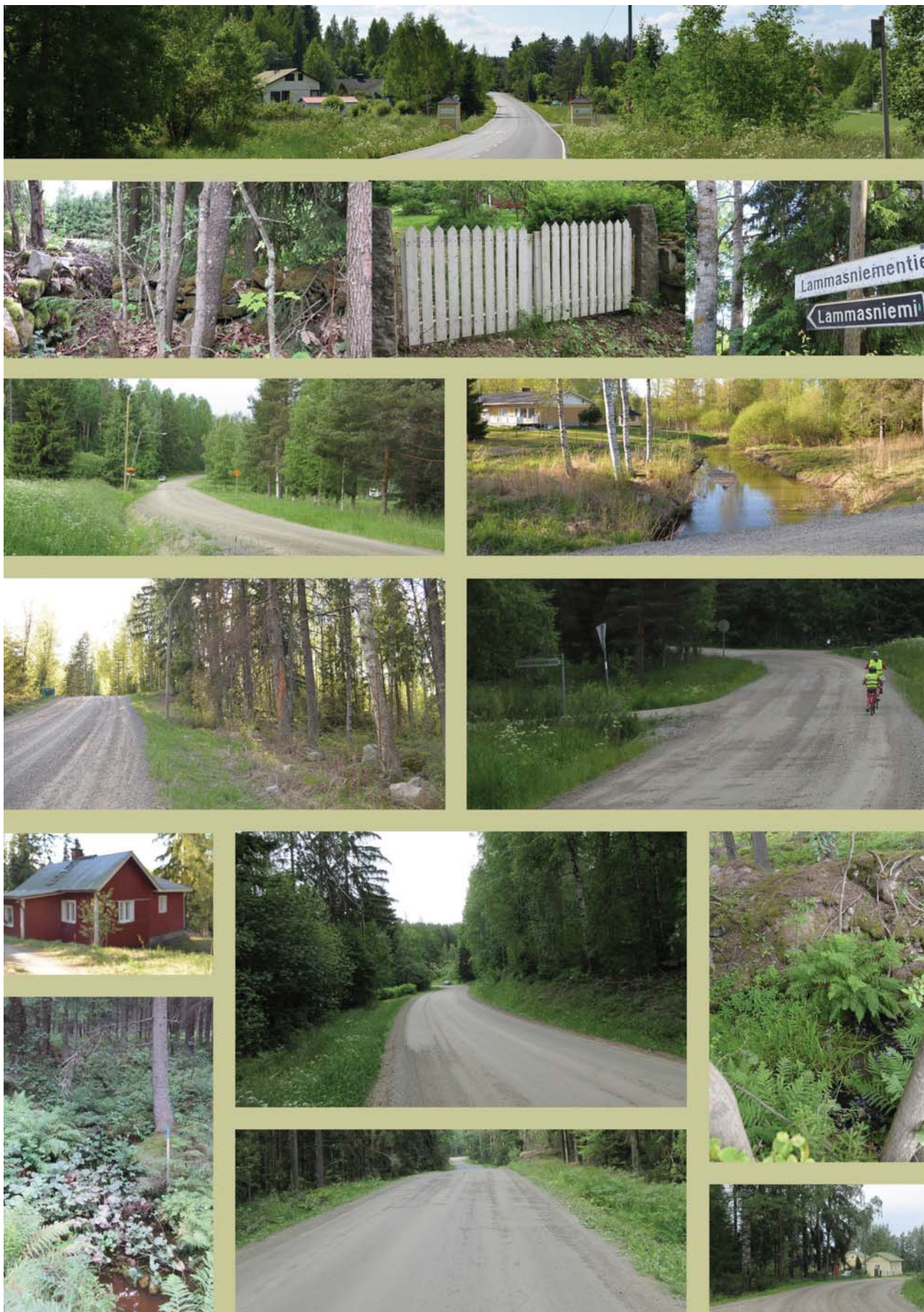
papuut tulee säästää mahdollisten liito-oravien kulkureittien tukemiseksi. Suuret kolopuut ovat tärkeitä myös linnustolle.

Viherväylien ja eläinten kulkureittien kannalta keskeisiä ovat tien alittavat ojat, joita on useita: Kurkiniityn sivuitse, Tuonenoja, Koivumäen noro ja itäisessä rinteessä myös kaksi ojaa. Tierakentamisessa tulee huolehtia, että vesiyhteys säilyy ja huomioida, että myös peurat ja piennisäkkäät liikkuvat usein juuri ojien varsia pitkin. Koivumäen notkelmassa virtaava noro luonalueella on yksi tärkeistä reiteistä, joka yhdistyy Lammasniemen kaava-alueen lounaiskulmaan.

Kuva: Viistevarjokuva näyttää alueen pinnanmuodot ja kuinka Rautialantie kulkee moreeniharjanteiden rinteillä.

Kuvaliite: Vanhat kiviaidat ja portit on mahdollista tuoda osaksi kulttuurimaisemaa rakennustapaohjein. Suurilla puilla on arvoa sekä luonnon että maiseman kannalta.

8. LÄHTEET:

Arajärvi, K. 1985. *Vesilahden historia*. Hämeenlinna: Vesilahden kunta ja seurakunta.

Etelä-Pirkanmaan lintuvedet <http://www.birdlife.fi/finiba/>

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & Tonteri, T. 2008. *Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun*. Metsäkustannus Oy: Helsinki.

Hotanen, J-P., Laine, J., Nousiainen, H., Saarinen, M. & Penttilä, T. 2012. *Suotyypit ja turvekankaat – opas kasvupaikkojen tunnistamiseen*. Metsäkustannus Oy: Helsinki.

Hämet-Ahti, L. & al. (toim.) 1998. *Retkeilykasvio*. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo: Helsinki. 4. PAINOS.

Kansainväliset vastuulajit, linnut http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Kansainvaliset_vastuulajit

Koivuranta, R. 2008. *Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden ja kosteikkojen yleissuunnitelma, Vesilahti. Tuonenojan, Toivolanojan ja Naarvanjoen valuma-alueet*.

Pirkanmaan ympäristökeskuksen raportteja 06: 2008.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10138/42914/PIRra_6_2008.pdf?sequence=1

Kynäjalava. SYKE:n lajesittelyt. www.ymparisto.fi/Lajit. Päivitetty 10.12.2014

Laamanen, K. 2010. *Vesilahden arvokkaat luontokohteet*. vesilahti-fi-bin.aldone.fi/.../Vesilahden%20päiv%20%20arvokkaat%20luontokohteet

Liukko, U-M. & al. *Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015*.

<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/159434>

Luonnonsuojeluasetuksen liite 2 (a) uhanalaista lajeista [http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotepalvelu/Uhanalaisten_ja_erityisesti_suojeltavien\(16885\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotepalvelu/Uhanalaisten_ja_erityisesti_suojeltavien(16885))

Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/ 1096 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096>

Luontoselvitysten laatiminen. Ympäristöministeriön ohje.

http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luontoselvitykset_LounaisSuomi/Luontoselvitysten_laatiminen

Meriluoto, M. & Soininen, T. 2002. *Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt*. Metsälehtikustannus Tapio: Helsinki. 2. PAINOS.

Metsälaki 12.12.1996/1093 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>

Pakkanen, T. 2013. *Huomionarvoiset putkilokasvit perinnebiotoopeilla*.

http://www.metsa.fi/documents/10739/1467656/perinnebiotoopit_huomionarvoiset_putkilokasvit.pdf/0382cdf2-a828-4738-b9d7-8f6c6b777a3f

Pirkanmaan ekologinen verkosto, 2014

<http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/ekologinenverkosto> 15.11.2015

Ranta, M. 2004. *Vesilahden Kirkonkylän osayleiskaavan luontoselvitys*. Moniste. Vesilahden kunta, 13 s.

Ryttäri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen R. (toim.). 2012. *Suomen uhanalaiset kasvit*. Tammi: Helsinki.

Schulman, A., Alanen, A., Hæggström, C.-A., Huhta, A.-P., Jantunen, J., Kekäläinen, H., Lehtomaa, L., Pykälä, J., & Vainio, M. 2008. *Perinnebiotoopit*. Julk.: Raunio, A. Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. *Suomen luontotyypien uhanalaisuus – Osa I: Tulokset ja arvioinnin perusteet*. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. S. 149–174.

Schulman, A., Alanen, A., Hæggström, C.-A., Huhta, A.-P., Jantunen, J., Kekäläinen, H., Lehtomaa, L., Pykälä, J., & Vainio, M. 2008. **Perinnebiotoopit**. Julk.: Raunio, A. Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. **Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa I: Tulokset ja arvioinnin perusteet**. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. S. 149–174.

SY 8/2008 Suomen luontotyyppien uhanalaisuus

Schulman, A., Alanen, A., Hæggström, C.-A., Huhta, A.-P., Jantunen, J., Kekäläinen, H., Lehtomaa, L., Pykälä, J., & Vainio, M. 2008. **Perinnebiotoopit**. Julk.: Raunio, A. Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. **Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa II: Luontotyyppien kuvaukset**. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. S. 397–466.

SY8/2008 LuTu, Osa 2, 7 Perinnebiotoopit.pdf (3 357 kt)

Söderman, T. 2003. **Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA -menettelyssä ja Natura-arvioinnissa**. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus: Helsinki.

Tiainen, J. & al. 2016. **Suomen lintujen uhanalaisuus 2015**.

<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/159435>

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/159435/Suomen_lintujen_uhanalaisuus_2015.pdf?sequence=1

Vainio, M. & Kekäläinen, H., Alanen, A. & Pykälä, J. **Suomen perinnebiotoopit**. Perinnemaisemaprojektin valtakunnallinen loppuraportti. SYKE 2001: Suomen ympäristö 527.

Vesilahden kirkonkylän osallistumis- ja arviointisuunnitelma 1.6.2015

[http://vesilahti-fi-](http://vesilahti-fi-bin.aldone.fi/@Bin/d59593843b8b4abe50517ee250061fcf/1470980922/application/pdf/1600407/OAS_tark010615kh.pdf)

[bin.aldone.fi/@Bin/d59593843b8b4abe50517ee250061fcf/1470980922/application/pdf/1600407/OAS_tark010615kh.pdf](http://vesilahti-fi-bin.aldone.fi/@Bin/d59593843b8b4abe50517ee250061fcf/1470980922/application/pdf/1600407/OAS_tark010615kh.pdf)

Vesilahden kirkonkylän osayleiskaavan muutos ja laajennus 24.10.2006 1: 5000

[http://vesilahti-fi-](http://vesilahti-fi-bin.aldone.fi/@Bin/e10263c3c6c3acfc9d959295da943ae2/1468228547/application/pdf/72272/oyk_hyvakstyt_131106.pdf)

[bin.aldone.fi/@Bin/e10263c3c6c3acfc9d959295da943ae2/1468228547/application/pdf/72272/oyk_hyvakstyt_131106.pdf](http://vesilahti-fi-bin.aldone.fi/@Bin/e10263c3c6c3acfc9d959295da943ae2/1468228547/application/pdf/72272/oyk_hyvakstyt_131106.pdf)

Vesilahden kulttuuriperinnön kohdekortti. Pirkanmaan maakuntakaava 2040.

http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Vesilahti_0.pdf

Vesilaki 27.5.2011/587

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=vesilaki>

LIITE VESILAHDEN LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVAN LUONTOSELVITYKSEEN 2016

LAUSUNTO

Tulos: Ei jätöshavaintoja liito-oravista. Liito-oravan esiintyminen alueella ei ole todennäköistä.

Maastossa tarkastettiin haapojen ja suuren kuusten niskat seuraavilta alueilta (kartta). Tarkastus ulotettiin myös kaava-alueen ulkopuolelle, jotta voidaan havaita mahdolliset liito-oravien reitit kaava-alueelle.

- Rautialantien varsi
- Anttilanvuoren rinne
- Lammasniementien alkuosa, mattojen pesualueen läheinen haavikko sekä leirikeskusalueen haavikot.

Työ toteutettiin 3.4. joka on kevään etenemisvaiheen kannalta oikea aika arvioida liito-oravan esiintymistä. Maastossa oli vielä hiukan jäätä, mutta lumipeite oli pääosin sulaneet. Epävarmuustekijänä tulee huomioida kevään vesisateet. Kartoittaja on tehnyt kuitenkin liito-oravahavaintoja Valkeakoskelta saman tyyppisestä ympäristöstä muutamia päiviä aiemmin, joten kartoitusajankohtaa voidaan pitää oikeana.

Rautialantien tien varrella Lammasniemen kaava-alueen eteläpuolen rinnealue kuntopolun ja ojan välillä oli kesähavaintojen perusteella liito-oraville ainoa alueen varsinaisesti mahdollinen alue iäkkään metsän ja puuston perusteella: pesäpuiksi sopivia haapoja ja koivuja, joiden norkot käyvät ravinnoksi.

Tulos: Ei jätöshavaintoja liito-oravista. Liito-oravan esiintyminen alueella ei ole todennäköistä.

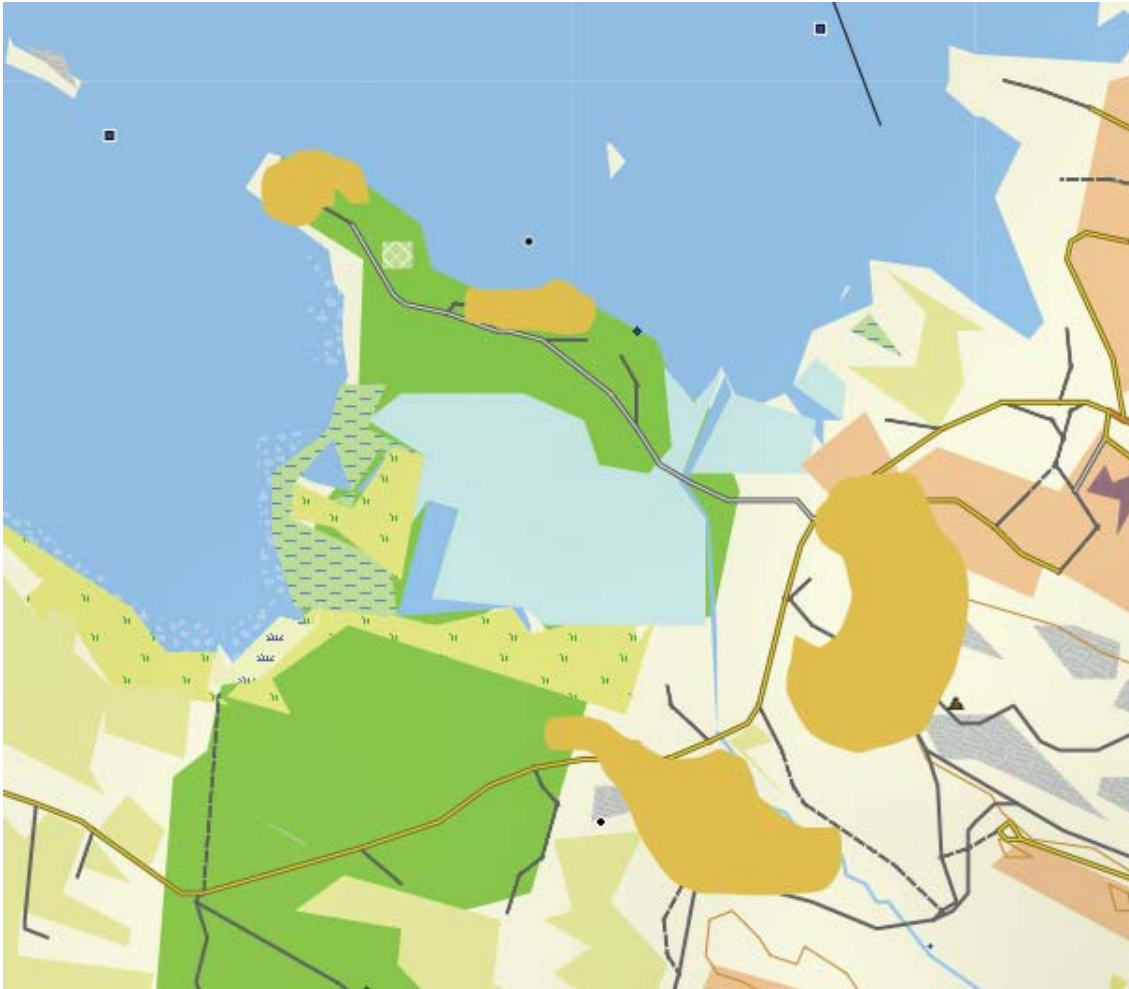
Anttilanvuoren rinnemetsä tarkastettiin Lammasniemeen kääntyvän tien haavikolta tien varren rakennusten takaisen metsärinteiden alueelta.

Tulos: Ei jätöshavaintoja liito-oravista. Liito-oravan esiintyminen alueella ei ole todennäköistä.

Lammasniemen haavikot sijaitsevat liito-oravalle liian erillään muista metsäalueista. Liito-orava hakeutuu kuitenkin usein rantametsiin, ja tervaleppä norkkoineen on sen ravintoa.

Tulos: Ei jätöshavaintoja liito-oravista. Liito-oravan esiintyminen alueella ei ole todennäköistä.

 Kuva: Keltaisella selvitetty liito-oravalle mahdolliset alueet. Ei tuloksia.

MITA HAVAINTOJA MAASTOKÄYNNILTÄ:

Kevät on lintujen muuton kannalta käynnistynyt. Lammasniemestä havaittiin kurkia Sakoistenlahdella sekä lokkeja sekä metsäalueilta tavanomaisia metsälintuja kuten puukiipijä, hippiäinen, käpytikka, sepelkyyhky, varis sekä Anttilanvuorelta palokärki. Kaikilla alueilla oli runsaasti kauriiden jätöksiä (metsäkauris / valkohäntäkauris).

Lahopuun määrä metsäalueilla on suuri ja se edistää monimuotoisuutta. Tien varren puusto on useassa kohdassa ränsistynyttä ja pusikoista. Metsäalueet rinteillä taas ovat sammalmattoisia ja puusto iäkstä, joka soveltuu hyvin virkistyskäyttöön.

Maisemalliselta kannalta nauhamaista asutusta, kiviaitojen kunnostamista, portteja ja alueelle tyypillisiä aidanteita (juhannusruusu-, syreeni-, ja kivi- ja puuaidat) tulisi säilyttää ja vaalia.

3.4. 2017

Valkeakoskella Laura Uimonen

Laura.uimonen@gmail.com

040-5306200

Vesilahti
Lammasniemen asemakaava-alueen
arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi

2016

Heli Haavisto & Mikko Suha

VESILAHDEN LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA-ALUEEN RAKENNUSINVENTOINTI JA ARKEOLOGINEN INVENTOINTI

Kunnansihteerintalon (päiväkoti, Rautialantie268) ja Anttilanlahden välissä oleva peltoaukea.

Kunta	Vesilahti
Vanha kunta	Vesilahti
Hankkeen tyyppi	Rakennusinventointi Arkeologinen inventointi
Vastuutaho/vastuuhenkilö	Pirkanmaan maakuntamuseo
Työpanos	Arkeologinen inventointi 7 päivää, rakennusinventointi 5 päivää, yhteensä 12 päivää
Hankkeen alkupvm	27.10.2016
Hankkeen loppupvm	04.11.2016

Johdanto

Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti 27.10.–4.11.2016 Vesilahden Lammasniemen asemakaava-alueen arkeologisen inventoinnin sekä rakennusinventoinnin. Arkeologisen inventoinnin suoritti FM Mikko Suha ja rakennusinventoinnin FM Heli Haavisto, vastuuhenkilöinä olivat Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikön FM Tuija-Liisa Soininen, FM Miinu Mäkelä ja FM Kreetta Lesell.

Arkeologisen inventoinnin esitöihin oli varattu kaksi työpäivää, kenttätöihin kaksi ja jälkitöihin kolme. Kenttätöypäivät olivat 31.10. ja 1.11.2016. Rakennetun ympäristön selvityksen esitöihin oli varattu yksi työpäivä, kenttätöihin yksi työpäivä ja jälkitöihin kolme päivää. Kenttätöyt tehtiin 1.11.2016.

Hankealue

Hankkeen aluerajauksena oli Lammasniemen asemakaava-alue, joka ulottuu Vesilahden Kirkonkylän, Sakoisten ja Kärkölän kylien alueelle (liitekartat I ja II). Alue on osa Vesilahden valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita, ja sen läheisyydestä tunnetaan kolme kiinteää muinaisjäännöstä: historiallisen ajan kylätontti Vesilahti Sakoinen, röykkiökohde Vesilahti Isohaka sekä rautakautinen röykkiökalmisto Vesilahti Hukari-Rantavainio. Alue rajoittuu länsipäässä Sakoistenlahden pohjukan kaakkoiskulmaan, kulkien niityn kaakkoisreunaa lähelle niityllä sijaitsevaa latoa, kääntyen siitä eteläkaakkoon ja nousten sitten suoraan rinteitä ylös Rautialantielle. Tutkimusalueen eteläisenä ja kaakkoisena rajana toimi Rautialantien ulompi reuna. Ainoan poikkeuksen muodosti Rautialantien mutkassa, Anttilanvuoren alarinteessä sijaitseva Sinisalo-niminen tontti joka sisällytettiin alueeseen. Itäpäädyssä alue rajautui suljetun perhepäiväkodin tontin itärajaan.

Lammasniemen alueen läntinen osa on hyvin alavaa, soista vesijättömaata. Alueella on useita lampareita, sekä

Lammasniemen asemakaava ja asemakaavan muutos, kaavaselostus, liite 4: Arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi suorasisivuisia että luonnollisen muotoisia, ja pitkiä, suoria ojia. Maan pinta nousee järven pinnasta korkeintaan metrin verran. Paikallisen asukkaan mukaan lampareista on otettu jotain, joko savea tai turvetta, ja osassa soista aluetta on voinut liikkua veneelläkin vielä 1900-luvun puolivälin tienoilla.

Niemen kärki sekä itäinen ja koillinen osa on kallioisempaa, nousten useita metrejä järven pintaa ylemmäs. Alueen eteläisimmässä osassa huomattavan kivikkoisen maasto nousee jyrkästi, laskeutuen länteen päin Sakoistenlahdentien kohdalle, nousten taas hiukan tien kaartaessa Anttilanvuoren alaosaan pitkin.

Tutkittu alue oli kooltaan noin 30 hehtaaria, maaston korkeudet vaihtelivat noin 75–90 mmpy välillä.

RAUTIALANTIE JA SAKOISTENLAHDENTIE

Rakennetun ympäristön inventoinnissa tarkasteltiin Lammasniemen asemakaava-alueen rakennuskantaa ja maiseman kulttuurihistoriallisia piirteitä. Vesilahden 1900-luvun asutushistoriallisia kerrostumia esitellään liitekartassa III. Alueeseen kuuluvat Rautialantie, Sakoistenlahdentie ja Lammasniementie. Rautialantien varren rakennukset ovat pääosin 1970–80-luvun uudempaa, matalaa, tiilirakenteista rakennuskantaa ja sijoittuvat nauhamaisesti tien länsipuolelle. Vanhempaa rakennuskantaa edustavat kolme 1940–50-luvun puutaloa lähellä Lammasniementien haaraa sekä etenkin tien itäpuolella sijaitseva Sinisalon 1800-luvun alun asuinrakennus piharakennuksineen.

Inventointialueen länsipäässä Rautialantien varressa on pienessä notkelmassa tien länsipuolella vuonna 1962 valmistunut Tuomenporras piharakennuksineen. Tuomenportaan jälkeen Rautialantiestä haarautuu länteen Sakoistenlahdentie, jossa on kolme 1970-luvun omakotitaloa, Savikko (Sakoistenlahdentie 7), Pihlajamäki (11) ja Hannula (6). Rakennukset ovat matalia tiilirakennuksia suurine piha-alueineen. Ne muodostavat oman pienen kokonaisuutensa lyhyen Sakoistenlahdentien varrelle. Tien päästä on näkymä länteen, pitkänomaiselle peltoaukealle lähellä Pyhäjärven rantaa.

Sakoistenlahdentien vieressä on pieni Anttilanlahteen johtava vesiuoma. Rautialantien länsipuolella on seuraavaksi Helvilä (Rautialantie 310), 1980-luvun alun omakotitalo. Tämän jälkeen tulevat tienvarren kolme vanhempaa puutaloa, Kotiranta vuodelta 1948 (306), Rantamaa 1955 (302) ja Kaislaranta 1958 (300). Nämä kolme puutaloa sijaitsevat Sinisalon tontin läheisyydessä, vastakkaisella puolella Rautialantietä.

Rautialantien ja Lammasniementien kulmauksessa on Onnelan vuonna 1972 valmistunut talo. Rautialantie jatkuu kohti Vesilahden kirkonkylää ohittaen vielä Santasen 1980 (286) ja Timolan 1975 (284) matalat, satulakattoiset tiilitalot. Talojen takana reitti rantaan Anttilanlahdelle. Viimeinen tien varrella kaava-alueella sijaitseva talo on Kunnansihteerin talo 1962 (268), jossa on toiminut myöhemmin päiväkotia.

LAMMASNIEMI

Lammasniemen päädyssä sijaitsee kunnan virkistysalue. Alueella on rantasauna ja kaksi uudehkoa rakennusta, puuvaja, grillikatos ja hieman portin ulkopuolella lentopallokenttä. Niemen kärjessä rakennusten keskellä ja lentopallokentän vieressä on pysäköintitilaa. Lammasniementien varressa tien pohjoispuolella on venesatama, parkkialue ja kunnan varikko.

Niemessä on säilynyt vaihtelevaa kasvillisuutta. Kivikkoisen niemen kärjessä on mäntyjä, eteläisivulla koivuja ja pohjoispuolella haapoja. Suuri osa Lammasniementien eteläpuolesta on tiheäkasvuista, soista metsikköä. Niemen kärjestä avautuu hienoja näkymiä ympäröivälle Pyhäjärvelle.

MAISEMAN ERITYISPIIRTEET

Rautialantien varrella ainoa kohti Pyhäjärveä aukeava peltomaisema on Kunnansihteerintalon 1962 (paikalla on nyt uudempi/uusittu päiväkotirakennus) länsipuolella oleva peltoalue. Alueella on ollut Kärkölän kylän kantatalojen peltoja 1780-luvun isojakokartassa (liitekartta IV). Kylän kantatalot Anttila, Kurki ja Heikkilä ovat sijainneet hieman kaava-alueen ulkopuolella, nykyisen vanhainkodin lähellä. Niiden peltoalueet sijoittuivat Anttilanlahden rantaan.

Rautialantie seuraa vanhaa, jo 1780-luvun isojakokartassa näkyvää kulkuväylää lähellä Pyhäjärven reunamia. Tie sijoittuu järven ja metsäisen Anttilanvuoren välimaastoon. Tie muodostaa perinteisen kulkuväylän Vesilahden kirkonkylälle ja on olennainen osa Vesilahden perinteistä maisemaa.

Aikaisemmat hankkeet

Vaikka Vesilahden Kirkonkylän alueella on suoritettu arkeologisia inventointeja, ei Lammasniemen asemakaava-alueella ole inventointia aiemmin tehty. Vuonna 1995 Juha-Matti Vuorinen suoritti koko Vesilahden kunnan arkeologisen inventoinnin, ja 2006 Kalle Luoto inventoi Vesilahden osayleiskaava-alueen. Kummallakaan ei ole mainintaa Lammasniemen alueen tutkimisesta.

Rakennetun ympäristön osalta aluetta on käsitelty yleiskaavatasolla osana hanketta: Vesilahti – kirkonkylän ja sen ympäristön rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitys, Jari Heiskanen 2004.

Menetelmät

Arkeologista inventointia varten käytiin läpi vanhaa, digitaalisessa muodossa tallennettua kartta-aineistoa alueelta, sisältäen isojako-, uusjako- ja kuninkaan kartaston karttoja. Niissä niemen vesijättöalue on merkitty joko niityksi tai pelloksi, eikä alueelle ollut merkitty mitään muuta Sinisalon tilaa lukuun ottamatta.

Arkeologisen inventoinnin kenttätyöt suoritettiin kävelemällä alue läpikotaisin ja kaivamalla lukuisia koekuoppia potentiaalsiin kohteisiin maastossa. Koekuoppia kaivettiin kaikkiaan 27 kappaletta eri puolille kaavan vaikutusalueetta, ja kuoppien sijainnit tallennettiin GPS-laitteella (liitekartta VII). Lammasniemen alavalla vesijättömaalla sijaitsevan hirsirakenteisen, romahtaneen kalavajan tai pienen ladon jäännökset kuvattiin ja kohteesta otettiin GPS-piste. Inventoinnin aikana oli viileä pilvipoutainen sää, joka ei vaikuttanut havaintojen tekemiseen mitenkään.

Rakennusinventoinnissa kierrettiin asemakaavassa rajattu alue. Alueella oli aiemmassa inventoinnissa (Heiskanen 2004) todettu arvokkaaksi rakennetun ympäristön kohteeksi Sinisalo, Rautialantie 295 (kiint.nro 922-419-0002-0004). Inventoinnissa tarkistettiin Sinisalon kohdetiedot ja täydennettiin niitä asemakaavan vaatimalle tasolle. Asemakaava-alueen muiden kohteiden ei todettu omaavan erityisiä kulttuurihistoriallisia arvoja eikä niitä inventoitu. Inventoinnissa tarkasteltiin myös maiseman kulttuurihistoriallisten piirteiden säilyneisyyttä. Vesilahti kuuluu valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin.

Tulokset

Arkeologisessa inventoinnissa ei tavattu lainkaan kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä minkäänlaisia löytöjä.

Rakennetun ympäristön merkittävin kohde on Sinisalon tontti ja sen 1800-luvun rakennukset. Tila on erotettu Kärkölän kylän Anttilan kantatalosta 1553, ja tontti on ollut asuttu 1780-luvulla. Tontin olennaiset piirteet, sijainti Anttilanvuoren ja tien välissä lähellä Pyhäjärven rantaa ja usean rakennuksen muodostama pihapiiri, ovat säilyneet. Tontin päärakennus, Sinisalon talo, on valmistunut 1800-luvun alkupuolella ja kertoo osaltaan Vesilahden asutushistoriasta. Talo on yksi Vesilahden vanhimmista edelleen asumiskäytössä olevista rakennuksista. Pihapiirissä on kolme 1800-luvun aittarakennusta, joista yksi osana uudempaa talusrakennusta.

Maiseman osalta voidaan todeta arvokkaaksi alueeksi kunnansihteerintalon (päiväkoti) ja Anttilanlahden välinen peltomaisema. Paikalla on sijainnut Kärkölän kylän kantatalojen peltoja 1780-luvulla. Kärkölän kylän muut vanhat peltoalueet ovat nykyisin asuntoalueita. Peltoaukea tarjoaa avaran näkymän kohti Pyhäjärveä aivan Vesilahden kirkonkylän juurella.

Arvot on esitetty liitekartalla VI.

Yhteenveto

Lammasniemen asemakaava ja asemakaavan muutos, kaavaselostus, liite 4: Arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi Pirkanmaan maakuntamuseo suoritti Vesilahden Lammasniemen asemakaava-alueen rakennusinventoinnin 1.11. sekä alueen arkeologisen inventoinnin 31.10.–1.11.2016.

Arkeologisessa inventoinnissa ei tavattu lainkaan uusia kiinteitä muinaisjäänöksiä tai irtolöytöjä.

Rakennetun ympäristön inventoinnissa arvokkaaksi kohteeksi todettiin Sinisalon kiinteistön 1800-luvun alun asuinrakennus, vanhimmat 1800-luvun piharakennukset, tonttia ympäröivä kiviaita ja pihapiirin perinteinen yleisilme. Tontti sijaitsee historiallisella paikalla metsäisen Anttilanvuoren ja vanhan tienpaikan, Rautialantien välissä. Kohteen arvoista tarkemmin rakennetun ympäristön kohteessa Sinisalo.

Maisemallisesti merkittävänä voidaan pitää avaraa peltomaisemaa ja näkymää Rautialantieltä Anttilanlahdelle kaava-alueen pohjoisosassa, Kunnansihteerintalon ja Anttilanlahden välimaastossa. Vesilahden kulttuuriympäristö on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Vesilahdelle tyypillisiä piirteitä ovat loivasti kumpuileva peltomaisema ja näkymät järvelle. Näkymät vesistöön ja pitkien viljelysten poikki ovat merkittävä osa maisema-alueen arvoa, ja näkymät tulisi pitää avoimina.

Löydöt

Arkeologisia löytöjä ei inventoinnista tullut lainkaan.

Lammasniementie kohti länttä ja niemen kärkeä.

Lammasniemen kärjen virkistysalueen rakennuksia.

Näkymä Lammasniemen kärjestä Kukkosaareen.

Näkymä pohjoiseen Lammasniemen venevalkamasta.

Lammasniemen asemakaava ja asemakaavan muutos, kaavaselostus, liite 4: Arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi

Rautialantie ja tien itäpuolella Sinisalon tontti (Rautialantie 295).

Peltomaisema Rautialantieltä kohti Anttilanlahtea.

*Lammasniemen länsipuolen alavaa vesijättöaluetta.
Mikko Suha*

*Romahtaneen kalavajan tai aitan jäänteet Lammasniemen alavalla vesijättöalueella.
Mikko Suha*

*Koekuoppa tutkimusalueen lounaiskulmassa, lähellä niityllä sijaitsevaa latoa.
Mikko Suha*

Rakennetun ympäristön kohteet**Rautialantie 295 , 2016/0047**

Sinisalon tontti sijaitsee Rautialantien itäpuolella, metsäisen Anttilanvuoren juurella. Tontti kohoaa kohti itää. Aluetta rajaa kiviaita ja Rautialantien puolella on portti. Tontin eteläkulmasta johtaa tie pihaan.

Heli Haavisto 01.11.2016 00:00:00

Nimi	Sinisalo
Inventointinumero	2016/0047
Kunta	Vesilahti
Vanha kunta	Vesilahti
Kylä	Kärkölä
Kaupunginosa	Kärkölä
Kiinteistötunnus	922-419-0002-0004
Osoite	Rautialantie 295
Kohdetyyppi	asuinkiinteistö
Historiallinen tilatyyppi	kantatalo tontti
Rakennusten lukumäärä	5
Inventointipäivämäärä	01.11.2016

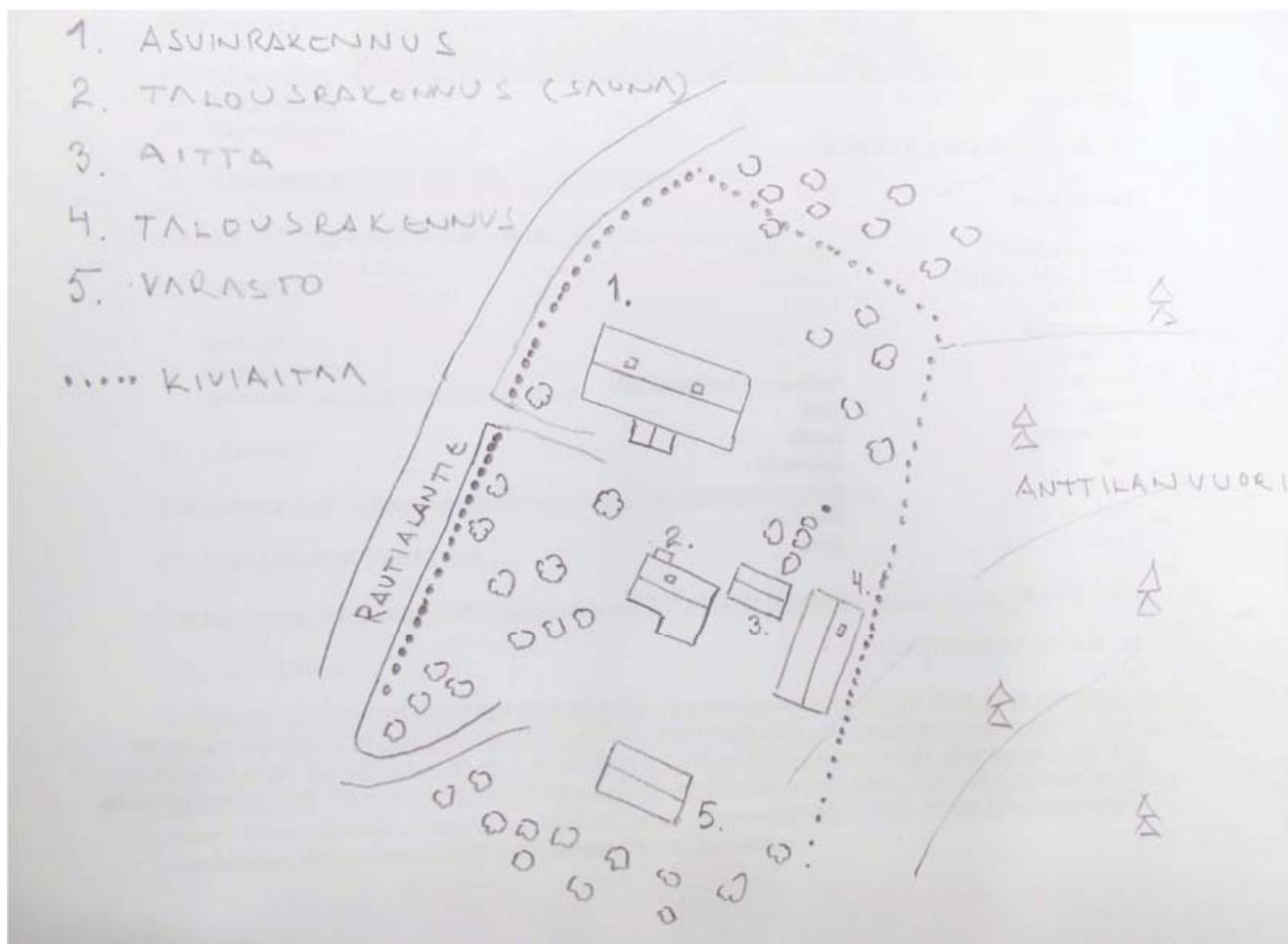
Kuvaus

Sinisalo sijaitsee Vesilahdella Kärkölän kylässä, Pyhäjärven rannalla kulkevan Rautialantien varrella. Tontti sijaitsee Rautialantien itäpuolella, tien ja Anttilanvuoren välimaastossa. Tontti kohoaa melko voimakkaasti kohti itää ja rajautuu pohjoisessa, idässä ja etelässä metsikköön. Länsipuolta rajaa Rautialantie.

Pihapiirissä on viisi rakennusta; hirsirunkoinen, ponttilaudoitettu päärakennus (001), hirsirunkoinen talousrakennus (002), harmaa hirsiaitta/puuvaja (003) ja talousrakennus (004), joka sisään on jäänyt hirsirunkoinen, vanhempi rakennus. Pihan eteläpäädyssä on lautarakenteinen autotalli/varastorakennus (005). Muita pihapiirin rakenteita ovat katettu kaivo pihan itäisivustalla päärakennuksen ja talousrakennuksen välissä ja puuvaja pihan lounaiskulmalla lähellä pihaan johtavaa tietä.

Kiinteistön aluetta kiertää kiviaita ja Rautialantien puolella on puinen portti pihaan. Portin molemmin puolin on nelikulmaiset kivipylväät. Pihaan tulee tontin lounaiskulmasta lyhyt ajotie.

KARTTA V: SINISALON KIINTEISTÖ JA RAKENNUKSET

Piirros Jari Heiskanen 2004

Sinisalon kiinteistön (Rautialantie 295) rakennukset.

- 001 Asuinrakennus, 1800-luvun alkupuolen hirsirunkoinen paritalo
- 002 Talousrakennus, 1800-luvun hirsiaitta
- 003 Aitta / puuvaja, 1800-luku (siirretty/rakennettu kierrätys-hirsistä)
- 004 Talousrakennus 1900-luku, jonka sisällä on näkyvissä 1800-luvun hirsinen aitta
- 005 Autotalli/varasto, 1900-luku

Tonttia kiertää vanha kiviaita.

Historia

KÄRKÖLÄN KYLÄ

Suomen asutuksen perusluettelon mukaan 1560-luvulla Kärkölässä oli viisi taloa. Kirsti Arajärven Vesilahden historiassa mainitaan Heikkilän, Kurjen ja Anttilan talot. Neljäs talo oli kyläkeskustan eteläpuolella sijaitseva, vuonna 1553 Anttilasta erotettu Hussu.

Kärkölän kyläkeskusta sijaitsi isojaon aikaan 1780-luvulla Vesilahden kirkonkylän länsipuolella Anttilanvuoren ja kirkonkylän harjanteen välissä olevassa laaksossa. Kylän neljästä talosta Heikkilä, Anttila ja Kurki sijaitsivat tiiviissä ryhmässä harjanteiden väliin jäävien peltojen keskellä. Hussun talo oli näistä erillään Anttilanvuoren länsipäässä. Kylän pellot olivat kapealla rantavyöhykkeellä ja Anttilanvuoren molemmin puolin olevissa savilaaksoissa. Idässä laaksojen pellot ja niityt yhtyivät kirkonkylän pelto- ja niittyaukeisiin. Pyhäjärven Sakaselän rantaan oli kylän taloista lyhyt matka. Järven pinta oli tuolloin nykyistä korkeammalla.

Kts. raportin liitekartta IV: Jari Heiskanen, Isojaon aikainen maisema nykykartalle siirrettynä.

HUSSUN TILA

Vuonna 1553 Anttilan talosta annettiin pojalle osa maista, joista muodostui Hussun talo. Vuosina 1639–1741 Hussu oli autiona. Vuosina 1781–1803 tilan omisti maanmittari Ludvig Anton Runeberg. Isojaossa 1780-luvulla Hussu sai tien toisella puolella olevat rantapellot. Runebergin jälkeen tilan omisti vuoden ajan kruunun nimismies Sevon. Hänen jälkeensä omistajaksi tuli Kaapo Kurki, joka oli tullut Kurjen taloon vävyksi. Hussun talo oli Kurjen suvun hallussa aina 1870-luvulle saakka, jolloin talo jaettiin Hussuun ja Siintolaan. Hussun omistajaksi tuli Anttila.

Vuonna 1905 Vesilahden kunta osti Juho ja Matilda Anttilalta Kärkölän kylässä olevat Anttilan, Kurjen ja Hussun tilat. Vanha kyläkeskusta muuttui omistajan vaihdoksen myötä kunnalliskodiksi. Anttilan päärakennus muutettiin kunnalliskodiksi (vaivaistaloksi).

Ympäristö ja pihapiiri

Sinisalo sijaitsee Rautialantien varrella, Anttilanvuoren luoteispäässä. Sinisalo rakennuksineen muodostaa oman kokonaisuutensa metsäisessä ja kivisessä rinteessä. Rautialantien varrella on 1950-luvulla ja 1970–80-luvulla rakennettuja omakotitaloja.

Rautialantie on vanha kulkuväylä, jonka kohdalla on kulkenut polku ja myöhemmin tie vuosisatojen ajan. Isojaon aikaisessa kartassa vuodelta 1783 näkyy Pyhäjärven rantaa nykyisen Rautialantien kohdalla seuraileva polku, joka Hussun talon ohitettuaan kaartaa Kärkölän kylän kolmen talon keskeltä kohti kirkonkylää. Nykyinen Rautialantie on oikaistu kulkemaan entisen kyläkeskustan pohjoispuolelta.

Aiemmat tutkimukset

Heiskanen, Jari. Vesilahti – kirkonkylän ja sen ympäristön rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitys. 2004.

Kirjalliset lähteet

Arajärvi, Kirsti. Vesilahden historia. Hämeenlinna 1985.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

rakennusperinteinen

Historiallinen arvo

asutushistoria

Arvojen perustelu

Sinisalonen (ent.Hussu) tontti on yksi Kärkölän kylän viidestä kantatalosta ja kertoo alueen asutushistoriasta. Asuinrakennus on 1800-luvun alkupuolelta ja Vesilahden vanhimpia asuttuja rakennuksia. Asuinrakennus edustaa perinteistä hirsirakentamista, jota koristaa myöhemmin lisätty jugend-vaikutteinen kuisti.

Pihapiiri on säilynyt perinteisessä asussaan; asuinrakennus, useita piharakennuksia, hyötykasveja ja tonttia rajaava kiviaita. Tontti sijaitsee perinteisellä paikallaan Rautialan vanhan tielinjan ja metsäisen Anttilanvuoren välissä.

Rakennetun ympäristön säilymiseen kokonaisuutena tulee kiinnittää erityistä huomiota. Erityisesti asuinrakennus tulee säilyttää. Vanhojen, 1800-luvun piharakennusten ja kiviaidan säilytystä osana pihapiirin kokonaisuutta suositellaan. Rakennusten korjaustoimissa tulisi käyttää perinteisiä rakennusmateriaaleja ja rakennustapoja. Mahdollisten muutostöiden tulee olla entistäviä. Uudisrakentaminen tulee sovittaa alueen rakennettuun ympäristöön.

Pihapiiriä ympäröivä historiallinen maisema, yhteys tiehen ja läheinen Anttilanvuoren rinne tulee säilyttää rakentamattomina.

Tontti rajautuu länsisivultaan Rautialantiehen. Tontin luoteiskulmalla tiessä on mutka ja mutkan jälkeen Rautialantiestä haarautuu Lammasniementie kohti länttä.

Sinisalonen tontti Lammasniementieltä kuvattuna, tontin luoteiskulma. Tontti rajautuu pohjoisessa, idässä ja etelässä metsikköön, lännessä Rautialantiehen.

Tontin länsisivun portti Rautialantielle.

Lyhyt ajotie Rautialantieltä pihaan, tontin lounaiskulma.

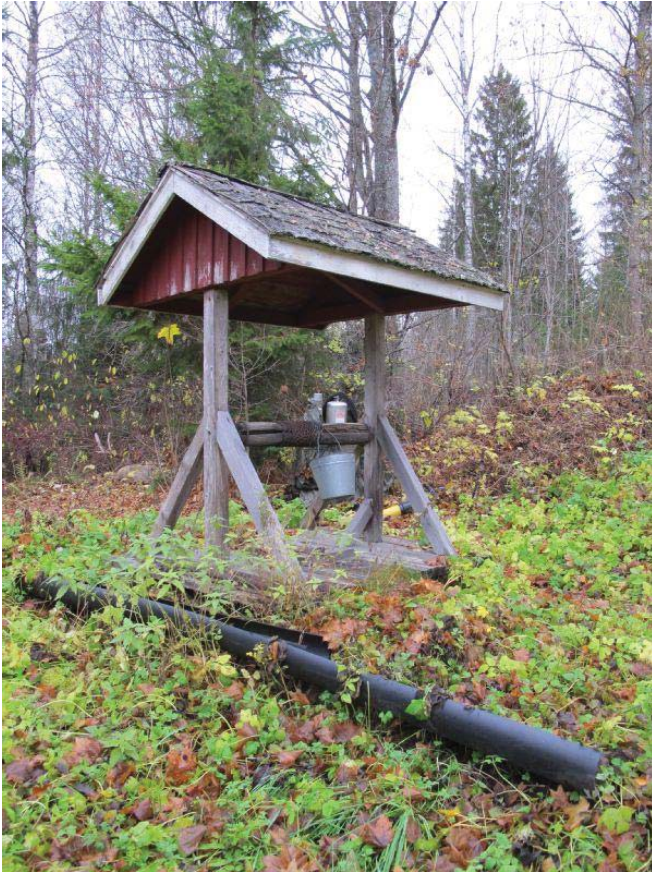
Lammasniemen asemakaava ja asemakaavan muutos, kaavaselostus, liite 4: Arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi

Piha on vihreä ja siellä on paljon perinteistä kasvillisuutta, mm. omenapuita, marjapensaita, koristepensaita, kukkaistutuksia ja päärakennuksen pohjoispuolella pieni perunamaa.

Pihan keskiosa portilta kohti itää. Vasemmalla päärakennus, takana rinteessä vihreä talousrakennus, keskellä harmaahirsinen aitta ja etummaisena punainen, hirsinen talousrakennus.

Pihan itäosassa päärakennuksen ja vihreän talousrakennuksen välissä sijaitseva kaivo.

Tontin itäosalla sijaitsevan talousrakennuksen sisäänkäynnin edessä on tiilillä katettu tasanne. Rakennukselle ja tasanteelle johtaa muutama kiviporras pihasta.

Piha idästä länteen, oikealla päärakennus.

Puuvaja pihan länsisivulla, lähellä lounaiskulman pihaan johtavaa ajotietä.

Rakennukset

Asuinrakennus , asuinrakennus –paritalo , 001

Sinisalon päärakennus 1800-l alku.

Nimi	Asuinrakennus
Rakennustyyppi	asuinrakennus –paritalo
Rakennusnumero	001

Kiinteistötunnus	922-419-0002-0004
Osoite	Rautialantie 295
Nykyinen käyttö	vapaa-aika
Alkuperäinen käyttö	asuintoiminnot
Rakentamisajan tarkkuus	vuosisata
Rakentamisajan luku	1800
Rakentamisajan selite	1800-luvun alkupuoli
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Pohjakaava	paritupa
Perustus	luonnonkivi – kylmämuuras
Runko	hirsi
Vuoraus	pystylauta
Katemateriaali	tiili –betoni
Katon muoto	satula
Kuisti	avokuisti
Kuistin kattomuoto	satulakatto

Kuvaus ja historia

Sinisalons paritupamainen asuinrakennus on rakennettu 1800-luvun alkupuolella, Kurkien aikana. Pitkänurkkainen hirsirakennus on vuorattu nurkkia myöten pystylaudoituksella. Laudat ovat ponttilautaa umpisaumoin. Laudan paksuus on noin tuuman ja leveys parhaimmillaan noin 30 senttimetriä. Päätykolmiossa on käytetty vaakalaudoitusta. Ikkunat ovat vanhoja 6-ruutuisia. Ikkunoista vain toinen on varustettu saranoilla. Ikkunoiden kulmaraudat ajoittuvat 1900-luvun vaihteeseen. Rakennuksen itäpäädyssä on puurakenteinen luokku.

Katto on uudehko tiilikatto. Aikaisemman katon jälkiä on näkyvissä räystäslinjassa. Seinän ylimmät hirret ovat pidempiä ja niiden päissä on profiloitua. Rakennuksen perustana on matala luonnonkivisokkeli.

Rakennuksen sisäänkäynti on eteläsivulla. Satulakattoista avokuistia kannattaa kaksi pilaria. Kuistia rajaa aita, joka on tehty sorvatuista, keilamaisista pilareista. Kuistin pilareissa on jugend-henkistä koristelua. Kuisti on rakennusta nuorempi. Ulko-ovi on vanhasta leveästä pystyladasta tehty pariovi. Oven yläpuolella on matala ruutuikkuna. Vuorilautojen otsalaudassa on koristelua.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo	rakennusperinteinen
Historiallinen arvo	asutushistoria
Arvojen perustelu	Sinisalons 1800-luvun alkupuolella valmistunut asuinrakennus on Vesilahden vanhimpia asuttuja rakennuksia. Rakennus on perinteinen hirsirakenteinen, leveillä pystylaudoinnilla vuorattu paritupa. Se kertoo edustavasti oman aikansa rakennusperinteestä ja Vesilahden asutushistoriasta. Asuinrakennus on olennainen osa pihapiirin kokonaisuutta ja se tulisi säilyttää sijaintipaikallaan. Rakennuksen korjaustoimissa tulee käyttää perinteisiä rakennusmateriaaleja ja rakennustapoja. Alkuperäiset ja vanhat rakennusosat tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan. Mahdollisten muutostöiden tulee olla entistäviä.

Toimenpidesuosituks Kts. Rakennetun ympäristön kohde

Kuisti

Rakennuksen pohjoisseinä

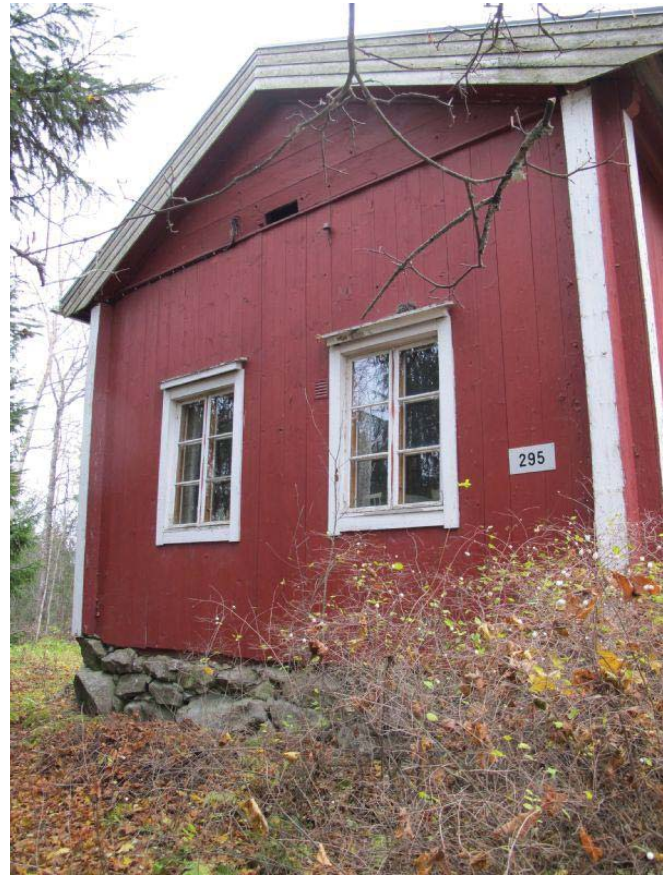
Eteläsivun (etupuoli) ikkuna.

Etupuoli kohti pihaa (etelä) ja itäpäätä. Rakennuksen itäpäädyssä luukkuikkuna.

Itäpäädyn luukkuikkuna.

Rakennuksen länsipääty on kohti Rautialantietä.

Rakennuksen ja kuistin katto.

Kuistin koristelua

Talousrakennus , aitta , 002

Sinisalon päärakennusta vastapäätä sijaitseva talousrakennus, rakennuksen pohjoissivu.

Nimi	Talousrakennus
Rakennustyyppi	aitta
Rakennusnumero	002
Kiinteistötunnus	922-419-0002-0004
Osoite	Rautialantie 295
Nykyinen käyttö	tieto puuttuu
Alkuperäinen käyttö	varastointi
Rakentamisajan tarkkuus	vuosisata
Rakentamisajan luku	1800
Rakentamisajan selite	1800-luvun loppu tai 1900-luvun alku
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Perustus	nurkkakivet luonnonkivi – kylmämuuraus
Runko	hirsi
Vuoraus	pystylauta-peiterimoitettu

Katemateriaali	huopa –saumattu
Katon muoto	satula
Kuisti	katos
Kuistin kattomuoto	pulpettikatto

Kuvaus ja historia

Hirsinen talousrakennus on rakennettu 1800-luvun lopulla tai 1900-luvun alussa kohti itää kohoavaan rinteeseen. Talousrakennus sijaitsee päärakennusta vastapäätä ja niiden väliin jää suojaisa piha-alue. Rakennuksen pohjoissivulla, itäpäädyssä ja osin eteläisivulla hirsipinta on näkyvässä. Rautialantien puoleinen länsipääty ja osa eteläseinästä on vuorattu pystylauta-peiterimavuorauksella.

Rakennus muodostuu kahdesta osasta. Sisäänkäynnit ovat pohjoissivulla kohti päärakennusta. Itäpäädyn sisäänkäyntinä on leveä, pystylaudoitettu pariovi, jossa on jykevät saranat ja lukko. Oven oikeassa alakulmassa on kissanaukko. Oven edessä on maassa astinkivi. Länsipäädyn sisäänkäynti on leveistä pystylaudoista tehty ovi, jonka päällä on profilointia. Oven yläpuolella on myöhemmin lisätty lippakatos.

Rakennuksen länsipäädyssä on kuusiruutuinen ikkuna ja yläkerroksessa neliruutuinen. Eteläisivulla on yksi kuusiruutuinen ikkuna. Rakennuksessa on satulakatto ja saumattu huopakate. Kattoa on jatkettu eteläisivun itäpäädyssä pidemmäksi, suojaamaan hirsiseinää. Rakennuksessa on luonnonkivisokkeli, joka on osin sortunut. Pääosin rakennus on nurkkakivien varassa.

Kulttuurihistorialliset arvot

Rakennushistoriallinen arvo

rakennusperinteinen

Historiallinen arvo

asutushistoria

Arvojen perustelu

Päärakennusta vastapäätä sijaitseva 1800-luvun talousrakennus on hirsirakenteinen, kaksiosainen aitta, joka rajaa tontin talouspihaa. Rakennus on merkittävä osa pihapiirin kokonaisuutta ja kertoo oman aikansa pihapiirin toiminnoista. Rakennus tulisi säilyttää tärkeänä osana pihan kokonaisuutta. Rakennuksen korjaustoimissa tulee käyttää perinteisiä rakennusmateriaaleja ja rakennustapoja. Alkuperäiset ja vanhat rakennusosat tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan. Mahdollisten muutostöiden tulee olla entistäviä.

Pihan keskellä olevan talousrakennuksen eteläisivu.

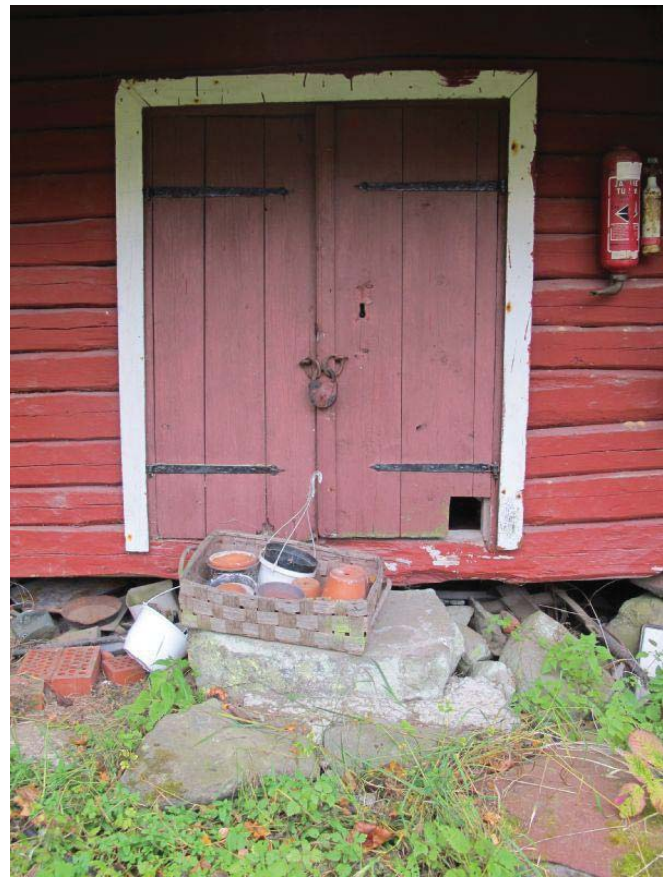

Länsipääty kohti Rautialantietä.

Taloustrakennuksen tielle päin oleva länsipääty ja osa eteläseinästä on pystylaudoitettu ja peiterimoitettu. Koko pohjoissivu, itäpääty ja osa eteläsivusta on paljasta hirsiseinää.

Taloustrakennuksen pohjoissivun itäpäädyn ovi.

Taloustrakennuksen pohjoissivun länsipäädyn ovi, jossa on myöhemmin lisätty lippakatos.

Pihan harmaahirsinen aittarakennus ja taloustrakennus.

Pihan keskellä, kohti itää nousevassa rinteessä sijaitseva hirsinen aittarakennus. Rakennuksen länsipäädyn sisäänkäynti. Itäpäädyssä on oviaukko puuvarastotilaan.

Nimi	Aitta
Rakennustyyppi	aitta
Rakennusnumero	003
Kiinteistötunnus	922-419-0002-0004
Osoite	Rautialantie 295
Nykyinen käyttö	varastointi
Alkuperäinen käyttö	varastointi
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Perustus	nurkkakivet
Runko	hirsi
Vuoraus	pystylauta
Katemateriaali	huopa -liuske
Katon muoto	satula
Kuisti	katos
Kuistin kattomuoto	pulpettikatto

Kuvaus ja historia

Lammasniemen asemakaava ja asemakaavan muutos, kaavaselostus, liite 4: Arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi

Pihapiirin keskellä, talousrakennusten 002 ja 004 välissä sijaitseva hirsinen aittarakennus on harmaantunut ja vuoraamaton. Aitta on koottu jonkin aiemman rakennuksen hirsistä, mikä näkyy hirsien muotoilussa. Rakennus on satulakattoinen ja huopakatteinen. Päätökolmioissa on pystylaudoitus.

Rakennuksen länsipäädystä on sisäänkäynti kellarikerrokseen. Sisäänkäynnin ympäristöä on tuettu sementillä. Sisäänkäyntinä on pystylaudoitettu puuovi. Oven yläpuolella on myöhemmin lisätty lippakatos. Rakennuksen itäpäädystä on oviaukko puuvarastoon.

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo

asutushistoria

Arvojen perustelu

Taluspihan keskellä sijaitseva 1800-luvun hirsirakenteinen aitta. Aitta on rakennettu kierrätyshirsistä ja siirretty nykyiselle paikalleen. Piharakennukset olivat tärkeä osa 1800-luvun alun asumista. Rakennus suositellaan säilytettäväksi osana pihapiiriä.

Piharakennuksen pohjoissivu.

Piharakennuksen eteläsivu.

Piharakennuksen itäpääty ja oviaukko puuvarastoon.

Piharakennuksen länsipäädyn ovi.

Talousrakennus , aitta , aitta , 004

Tontin itäisivulla oleva talousrakennus. Rakennuksen sisässä sen eteläpäädyssä on sitä vanhempi hirsirakennus.

Nimi	Talousrakennus , aitta
Rakennustyyppi	aitta muu
Rakennusnumero	004
Kiinteistötunnus	922-419-0002-0004
Osoite	Rautialantie 295
Nykyinen käyttö	vapaa-aika
Alkuperäinen käyttö	varastointi
Rakentamisajan tarkkuus	vuosisata
Rakentamisajan luku	1900
Rakentamisajan selite	vanha osa 1800-luku, uusi osa 1900-luku
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluku	1
Pohjakaava	muu
Perustus	lohkokivi betoni -harkko
Runko	hirsi rankorakenne
Vuoraus	pystylauta-peiterimoitettu
Katemateriaali	pelti- aalto

Katon muoto	satula
Kuisti	avokuisti

Kuvaus ja historia

Talusrakennus on valmistunut 1900-luvun puolivälin jälkeen. Se sijaitsee tontin itäreunalla, tonttirajan myötäisesti. Rakennuksen vuoraus on vihreäksi maalattua peiterimaa. Satulakatto on katettu aaltopellillä. Katto on vaihdettu 2004 jälkeen, ollut aiemmin huopakatto. Rakennus on tehty betonisokkelille ja osin luonnonkiville. Rakennuksen sisäänkäynti on pohjoispäädystä. Sisäänkäynnin molemmin puolin on pienet yksiruutuiset ikkunat. Sisäänkäynnin edessä on tiilistä ladottu tasanne, johon johtaa pihasta muutama kiviporras.

Talusrakennuksen eteläpäädyssä on rakennuksen sisään jätetty vanha 1800-luvun hirsiaitta. Aitta on tehty luonnonkivisokkelille. Talusrakennuksen eteläpäätyyn on jätetty näkyville pitkänurkkaisen aitan päätyhirret. Vanhan aitan hirsiseinä näkyy kokonaan rakennuksen itäisivulla.

Talusrakennuksen pihan puoleisella länsisivulla on avokuisti, josta on useita sisäänkäyntejä rakennukseen. Rakennuksen uudempaan pohjoisosaan on kolme ovea, ja eteläosaan kaksi. Toinen eteläosan ovista on vanhan aitan ovi.

Rakennuksen länsisivulla on pieni pystyikkuna.

Kulttuurihistorialliset arvot

Historiallinen arvo

asutushistoria

Arvojen perustelu

1900-luvulla rakennettu talusrakennus, jonka sisälle on jätetty näkyviin 1800-luvun hirsirakenteinen aitta. Vanhan hirsiaitan säilytystä suositellaan osana pihan 1800-luvun kokonaisuutta. Uudisosa kertoo pihan rakennuskannan kerrostumista ja aktiivisesta käytöstä.

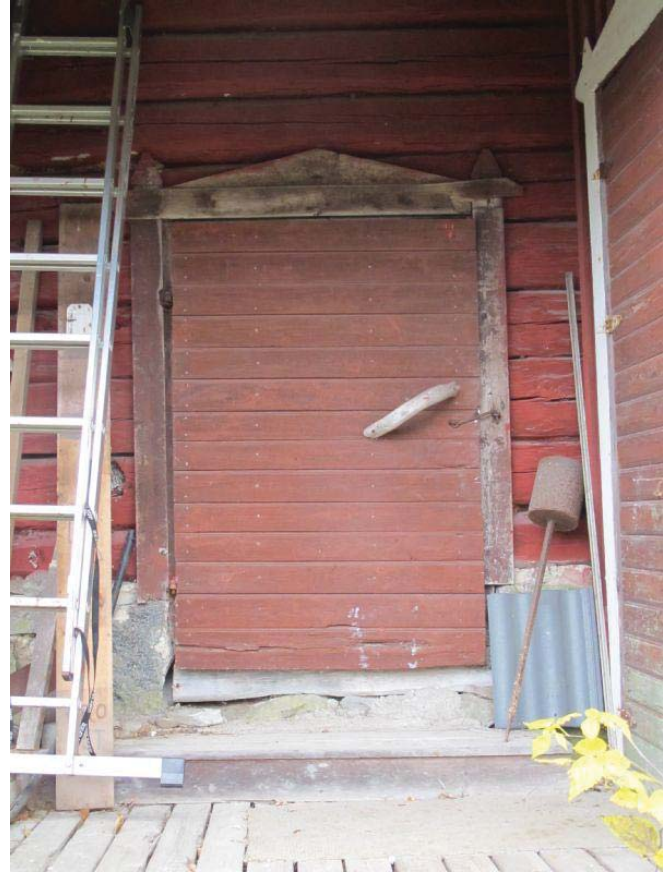
Talusrakennuksen pohjoispääty. Oikealla aitan (rakennus 003) kulma.

Talusrakennuksen länsisivu kohti pihaa.

Rakennuksen länsisivun avokuisti ja siitä näkyvät vanhan aitan ovet ja hirsiseinät.

Vanhan hirsirakennuksen ovi.

Talousrakennuksen avokuistilla on yhteensä viisi ovea rakennuksen eri osiin. Tässä kuistin oikealla puolella ovat kaksi sisäänkäyntiä.

Talousrakennuksen avokuistilla on yhteensä viisi ovea rakennuksen eri osiin. Tässä kuistin vasemman puolen kolme ovea.

Rakennuksen eteläpäädyssä näkyvät vanhan aittarakennuksen nurkkahirret.

Talousrakennuksen takaosassa (itäpuoli) näkyvissä on vanhan aittarakennuksen hirsiseinä. Aitta sijoittuu talousrakennuksen eteläpäätyyn.

Rakennuksen itäseinä lähellä tontin rajaa.

Varasto , autotalli , autotalli , 005

Tontin eteläsivulla oleva varastorakennus tai autotalli.

Nimi	Varasto , autotalli
Rakennustyyppi	autotalli
Rakennusnumero	005
Kiinteistötunnus	922-419-0002-0004
Osoite	Rautialantie 295
Nykyinen käyttö	varastointi
Rungon muoto	suorakaide
Kerrosluke	1
Perustus	betoni -harkko
Runko	rankorakenne
Vuoraus	pystylauta-peiterimoitettu
Katemateriaali	pelti- aalto
Katon muoto	satula

Kuvaus ja historia

Pihan eteläpäädyssä on 1900-luvun puolivälin jälkeen valmistunut varasto/autotallirakennus. Rakennus suorakaiteen muotoinen, rankorunkoinen, pystylaudoitettu ja peiterimoitettu. Satulakatoissa on aaltopeltikate. Sisäänkäynti on länsipäädyssä.

Kulttuurihistorialliset arvot

Lammasniemen asemakaava ja asemakaavan muutos, kaavaselostus, liite 4: Arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi

Arvojen perustelu

1900-luvun puolivälin jälkeen rakennettu lautarakenteinen autotalli.

Rakennuksella ei ole erityistä merkitystä pihapiirin osana.

Rakennuksen pohjoissivu kohti pihaa.

Vesilahti

Lammasniemen asemakaava-alueen rakennusinventointi ja arkeologinen inventointi

2016

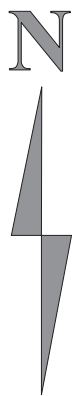
Heli Haavisto & Mikko Suha

Kartta I

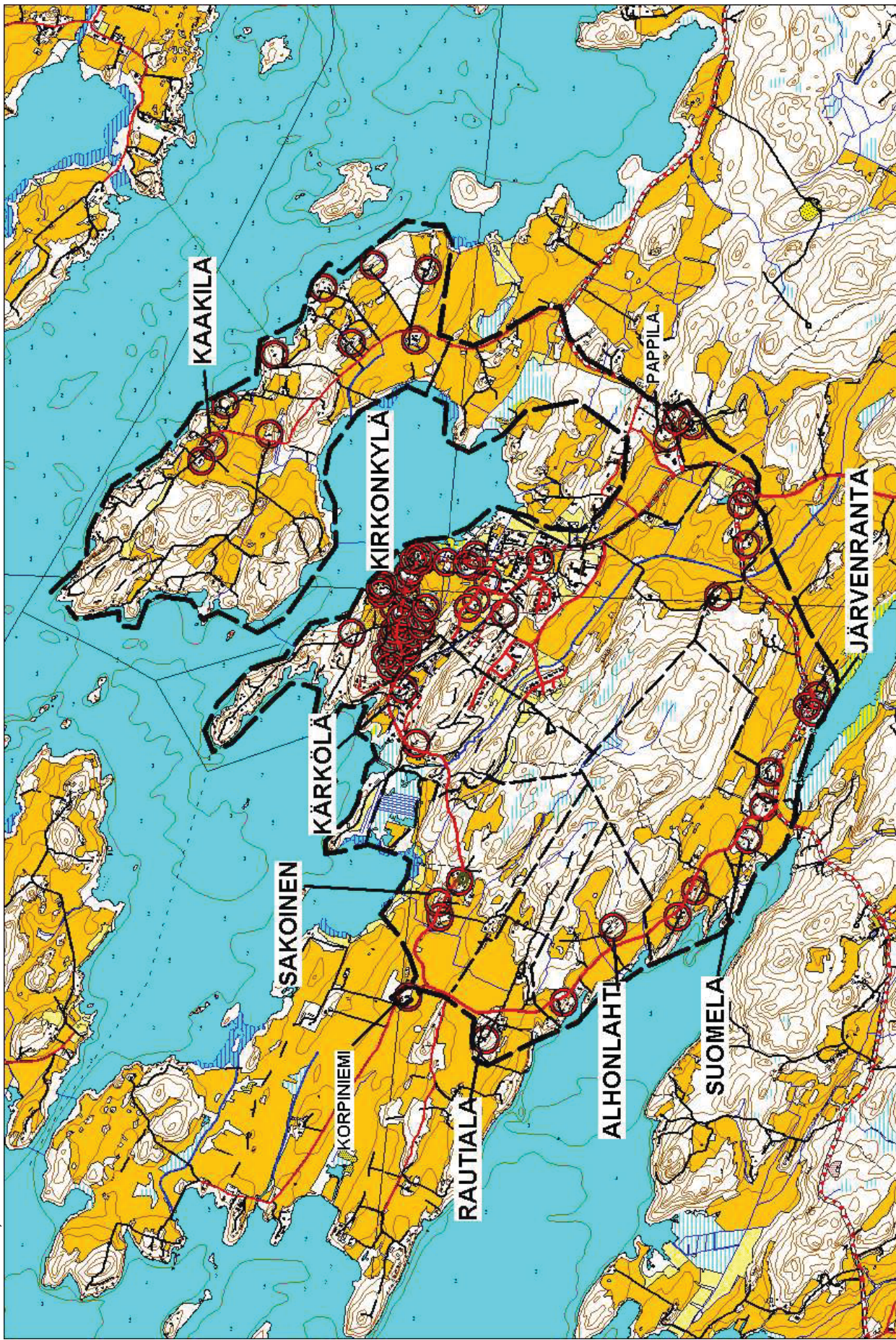
Peruskarttaote 2114 06 Narva, 2123 04 Vesilahti

1:10 000

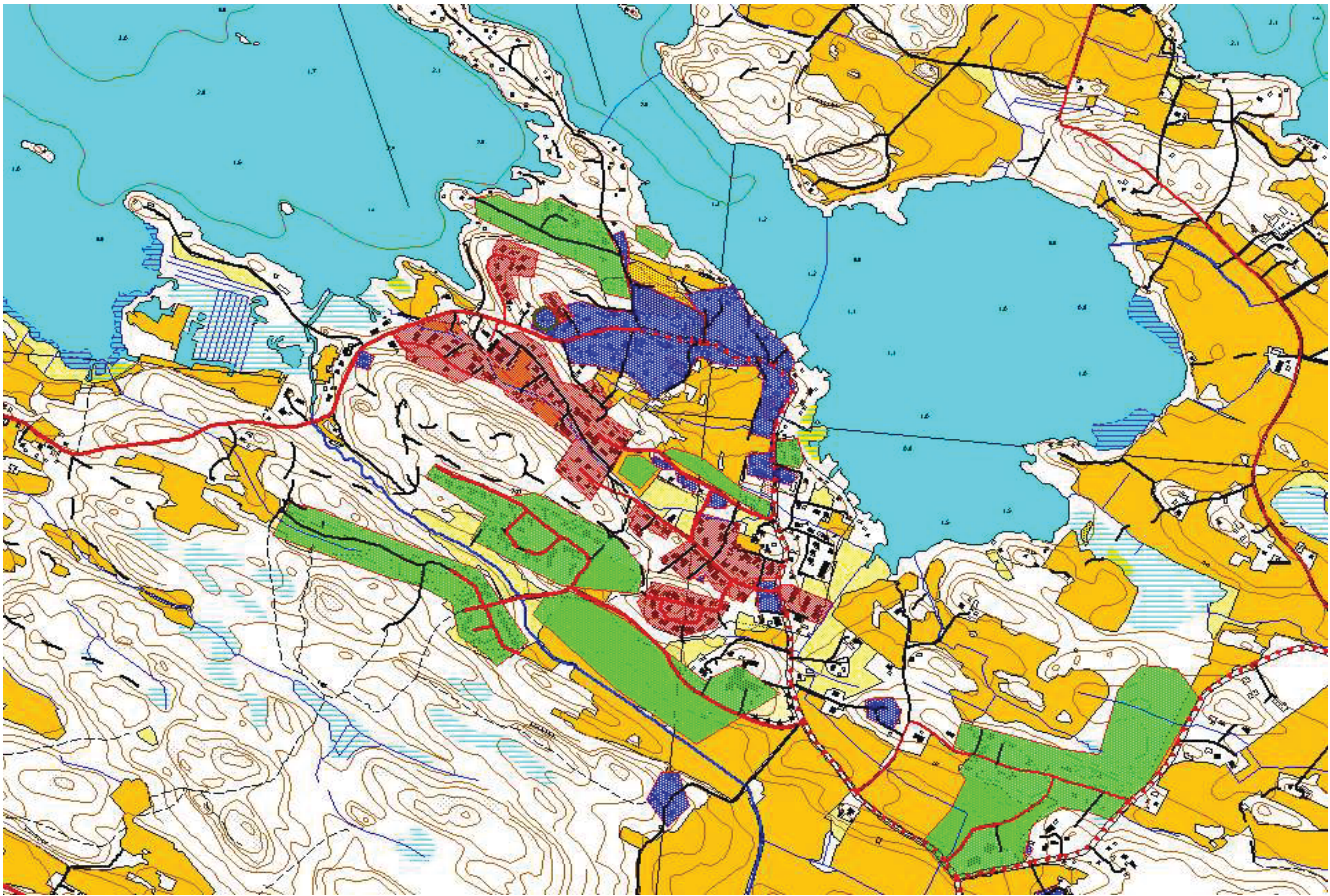
Tutkimusalue rajattu karttaan punaisella,
läheiset tunnetut muinaisjäännökset punaisella rasterilla

KARTTA II, VESILAHDEN KYLÄT. Kartta Jari Heiskanen 2004.

KARTTA III VESILAHDEN ASUTUSHISTORIAN KERROSTUMAT 1900-LUVULLA

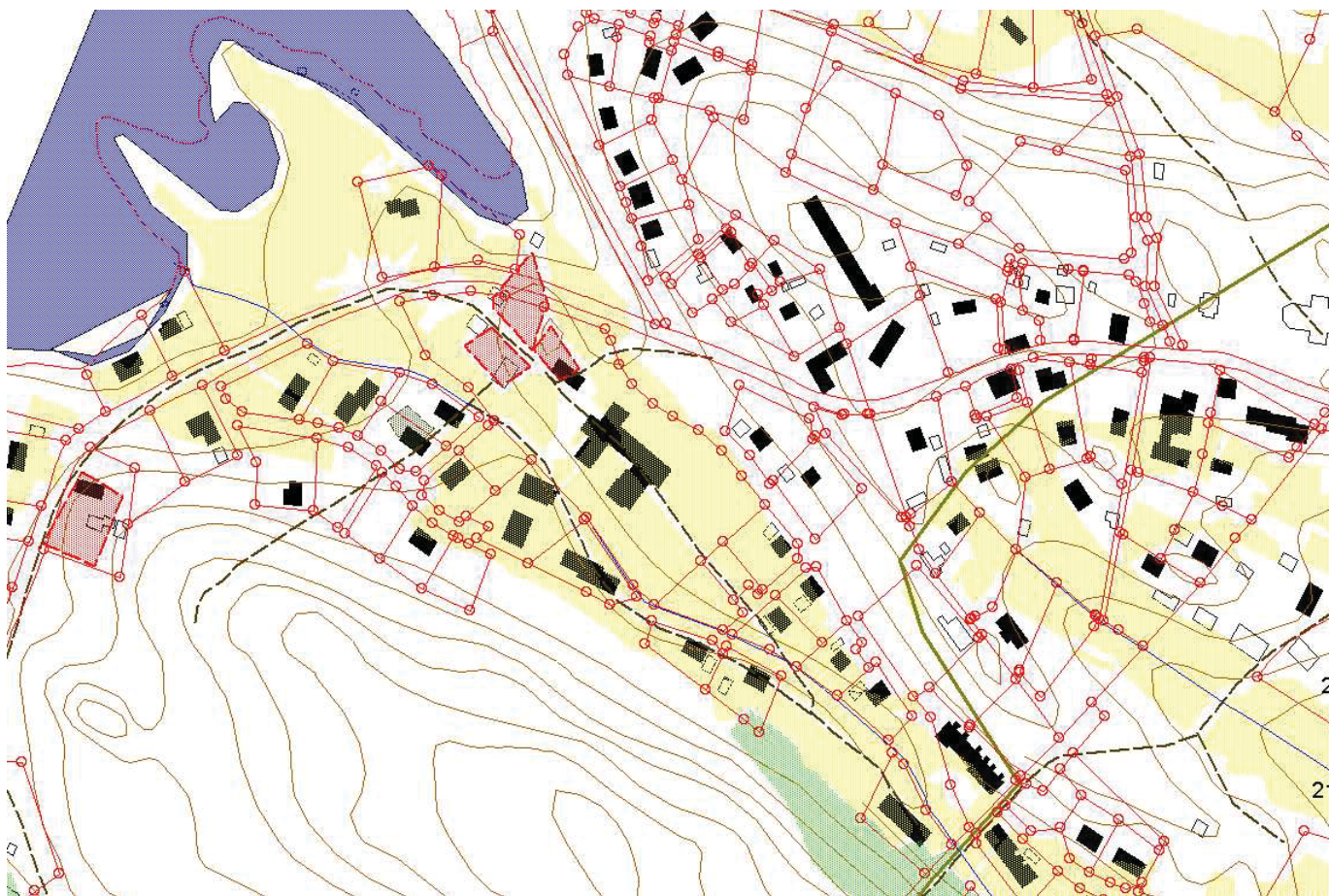
Kartta Jari Heiskanen 2004: Vesilahden asutushistorian kerrostumat. Kirkonkylän alueellinen kasvu 1900-luvulla.

Sininen rasteri: Pääosin ennen toista maailmansotaa rakennettu ympäristö.

Punainen rasteri: pääosin 1970-80 -luvulla rakennettu alue

Vihreä rasteri: Pääosin 1990-2000 -luvulla rakennettu alue

Kartta IV Isojaon 1780-l maisema nykykartalle siirrettynä

Kartta Jari Heiskanen 2004

Punainen rasteri: Kärkölän kylän talot 1780-luvulla.

Keltainen rasteri: 1780-luvun peltoalueet

Musta katkoviiva: 1780-luvun kulkuväylä /polku

Rantaviiva on noussut 1780-luvun jälkeen punaisella katkoviivalla merkatulle kohdalle.

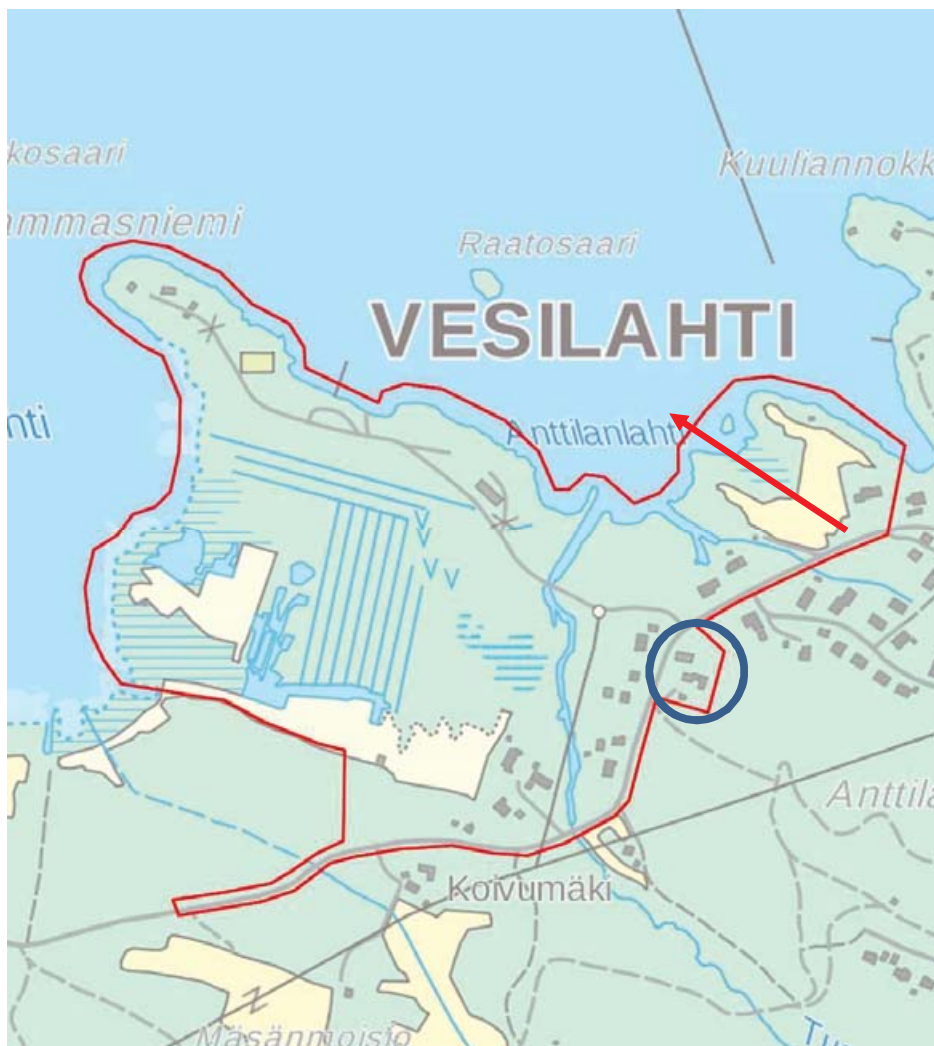
Kartan keskiosassa punaisella rasterilla merkityt kolme tonttia ovat Kärkölän kylän kantatalot Anttila, Kurki ja Heikkilä. Talojen pellot sijaitsivat kohti luodetta, Anttilanlahden rantaa ja kaakkoon päin olevassa laaksossa. Pelloalueita rajaavat Vesilahden kirkonkylän mäki koillisessa ja Anttilanvuori lounaassa.

Maisemahistoria: Kärkölän kantatalojen peltomaista on säilynyt Rautialantien ja Anttilanlahden välinen peltoalue. Rautialantieltä on edelleen näkymä pellon yli Anttilanlahdelle.

Kulkuväylä: Kartassa näkyy 1780-luvun kulkuväylä/polku, joka sijaitsee nykyisen Rautialantien kohdalla. Reitti kaartui aiemmin Kärkölän kylän keskustan läpi.

Rakennushistoria: Kartan vasemmassa reunassa näkyy punaisella rasterilla Kärkölän kylän neljäs talo, Hussun talo eli nykyinen Sinisalonen tontti. Tontilla on säilynyt 1800-luvun alun asuinrakennus ja 1800-luvun piharakennuksia. Myös tontin lähiympäristön keskeiset elementit, metsäinen ja rakentamaton Anttilanvuori ja Rautialantien sijainti ovat säilyneet.

KARTTA VI: RAKENNETUN YMPÄRISTÖN JA MAISEMAN ARVOALUEET

Peruskarttaote 211406 Narva, 212304 Vesilahti
Aluerajaus Mikko Suha, merkinnät Heli Haavisto 2016

Punainen nuoli:

Maisema-alue, näkymä Rautialantieltä Anttilanlahdelle. Avara peltomaisema Rautialantien ja Anttilanlahden välissä, säilynyt 1780-luvun asussaan. Paikalla ovat sijainneet Kärkölän kylän pellot 1780-luvulla. Maisemallisesti arvokas kohde.

Sininen ympyrä:

Sinisalon tontti, kiint.nro 922-419-0002-0004, Rautialantie 295

1780-luvulta asuttuna ollut Kärkölän kylän kantatalo Hussu, nykyisin Sinisalo.

Asuinrakennus 1800-luvun alkupuolelta, piharakennuksia 1800-luvulta ja tonttia kiertävä kiviaita. Sijainti Anttilanvuoren ja Rautialantien välissä. Rakennetun ympäristön arvokas kohde.

Vesilahti

Lammasniemen asemakaava-alueen rakennusinventointi ja arkeologinen inventointi

2016

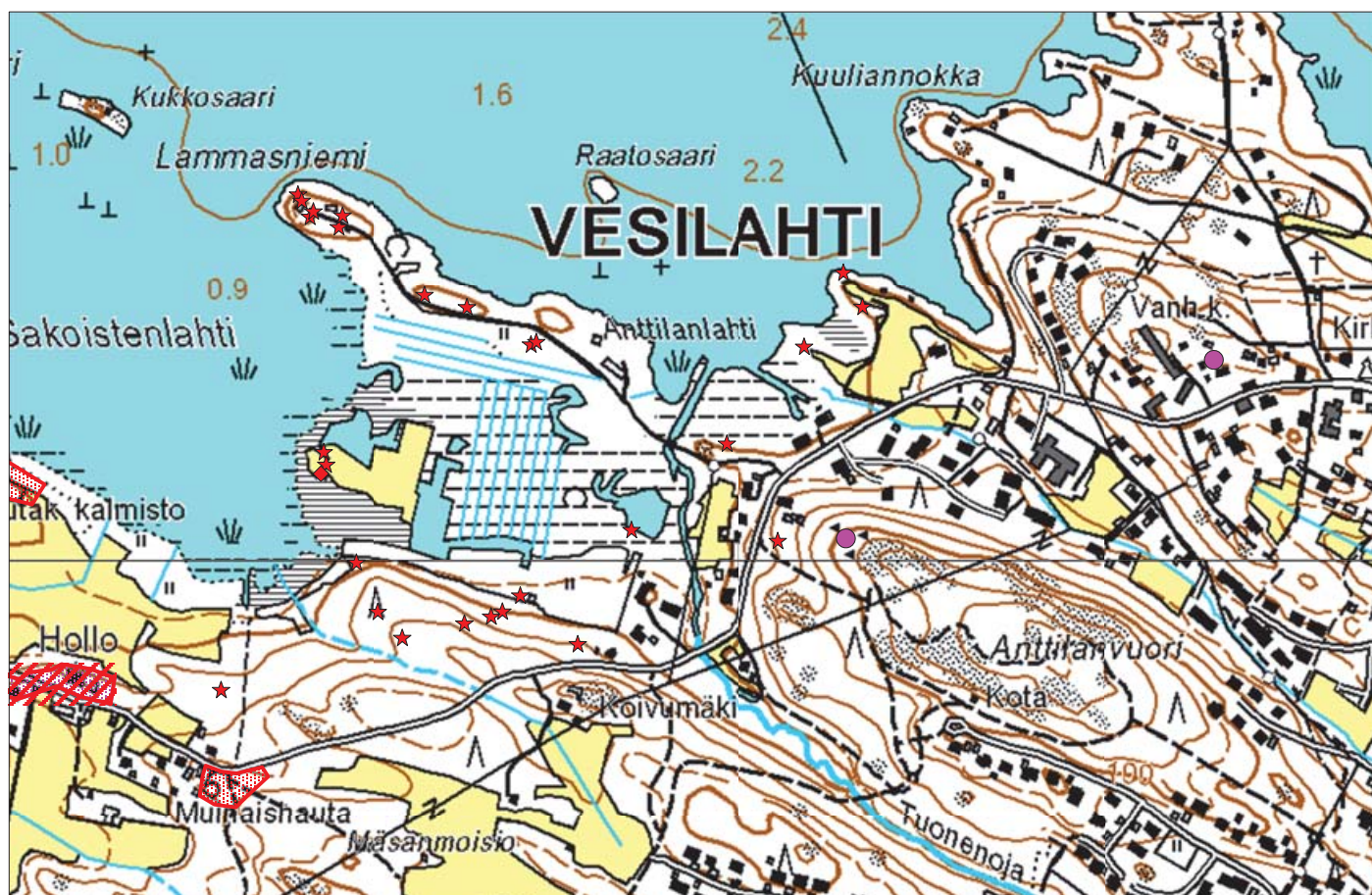
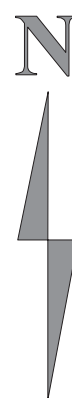
Heli Haavisto & Mikko Suha

Kartta VII

Kaavan vaikutusalueelle kaivetut koekuopat

1:10000

Koekuopat merkitty punaisilla tähtisymboleilla

PIRKANMAAN **M**AAKUNTAMUSEO

Historialliseen Kärkölän kylänpaikkaan kuuluneen Hussun talon tonttimaan tarkastus 2018

Täydennys FM Kreetta Lesell Pirkanmaan maakuntamuseo

TÄYDENNYS RAPORTTIIN

Vesilahti Lammasniemen asemakaava-alueen arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi 2016

Heli Haavisto & Mikko Suha

Tiivistelmä

Tarkastus tehtiin täydentämään vuoden 2016 Vesilahti Lammasniemen asemakaava-alueen arkeologista inventointia, joka todettiin puutteelliseksi Hussun kylätontin osalta Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnossa 106 / 2018. Tarkastuksessa Hussun tontilta löydettiin useita rakenteita, jotka voivat olla peräisin Hussun talon vanhimmasta asutusvaiheesta. Tontti on yhä asuttu. Löydetyt rakenteet on merkitty Jari Heiskalan piirustukseen vuodelta 2004.

Sisällys

Johdanto	1
Lähestymiskartta	1
Kohdekuvaus ja tarkastus	2
Piirros Jari Heiskanen 2004, lisäykset Kreetta Lesell 2018	3
Kartta kulttuuriperintökohteen rajauksesta	4
Digikuvat	4
Digikuva- ja karttaluettelo	8

Johdanto

Vuonna 2016 Vesilahden Lammasniemen asemakaava-alueelle tehtiin kulttuuriympäristöinventointi: *Vesilahti Lammasniemi asemakaava-alueen arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi*. Arkeologinen inventointi todettiin puutteelliseksi Hussun kylätontin osalta Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnossa 106 / 2018. Tämän johdosta arkeologista inventointia täydennettiin 19.6.2018 maastokäynnillä Hussun kylätontille. Tontilta löydettiin useita rakenteita, jotka voivat olla peräisin jo 1500-luvulta. Tontti on yhä asuttu.

Lähestymiskartta. Kohde merkitty punaisella pisteellä.

Karttapohja©paikkatietoikkuna

2.7.2018 Tampereella

tutkija Kreetta Lesell

KOHDEKUVAUS

Kohdenimi: Hussun talo

Kunta: Pirkkala

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, kyläpaikat

Ajoitus: Historiallinen

Laji: Muu kulttuuriperintökohde

Koordinaatit (ETRS-TM35FIN): P:6801866, I:318262

Aikaisemmat tutkimukset:

Ei aikaisempia arkeologisia tutkimuksia

Heiskanen, Jari. Vesilahti - kirkonkylän ja sen ympäristön rakennusinventointi ja maisemahistorian selvitys 2004.

Tarkastus: 19.6.2018

Alueelta etsittiin mahdollisia rakenteita, joita löydettiin viisi. Alueelle ei tehty koekuopitusta. Kohteen rajausta on tehty näkyvien rakenteiden ja Vesilahti Lammasniemen asemakaava-alueen arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi 2016 raportin liitekartassa IV asemoinnin mukaisesti. (Jari Heiskasen tekemän isojaon kartanaikainen sijainti nykykartalle siirretty).

Havaintomahdollisuudet 2018: Kohtuulliset, kasvillisuutta oli melko paljon

Sijainti ja maasto: Kohde sijaitsee osoitteessa Rautialantie 295, tien itäpuolella. Tontilla on paljon vanhoja rakennuksia, joista tarkempi kuvaus Jari Heiskasen piirustuksessa s.3. Koillisessa, idässä ja kaakossa on metsää. Tontti sijaitsee länteen laskevassa rinteessä.

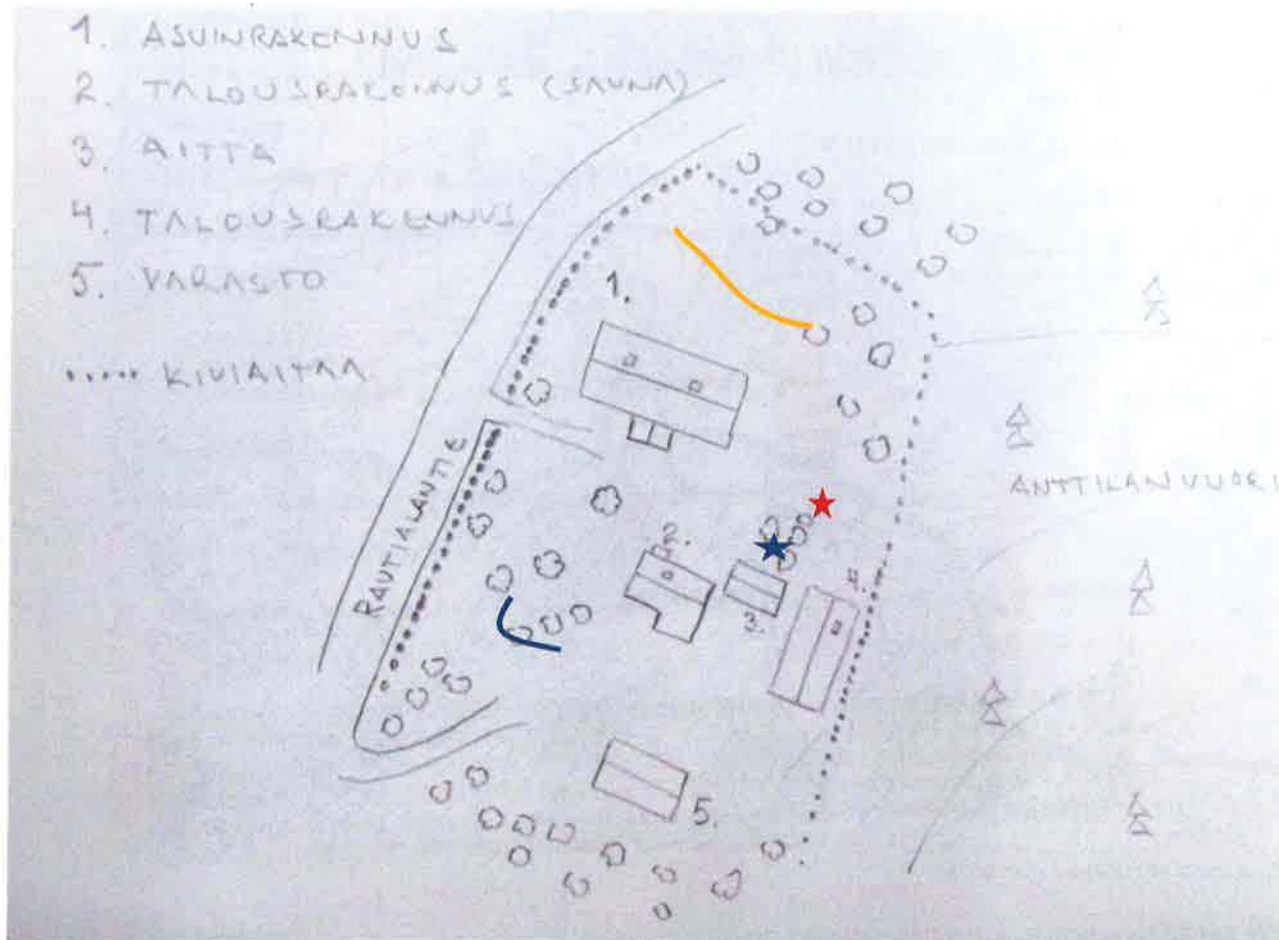
Historia: KÄRKÖLÄN KYLÄ

Suomen asutuksen perusluettelon mukaan 1560-luvulla Kärkölässä oli viisi taloa. Kirsti Arajärven Vesilahden historiassa mainitaan Heikkilän, Kurjen ja Anttilan talot. Neljäs talo oli kyläkeskustan eteläpuolella sijaitseva, vuonna 1553 Anttilasta erotettu Hussu. Kärkölän kyläkeskusta sijaitsi isojaon aikaan 1780-luvulla Vesilahden kirkonkylän länsipuolella Anttilanvuoren ja kirkonkylän harjanteen välissä olevassa laaksossa. Kylän neljästä talosta Heikkilä, Anttila ja Kurki sijaitsivat tiiviissä ryhmässä harjanteiden väliin jäävien peltojen keskellä. Hussun talo oli näistä erillään Anttilanvuoren länsipäässä. Kylän pellot olivat kapealla rantavyöhykkeellä ja Anttilanvuoren molemmin puolin olevissa savilaaksoissa. Idässä laaksojen pellot ja niityt yhtyivät kirkonkylän pelto- ja niittyaukeisiin. Pyhäjärven Sakaselän rantaan oli kylän taloista lyhyt matka. Järven pinta oli tuolloin nykyistä korkeammalla. Vesilahti Lammasniemen asemakaava-alueen arkeologinen inventointi ja rakennusinventointi 2016 raportin liitekartassa IV on Jari Heiskasen isojaon aikainen sijainti nykykartalle siirretty.

Kohteen kuvaus: Tontilla on nykyisin 1800-luvulta peräisin olevia rakennuksia eikä tontin maapohjaa ole muutettu raskailla rakennustoimilla, joten on mahdollista, että tontin alueella on säilynyt kerrostumia ja rakenteita Hussun talon vanhimmasta asutusvaiheesta. Tontilla havaittiin tarkastuksen yhteydessä useita ihmisen tekemiä rakenteita, jotka liittyvät aikaisempaan asutukseen ja on mahdollista, että ne ajoittuvat jo 1500-luvulle. Tällaisia rakenteita löydettiin viisi ja ne on listattu alla olevassa luettelossa A-D.

- A. **Kiviaita**, joka on yhä käytössä, merkitty karttaan mustilla pisteillä
- B. **Kivirakennelma**, joka sijaitsee päärakennuksen ja rakennuksen numero 4 välissä. Se on läpimitaltaan noin 2 m ja merkitty karttaan sinisellä tähdellä.
- C. **Kivikasa**, joka sijaitsee lipputangon juuressa. Se on noin metrin läpimitaltaan ja merkitty karttaan punaisella tähdellä.
- D. **L- kirjaimen muotoinen kivirakennelma**, joka sijaitsee rakennuksen 2 lounaispuolella ja on 2 x 6 m kokoinen ja merkitty karttaan sinisellä viivalla. Mahdollinen rakennuksen pohja.
- E. **Maapenger**, joka sijaitsee talon pohjoispuolella ja on merkitty karttaan oranssilla viivalla.

Piirustuksessa numerot 1-5 ovat nykyisin olemassa olevia rakennuksia. Piirustukseen on lisätty tarkastuksessa löydetyt rakenteet

Sinisalon kiinteistön (Rautialantie 295) rakennukset.

001 Asuinrakennus, 1800-luvun alkupuolen hirsirunkoinen paritalo

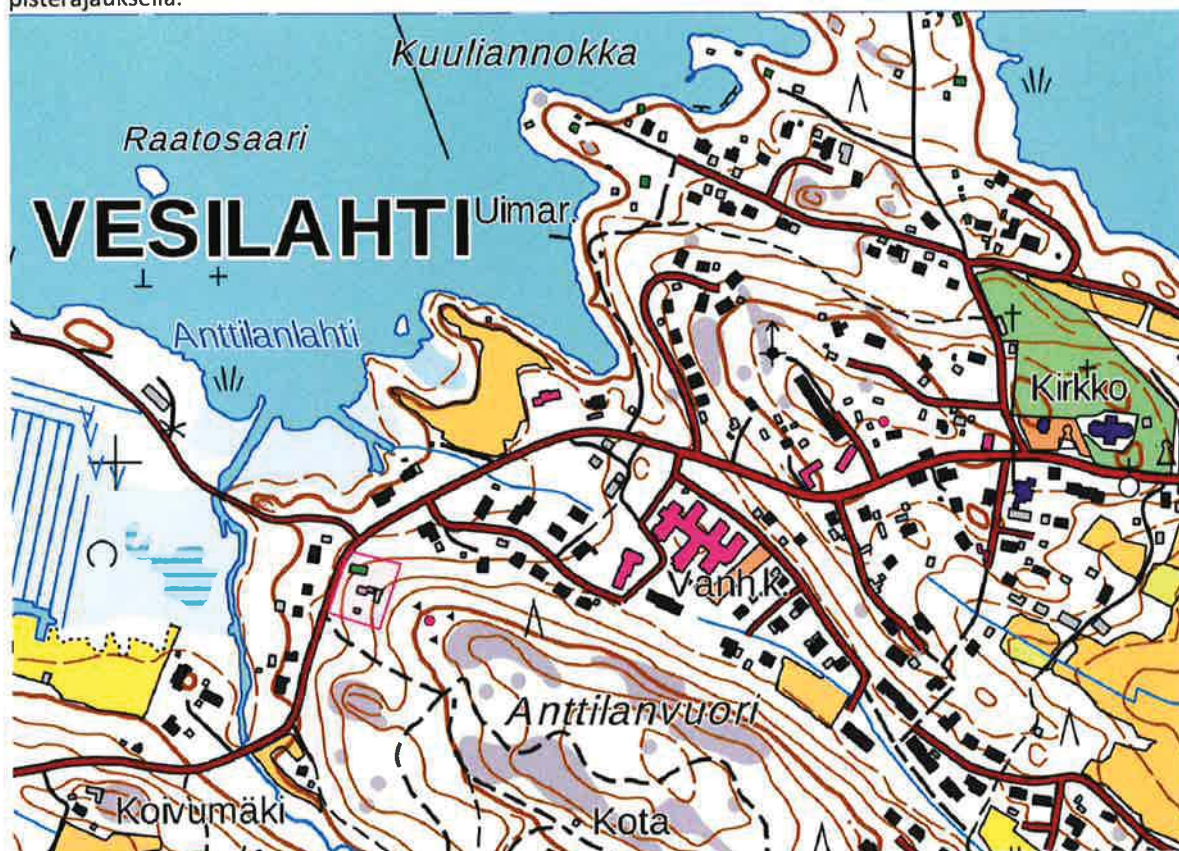
002 Talousrakennus, 1800-luvun hirsiaitta

003 Aitta / puuvaja, 1800-luku (siirretty/rakennettu kierrätys-hirsistä)

004 Talousrakennus 1900-luku, jonka sisällä on näkyvissä 1800-luvun hirsinen aitta

005 Autotalli/varasto, 1900-luku

Kulttuuriperintökohteen/Hussun kylätontin rajaus näkyvien rakenteiden mukaan. Alue on merkitty vaalenpunaisella pisterajauksella.

Karttopohja@paikkatietoikkuna

KYY 149:30 Kiviaita A. Rautialantien vieressä sijainnutta kiviaitaa.

Kuva Ulla Lähdesmäki.

KYY 149:31. Kivikasa C, joka sijaitsee lipputangon juurella.

KYY 149:32. Kivirakenne B, joka sijaitsee pihan keskiosassa. Pihapiiri lännestä kuvattuna.

Kuva Ulla Lähdesmäki.

KYY 149:33. L-kirjaimen muotoinen kivirakenne D, joka sijaitsee pihan lounaisosassa sijaitseva. Lounaasta kuvattuna.

Kuva Ulla Lähdesmäki.

KYY 149:34. Maapenger D, joka sijaitsee päärakennuksen pohjoispuolella. Taustalla Rautialantie. Kuvattu idästä

Kuva Ulla Lähdesmäki.

KYY 149:35 Pihapiiri lännestä kuvattuna. Etualalla keskellä kivirakenteen jäännös.

Kuva Ulla Lähdesmäki.

Digikuvaluettelo . Kuvat Ulla Lähdesmäki

KYY 149:30 Kiviaita A. Rautialantien vieressä sijainnutta kiviaitaa.

KYY 149:31 Kivikasa C, joka sijaitsee lipputangon juurella.

KYY 149:32 Kivirakenne B, joka sijaitsee pihan keskiosassa. Pihapiiri lännestä kuvattuna

KYY 149:33 L-kirjaimen muotoinen kivirakenne D, joka sijaitsee pihan lounaisosassa sijaitseva. Lounaasta kuvattuna.

KYY 149:34 Maapenger D, joka sijaitsee päärakennuksen pohjoispuolella. Taustalla Rautialantie. Kuvattu idästä

KYY 149:35 Pihapiiri lännestä kuvattuna. Etualalla keskellä kivirakenteen jäännös.

Karttaluettelo

1. Lähestymiskartta s. 1
2. Jari Heiskasen piirustus tontin rakennuskannasta. Tähän on lisätty löydetyt rakenteet.
3. Kulttuuriperintökohteen/Hussun kylätontin rajaus näkyvien rakenteiden mukaan. Alue on merkitty karttaan vaaleanpunaisella pisterajauksella.

VESILAHDEN KUNTA

LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

PALAUTERAPORTTI 11.11.2019

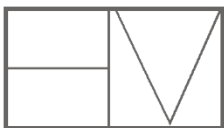
KAVALUONNOS (07.11.2018)

Saapuneet lausunnot:

Palautteen antaja	Pvm
Vesilahden kunnan tekninen lautakunta	03.12.2018
Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta	21.12.2018
Pirkanmaan liitto	09.01.2019
Pirkanmaan ELY-keskus	11.01.2019
Pirkanmaan maakuntamuseo	28.01.2019

Saapuneet mielipiteet:

Palautteen antaja	Pvm
Mielipide #1	21.12.2018
Mielipide #2	07.01.2019
Mielipide #3	07.01.2019
Mielipide #4	07.01.2019
Mielipide #5	07.01.2019
Mielipide #6	07.01.2019
Mielipide #7	07.01.2019
Mielipide #8	08.01.2019
Mielipide #9	08.01.2019
Mielipide #10	08.01.2019
Mielipide #11	08.01.2019
Mielipide #12	08.01.2019
Mielipide #13	08.01.2019
Mielipide #14	08.01.2019
Mielipide #15	08.01.2019
Mielipide #16	08.01.2019
Mielipide #17	08.01.2019
Mielipide #18	09.01.2019
Mielipide #19	14.01.2019

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

Saapuneet lausunnot:

Lausunto	Vastine
Vesilahden kunnan tekninen lautakunta	
<p>Rautialantieltä erkanevan Lammasniementien varrella olevaa kunnan käytöstä poistettua varikkoaluetta on tyhjennetty uudessa kaavaehdotuksessa olevan ET-alueen johdosta. Alueen pitäisi palvella pumppaamon ja putkiverkoston sijoittamispaikkana. Kooltaan ala pienee, mutta on riittävä huoltotoimenpiteisiin. Tietä on kaavassa ehdotettu levennettäväksi kasvavan liikenteen johdosta, mikä tien pituuden huomioiden kasvattaa investointeja ja kunnossapitokustannuksia. Tiealuetta voidaan hoitotoimenpiteillä saada paremmin liikennöitäväksi. Nopeusrajoitus on 30 km/h.</p>	Todetaan saapunut lausunto.
<p>Samalla tontilla olevalle matonpesupaikalle on kaavaehdotuksessa löydetty korvaava sijoituspaikka Rautialantien pohjoispuolelle. Alueelle johtaa heikkorakenteinen tiepohja, jota on vahvistettava ja laajennettava liikennettä vastavaksi. Alueella on vähän paikoitusaluetta henkilöautoille. Tiealuetta on mahdollista laajentaa väliaikaiseen pysäköintiin.</p>	Todetaan saapunut lausunto. Jatkotyössä huomioidaan matonpesupaikan liikenteen ja pysäköinnin tarpeet.
<p>Lammasniementien pohjoispuolella on Tuonenoja, johon kunnan on tarkoitus keskittää rannoilla tällä hetkellä olevat veneet ja näin siistiä rantoja valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Alueen ylläpito edellyttää säännöllisiä hoitotoimenpiteitä ja ruoppausta jatkossa.</p>	Todetaan saapunut lausunto.
<p>Uudet pientalotontit Kurkiniityntien molemmin puolin edellyttävät kunnallistekniikan rakentamista alueelle. Alueen pohjoispuolella oleva VL-alue on pehmeää lettomaata, jonka perustaminen ja käyttäminen virkistykseen on vaikeata maaperästä johtuen. Lammasniementien päässä olevat VU- ja W-alueet vaativat säännöllistä hoitoa pysyäkseen kasvustoltaan siisteinä ja maisema-arvot säilyttävinä. Kynäjalavat alueella ovat rauhoitettuja.</p>	Todetaan saapunut lausunto.
<p>Rautialantien varteen aiottu kevyenliikenteenväylä rikkoo tontteja aiotulla reitillä. Liikenteellä ei ole määrältään suurta ja nopeusrajoitus on 40 km/h. Liikenne tulee kasvamaan kaava-alueiden rakennuttua. Kevyenliikenteenväylän korvaaminen kevyemmällä vaihtoehdolla, esim. levennetyllä pientareella, tulee tutkittavaksi.</p>	Todetaan saapunut lausunto. Asemakaavaa laadittaessa tiealuetta varten on varattu tilavaraus, joka mahdollistaa ajoväylien ja kevyen liikenteen väylän sekä niiden tarvitsemien pienaralueiden tarkemman suunnittelun. Rautialantien katualueen tilavaraus on 10-17 metriä ja jalankululle ja polkupyöräilylle varatun tien tilavaraus on 4 metriä. Varsinainen toteuttamista ohjaava tien suunnittelu tehdään asemakaan hyväksymisen jälkeen tiesuunnitelmassa.

Lausunto	Vastine
Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristö-lautakunta	
Asemakaavaluonnosta laadittaessa on hyvin otettu huomioon lautakunnan antama lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Todetaan saapunut lausunto.
Kaavan pohjaselvityksiin tulisi sisällyttää alustava kunnallistekninen suunnitelma ja aluevaraukset mm. maanalaista johtoa varten varattu alueen osa ja pumppaamot.	Kunnallistekninen suunnitelma voidaan sisällyttää kaavan pohjaselvityksiin ja huomioida kaavaa laadittaessa siltä osin, kun se on laadittu ja käytettävissä. Maanalaista johtoa varten varattuja alueen osia ja pumppaamoja varten voidaan kaavassa tarvittaessa osoittaa aluevarauksia. Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen voidaan toteuttaa myös MRL 161§:n nojalla ilman, että johdoille tai pumppaamoille on osoitettu kaavassa aluevarauksia.
Sallivatko kaavamerkinnot VL, VU ja W järjestää riittävästi pysäköintialueita virkistystoimintaa varten.	VL-, VU- ja VV-alueille on mahdollista sijoittaa niiden pääkäyttötarkoitusta palvelevaa pysäköintiä.
Taustakartoista ei selviä kovin hyvin, ulottuuko kunnan varikkoalue AP-tonteille korttelissa 314 - 315. Mikäli varikkoalue ulottuu näille tonteille, tulee maaperän pilaantuneisuus ja asuinrakentamisen soveltuvuus tontille tutkia ennen asemakaavan ehdotusvaihetta. Jos taas ET-alue käsittää kokonaisuudessaan varikkoalueen tontin, ei pilaantuneisuutta tarvitse tutkia, mutta tontille tulee laittaa asemakaavaan SAA-merkintä, jolla ilmoitetaan maaperän pilaantuneisuuden selvitystarve Pilaantuneisuuden tontilla. selvitystarpeesta tulee olla maininta myös kaavaselostuksessa.	Maaperän pilaantuneisuus selvitetään kaavatyön aikana ja tarvittaessa annetaan alueelle tarvittava kaavamääräys. Pilaantuneen maaperän selvitys- ja puhdistamisvelvollisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa.
Lausunto	Vastine
Pirkanmaan liitto	
Pirkanmaan liitto katsoo, että suunnittelualueen virkistyskäyttöedellytysten säilymiseksi ja kehittämiseksi tulee rakentamisen sijoittamista alueelle tarkastella huolellisesti. Maakuntakaavan virkistysalueella Lammasniemessä uudet asuinkorttelit on perusteltua rajata ainoastaan kunnan käytöstä poistuneen varikkoalueen sisälle.	Uutta rakentamista on osoitettu Lammasniemen alueille, jotka eivät ole virkistykseen kannalta erityisen merkityksellisiä, mutta rakentamiseen sopivia. Vastaavasti virkistysalueet on osoitettu sinne, missä ne ovat houkuttelevia ja sijainniltaan käytettäviä. Sekä rakentamiseen osoitettujen kortteleiden että virkistysalueiden sijoittamisessa on huomioitu maaston muoto, maapohja ja maanomistusolot.
Kurkiniityn alueella on Pirkanmaan liiton näemyksen mukaan tarpeen tutkia vaihtoehtoa, jossa asuintontit eivät ole omarantaisia, vaan rannassa säilyy vapaasti käytettävä virkistysaluekaistale, tai jossa asuinkorttelialue on esitettyä pienempi jättäen enemmän tilaa lähivirkistysalueelle.	Kurkiniityn alueen asuintontteja tarkistetaan siten, että ne eivät ole omarantaisia.

<p>Lammasniemen alueella tulee selvittää ja kaavaselostuksessa esittää, millä tavoin Lammasniemen alueen laajat maa- ja metsätalousalueet (M, MY-1) palvelevat virkistyskäyttöä, ja olisiko osa näistä alueista tarpeen osoittaa lähivirkistysalueeksi (VL).</p>	<p>Jatkotyössä selvitetään mahdollisuutta osoittaa osa M- ja MY-1-alueista lähivirkistysalueeksi (VL).</p>
<p>Luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen osalta Pirkanmaan liitolla ei ole huomautettavaa Lammasniemen asemakaavaluonnoksesta .</p>	<p>Todetaan saapunut lausunto.</p>
<p>Lausunto Pirkanmaan ELY-keskus</p>	<p>Vastine</p>
<p>Kaavatyön tavoitteeksi on ilmoitettu Kirkonkylän osayleiskaavan toteuttaminen. Rantarakentamisen osalta tavoite ei ELY-keskuksen näemyksen mukaan toteudu. Valmisteltavassa asemakaavassa uutta, osin omarantaista asuinrakentamista on osoitettu yleiskaavasta poiketen ranta-alueelle, joka yleiskaavassa on varattu pääosin virkistyskäyttöön. ELY-keskus on johdonmukaisesti tukenut maakuntakaavan yleistavoitetta osoittaa taajamien rakentamattomat rannat pääasiallisesti palvelemaan yleistä virkistyskäyttöä.</p> <p>ELY-keskus katsoo, että poikkeamista yleiskaavasta on tarpeen arvioida laajemmalla virkistysalueiden ja -yhteyksien riittävyden tarkastelulla, mikäli omarantaisten asuinrakentamisen suunnittelua halutaan ehdotusvaiheessa jatkaa.</p>	<p>Kurkiniityn alueen asuintontteja tarkistetaan siten, että ne eivät ole omarantaisia.</p>
<p>2016 tehdyssä luontoselvityksessä on havaittu lepakoita, mutta ei todettu varsinaisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Luo-2-alueen kaavamääräystä olisi hyvä tarkentaa tältä osin.</p>	<p>Luo-2-alueen kaavamääräystä tarkistetaan ELY-keskuksen esittämällä tavalla.</p>
<p>Luontoselvityksessä ei ole tehty varsinaista liito-oravakartoitusta. Siinä on kuitenkin mainittu liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä, mutta niiden sijainteja ei ole esitetty karttapohjalla. Mikäli liito-oravalle soveltuviin elinympäristöihin osoitetaan kaavassa rakentamista tai muita puuston poistoa edellyttäviä toimenpiteitä, tulee näillä alueilla tarkastaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen esiintyminen.</p>	<p>Luontoselvityksiin liittyy erillinen liito-oravakartoitus, joka koskee luontoselvityksessä mainittuja liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä. Lausunto kartoituksesta ja maastokäynnistä on kaavaselostuksen liitteenä. Lausunnon mukaan yhdelläkään liito-oravalle soveltuvasta elinympäristöstä ei tehty jätöshavaintoja liito-oravasta eikä liito-oravan esiintyminen alueilla ole todennäköistä.</p>
<p>Esitetyistä rantarakennuspaikoista korttelin 314 tontti 1 sijoittuu merkittävästi pehmeälle ruovikkoalueelle, joka luontoselvityksen mukaan kuuluu kohteeseen Tuonenojan rantavyöhyke ja kosteikot. ELY -keskus ei pidä tarkoituksenmukaisena osoittaa tontteja luontoarvojakin omaavalle ruovikkoalueelle, eikä rannan täyttöä rakennuskelpoisen rakennuspaikan</p>	<p>Luontoselvityksen mukainen alue ”Tuonenojan rantavyöhyke ja kosteikot” on kaavaan osoitettu aluerajauksella luo-4. Alue sijoittuu kokonaisuudessaan korttelin 314 ulkopuolelle. Rakentamista ei ole osoitettu luontoselvityksen arvoalueelle.</p>

muodostamiseksi. ELY -keskus esittää tontin 1 poistamista kaavasta.	
Kunnan entisen varikkoalueen (yleiskaavan ET-alue) osalta ei käy kaavaselostuksesta ilmi aiemman toiminnan laatu ja sen mahdolliset vaikutukset maaperään. Maaperän soveltuvuus asuinkäyttöön on syytä selvittää ennen kaavaehdotuksen laadintaa.	Maaperän pilaantuneisuus selvitetään kaavatyön aikana ja tarvittaessa annetaan alueelle tarvittava kaavamääräys. Pilaantuneen maaperän selvitys- ja puhdistamisvelvollisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa.
ELY-keskus pitää hyvänä lähtökohtana, että alueelle laaditaan rakentamistapaohje. Mikäli tähän ei kuitenkaan kaavan jatkotyössä päädytä, on tarpeen antaa erityisesti rantarakentamista koskien riittävät kaavamääräykset rakentamisen sopeuttamiseksi ympäristöönsä.	Jatkotyössä rakentamista ohjataan tarkemmin kaavamääräyksiin. Alueelle laaditaan rakentamistapaohje, jonka noudattamisvelvollisuudesta on annettu kaavassa yleismääräys.
Lammasniementien päässä olevilla VU- ja W-alueilla rakennusten kerroslukua ei ole kaavassa määritetty. Alueen ominaispiirteiden säilymiseksi kerrosluvun voisi kapeassa niemessä rajoittaa yhteen.	Jatkotyössä rakentamisen korkeutta ohjataan tarkemmin kaavamääräyksiin.
Kaksikerroksisen asuinrakentamisen vaikutuksia ranta-alueella on hyvä arvioida muutoinkin suhteessa valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvojen säilymiseen.	Jatkotyössä rakentamista ohjataan tarkemmin kaavamääräyksiin.
Kurkiniityn peltomaiseman merkitystä olisi hyvä avata vielä selvemmin kaavaselostuksessa, mikäli aluetta halutaan osoittaa maatalouskäyttöön MA-merkinnällä. Kortteleihin 200 ja 313 osoitettu uusi asuinrakentaminen supistaa peltoalueen hyvin pieneksi ja muista maatalousalueista irralliseksi. Rautialantieltä avautuvan rantanäkymän säilyttämiseksi säilyvä entinen pelto olisi mahdollista osoittaa myös VL-alueena, jolla on tavoite säilyttää avoin maisemaita ja rantanäkymät.	Kurkiniityn peltoalue osoitetaan VL-alueeksi.
Kaavan pohjakartta tulisi päivittää rakennusten osalta vastaamaan kaavanlaadinnan hetkeä.	Todetaan saapunut lausunto. Pohjakartan on todettu olevan yksityiskohtaisuudeltaan ja tarkkuudeltaan riittävä kaavoituksen perustaksi.
Merkintöjen selityksistä puuttuu ainakin ohjeellisen rakennusalan selitys.	Kaavan merkintöjen selitykset tarkistetaan jatkotyössä.
Lausunto	Vastine
Pirkanmaan maakuntamuseo	
Täydentävän maastotarkastuksen perusteella alueella sijaitsee asemakaavaan merkittävä arkeologinen suojelukohde, Hussun talo -niminen historiallinen asuinpaikka, jota suojellaan muuna kulttuuriperintökohteena (uusi kohde,	Kaavamääräystä ja kaava-asiakirjoja tarkistetaan ja täydennetään Hussun talon historiallisen asuinpaikan arkeologisen suojelukohteen osalta maakuntamuseon esittämällä tavalla.

<p>muinaisjäännösrekisterin tunnus puuttuu tois- taiseksi). Kaavaluonnoksessa kortteli 310 on varustettu /s merkinnällä, jonka määräysosaan tulee vielä lisätä tieto korttelissa sijaitsevasta Hussun talon kulttuuriperintökohteesta. Lisäksi määräyksestä tulee ilmetä, että korttelia koske- vista suunnitelmista tulee neuvotella museovi- ranomaisen kanssa. Kaavaselostusta tulee täydentää Hussun talon kulttuuriperintökohdetta koskevilla tiedoilla (luku 3.1 Suunnittelualueen olot, s. 10 sekä korttelialueen 310 kuvaus, s. 19) ja kohde tu- lee ottaa huomioon hankkeen vaikutusten arvi- oinnissa.</p>	
<p>Rakennetun ympäristön osalta kaavaluonnosta on tarpeen tarkistaa vielä suojeltavaksi tarkoi- tettujen rakennusten osalta siten, että jokai- sella rakennuksella on oma rakennusalsansa.</p>	<p>Jatkotyössä suojeltavien rakennusten ra- kennusalsat osoitetaan erillisinä.</p>
<p>Suojelumääräys, joka velvoittaa säilyttämään rakennukset ja mahdollisissa muutostöissä huomioimaan rakennusten historialliset oimi- naispiirteet on tässä tapauksessa riittävä ilman entistämisvelvoitetta.</p>	<p>Poistetaan sr-1- ja sr-2-kaavamääräyksistä määräys muutostöiden entistämisvelvoit- teesta.</p>
<p>Suunnittelussa tulee vielä tarkemmin tarkas- tella miten uudisrakentaminen sovitetaan ar- vokkaaseen ja suhteellisen pienialaiseen mai- sematilaan. Tarpeen mukaan tulee rakentami- sen tapaa ohjata tarkemmin kaavamääräyksin. Kaavan vaikutuksia tulee arvioida erityisesti em. alueen osalta.</p>	<p>Jatkotyössä rakentamista ohjataan tarkem- min kaavamääräyksin.</p>

Kooste saapuneista mielipiteistä ja vastineet niihin:

1. Virkistys
<p>Mielipiteet #1, #2, #3, #4, #6, #8, #10, #11, #13, #14, #15, #16, #17, #18, #19</p> <ul style="list-style-type: none">
- Kuka katsoo asioita kuntalaisten hyvinvoinnin ja viihtymisen näkökulmasta?
- Alue tulee ehdottomasti säilyttää/kehittää virkistysalueena.
- Se on lenkkeilyalue, joka tulee säilyttää asukkaiden yhteisenä.
- Alue toimii kalastusalueena.
- Rakentamisella kyllä tuhoataan virkistysalue lopullisesti.
- Annetaan Lammasniemen olla virkistysaluetta.
- Miten virkistysmahdollisuudet paranevat, kun alueelle kaavoitetaan omakotitontteja?
- Siistitään paikat ja rakennetaan esteettömiä kulkuväyliä Lammasniemen rannoille, jonne voisi tehdä eväretkiä ja nauttia vapaasta järvimaisemasta.
- Lammasniemi on jätettävä kokonaan virkistys- ja retkeilykäyttöön kuten maakuntakaavassa ja osayleiskaavassa on suunniteltu.
- Koemme alueen rikkaudeksi virkistysalueena kuntalaisille. Olisi ihanaa jo kuntalaisilla olisi ympärivuotinen paikka, jossa viettää aikaa ja kokea yhteisöllisyyttä kuntalaisten kesken. Alue on perheellemme arvokas lapsiperhe retkikohde.
- Alue on meidän virkistys- ja rentoutumisaluetta.
- Rannat tulee säilyttää arvonsa mukaisesti kuntalaisilla, ne ovat suuressa arvossa kunnan, erityisesti Kirkonkylän, asukkailla.

- Ihmiset leikkivät, retkeilevät ja onkivat siellä.
- Alueella on hyvät mahdollisuudet toteuttaa erityisesti vesilintujen ja metsäkanalintujen riistanhoitoa tehokkaasti usealla eri tavalla. Syytä olisi harkita voitaisiinko alueeseen liittää Sakaselällä noin 200 metrin päässä eteläisestä lintutornista alkava Narvan jakokunnan omistama saarimatalikko, joka mahdollistaisi koko alueen huomioimisen suunnitelmassa.
- Pohjoisin lintuhavaintopaikka olisi hyvä toteuttaa noin metrin korkuisena korokkeena johonka johtaisi pitkospuut niemen suunnasta siten, että liikuntarajoitteiset voisivat liikkua sinne pyörätuolilla. Idästä korokkeelle johtavan tien pohjoista laitaa voitaisiin käyttää toiminnallisten tapahtumien toteutuspisteinä.
- Ennen jäteveden puhdistamo paikka oli luonnonmukainen virkistyspaikka ja nyt se on palautettava siihen alkuperäiseen tilaan. (Nuotiopaikka, pöydät tuolit, paikka josta voi ihailla järvelle. Ja josta voi esim. talvella lähteä luistinradalle ja hiihtoradalle-ladulle järvelle. Ehkä vielä kunnan infotaulu, jossa tieto kunnan retkeily – liikunta mahdollisuuksista.
- Monipuolisesti eri ikäryhmien tarpeet. Eli olisi huomioitava myös ne, jotka eivät veneile ja pelaa rantapalloa! (heidät unohdettu kaavassa)
- Haluamme vedota asiassa kuntalaisten oikeuteen saada mahdollisuus vielä luonnonmukaisiin alueisiin virkistymistä varten.

Vastine:

Tavoitteena on ollut osoittaa asemakaavassa Lammasniemi pääosin virkistysalueeksi ja varauduttu alueen virkistystoimintojen kehittämiseen ja uusien virkistystoimintojen sijoittumiseen alueelle.

Tavoitteena on turvata ja parantaa Lammasniemen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Uimaranta on tavoitteena siirtää Lammasniemeen paikkaan, jossa veden laatu on uimisen kannalta parempaa. Tavoitteena on osoittaa niemen kärki kaikkia kuntalaisia palvelevia virkistyskäyttötoimintoja varten.

Uusien asumiseen osoitettavien tonttien ei ole nähty heikentävän Lammasniemen virkistyskäyttömahdollisuuksia ja niiden kehittämistä. Virkistyskäyttö ja asuinrakentaminen eivät ole toisiaan pois sulkevia tavoitteita alueen kehittämisessä. Lammasniemen rantaviivan pituus on 1479 metriä, josta uusien asuinrakentamiseen osoitettujen kortteleiden rantaviivan pituus on 146 metriä/ 10% koko rantaviivan pituudesta.

Virkistykseen soveltuvia alueita ovat kaavaluonnoksessa lähivirkistysalueet (VL), urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU), uimaranta-alue (VV) sekä jokamiehenoikeuksiin perustuvat metsä- ja ranta-alueille sijoittuva maa- ja metsätalousalueet (M ja MY-1).

Jatkotyössä selvitetään mahdollisuutta laajentaa VL-alueita osoittamalla osa M- ja MY-1-alueista lähivirkistysalueeksi (VL).

Jatkotyössä tarkastellaan erilaisten virkistyskäyttötoimintojen sijoittamismahdollisuuksia koko kaava-alueella.

2. Kaavatilanne

Mielipiteet #6, #16, #17, #18

- Sakoistenlahdentien päässä olevia rakennuskelvottomia tontteja ei tarvitse kompensoida mitenkään nyt laadittavassa asemakaavassa. Aiemmin tehty virhe on virhe, eikä sitä ole tarvetta tässä korjata ja rakentaa asuintaloja virkistysalueelle.
- Lammasniemi on jätettävä kokonaan virkistys- ja retkeilykäyttöön kuten maakuntakaavassa ja osayleiskaavassa on suunniteltu.

- Voimassa olevassa maakuntakaavassa alue on määritetty Lammasniemen ja sen lähi-alueen (rajana Tuonenoja) osalta virkistysalueeksi, jollaisena se on syytä säilyttää, kehitettynä koko kuntaa palvelevana monimuotoisena harrastus- ja lähivirkistysalueena.
- Lammasniemen nykyinen kaava tulee säilyttää ja aluetta kehittää sen pohjalta.
- Kokonaiskuva Vesilahden kaavasta ja sen ilmeestä on vuosien varrella unohtunut. Sitä on alue toisensa jälkeen pilkottu ilman kokonaisnäkemystä. Vanhat tontitkin on jaettu useaksi pienemmäksi.
- Yleiskaavassa Lammasniemi on merkitty retkeily ja ulkoilualueeksi ja sellaisena Lammasniemi tulee pitää kokonaisuudessaan.

Vastine:

Asemakaavaluonnoksessa Lammasniemi on osoitettu yleiskaavan mukaisesti pääasiassa virkistykseen. Asemakaavaluonnoksessa virkistykseen voidaan käyttää VL-, VU- ja VV-alueiden lisäksi M- ja MY-alueita jokamiehenoikeuteen perustuen.

Rakentamiseen osoitetut alueet sijaitsevat yleiskaavan ET- ja PY-alueilla, niiden välittömässä läheisyydessä ja Lammasniemen tien eteläpuolella. Kokonaan uusia alueita ei ole osoitettu rakentamiseen. Käytöstä poistuvien/ poistuneiden rakennettujen alueiden osoittaminen asuinrakentamiseen on nähty luontevana ratkaisuna alueen kehittämiseksi. Lammasniementien varren ottaminen asuinkäyttöön on luonteva jatke Kirkonkylän yhdyskuntarakenteelle.

Kirkonkylän osayleiskaava on osittain vanhentunut johtuen kunnassa tapahtuneesta palvelurakenteen muutoksesta. Varikon palvelut ja päiväkotit ovat tästä johtuen toteutuneet muualle, eikä niille ole enää tarvetta Lammasniemen alueella.

3. Rakentaminen Lammasniemeen

Mielipiteet #1, #2, #3, #4, #5, #6, #9, #10, #14, #16, #17, #18, #19

- Onko kunnan näkemys Lammasniemen kehittämisestä se, että niemen alkupäähän rakennetaan omakotitaloja ja kaikki aktiviteetti toiminta tupataan niemen loppuosaan?
- Haluamme säilyttää asumattomana.
- En hyväksy Lammasniemeen suunniteltuja tontteja.
- Olisiko tarkoituksenmukaista suunnittelussa ottaa huomioon myös sisäisen muuton tarpeet?
- Nyt olisi hyvä tilaisuus varmistaa laadukas ja kilpailukykyinen asuntokanta myös sisäiselle muutolle. Alueelle olisi mahdollista sijoittaa esimerkiksi laadukasta rivitaloasumista, jolloin alueelle saataisiin hieman enemmän asuntoja ja myös virkistysalueiden käyttöä.
- Asuintonttien kaavoitus Lammasniemeen on poistettava.
- On turhaa tuhota näin kaunis niemi omakoti- ja koulutustilarakentamisella, joka on mielestäni ylimitoitettu.
- Lammasniemeen suunnitelluille omakotitonteille ei ole mitään tarvetta, kunnassa on vapaita tontteja kymmeniä, kunhan olisi tulijoita.
- Vastustamme tontteja ja asuinrakentamista alueelle.
- Vastustamme tonttien kaavoittamista Lammasniemeen.
- Asuinrakennukset eivät kuulu yhteiskäytössä olevaan upeaan luontomaisemaan.
- Kunnan ranta- alueita kirkonkylässä ei pidä myydä eikä rakentaa.
- Ei asuinpienitaloja Lammasniemeen, tuhoaisi luonnon ja retkeilyalueen.
- Omakotiasumisen sijaan alueeseen tulisi panostaa aivan muulla tavoin.

Vastine:

Virkistyskäyttö ja asuinrakentaminen eivät ole toisiaan pois sulkevia tavoitteita alueen kehittämisessä. Lammasniementien varren ottaminen asuinkäyttöön on luonteva jatke Kirkonkylän yhdyskuntarakenteelle eikä estä Lammasniemen kehittämistä myös virkistyskäyttöön.

Lammasniemen alue sijoittuu Kirkonkylän palveluiden läheisyyteen, liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikenteen kannalta hyvin saavutettavissa.

Lähtökohtaisesti asuminen Lammasniemessä voisi vähentää alueella esiintyvää ilkivaltaa ja parantaa alueen turvallisuutta. Asumattomana ja valvomattomana alueena Lammasniemi houkuttelee ilkivallantekijöitä ja häiriökäyttäytymistä.

Varikon alue ei ole nykyisinkään virkistyskäytössä, vaan rakentamaton joutoalue, jolla ei ole todettu olevan erityisiä luontoarvoja.

4. Lammasniemen kärjen alue

Mielipiteet #1, #6, #8, #10

- Onko kunnan näkemys Lammasniemen kehittämisestä se, että niemen alkupäähän rakennetaan omakotitaloja ja kaikki aktiviteetti toiminta tupataan niemen loppuosaan?
- Suunniteltu aktiviteettiosa ei riitä, pitää jäädä vapaata tilaa ja väljyyttä. Toivotaan leirikeskukseen lisäksi pientä vuokrattavaa mökkiä.
- Kokous-, koulutus- ja virkistysrakentamisen määrä Lammasniemen kärjessä pitää kohotuullista. Noin laajoille rakennushankkeille ei yksinkertaisesti ole tarvetta. Epäilen vahvasti, että alueelle löytyisi niin paljon käyttöä, että kiinteistön rakentamiskustannukset koskaan tulisivat katetuksi toimintatuloilla.
- Mielestäni Lammasniemeen riittävät nykyiset puitteet, tärkeintä olisi niin Lammasniemen kuten muidenkin kunnan viheralueiden kunnossa pitäminen.
- Aktiivialue on aivan liian tiiviiksi ja ahtaaksi suunniteltu niemen kärkiosa.

Vastine:

Virkistystoimintojen sijoittaminen Lammasniemen kärkeen on luonteva ratkaisu, koska muualla niemessä on pehmeikköä ja kalliota. Myös kunnan omistuksessa olevien maa-alueiden sijainti ohjaa yleisten toimintojen sijoittumista.

Lammasniemen kärkeen varatun urheilu- ja virkistyspalvelujen alueen ja uimaranta-alueen yhteenlaskettu pinta-ala on 1,5 ha. Kaavassa on varattu 400 kerrosalaneliometriä rakennusoikeutta urheilu- ja virkistyspalveluita varten, 150 kerrosalaneliometriä talousrakennuksia varten ja 100 kerrosalaneliometriä uimarantaa palvelevia rakennuksia varten. Lammasniemen kehittämisestä ei ole olemassa tarkempia suunnitelmia. Kaava mahdollistaa alueen kehittämisen. Asemakaavassa on huomioitu, että rakennusoikeutta on riittävästi mahdollisia tulevia tarpeita varten.

Virkistystä palvelevan rakentamisoikeuden keskittäminen Lammasniemen kärkeen mahdollistaa muun Lammasniemen alueen säilyttämisen rakentamattomana/virkistykseen soveltuvana alueena ja parantaa luontoarvojen säilymisedellytyksiä. Virkistystä palvelevan rakentamisen sijoittaminen lähelle toisiaan mahdollistaa toimintojen ja tilojen yhteiskäyttöä ja eri toimijoiden yhteistyötä.

5. Entisen varikon alue

Mielipiteet #1, #6, #10, #18

- Toivotaan piknikaluetta penkkeineen, grillauspaikkaa, mahdollisesti grillikotaa, jota voisi edullisesti vuokrata, muutamaa lasten leikkikenttätelinettä, ongintalaituria, maisemapaiikka järvelle, jossa penkki, petanque pelille paikkaa, bongaustornia ja mahdollisesti pientä katettua esiintymislavaa.
- Entinen varikkoalue joutaa asutukselle.
- Osa kalastaa rannoilla, johon tontit suunniteltu.

Vastine:

Virkistystä palvelevat toiminnot on kaavaluonnoksessa osoitettu keskitettäväksi Lammasniemen kärkeen. Alueen toteuttamisen yhteydessä voidaan mahdollisuuksien mukaan huomioida esitetyt

toiveet. Kaavaluonnoksessa Lammasniemen alueella rantaviivasta säilyy rakentamattomana yli 90%, mikä mahdollistaa myös kalastamisen ja järvelle pääsyn.

Esitetyt toimet on mahdollista sijoittaa VU- ja VV-alueille.

Jatkotyössä tarkastellaan erilaisten virkistyskäyttötoimintojen sijoittamismahdollisuuksia koko kaava-alueella.

6. Kurkiniityn/ Anttilanpellon alue

Mielipiteet #6, #7, #9, #11

- PY-alue pitää kaavoittaa pysäköintialueeksi.
- Asuintontteja voi kaavoittaa mielestäni entisen päiväkodin alueelle siten, kuin kaavassa, mutta tältä osin pitää Vesilahden kunnan rakennusjärjestystä kunnioittaa ja siirtää ranta-saunojen rakentaminen 15 m etäisyydelle keskivedenpinnan korkeudesta. 10 m poikkeus on epädemokraattinen kesämökkien rakentajia kohtaan.
- Vastustamme tontteja ja asuinrakentamista alueelle.
- Kurkiniityn päiväkodin alueen suunnitelmaa on tehostettava, esim. pienempiä taloja, tarvittavat asunnot saadaan lisäämällä esim. rivitalo suunnitelmiin. Vaativat rikkaat asukkaat saadaan rivitaloonkin, jos rakennuttaja osaa kohderyhmälle oikein suunnitella, markkinoida, rakentaa ja sisustusratkaisulla viimeistellä. Kunta voisi vaatia enemmän rakennuttajilta.
- Kunnan ranta-alueita kirkonkylässä ei pidä myydä eikä rakentaa.
- Jos rakentaa pitää, voisi entiselle päiväkodin tontille kaavoittaa ison rivi- tai luhtitalon, ei kuitenkaan rantaan asti maisemallisista syistä. Varsinainen Anttilanniemi (johon kunnan kävelytie) ja Lammasniemi kokonaisuudessaan (tien ja sillan korjaus) jäisivät kuntalaisien virkistys- ja ulkoilukäyttöön.

Vastine:

Rakentamiseen osoitettu alue sijaitsee voimassa olevassa asemakaavassa julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi osoitetulla alueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Asemakaavaluonnoksessa osoitetut AP-korttelit mahdollistavat alueen toteutumisen joko omakotitaloina tai rivitaloina. **Jatkotyössä selvitetään mahdollisuuksia osoittaa Kurkiniityn alueelle tehokkaammin rakentamista.**

Ulkoilureitin osoittamista Anttilanniemeen ja edelleen rantaa pitkin Lammasniemeen on selvitetty kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä. Alava ja pehmeä maasto sekä olemassa olevat yksityisessä omistuksessa olevat alueet vaikeuttavat reitin toteuttamista merkittävästi.

Virkistys- ja ulkoilutarpeet kohdistuvat ensisijaisesti Lammasniemen alueelle, minkä vuoksi myös kaavaluonnoksessa pääosa virkistysalueista ja ulkoiluun soveltuvista alueista on osoitettu sinne. Kurkiniityn alue liittyy välittömästi rakennettuihin alueisiin ja uuden rakentamisen osoittaminen sinne on nähty luontevana ja perusteltuna yhdyskuntarakenteen kannalta. Alue jatkaa Kirkonkylän tyypillistä yhdyskuntarakennetta, jossa rakentaminen sijoittuu Rautialantien ja rannan väliin.

7. Luontoarvot

Mielipiteet #1, #3, #4, #10, #13, #14, #16, #17

- Millaiset luontoarvot suunnittelijoilla on ollut?
- Jatkossakin toivon, että tätä arvostetaan yhtenäisenä ja ainutlaatuisena luontopääomana.
- Se on luontoalue, joka tulee säilyttää asukkaiden yhteisenä.
- Alue on Kärkölän väen ja kuntalaisten luontoalue.
- Tehdään siitä siisti ja luontoa kunnioittava alue.
- Rakentamisella kyllä tuhotaan luontoalue lopullisesti.

- Lisäksi pitää kaavamääräyksiin lisätä sakko, joka tulee mikäli MY-alueelta kaadetaan puita ilman lupaa. Puiden kaato on helppo ja nopea toteuttaa, mutta ohjeissa ei ole velvoitteita siitä, mitä seuraa aiheuttomasta kaatamisesta.
- Matonpesupaikka ollaan poistamassa ja tilalle on tulossa asutusta. Niemen luontoarvo alenee tästä syystä selvästi.
- Haluamme säilyttää alueen luontoa kunnioittaen ja aluetta kehittäen.
- Aluetta tulee kehittää luontoa kunnioittaen ja kuntalaisia kuunnellen.
- Suunniteltu alue sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla luonto- ja maisema-alueella.

Vastine:

Kaavan laatiminen perustuu alueelle laadittuun luontoselvitykseen. Kaavassa on huomioitu luontoselvityksen mukaiset luontoarvot osoittamalla kaavaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (luo-1, luo-2, luo-3 ja luo-4-alueet). Rantavyöhykkeet, joille sijoittuu luontoselvityksen mukaan erityisiä luontoarvoja, on osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on erityisiä luontoarvoja (MY-1). Alueilla tulee ottaa huomioon arvokkaat luontokohteet, alueen merkitys eläinten kulkureittinä sekä luonnonympäristön erityisyyden ja monimuotoisuuden säilymisedellytykset. Alueille suositellaan laadittavaksi käyttö- ja hoitosuunnitelma, jossa huomioidaan luonnonympäristö ja virkistyskäyttö. MY-alueita on kaava-alueella yhteensä 8,7 ha / 27% kaava-alueen pinta-alasta.

Asemakaavamääräyksellä ei voida määrätä puiden kaatamisesta aiheutuvasta sakosta. Alue on metsätalousaluetta, jolla metsänhoidolliset toimenpiteet on lähtökohtaisesti sallittava. Luontoarvojen säilymisestä MY-alueilla on annettu kaavassa määräyksiä.

Uutta rakentamista tai toimintoja ei ole osoitettu alueille, joilla on luontoselvityksen mukaisia luontoarvoja.

8. Maisema

Mielipiteet #7, #16, #17

- Maisemallisesti arvokasta peltoaluetta ollaan kaavamuutoksella puolittamassa. Kyse on kirkonkylässä ainutlaatuisesta, rantaan rajoittuvasta peltoalueesta. Kaavamuutoksen mahdollistama talorykelmä pilaa peltoalueen käytännössä kokonaan. Kirkonkylän raitilla ei kesäisin muusta kohtaa järveä juurikaan näy ja peltoalueen pienentäminen kaventaa tämänkin "maisemaikkunan" hyvin olemattomaksi.
- Järvimaisema, joka ennen näkyi kutsuvana Rautialantieltä joka mutkassa talojen välistä ja jäi jokaisen kävijän mieleen, on jäänyt yhä enemmän rakennusten taakse; voisiko Anttilanniemi peltoineen jäädä näkyviin? Siitä saisi kauniin ja puistomaisen, pellolla olleine lampaineen. Viereisen vanhainkodin asukkaillekin se olisi ihanteellinen ulkoilualue!
- Kirkonkylän rantamaisema järveltä päin (kesällä ja talvella) on täynnä yksityistä asutusta, mökkejä ja laitureita - voisiko nämä kaksi vielä luonnonläheistä niemeä jättää rauhaan?
- Maakuntakaavan maininta (lainaus) "sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella .." on ohitettu moneen kertaan.

Vastine:

Alue on osa Vesilahden valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, mikä on huomioitu jättämällä pääosa Lammasniemestä rakentamatta, harkitsemalla minne uutta rakentamista voidaan maisemassa sijoittaa ja ohjaamalla rakentamista asemakaavamääräyksiin. Kaavan yleismääräyksen mukaisesti alueelle tullaan laatimaan sitovat rakentamistapaohjeet. **Jatkotyössä rakentamista ohjataan tarkemmin kaavamääräyksiin.**

Kirkonkylän raittimiljööille on tyypillistä rakentaminen raitin ja rannan väliin. Samaa tyypillistä yhdyskuntarakennetta on luontevaa jatkaa Rautialantien varrella Anttilan pellon kohdalla. Rakentamisesta huolimatta alueella on tärkeää säilyttää näkymiä järvimaisemaan.

9. Uimaranta

Mielipiteet #5, #8, #18

- Jo nyt voisi ottaa kaavoituksessa huomioon nykyisen uimarannan alueen yhdistämisen Lammasniemen kaavaan.
- Koivurannan uimaranta aiotaan siirtää Lammasniemeen huonon vedenlaadun takia vene-laiturien ja rantapallokentän läheisyyteen, onko se turvallinen paikka?
- Mitä aiotaan ajastan rakentaa (Koivurannan) uimarannan paikalle?
- Uimarannan siirtäminen ei palvele kuntalaisia, nykyisin perheet, lapset pyöräilevät tai kävelevät uimarantaan, mutta Lammasniemeen siirtäminen jatkaa matkaa reilulla kilometrillä.
- Koivurannan uimapaikka säilytettävä nykyisessä paikassaan.

Vastine:

Uuden uimarannan paikkaa Lammasniemen alueelle on arvioitu maastokäynnin yhteydessä yhteistyössä kunnan teknisen toimen ja vapaa-aikapalvelujen kanssa. Uuden uimarannan paikan harkinnassa ovat vaikuttaneet veden laatu, maaston ja rannan soveltuvuus uimarannaksi ja sijainti muiden Lammasniemen virkistyspalveluiden läheisyydessä.

10. Matonpesupaikka

Mielipiteet #1, #6, #8, #10, #15, #18

- Matonpesupaikat voisi säilyttää alueella.
- Entinen varikkoalue joutaa asutukselle, mutta matonpesupaikan alue ei.
- Matonpesupaikka aiotaan siirtää lahden toiselle puolelle. Ei kai juomavedellä pestä mattoja niin kuin Lammasniemen kaava-tilaisuudessa annettiin ymmärtää.
- Virkistystoimintaan kuuluu oleellisena osana myös hyötyliikunta, jollaista alueella nykyisin toimiva mattoranta kaikin puolin edustaa unohtamatta samalla sosiaalista kanssakäymistä tutustuen paikkakunnalle muuttaneisiin uusiin asukkaisiin. Joten älkööt poistettako tätä kohdetta alueelta.
- Mattojen pesupaikka säilytettävä nykyisessä paikassaan.

Vastine:

Matonpesupaikan tarpeellisuus ja merkitys liikunnan ja sosiaalisen kanssakäymisen kannalta on otettu huomioon kaavaluonnosta laadittaessa. Sopivan paikan harkinnassa on huomioitu saavutettavuus, viihtyisyys ja sijainti olemassa olevan pumppaamon yhteydessä.

11. Kevyen liikenteen väylä

Mielipiteet #1, #6, #11, #12, #18

- Ikääntyvät ovat haaveilleet, että Lammasniemeen olisi asvaltoitu esteetön reitti, jotta vanhainkodilta ja terveyskeskukselta voisi mennä ulkoilemaan, vaikka pyörätuolilla.
- Kevyen liikenteen väylä Savelanmetsänhelmeltä liikekeskukseen ja koululle tulee suunnitella esim. Aurinkorinteen tai Katajarinteen kautta, joka on selkeästi lyhyempi kuin terveyskeskuksen kautta kulkeva reitti. Tätä varten on helppo rakentaa väylä esim. Tuonenojan vartta pitkin.
- Viimeisimmässä kaavaselostuksessa mainitaan, että kevyenliikenteen linjaus on yleiskaavan mukainen. Miksi tämä asia pitää olla yleiskaavan mukainen, kun esim. asuinrakentaminen Lammasniemeen on täysin yleiskaavan vastainen toimenpide.
- Yritetään vetovoimaisuutta lisätä kaavoittamalla kevyen liikenteen väylä jo vuosikymmeniä Rautialantien varressa olleiden omakotitalojen pihoihin?
- Rautialantien jalankulun osuuden jatkuminen on viihtyisyyden ja turvallisuuden takia tärkeää. Helvilän (2:29) osalta huomautan, että tien korjausten takia maata on jo runsaasti lunastettu tontista, eli näiden on jo riitettävä myös tähän suunnitelmaan. Toivottavasti eri tahojen suunnitelmat koordinoidaan hyvin ennen toimenpiteitä.
- Tienkorkeutta ei saa nostaa talomme kohdalta. Lisäksi kävelytie tulisi tehdä tien toiselle puolelle. Meidän pihasta on jo nykyisellään hankala päästä turvallisesti tielle. Pihastamme tulee päästä pois turvallisesti niin henkilö- kuin kuorma-autollakin.

- Kevyen liikenteen väylän tarpeellisuutta ja linjausta mietittävä uudelleen eikä tehdä omakotitalojen tilanoton kustannuksella. Miksi annetaan epämääräinen vastaus: kevyen liikenteen tilatarve selviää vasta kaavoituksen edetessä!

Vastine:

Yleiskaavassa kevyen liikenteen yhteys Savelanmetsänhelmen, Rahoisten, Suomelan ja Ämänhaudanmäen alueilta on osoitettu kulkeväksi Koulutietä pitkin. Lisäksi on osoitettu kevyen liikenteen yhteys Suomalantieltä pohjoiseen Rautialantielle ja Rautialantietä pitkin aina Vesilahdentielle saakka. Yleiskaavan mukainen reitistö parantaisi huomattavasti kevyen liikenteen yhteyksiä Kirkonkylällä. Tarvetta poiketa yleiskaavan mukaisesta reitistöstä ei ole nähty perusteltuna.

Asemakaavassa kevyen liikenteen tilavaraus on osoitettu siten, että haitat yksityisille maanomistajille olisivat mahdollisimman pienet. Kevyen liikenteen väylää ei ole tarkoitettu sijoittaa olemassa olevien omakotitalojen pihoihin. Asemakaavaa laadittaessa tiealuetta varten on varattu tilavaraus, joka mahdollistaa ajoväylien ja kevyen liikenteen väylän sekä niiden tarvitsemien piennaralueiden tarkemman suunnittelun. Rautialantien katualueen tilavaraus on 10-17 metriä ja jalkakululle ja polkupyöräilylle varatun tien tilavaraus on 4 metriä.

Varsinainen toteuttamista ohjaava tien suunnittelu tehdään asemakaan hyväksymisen jälkeen tiesuunnitelmassa. Maankäyttö- ja rakennuslain 85§:n mukaisesti katu rakennetaan kunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Katu on suunniteltava ja rakennettava siten, että se sopeutuu asemakaavan mukaiseen ympäristöönsä ja täyttää toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 41§:n mukaan katusuunnitelmassa tulee esittää katualueen käyttäminen eri tarkoituksiin sekä kadun sopeutuminen ympäristöön ja vaikutukset ympäristökuvaan, jos se alueen tai rakentamistoimenpiteen luonteen vuoksi on tarpeen. Katusuunnitelmasta tulee käydä ilmi kadun liikennejärjestelyperiaatteet, kuivatus ja sadevesien johtaminen, kadun korkeusasema ja päällystemateriaali sekä tarvittaessa istutukset ja pysyväisluonteiset rakennelmat ja laitteet.

12. Pysäköinti

Mielipiteet #1, #6, #7,

- Niemen alkupäähän voisi tehdä parkkipaikkoja, jotta autojen kulkeminen vähentyisi aktiiviteettialueella.
- PY-alue pitää kaavoittaa pysäköintialueeksi. Pysäköintipaikat on jätetty täysin kaavoittamatta huolimatta niiden kasvavasta tarpeesta virkistystoiminnan lisääntyessä.
- Mikäli asuintontit kaikista vastalauseista huolimatta jätettäisiin kaavaan, niin pysäköinnistä tulee entistä suurempi ongelma. Pysäköintialuetta puoltaa sekin, että maaperä on tällä alueella kunnan varikon vuoksi saastunutta. Näin kunta säästää, kun tutkimuksia ja maanvaihtoja ei tarvitse tehdä.
- Luontoarvon aleneman lisäksi tulee pysäköinti-ongelma. Jo nykyisin on kesäisin aina väliillä haastavaa saada mahtumaan venetrailereita parkkiin. Usein trailereita on tien varrella ja matonpesupaikan parkkialueella. Mihin parkkeerataan jatkossa? Pysäköintitilaa ei voida vähentää, vaan sitä tarvitaan jatkossa selvästi enemmän, jos uimarantakin siirtyy Lammasniemeen. Pitkien traileriyhdistelmien pyörittely vaatii tilaa. Matonpesupaikan parkkialue on ollut tähän(kin) tarkoitukseen hyvin soveltuva.

Vastine:

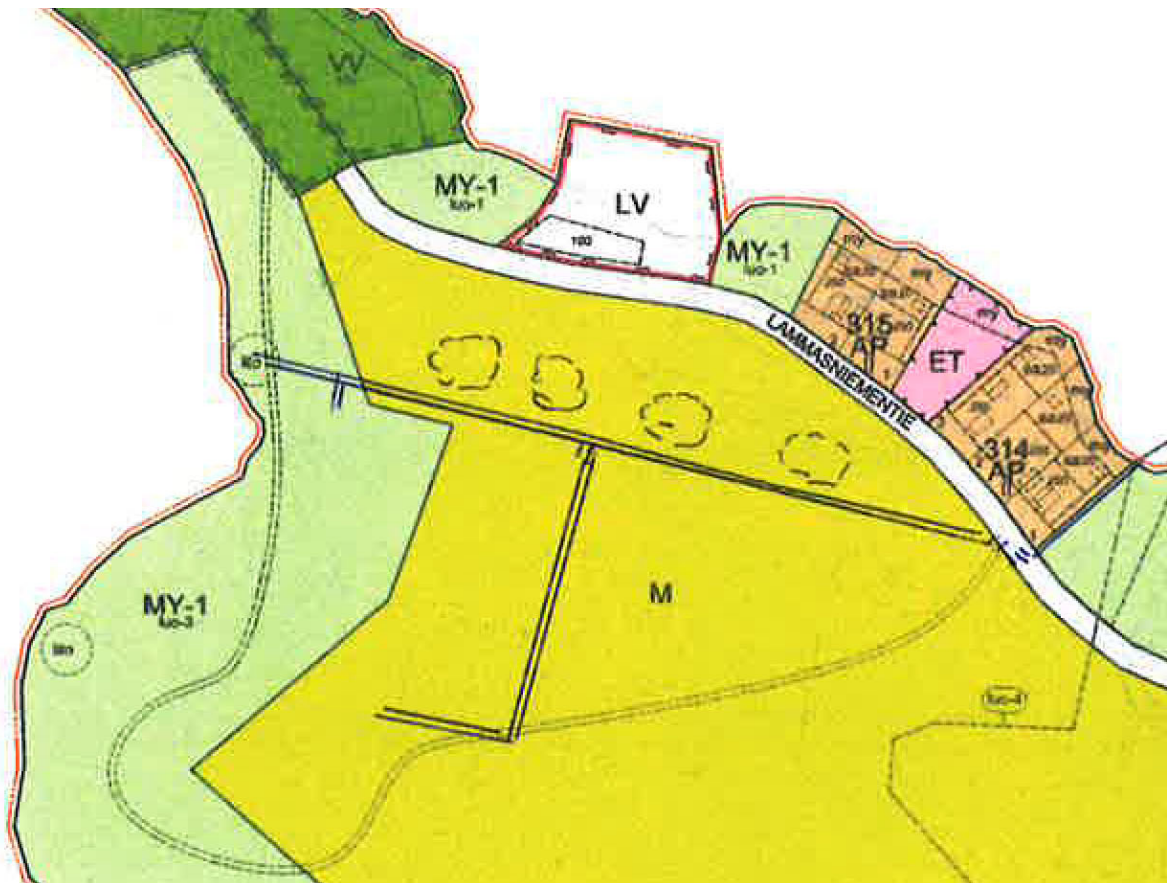
Jatkotyössä selvitetään tarvetta ja mahdollisuutta osoittaa kaavaan aluevaraus virkistysalueita palvelevaa yleistä pysäköintiä varten.

Lisäksi VL-, VU- ja VV-alueille on mahdollista sijoittaa niiden pääkäyttötarkoitusta palvelevaa pysäköintiä.

13. Tieyhteydet metsäpalstoille

Mielipiteet #15

- Alueen keskiössä kunnan omistamien alueiden reunustamana sijaitsee useiden maanomistajien maa-alueita, joilta Maanmittauslaitos toimituksessaan rajaamalla alueella poisti virheellisesti viereiseltä alueelta alueen kautta kulkevan tieoikeuden. Kaavoituksessa tulee korjata tilanne ja määrittää kyseisille tiluksille tieoikeudet M ja MY-1 alueiden luonnon kestävän kehityksen mukaisten hoitotoimenpiteiden toteuttamiseksi taloudelliset näkökohdat huomioiden. Suunnitelmassa tiestö kulkee alueella mahdollisimman vähän häiriötä luonnolle ja eläimistölle aiheuttaen eritoten pesimisaikana. Kaavaluonnoksessa on määritetty hoitosuunnitelmien teko MY-1 alueelle. Jotta suunnitelmat voidaan myös toteuttaa se edellyttää alueelle tiestön määritystä, joka on paras yhdistää alueella tai sen kautta kulkevaan suunniteltuun vapaa-ajan liikkumis- / polku-verkostoon. Suunniteltu tiestö on esitetty liitteessä 1. Tiereitit kulkevat jo nyt puustolta vapaina noin 4 metrin levyisinä kaistoina, joissa ei ole ojien ylityksiä. Näin ollen alueen hoitotoimenpiteet on kaikilta osin toteutettavissa läpi koko vuoden. Kunnan hyväksytyn asemakaavan mukaisesti Maanmittauslaitos merkitsee myöhemmin tierasitteet ja alueet karttaan.

Ote mielipiteen #15 liitteestä 1.

Vastine:

Jatkotyössä kaavaan voidaan osoittaa ajoyhteydet maanomistajien omistamille alueille mielipiteen #15 liitteen 1 mukaisesti.

14. Taloudellinen hyöty

Mielipiteet #1, #16, #17

- Katsotaanko vain, että tonteista saa hyvän rahan ja saamme hyvin toimeentulevia asukkaita ym?
- Sitä ei mikään raha korvaa.
- Uusi silta maksaisi jo todella paljon.

- Muutaman omakotitontin myynnillä järven rannasta ei pitkällä aikavälillä ole sanottavaa merkitystä kunnan talouden kannalta.
- Toivoisimme, että kaavoituksessa otettaisiin huomioon myös pitkäjänteisesti paikallinen näkökulma ja tulevaisuuden tarpeet.
- Vesilahden kunnan talous ei pitkällä aikavälillä näiden tonttien myyntituloista parane. Eikä niiden muutaman mahdollisen kunnallisveronmaksajan verotuloilla kunnan taloutta myöskään lopullisesti paranneta.
- Yritetäänkö vetovoimaisuutta lisätä viidellä (5) omakotitalolla Lammasniemessä?
- Muutaman lisäasukkaan saamisella Lammasniemeen ei ole suurta merkitystä kunnan elinvoimaisuuden kanssa.
- Lammasniemeen kaavailtuja muutoksia ei tavallinen kuntalainen kaipaa, tonteista saatu korvaus hupenee tien-/sillan, vesi- ja viemärien rakennuskustannuksiin.
- Kaavailuilla kustannuksilla saadaan kuntaan riittävästi kesätyöntekijöitä, pitämään kaikki kunnan viheralueet siistinä ja houkuttelevina ulkoilemaan ja nauttimaan luonnosta.
- Elinvoimaa ei saada viheralueen muutamilla rantatonteilla muutamalle perheelle, vaikka ehkä maksavat hieman ansiotuloillaan veroa ja vähän enemmän veroja pääomatuloistaan.
- Minulla vahva usko, että jos Lammasniemi kehitetään kokonaan hienoksi ja siistiksi kuntalaisten luonto- ja virkistysalueeksi kuntalaisten toiveita kuunnellen ja siitä otetaan upeita valokuvia markkinointiin, niin sillä myydään monia tällä hetkellä myymättä olevia tontteja.
- Toivon sydämestäni teidän ajattelevan asiaa laaja-alaisesti ja tulevaisuutta silmällä katsoen. Myytyjä alueita ei saada takaisin, mikä on rikkautta, aina sitä ei voi mitata rahassa ja mitkä ovat vaihtoehtojen vaikutukset pitkällä aikavälillä kuntalaisille ja Vesilahdelle.
- Kun/jos Lammasniemen ja Anttilanniemen kaltaisia rantoja myydään yksityisille tai yleensä rakennetaan, kunta ja sen asukkaat menettävät lopullisesti korvaamatonta kiinteää omaisuutta.
- Mikään taloudellinen hyöty ei korvaa kirkonkylän viimeisiä yhteisiä, kaikille vapaita rantoja, jolta (molempia) olemme käyttäneet lenkkeilyyn, onkimiseen, retkeilyyn, hiihtämiseen ...
- Erittäin lyhytnäköistä talouspolitiikkaa.

Vastine:

Tavoitteena on ollut osoittaa asemakaavassa Lammasniemi pääosin virkistysalueeksi ja varauduttu alueen virkistystoimintojen kehittämiseen ja uusien virkistystoimintojen sijoittumiseen alueelle. Virkistyskäyttö ja rakentaminen eivät ole toisiaan pois sulkevia tavoitteita alueen kehittämässä. Tavoitteena on varautua erilaisiin asumisen tarpeisiin ja pyrkiä osoittamaan uusia alueita asumiseen eri puolilta kuntaa tonttitarjonnan monipuolistamiseksi. Lammasniemen alue täydentää luontevasti Kirkonkylän yhdyskuntarakennetta ja kunnan tonttitarjontaa.

15. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen, vaikuttamismahdollisuudet

Mielipiteet #6, #14

- Huomioidaan kuntalaisten mielipiteet kaavoitusta tehtäessä.
- Kuntalaisten mielipiteistä välinpitämättömyys on kunnallispolitiikoilta huolestuttava ominaisuus. Toivon vilpittömästi, että tässä suhteessa tapahtuu korjausliike nopeasti ja mielipiteitä aletaan huomioimaan nykyistä paremmin.

Vastine:

Hankkeen osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Hankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävänä 29.1.2018 lähtien. Kaavan valmisteluaineisto oli nähtävänä 23.11.-23.12.2018 välisenä aikana.

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestämiseksi Lammasniemen kaavan valmisteluvaiheessa järjestettiin Lammasniemi-päivä 3.12.2018.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavan valmisteluaineistosta saaduista palautteista ja mielipiteistä on laadittu palauteraportit, jotka on liitetty kaavaselostukseen. Palauteraportit sisältävät kunnan perustellut vastineet palautteisiin ja mielipiteisiin.

Yhteenveto tehtävistä tarkistuksista

Jatkotyössä huomioidaan matonpesupaikan liikenteen ja pysäköinnin tarpeet.

Kunnallistekninen suunnitelma voidaan sisällyttää kaavan pohjaselvityksiin ja huomioida kaavaa laadittaessa siltä osin, kun se on laadittu ja käytettävissä. Maanalaista johtoa varten varattuja alueen osia ja pumppaamoja varten voidaan kaavassa tarvittaessa osoittaa aluevarauksia.

Kurkiniityn alueen asuintontteja tarkistetaan siten, että ne eivät ole omarantaisia.

Selvitetään mahdollisuutta laajentaa VL-aluetta osoittamalla osa M- ja MY-1-alueista lähivirkistysalueeksi (VL).

Luo-2-alueen kaavamääräystä tarkistetaan ELY-keskuksen esittämällä tavalla.

Jatkotyössä rakentamista ohjataan tarkemmin kaavamääräyksin.

Jatkotyössä rakentamisen korkeutta ohjataan tarkemmin kaavamääräyksin.

Kurkiniityn peltoalue osoitetaan VL-alueeksi.

Kaavan merkintöjen selitykset tarkistetaan.

Kaavamääräystä ja kaava-asiakirjoja tarkistetaan ja täydennetään Hussun talon historiallisen asuinpaikan arkeologisen suojelukohteen osalta maakuntamuseon esittämällä tavalla.

Suojeltavien rakennusten rakennusalat osoitetaan erillisinä.

Poistetaan sr-1- ja sr-2-kaavamääräyksistä määräys muutostöiden entistämiselvoitteesta.

Jatkotyössä tarkastellaan erilaisten virkistyskäyttötoimintojen sijoittamismahdollisuuksia koko kaava-alueella.

Jatkotyössä selvitetään mahdollisuuksia osoittaa Kurkiniityn alueelle tehokkaammin rakentamista.

Jatkotyössä selvitetään tarvetta ja mahdollisuutta osoittaa kaavaan aluevaraus virkistysaluetta palvelevaa yleistä pysäköintiä varten.

Kaavaan voidaan osoittaa ajoyhteydet maanomistajien omistamille alueille mielipiteen #15 liitteen 1 mukaisesti.

VESILAHDEN KUNTA

LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

PALAUTERAPORTTI 04.05.2020

KAVAEHDOTUS (11.12.2019)

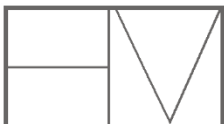
Saapuneet lausunnot:

Palautteen antaja	Pvm
Pirkanmaan maakuntamuseo	31.12.2019
Vesilahden kunnan sivistyslautakunta	14.01.2020
Vesilahden kunnan tekninen lautakunta	15.01.2020
Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta	11.02.2020
Pirkanmaan liitto	13.02.2020
Pirkanmaan ELY-keskus	18.02.2020

Vesilahden kunnan sivistyslautakunta ilmoitti lausunnossaan, ettei sillä ole Lammasniemen asemakaavan ja asemakaavamutoksen ehdotukseen lausuttavaa.

Saapuneet mielipiteet:

Palautteen antaja	Pvm
Muistutus #1	03.02.2020
Muistutus #2	09.02.2020
Muistutus #3	11.02.2020
Muistutus #4	12.02.2020
Muistutus #5	13.02.2020
Muistutus #6	13.02.2020
Muistutus #7	14.02.2020
Muistutus #8	14.02.2020

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

Saapuneet lausunnot:

Lausunto	Vastine
Pirkanmaan maakuntamuseo	
<p>Pirkanmaan maakuntamuseo toistaa kaavan valmisteluaineistoista antamaansa lausuntoon viitaten, että korttelia 310 koskevan /s merkinnän määräyksestä tulee ilmetä, että korttelia koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa. Kuten kaavan valmisteluaineistoja koskevassa maakuntamuseon lausunnossa on myös esitetty, tulee kaavaselostusta täydentää Hussun arkeologista kulttuuriperintökohdetta koskevilla tiedoilla (luku 3.1 Suunnittelualueen olot, s. 9 sekä korttelialueen 310 kuvaus, s. 19) ja kohde tulee ottaa huomioon hankkeen vaikutusten arvioinnissa.</p>	<p>Korttelin 310 koskevaa /s-kaavamääräystä täydennetään määräyksellä, että korttelia koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa.</p> <p>Kaavaselostusta täydennetään Hussun arkeologista kulttuuriperintöä koskevilla tiedoilla ja kohde otetaan huomioon hankkeen vaikutusten arvioinnissa.</p>
Lausunto	Vastine
Vesilahden kunnan tekninen lautakunta	
<p>Alueen ollessa pehmeää ja maarakenteiden tiedetään olevan haastavia rakentaa, kaavassa on syytä olla riittävät aluevaraukset kadulle, vesi- ja viemärijohtojen, sekä huleveden poisjohtamiseksi.</p>	<p>Asemakaava varten ei ole laadittu sellaista kattavaa maaperäselvitystä, rakennettavuusselvitystä, hulevesiselvitystä tai kunnallistekniikan suunnitelmaa, joiden perusteella tiedettäisiin vesi- ja viemärijohtojen optimaalinen sijainti tai hulevesien käyttäytyminen alueella.</p> <p>Korttelialueille, lähivirkistysalueille sekä maa- ja metsätalousalueille aluevaraukset johtoja ja pumppaamoja varten voidaan osoittaa kaavassa, mikäli kunnallistekniikan suunnitelma on saatavana kaavan laatimisen aikana.</p> <p>Katualueen leveydeksi on varattu Kurkiniityntiellä 8,0 m ja Lammasniementiellä 12,0 m. Vesi- ja viemärijohtoja ja pumppuasemia voidaan sijoittaa katualueille, lähivirkistysalueille ja maa- ja metsätalousalueille maankäyttö- ja rakennuslain 161§:ssä ja 161a§:ssä säädetyllä tavalla ilman, että niitä varten on erikseen osoitettu tilavarauksia asemakaavassa. Lammasniemen asemakaavan katualueiden väljyys, rakennuspaikkojen suuri koko sekä rakentamiselta vapaiden alueiden runsaus ja saavutettavuus luovat lähtökohtaisesti hyvät mahdollisuudet kunnallisteknisten laitteiden ja johtojen sijoittamiseen sekä hulevesien käsittelyyn alueella siten, ettei tarvetta erillisten aluevarauksen osoittamiseen kaavassa ole.</p> <p>Hulevesien hallinnasta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 103 a-o §:ssä. Kunta voi tarvittaessa laatia alueelle hulevesisuunnitelman asemakaavan toteuttamiseksi.</p>

<p>Lammasniementiellä sijaitsevan betonisen ojaurummun/sillan kunto on selvitettävä ja mahdollisesti rumpu on syytä suurentaa ja saneerata kestävyuden takaamiseksi.</p>	<p>Todetaan saapunut lausunto. Lisätään kaavaselostuksen kohtaan Asemakaavan toteuttaminen, että Lammasniementien rummun/sillan kunto on selvitettävä ja mahdollisesti rumpu on syytä suurentaa ja saneerata kestävyuden takaamiseksi.</p>
<p>Matonpesupaikalle on syytä harkita uutta paikkaa tulevaisuudessa.</p>	<p>Todetaan saapunut lausunto. Matonpesupaikka on mahdollista sijoittaa Rautialantien pohjoispuolelle osoitetulle lähivirkistysalueelle (VL) osoitetulle kunnallisteknisten laitteiden sijoituspaikaksi varatulle alueen osalle (tek).</p>
<p>Lausunto Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta</p>	<p>Vastine</p>
<p>Kaavan pohjaselvityksiin tulisi sisällyttää alustava kunnallistekninen suunnitelma ja aluevaraukset mm. maanalaista johtoa varten varattu alueen osa ja pumppaamot.</p>	<p>Korttelialueille, lähivirkistysalueille sekä maa- ja metsätalousalueille aluevaraukset johtoja ja pumppaamoja varten voidaan osoittaa kaavassa, mikäli kunnallistekniikan suunnitelma on saatavana kaavan laatimisen aikana.</p> <p>Vesi- ja viemärijohtoja ja pumppuasemia voidaan sijoittaa katualueille, lähivirkistysalueille ja maa- ja metsätalousalueille maankäyttö- ja rakennuslain 161§:ssä ja 161a§:ssä säädetyllä tavalla ilman, että niitä varten on erikseen osoitettu tilavarauksia asemakaavassa. Lammasniemen asemakaavan katualueiden väljyys, rakennuspaikkojen suuri koko sekä rakentamiselta vapaiden alueiden runsaus ja saavutettavuus lähtökohtaisesti luovat hyvät mahdollisuudet kunnallisteknisten laitteiden ja johtojen sijoittamiseen sekä hulevesien käsittelyyn alueella siten, ettei tarvetta erillisten aluevarauksen osoittamiseen kaavassa ole.</p>
<p>Sallivatko kaavamerkinnot VL, VU ja VV järjestää riittävästi pysäköintialueita virkistystoimintaa varten.</p>	<p>Pysäköintialueita voidaan sijoittaa kaikille virkistysalueille tarpeen mukaan. Edellytyksenä on, että alueiden pääkäyttötarkoituksena säilyy virkistys eikä pysäköinti haittaa merkittävästi alueiden virkistyskäyttöä.</p>
<p>Taustakartoista ei selviä kovin hyvin, ulottuuko kunnan varikkoalue AP-tonteille korttelissa 314 - 315. Mikäli varikkoalue ulottuu näille tonteille, tulee maaperän pilaantuneisuus ja asuinrakentamisen soveltuvuus tontille tutkia ennen asemakaavan ehdotusvaihetta. Jos taas ET-alue käsittää kokonaisuudessaan varikkoalueen tontin, ei pilaantuneisuutta tarvitse tutkia, mutta tontille tulee laittaa asemakaavaan SAA-merkintä, jolla ilmoitetaan maaperän pilaantuneisuuden selvitystarve tontilla. Pilaantuneisuuden selvitystarpeesta tulee olla maininta myös kaavaselostuksessa.</p>	<p>Lammasniemeen entisen varikon alueelle on laadittu selvitys maaperän pilaantuneisuudesta (Lammasniemi, Vesilahti. Maaperän haitta-ainetutkimus ja puhdistustarpeen arviointi. Ramboll Oy, 2019). Selvityksessä tutkittujen näytteiden perusteella todetuista haitta-aineista tai jätteistä ei katsota aiheutuvan ympäristö- tai terveysperusteista riskiä alueen nykyisessä tai tulevassa käytössä asuinalueena. Selvityksestä on kerrottu kaavaselostuksen kohdassa 3.1. Selvitys suunnittelualueen oloista/ Maaperä.</p>

Lausunto
Pirkanmaan liitto Lammasniemeä koskevat asiat:
<p>Pirkanmaan liitto korostaa kuitenkin, että asemakaavan laadinnassa tulee ottaa huomioon alueella voimassa oleva oikeusvaikutteinen Vesilahden Kirkonkylän yleiskaava sekä Pirkanmaan maakuntakaavan sisältö, joissa molemmissa Lammasniemen alue on osoitettu laajana virkistys- toiminnolle varattuna aluekokonaisuutena. Kuten luonnosvaiheessa antamassaan lausunnossa, Pirkanmaan liitto toteaa edelleen, että maakuntakaavan virkistysalueella Lammasniemessä uudet asuinkorttelit on asemakaavassa perusteltua rajata ainoastaan kunnan käytöstä poistuneen varikkoalueen sisälle. Yleiskaavan mukainen asuinpientalojen alue, joka luontoarvojen (lepakko- esiintymä) vuoksi jää toteutumatta asemakaava- alueen eteläosassa, korvautuu asemakaavan itäosaan osoitettujen Kurkiniityn uusien asuinkortteleiden myötä, eikä Lammasniemen lukuisille uusille pientalotonteille siten ole mitoituksellista perustetta.</p>
Lausunto
Pirkanmaan ELY-keskus Lammasniemeä koskevat asiat:
<p>Uusia omarantaisia tontteja on osoitettu Lammasniemeen hieman laajemmin, kuin alueella on aikaisemmin ollut kunnan varikon toimintoja. Tonttien sijoittaminen on yleiskaavan kannalta hyväksyttävissä entisen varikkoalueen paikalle. Asumisen laajentaminen ylipäätään Lammasniemen alueelle on kuitenkin vaikeasti perusteltavissa muutoin kuin omarantaisten tonttien kysynnän vuoksi. Lammasniementien lounaispuoliset kymmenen tonttia varaavat pinta-alaa virkistys- alueelta juuri sillä kohtaa, jossa alueen maaperä- ja muut olosuhteet ovat virkistykseen parhaiten soveltuvat. Syksyllä 2019 laaditun perustamisolosuhdeselvityksen perusteella korttelit eivät erityisen hyvin sovellu rakentamiseen, vaan niissä on turvaututtava paalutuksiin. Lammasniementien koillispuolen MY-alueet on yleiskaavassa osoitettu virkistysalueeksi, mutta osoitetulla tavalla ne kuitenkin ovat käytettävissä virkistykseen.</p> <p>Lammasniemen osalta asemakaavaehdotus ei riittävästi turvaa maakuntakaavan ja yleiskaavan osoittamien virkistysaluevarauksien toteutumista. Virkistystoimintojen kehittäminen asemakaavassa painottuu paljolti toiminnallisten aktiviteettien mahdollistamiseen, mutta varsinaiset ulkoiluun soveltuvat virkistysalueet jäävät pirstaleisiksi ja liian pieniksi.</p> <p>ELY-keskus toteaa, että kehittämisessä tulee noudattaa voimassa olevaa osayleiskaavaa ja niiltä osin, kuin yleiskaavan ohjausvaikutus ei jotakin asiakokonaisuutta käsittele, voimassa olevaa maakuntakaavaa. Asemakaavaehdotus sisältää ratkaisuja, jotka ovat yleiskaavan vastaisia ja heikentävät alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia.</p>
Vastine:
<p>Lammasniemi on osoitettu maakuntakaavassa virkistysalueeksi. Suunnittelumääräyksenä virkistysalueelle on: ”Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella.” Alueelle ei ole maakuntakaavassa osoitettu ulkoilureittejä, jotka tulisi tarkemmassa suunnittelussa huomioida.</p> <p>Yleiskaavassa Lammasniemen alue on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR). Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luontoarvojen säilymiseen. Pohjoisrannalle on osoitettu venevalkama (LV) sekä yhdyskuntateknisen huollon alue (ET). Lammasniementien varteen on osoitettu lähivirkistysalue (VL). Lammasniemen etelä- ja länsipuolen maa-alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen / vesijättöalueiksi (M-1) ja lähivirkistysalueeksi (VL). Yleiskaavan aluevarausmerkinnällä osoitetaan alueen pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleiskaava on ohjeena asemakaavaa laadittaessa.</p>

Virkistykseen soveltuvia alueita ovat kaavaluonnoksessa lähivirkistysalueet (VL), urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU), uimaranta-alue (VV) sekä jokamiehenoikeuksiin perustuvat metsä- ja ranta-alueille sijoittuvat maa- ja metsätalousalueet (M ja MY-1).

Uusien asuinkortteleiden osuus koko kaava-alueella on 11%. Koko kaava-alueen rantaviivan pituus on 2191 metriä, josta uusien asuinrakentamiseen osoitettujen kortteleiden rantaviivan pituus on 303 metriä/ 14% koko rantaviivan pituudesta. Lammasniemen rantaviivan pituus on 1479 metriä, josta uusien asuinrakentamiseen osoitettujen kortteleiden rantaviivan pituus on 146 metriä/ 10% koko rantaviivan pituudesta. Rantaviivasta säilyy rakentamattomana 86%.

Asemakaavaa laadittaessa on arvioitu, kuinka hyvin aluetta voidaan käyttää yleiskaavassa osoitettuun käyttötarkoitukseensa ja kuinka paljon alueelle osoitetut muut käyttötarkoitukset heikentävät pääkäyttötarkoituksen toteuttamista. Kaavan laatimisen yhteydessä on selvitetty, että virkistystarpeet kohdistuvat erityisesti ranta-alueille ja niemen kärkeen.

Lammasniemen alue säilyy pääosin rakentamiselta vapaana, mikä mahdollistaa alueen virkistyskäytön eikä oleellisesti heikennä virkistyskäytön toteutumismahdollisuuksia. Asumisen osoittamisessa Lammasniemeen on kiinnitetty erityistä huomioita siihen, että rakentaminen ei estä Pirkanmaan maakuntakaavan tai Kirkonkylän osayleiskaavan virkistysalueen toteutumista alueelle. Lammasniemen pääkäyttötarkoituksena säilyy virkistys. Uudet asumiseen osoitetut korttelit eivät heikennä alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia ja niiden kehittämistä. Asemakaavalla ei ole vaikutusta maakunta- ja yleiskaavassa osoitettujen virkistysalueiden liittymiseen toisiinsa tai Rautialantien eteläpuolelle suuntautuviin virkistysyhteyksiin.

Uudet asuinkorttelit on osoitettu Lammasniemeen siten, että niiden koko niemialueesta kattava pinta-ala on maltillinen, alle 10% niemialueen pinta-alasta ja että niiden sijainti heikentää virkistysalueiden ja rannan saavutettavuutta mahdollisimman vähän. Rakentamiseen osoitetut alueet sijaitsevat yleiskaavan ET-alueella, sen välittömässä läheisyydessä ja Lammasniemen tien eteläpuolella. Käytöstä poistuvien/ poistuneiden rakennettujen alueiden osoittaminen asuinrakentamiseen on nähty luontevana ratkaisuna alueen kehittämiseksi siten, että alue säilyy pääosin maakuntakaavan ja yleiskaavan mukaisena. Rannan puolella asuinkorttelit sijoittuvat ainoastaan entisen varikkoalueen ja sen viereisen matonpesualueen alueelle. Lammasniementien lounaispuolelle osoitetut uudet asuinkorttelit sijoittuvat tien varteen alueelle, jolle ei kohdistu erityisiä virkistystarpeita.

Asemakaavassa Lammasniemi on osoitettu pääosin virkistysalueeksi ja varauduttu nykyisten virkistysedellytysten säilymiseen, alueen virkistystoimintojen kehittämiseen ja uusien virkistystoimintojen sijoittumiseen alueelle. Asemakaava mahdollistaa, että Lammasniemen pääasiallisena käyttötarkoituksena säilyy virkistys. Lammasniemen asemakaavan laatimisen yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota alueen virkistyskäyttöedellytyksien säilymiseen ja kehittämiseen.

Asemakaavaa laadittaessa on huomioitu virkistystoimintojen toteutuminen aluekokonaisuutena. Virkistysalueet ja maa- ja metsätalousalueet muodostavat alueelle yhtenäisen kokonaisuuden asuinkortteleiden sijoituessa Lammasniementien varteen. Virkistys- ja veneilypalvelut on osoitettu alueille, joille virkistystarpeet ensisijaisesti kohdistuvat ja joiden saavutettavuus on erinomainen. Virkistysalueilta on esteetön pääsy rantaan. Lammasniementieltä on useita yhteyksiä virkistys- ja metsäalueille ja rantaan. Uimaranta on tavoitteena siirtää Lammasniemeen paikkaan, jossa veden laatu on uimisen kannalta parempaa. Niemen kärki on osoitettu kaikkia kuntalaisia palvelevia virkistyskäyttötoimintoja varten. Niemialueelle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti, joka perustuu luontoselvityksessä esitettyyn ehdotukseen reitin sijainnista.

Lähivirkistysalueen (VL) laajuutta kasvatetaan Lammasniemessä siten, että kaavan edellytykset virkistystoimintojen säilyttämiselle ja kehittämiselle alueella paranevat.

Kaavaselostuksen kohdassa asemakaavan toteuttaminen on todettu, että rakennettaessa Lammasniementien eteläpuolelle rakentamisen jatkosuunnittelua varten on alueella tehtävä tarkentavia maaperätutkimuksia jokaisella rakennuspaikalla. Kohteille on laadittava pohjarakennesuunnitelmat ja pinnantasaus-, sekä kuivatussuunnitelmat.

Lammasniementien varren ottaminen asuinkäyttöön on luonteva jatke Kirkonkylän yhdyskuntarakenteelle. Lammasniemen rakentaminen täydentää Kirkonkylän taajamarakennetta. Kokonaan uusia, yhdyskuntarakenteesta irrallisia alueita ei ole osoitettu rakentamiseen. Lammasniemen alue sijoittuu Kirkonkylän palveluiden läheisyyteen ja liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Alueelle on erinomaiset joukkoliikenteen yhteydet. Kaavalla tuetaan joukkoliikenteen käytettävyyttä. Asemakaavoituksen myötä alueen saavutettavuus paranee.

Uusien asuinkortteleiden osoittaminen alueelle on yhdyskuntataloudellisesti ja yhdyskuntarakenteen kannalta luontevaa, koska alueella on vesi- ja viemäriverkko, Lammasniementietä on tarkoitus parantaa ja koko Lammasniemen aluetta kehittää. Asemakaava mahdollistaa, että alue voi tarjota tulevaisuudessa erinomaisen virkistys- ja asuinympäristön monipuolisine lähivirkistysmahdollisuuksineen ja -palveluineen. Jos asuinkorttelit jäävät toteutumatta, on mahdollista, että myöskään virkistyskäyttöalueiden ja -palveluiden kehittämiseen ei ryhdytä. Lähtökohtaisesti asuminen Lammasniemessä voisi vähentää alueella esiintyvää ilkivaltaa, parantaa alueen turvallisuutta ja tukea virkistyspalveluiden sijoittumista alueelle. Asumattomana ja valvomattomana alueena Lammasniemi houkuttelee ilkivallantekijöitä ja häiriökäyttäytymistä.

Lammasniemen asemakaavalla varaudutaan erilaisiin asumisen tarpeisiin ja osoitetaan uusia alueita asumiseen tonttitarjonnan monipuolistamiseksi. Kirkonkylän osayleiskaavassa osoitettujen pientalovaltaisten asuntoaluevarausten (AP) toteuttamismahdollisuuksia on selvitetty kaavan valmisteluvaiheessa. Asemakaavaa varten laaditun luontoselvityksen mukaan alueella on erityisiä luontoarvoja, minkä vuoksi kyseinen alue on jätetty asemakaavaa laadittaessa rakentamisen ulkopuolelle. Muita mahdollisia uusia asumiseen soveltuvia alueita on selvitetty laatimalla kaavaluonnos ja kaavaehdotus, pyytämällä niistä viranomaisten lausuntoja, neuvottelemalla viranomaisten kanssa ja arvioimalla alueiden soveltuvuutta asumiseen mm. laadittuun luontoselvitykseen, maaperän haitta-ainetutkimukseen ja rakennettavuusselvitykseen perustuen.

Lausunto

Pirkanmaan liitto

Kurkiniittyä koskevat asiat:

Tässä yhteydessä tulee ottaa myös huomioon valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta koskeva maakuntakaavan suunnittelumääräys, joka edellyttää erityistä huomiota kiinnitettäväksi mm. avointen maisematilojen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijaintiin.

ELY-keskus ihmettelee asemakaavan venevalkamavarausta neljää nimettyä Kurkiniityntien tonttia varten. Ratkaisu herättää kysymyksen, miksi tämä on ollut tarpeen, ja miksi alueen muille tonteille ei ole vastaavaa oikeutta osoitettu. Kaavassa on kuitenkin varattu toisaalle, Tuonenojan suulle, laajempi venevalkama-alue soutuveneitä ja pieniä moottoriveneitä varten. ELY-keskus katsoo, että mikäli veneiden säilytystä sallitaan myös korttelin nro 200 kohdalle rantaan, tulee vastaavasti virkistysalueen tällä kohden olla leveämpi yleisen virkistyskäytön häiriöttömyyden turvaamiseksi.

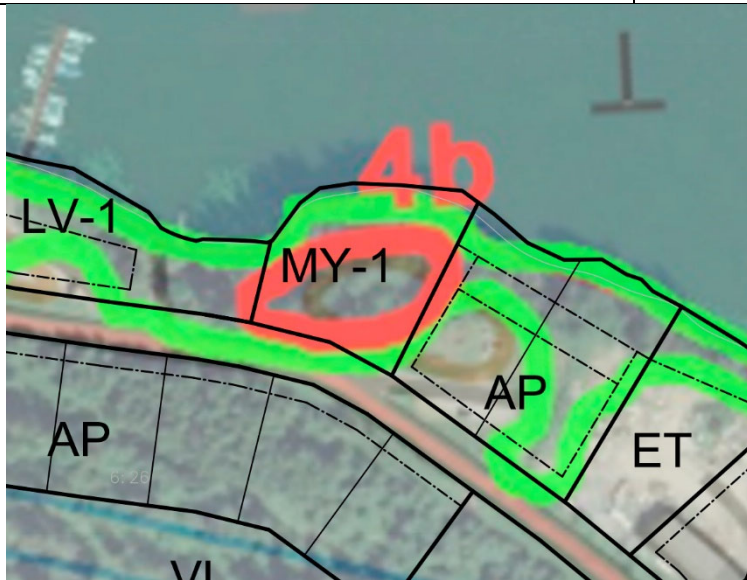
Maisema-arvot edellyttävät erityisesti järvelle avautuvien näkymien erityistä huomioimista. Osoitain on rannan läheisyyteen osoitettua rakentamisen määrää syytä pitää suurena, mikä asettaa maisema-arvojen huomioimiselle haasteita. ELY-keskus pitää kaavan vaikutusten arviointia tältä osin puutteellisena.

Lausunto
Pirkanmaan ELY-keskus Kurkiniittyä koskevat asiat:
<p>Kurkiniityntien asuinkorttelit on kaavaehdotuksessa rajattu irti rantaviivasta sijoittamalla suurelta osin erittäin kapea virkistysaluevyöhyke kortteleiden ja rannan väliin. Pirkanmaan ELY-keskus pitää ratkaisun korttelivarauksia edelleen liian laajoina ja vapaan rannan virkistyskäyttöä hankaloittavina. Ratkaisu poikkeaa yleiskaavasta siinä määrin, että sitä ei voi pitää yleiskaavan mukaisena normaalin tarkentuvan suunnittelun periaatteiden mukaisesti. Kaavaratkaisulle ei myöskään ole esitetty sellaisia perusteita ja riittäviä tarkasteluja, että sitä voitaisiin pitää hyväksyttävänä poikkeamisena yleispiirteisestä kaavasta. Pelkästään sitä, että jokin yleiskaavan asuinalueista ei ole toteuttamiskelpoinen, ei voi pitää hyväksyttävänä perusteena vastaavan alueen sijoittamiselle toisaalla, varsinkaan kun ratkaisua vaikutuksineen ei ole tutkittu riittävästi.</p> <p>Asemakaavaratkaisu olisi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hyväksyttävissä yleiskaavan mukaiseksi, mikäli Kurkiniityntien kortteleita rajattaisiin poistamalla korttelin nro 200 tontit nro 7 ja 8 sekä lisäämällä kaavaan määräys korttelin nro 200 tonttien nro 1 ja 2-6 rajaamiseksi esimerkiksi aitaamalla rannan virkistysalueesta. Näin voitaisiin turvata kapean virkistysalueen yleinen käyttö.</p>
Vastine
<p>Kurkiniitty on maakuntakaavassa osoitettu taajamatoimintojen alueeksi. Merkinnällä osoitetaan asumisen, kaupan ja muiden palvelujen, työpaikkojen sekä muiden taajamatoimintojen rakentamisalueet. Maakuntakaavan taajama-alueita koskee maakuntakaavan yleismääräys: Taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa yleiseen virkistyskäyttöön.</p> <p>Yleiskaavassa entisen päiväkodin alue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi ja muu osa niemeä lähivirkistysalueeksi.</p> <p>Rautialantielle korttelien 311 ja 312 väliin on jätetty lähivirkistysalue, jolta avautuu näkymä järvimaisemaan.</p> <p>Uudet asuinkorttelit luovat mahdollisuuksia asunnoista avautuviin järvimaisemiin.</p> <p>Kurkiniityn alueen ottaminen asuinkäyttöön on luonteva jatke Kirkonkylän yhdyskuntarakenteelle. Kurkiniityn alueen rakentaminen täydentää Kirkonkylän taajamarakennetta. Kurkiniityn alue sijoittuu Kirkonkylän palveluiden läheisyyteen ja liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Alueelle on erinomaiset joukkoliikenteen yhteydet. Kaavalla tuetaan joukkoliikenteen käytettävyyttä. Asemakaavoituksen myötä alueen saavutettavuus paranee, kun Kurkiniityn päähän toteutetaan katuyhteys ja alueen virkistysalueelle ulkoilureittejä. Kaavan laatimisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että osa reiteistä on mahdollista toteuttaa esteettöminä.</p> <p>Uusien asuinkortteleiden osoittaminen alueelle on yhdyskuntataloudellisesti ja yhdyskuntarakenteen kannalta luontevaa, koska alueella on vesi- ja viemäriverkko. Asemakaava mahdollistaa, että alue voi tarjota tulevaisuudessa erinomaisen virkistys- ja asuinympäristön monipuolisine lähivirkistysmahdollisuuksineen ja -palveluineen.</p> <p>Tarkistetaan korttelin 200 rajausta poistamalla yksi tontti siten, että Kurkiniityn niemen kärkiosa säilyy avoimena, mikä lisää järvelle avautuvia näkymiä, luo alueelle virkistyskäyttömahdollisuuksia ja parantaa venevalkaman käytettävyyttä.</p> <p>Kaavaselostukseen lisätään kaavan vaikutusten arvio koskien järvelle avautuvia näkymiä.</p>

Osoitetaan Kurkiniityntien päässä oleva venevalkamavaraus koskemaan kokonaisuudessaan kortteleita 200 ja 312.

Määräystä aidan rakentamisesta ei nähdä kyseisellä alueella tarpeelliseksi. Aitaamisen vaikutukset maisemaan voivat olla haitallisia. Määräys aitaamisesta ei olisi yhteneväinen kirkonkylän muiden vastaavien alueiden kanssa.

Lausunto	Vastine
Pirkanmaan ELY-keskus Muut asiat:	
<p>Korttelin nro 314 länsipuolinen MY-1 / luo-1 -alue ei vastaa luontoselvityksen kohteen 4b rajauksista. Kaavaan osoitetun luo-rajauksen tulisi olla perusteltu. Lisäksi korttelialueen toteuttamisella voi olla vaikutuksia kohteen luonnon- ja maisema-arvoille.</p>	<p>MY-1-alueen rajausta perustuu alueelle laadittuun luontoselvitykseen. Alue on osa kohdetta Lammasniemen lounaisrannan rantalehdot ja lehtokedot.</p> <p>Luontoselvitysten mukaan alue on mahdollinen Metsälain 10 §:n tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Luontoselvityksen mukaan alueita on muokattu ja niissä näkyy edelleen aikaisemman laidunnuksen kulttuurivaikutusta, alueet voidaan tulkita mahdollisina muina perinnemaiseman arvokkaina elinympäristöinä, joiden hoito on vapaaehtoista.</p> <p>MY-1-alueen rajat on piirretty luontoselvityksen 4b-rajauksen viivan keskilinjasta. Viivan leveys on 4 metriä kaavakartalla mitattuna.</p>

Ote kaavaehdotuksesta yhdistettynä luontoselvityksen kartta-aineistoon.

<p>Asemakaava-alueen kokoojaväylänä toimii Rautialantie, joka on Lammasniemen asemakaava-alueen kohdalla valtion hallinnoima maantie 13759. Rautialantielle on tehty tiesuunnitelma, jossa on esitetty kaava-alueen kohdalla tien rakenteen parantamista, ja sen jälkeen tie tullaan lakkauttamaan maantienä. Tien parantamisaikataulu ei ole tiedossa. Rautialantien katualueelle tulee varata tiesuunnitel-</p>	<p>Voimassa olevassa Kirkonkylän osayleiskaavassa Rautialantie on osoitettu yhdystie/kokoojakatu merkinnällä ja sen rinnalla on pisteviivalla merkitty kevyen liikenteen reitti/yhteystarve. Tarvetta poiketa yleiskaavan mukaisesta reitistöstä ei ole nähty perusteltuna.</p> <p>Tarkistetaan asemakaavaa siten, että jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tie osoite-</p>
---	---

<p>massa esitetty tilavaraus, jotta tien parantaminen voidaan suunnitelman mukaan toteuttaa. Tiesuunnitelmassa ei ole esitetty kevyen liikenteen väylää Rautialantien varteen. Asemakaavaehdotuksessa esitetyn kevyen liikenteen väylän rakentaminen on Vesilahden kunnan vastuulla. Kaavassa jalankululle ja polkupyöräilylle varatun tien sijoittamista Rautialantien varteen ei ole riittävästi tutkittu tilavarausten osalta.</p>	<p>taan ohjeellisena osaksi katualuetta. Katualueen kokonaisleveydeksi tulee silloin 14-21 metriä. Yksityiskohtainen suunnittelu kuuluu katusuunnitelman laatimiseen. Katusuunnitelman laatimisen yhteydessä voidaan tarkemmin selvittää, kummalla puolella katualuetta kevyen liikenteen väylä olisi toimivampi ja turvallisempi.</p> <p>Asemakaavaa laadittaessa katualuetta varten on varattu tilavaraus, joka mahdollistaa ajoväylien ja kevyen liikenteen väylän sekä niiden tarvitsemien piennaralueiden tarkemman suunnittelun. Katualueen vapaata suunnittelua rajoittavat olemassa olevat asuinalueet ja kivi-muuri korttelin 309 ja 310 kohdalla. Katualueen tilavaraus on määritelty siten, että tarvittavat kaistat pientareineen on laskennallisesti mahdollista toteuttaa sille.</p> <p>Varsinainen toteuttamista ohjaava tien suunnittelu tehdään asemakaan hyväksymisen jälkeen katusuunnitelmassa. Maankäyttö- ja rakennuslain 85§:n mukaisesti katu rakennetaan kunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti.</p>
---	---

Kooste saapuneista muistutuksista ja vastineet niihin:

<p>Muistutus #1</p> <p>Asuintonttien kaavoitus Lammasniemeen on poistettava. Vesilahden kunnan talous ei pitkällä aikavälillä näiden tonttien myyntituloista parane. Eikä niiden muutaman mahdollisen kunnallisveronmaksajan verotuloilla kunnan taloutta myöskään lopullisesti paranneta. Rakentamisella kyllä tuhoataan luonto- ja virkistysalue lopullisesti. Vesilahdessa on tällä hetkellä ja tulevaisuudessa riittävästi kaavoitettua ja muuta kaavoitettavaa yksityistä maata uudelle rakentamiselle.</p> <p>Sakoistenlahdentien päässä olevia rakennuskelvottomia tontteja ei tarvitse kompensoida mitenkään nyt laadittavassa asemakaavassa. Tästä on mm. Pirkanmaan maakuntajohtajakin esittänyt kantansa. Aiemmin tehty virhe on virhe, eikä sitä ole tarvetta tässä korjata ja rakentaa asuintaloja virkistysalueelle.</p> <p>Kokous-, koulutus- ja virkistysrakentamisen määrä Lammasniemen kärjessä pitää koh- tuullistaa. Noin laajoille rakennushankkeille ei yksinkertaisesti ole tarvetta. Epäilen vah- vasti, että alueelle löytyisi niin paljon käyttöä, että kiinteistön rakentamiskustannukset koskaan tulisivat katetuiksi toimintatuloilla.</p> <p>PY -alue pitää kaavoittaa pysäköintialueeksi. Uudessa luonnoksessa on pysäköintipaikat osoitettu lähes Lammasniemen päähän. Ne on sijoitettu aivan lintutornin viereen ja lähelle Sakoistenlahden lintualueita. Pysäköintipaikkoja ei ole osoitettu lainkaan soutuvene- nesataman läheisyyteen. Pysäköintipaikat tulee siirtää yleiskaavassa esitetyle PY -alu- eelle ja poistaa siltä osin asuinrakentaminen siitä kohdasta. Kaavoittamalla pysäköintipaikat em. mainitulle PY -alueelle, ne palvelevat myös soutuveneilijöitä.</p> <p>Kevyen liikenteen väylä Savelanmetsänhelmeltä liikekeskukseen ja koululle tulee sunni- tella esim. Aurinkorinteen tai Katajarinteen kautta, joka on selkeästi lyhempi kuin terveys- keskuksen kautta kulkeva reitti. Tätä varten on helppo rakentaa väylä esim. Tuonenojan</p>
--

vartta pitkin. Viimeisimmässä kaavaselostuksessa mainitaan, että kevyenliikenteen linjaus on yleiskaavan mukainen. Miksi tässä korostetaan että sen pitää olla yleiskaavan mukainen, kun esim. asuinrakentaminen Lammasniemeen on täysin yleiskaavan vastainen toimenpide.

Asuintontteja voi kaavoittaa mielestäni entisen päiväkodin alueelle siten, kuin kaavassa, mutta tältä osin pitää omarantaisuus poistaa tai ainakin Vesilahden kunnan rakennusjärjestystä kunnioittaa ja siirtää rantasaunojen rakentaminen 15 m etäisyydelle keskivedenpinnan korkeudesta. 10 m poikkeus on epädemokraattinen kesämökkien rakentajia kohtaan. Lisäksi pitää kaavamääräyksiin lisätä sakko, joka tulee, mikäli MY-alueelta kaadetaan puuta ilman lupaa. Puiden kaato on helppo ja nopea toteuttaa, mutta ohjeissa ei ole velvoitteita siitä, mitä seuraa aiheuttomasta kaatamisesta.

Uimaranta on säilytettävä nykyisellä paikallaan Koivurannassa. Mikäli kuitenkin uimaranta halutaan Lammasniemeen, niin huomattavasti parempi uimarannan sijainti olisi yleiskaavan PY -alueella, johon voisi myös laittaa edellä esitetyn mukaisesti myös pysäköintiä.

Vesilahden kunta oli muutama vuosi sitten kyseenalaisella paikalla koko valtakunnassa ollessaan Suomen muuttovoittoisin kunta. Nyt on vauhti hiipunut, vaikka kunnassa on satamäärin omakotitontteja kaavoitettuna. "Vetovoimainen Vesilahti" ja "Kiehtova luonnostaan" on sanahelinää, koska tontit eivät mene kaupaksi. Yritetäänkö vetovoimaisuutta lisätä yhdeksällätoista (19) uudella asunnolla Lammasniemessä? Tai kaavoittamalla kevyen liikenteen väylä jo vuosikymmeniä Rautialantien varressa olleiden omakotitalojen pihoihin?

Kuten aiemmin mainitsin, ei Lammasniemi pelasta koko kuntaa mahdollisilta kuntaliitoksilta. Tuloja pitää saada yritystoiminnasta, jos Vesilahti halutaan pitää elinvoimaisena.

Vesilahden kunta mainostaa itseään luonnonläheisenä kuntana, jossa on hyvä asua ja elää. Luontoa ei kuitenkaan päättäjien parissa kunnioiteta. Eikä myöskään nykyisten asukkaiden mielipiteitä kaavoituksesta.

Vesilahden kunnanhallitus kaavoituksen alullepanijana on paljon vartijana. Onko se tässä tapauksessa Lammasniemen osalta tehtäviensä tasalla?

Kunnassa on jo paljon asukkaita. Muutaman lisäasukkaan saamisella Lammasniemeen ei ole suurta merkitystä kunnan elinvoimaisuuden kanssa. Pitää kantaa huoli myös siitä, että olemassa olevat asukkaat viihtyvät kunnassamme. Onko heidän viihtymisensä täällä lopulta tärkeämpää kuin uusien tänne saaminen? Yhdeksäntoista uutta asuntoa Lammasniemessä tuskin on kovin tärkeää verrattuna alueen virkistysarvoon.

Kuntalaisten mielipiteistä välinpitämättömyys on kunnallispolitiikoilta huolestuttava ominaisuus. Toivon vilpittömästi, että tässä suhteessa tapahtuu korjausliike nopeasti ja mielipiteitä aletaan huomioida nykyistä paremmin. Kuntalaiset ovat kunnan asiakkaita. Yrity maailmassa asiakas on kuningas - miten lienee Vesilahden kunnan osalta?

Kunnan slogan kirjepaperin yläkulmassa mainostaa: "Kiehtova luonnostaan": Ei ole kauaa, jos nykyinen kaavoitus sitä tuhoaa jatkuvasti (Ämmänhauდანmäki, Suomelan metsät, jne).

Annetaan Lammasniemen olla virkistysaluetta. Se on paras tapa pitää Vesilahti maineensa veroisena.

Muistutus #2

Kaavan tavoite: Asemakaavassa Lammasniemi tullaan pääosin osoittamaan virkistysalueena ja varaudutaan alueen virkistystoimintojen kehittämiseen. Asemakaavasuunnitelmassa lukee: Lammasniemi on osoitettu pääosin virkistysalueeksi.... kuitenkin suurin osa on suo aluetta ja tulisi olemaan tonttien takaosia!! Pääosin Lammasniemen länsiosa on hyvin alavaa vesijättömaata.

Huomioitavaa: Lammasniemen alue on maakuntakaavassa ainoa virkistysalue. Vesilahden taajaman kasvaessa myös tarve riittävälle yhtenäiselle virkistysalueelle kasvaa. Myös virkistyskäyttöön soveltuvan, rakentamiselta vapaan rannan tarve tulee ottaa huomioon. Vesilahden Kirkonkylän rantaviivasta on tällä hetkellä suurin osa rakennettua. (maakuntajohtaja 2019)

Yksi strategian 2030 tärkeistä arvoista on luonnon arvostus. Sanoista tekoihin, nyt on näytön paikka.

Joten Lammasniemen alue tulee varata yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun.

Huomioitava myös eri-ikäiset retkeilijät, ei vain veneilijät ja rantapalloilijat! Mattojen pesupaikka tulee säilyttää nykyisellään ja oheen levähdys/nuotio mahdollisuudet ym.

Lammasniementien varteen ei uutta asutusta.

Rakentaminen on lyhyt näköistä talouspolitiikkaa... tuhoamalla luontoarvot. Suolle rakentaminen!! Uudet asumiseen tarkoitetut tontit heikentävät suuresti virkistysmahdollisuuksia. Rakentamisen myötä monipuolinen linnusto tulee kärsimään, sillä luonnon rauha on mennyttä ja tällöin lintutorninkin rakentaminen?? Miksi tuhota kaunis luonto.

Kevyenliikenteen väylän tarpeellisuutta ja linjausta on mietittävä uudelleen. Tievalueeseen liittyvistä kiinteistöistä ei tule liittää osia tiealueeseen, levennyksiin. (pihat/puustot, pensasaidat, rakennusten läheisyys, pihosta turvallinen pääsy tielle jne.)

Muistutus #3

Lammasniemen ensimmäisessä kaavaehdotuksessa oli suunniteltu viisi rantatonttia Lammasniemeen. Ehdotus ei kunnioittanut maakuntakaavan 2040 tavoitteita. Lisäksi iso joukko kuntalaisia vastusti Lammasniemen kaavoitusta. Kun Ämmänhaudan mäen upea luontoalue kaavoitettiin kuntalaisten vastustuksesta huolimatta, Lammasniemi sanottiin siistittävän kuntalaisille virkistys- ja luontoalueeksi.

Nyt esillä olevassa ehdotuksessa kunta on kaavoittamassa sinne kymmenen tonttia lisää. Tämä täysin maakuntakaavoituksen päätöksen vastaista (liite). Miten tällaista toimintaan voidaan Vesilahdessa hyväksyä. Päätöksessä selkeästi ilmaistaan, että asuintontteja ei ole perusteltua osoittaa alueelle ainakaan käytöstä poistuvaa varikkoaluetta laajemmin. Rakentamisesta vapaiden alueiden määrä ei tule vähenemään. Taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yleiseen virkistyskäyttöön. Lammasniemen alueelle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Lammasniemi on Vesilahden ainoa virkistysalue.

Vastustamme tonttien kaavoittamista Lammasniemeen. Viimeinen kuntalaisille, etenkin kirkonkyläläisille, tärkeä luonto- ja virkistysalue tulee jättää kokonaan tähän käyttötarkoitukseen. Kaavaehdotuksessa virkistysalueeksi mainittu ala jää aivan liian pieneksi ja ahtaaksi. Luontoa jää todella vähän, kun toiminnalliset alueet ja parkkipaikat vievät tilaa. Se ei ole riittävä virkistys- ja luontoalue, vaan jää pieneksi lähivirkistysalueeksi.

Meillä on monta tonttia myymättä, johon on jo investoitu kunnallistekniikka ja tiepohjaa. Nyt pitäisi miettiä miten niitä alueita tulisi kehittää (tiet, viihtyvyys) ja markkinoida, jotta ne saadaan myytyä. Lisäksi uudessa kaavaehdotuksessa on riittävästi muita tontteja myytäväksi, Lammasniemen tontteja ei tarvita. Kaavassa olevien rantatonttien vesialue on erittäin tuulinen, matala, kivikkoinen ja veden laatu kesäisin heikko, eivät siis ole mitään luksusrantatontteja. Toiselle puolelle kaavoitetut tontit ovat kosteikko-suovalueen lähellä ja ovat välillä hyvin märkiä alueita. Ei maapohjaltaan hyvää tonttimaata.

Lammasniemi on valttikorttimme, kun myymme muita tonttialueita ja asuntoja. Olemme varmoja, että kuntalaiset tulevat mukaan yhteistyöhön ja talkoisiin, kun laitetaan Lammasniemi hienoksi luonto- ja virkistyskohteeksi. Tämä olisi myös yhteisöllisyyttä vahvistavaa. Markkinoidaan muita tonttialueita tyyliin ”Ihan maalla, kaupunki lähellä. Ihan rannalla, Lammasniemi lähellä”, ”Osta tontti saat mukana yhteistä rantaa”. Lisätään upeita kuvia markkinointiin. On meistä lyhytnäköistä ajatella, että Lammasniemen tonteilla saadaan taloutta hyvin kuntoon. Meidän pitäisi saada myytyä 50-70 tonttia. Sitä pitäisi miettiä, miten se tehdään. Millä markkinoimme Vesilahtea kovassa kilpailussa.

Taloudellisesti voitamme, kun saamme myytyä paljon tontteja Lammasniemen avulla, kuin tekemällä muutaman tontin Lammasniemeen. Investointikulut sinne ovat valtavat (tie, silta, tekniikat). Jokainen meistä varmasti haluaa Vesilahden säilyvän elinvoimaisena ja viihtyisenä sekä tavoittemme on saada uusia asukkaita sekä ehdottomasti säilyttää jo asuvat kunnassamme.

Turvallisuustekijät ovat tärkeitä. Miten venesataman ja uimarannan läheisyys toimii (liikenne, polttoaine jäämät vedessä ym). Miten pyöräily, kävely, mopoilu ja autoliikenne sekä toimintojen parkkialueet järjestetään.

Vetoomuksessa -Lammasniemeen ei tontteja, on 333 nimeä. Vetoamus on lyhyessä ajassa kerätty, kaikkia Kirkonkyläläisiä ei ehditty kohtaamaan. Harvoin ihmiset nousevat näin vahvasti ilmaisemaan mieltään. Sitä tulisi mielestämme kunnioittaa ja arvostaa. Nyt on vahvoista arvoista kyse, nyt ei riitele vain asiat. On tätä päivää, että kuntalaisten osallisuus ja vaikuttaminen ovat arvokasta, siihen pohjautuu monen kunnan strategia. Toivomme Vesilahden myös toimivan näin. Hyvän kunnan maine kiirii ihmisten parissa.

Haluamme tehdä muistutuksen kävelytien vaarallisuudesta Rautialantien pururadan jälkeisestä alueesta. Rangellin ja Laakson pihasta joutuvat autot ottamaan vauhtia talviaikaan tielle noustessa. Kävelytie tulisi siirtää pururadan kohdalta tien toiselle puolen. Pururadan kohdalla olisi hyvä paikka suojatielle, näkyvyyttä on molempiin suuntiin.

Muistutus #4

Kirkonkylässä kuntalaisille merkityksellisiä luontoalueita ovat vuosikymmenten saatossa olleet Ämmänhaudanmäki ja Lammasniemi. Ämmänhaudanmäki menetettiin kaavoituksen alle vastustuksesta huolimatta. Silloisessa asian käsittelyssä sanottiin, että Lammasniemi jää kuntalaisille ja se tullaan siistimään ja kehittämään luonto- ja virkistysalueeksi. Nyt kaavoitus uhkaa myös Lammasniemeä. Olemme asiasta hyvin järkyttyneitä ja pettyneitä.

Lammasniemessä käydään lenkillä, retkellä, leikkimässä, onkimassa, teltailemassa, bongailmassa lintuja, uimassa, pelaamassa, lennättämässä leijaa, melomassa ja paljon muuta. Moni oli mielissään, kun kuuli, että kunnan törkyisessä kunnossa olevat rakennukset viimein poistuvat sieltä ja alueet siistitään vihdoinkin luontoa arvostavaksi sekä alue kehitetään kuntalaisten virkistyskäyttöön. Alue on erittäin arvokas luontoalue; rannat, niitty-, suo- ja metsäalueet sekä eläimet.

Onko kunnan näkemys Lammasniemen kehittämisestä luonto- ja virkistysalueeksi se, että niemen keskivaiheelle rakennetaan taloja ja kaikki aktiviteettitoiminta tupataan niemen loppuosaan? Millaiset ovat luontoarvot kaavoituksen suunnittelussa? Kuka katsoo asioita kuntalaisten hyvinvoinnin ja viihtymisen näkökulmasta? Vai katsotaanko vain, että tonteista saa hyvän rahan ja hyvin toimeentulevien veroja. Tämä on mielestämme hyvin lyhytnäköistä ajattelua ja vastoin nykyajan ekologisia ja sivistyneitä arvoja.

Lammasniemi on upea niemi, jonka ihanista rannoista ja luonnosta on saanut nauttia jokainen kuntalainen, erityisesti tietysti lähellä asuvat kirkonkyläläiset. Myös ulkomaalaiset vieraamme ovat ihailleet paikkaa. Jatkossakin toivomme, että tätä arvostetaan yhteisenä ja ainutlaatuisena luontopääomana. Lammasniemen luonnon infrastruktuuri tulee kärsimään, jos sinne saa rakentaa asutusta. Yritetään nyt joku kuntalaisille tärkeä luontokohde säilyttää luonnon mukaisena! Paikkaa ei koeta enää yhteiseksi luonto- ja retkeilykohteeksi, jos siellä on asutusta.

Kaavoituksessa suunniteltu aktiviteettiosa ei riitä, pitää jäädä vapaata tilaa ja väljyyttä. Lammasniemeen toivotaan mm rantaa kiertävää kävelypolkua, picnic aluetta penkkeineen, grillauspaikkaa, mahdollisesti grillikotaa, jota voisi edullisesti vuokrata, muutamaa lasten leikkikenttätelinettä, ongintalaituria, maisemapaikka järvelle, jossa penkki, petanque pelille paikkaa, bongaustornia ja mahdollisesti pientä katettua esiintymislavaa (oiva paikka pitää kesäkonserttia ym) sekä vain luonnontilassa olevaa näkymää. Ikääntyvät ovat haaveilleet, että Lammasniemeen olisi asfaltoitu esteetön reitti, jotta vanhainkodilta ja terveyskeskukselta voisi mennä ulkoilemaan, vaikka pyörätuolilla. Niemen alkupäähän voisi tehdä parkkipaikkoja, jotta autojen kulkeminen vähentyisi aktiviteettialueella. Matonpesupaikat voisi säilyttää alueella.

Vesilahti on äärimmäisen rakas paikka ja kuntalaisten hyvinvointi on meille erityisen tärkeää. Katsomme myös tulevaisuuteen. Mitkä ovat vetonaulamme, kun markkinoimme Vesilahtea mahdollisille uusille asukkaille. Lammasniemi on ehdottomasti upea valttikortti, jos se kehitetään luontoarvoja ja kaikkia ihmisiä hyödyntäväksi aarteeksi. Mainoskuvat kuntalaisten yhteisestä ranta-alueesta ja virkistysmahdollisuuksista sisältävästä Lammasniemestä lisäävät varmasti muiden tonttien myymistä ja vetovoimaa Vesilahtea kohtaan.

Vastustamme Lammasniemen kaavoitusta. Emme halua alueelle asumisrakennuksia.

Muistutus #5

Vastustan tonttien kaavoittamista Lammasniemeen. Lammasniemi on kirkonkyläläisten luontoalue ja se tulee sellaisena säilyttää. Ihmiset ulkoilevat siellä, kalastavat ja nauttivat luonnon maisemista. Sitä ei mikään raha korvaa. Kaavoissa on Lammasniemi osoitettu virkistysalueeksi.

Ensin ehdotitte viittä tonttia, joille olisi aivan järjetöntä ollut tehdä kalliit tiet, silta ja teknikat. Päätitte sitten toimia ja lisätä tontteja surkealla suopohjaiselle ja märällä maa-alueelle. Uudella ehdotuksella osoititte, että ette arvosta kuntalaisten mielipiteitä ja vesilaheltaista luontoa, joka maakuntakaavassakin on kirjattuna.

Meillä on jo valmiita tonttialueita, johon on rahaa laitettu. Nyt pitäisi saada ne myytyä. Kaavaehdotuksessa on jo muita uusia tontteja riittävästi. Lammasniemi tulee jättää siihen tarkoitukseen, johon se on kuntalaisille vuosien saatossa suunniteltu.

Muistutus #6

Rautialantien kävelytien jatkuminen on tärkeää, jotta tie saadaan turvallisemmaksi liikkuu. Kävelytien tulisi kuitenkin vaihtaa puolta pururadan kohdalta ja siitä eteenpäin. Perusteluna on, että seuraavien tonttien pihoista, Jonna Rangellin ja omani (Rautialantie 310), joutuu nousemaan autolla ylämäkeen ja talvella tarvitsee tulla vauhdikkaammin.

siinä Kohtaa Kävelytie on vaarallinen. Lisäksi suojatie pururadan kohdalla tekisi luontoliikkujien reitin yhtenäiseksi pururadalta kohti Lammasniemeä.

Muistutus #7

Vastoin vahvistettuja aikaisempia kaavoja ja kuntalaisille annettuja lupauksia, suunniteltte kovaa vauhtia isoa kiinteistörypystä virkistysalueelle. Kirkonkylän nykyiset asukkaat ja kaikki kaavoitetut tyhjät tontit, kun rakennetaan, niin teidän laskelmat on jäänyt tekemättä tarvittavista, osoitettavista, virkistysalueista.

Tekemänne suunnitelmat ovat myös vastoin mainostenne korulauseita, julkaisemianne strategioita ja kokoajan hakemaanne uutta dynaamisuutta. Tämähän on osoitus kunnan näköalattomuudesta, ja on pettymys asiakkaalle. Tämä suunnitelma vähentää kyläläisten hyvinvointia ja mitätöi mielipiteemme ja nykyisen lähiympäristömme. Monen näkökulman tarkastelun jälkeen kaavamuutosehdotus on erittäin ristiriitainen.

En hyväksy virkistysalueelle rakentamista. Olen myös allekirjoittanut satojen kuntalaisten adressin, että Lammasniemi säilyy virkistysalueena ja aikaisempien sopimusten mukaan laajana vihreänä linjana Anttilanvuorelle, pururadalle.

Muistutus #8

Muistutuksena kaavaehdotusta vastaan totean, että laadittu ehdotus on voimassa olevan maakuntakaavan ja samoin voimassa olevan yleiskaavan vastainen. Sekä Lammasniemeen että Kurkiniitynalueelle on osoitettu pientaloasumista, vaikka nämä alueet on varattu em. yleispiirteisissä kaavoissa pääosin virkistykseen. Yleispiirteisistä kaavoista poikkeamista ei ole maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamalla tavalla perusteltu. Kaavaselostuksen kohdassa asemakaavan tavoitteissa kerrotaan, että ”Yleiskaavassa osoitettujen pientalovaltaisten asuntoaluevarausten (AP) toteuttamiskelpoisuus arvioidaan ja tarvittaessa selvitetään muita mahdollisia uusia asumiseen soveltuvia alueita.” Tällaista yleiskaavallista tarkastelua ei kaava-asiakirjoissa ole.

Vesilahden kirkonkylän alueella on voimassa olevissa asemakaavoissa runsaasti rakentamatonta omakotitonttivarantoa. Kunnalla ei ole siis mitään pakottavaa tarvetta asemakaavoittaa uusia tontteja virkistystoimintaan varatuille alueille. Esitän, että nähtävillä olevasta kaavahankkeesta luovutaan.

VASTINE

1. Kaavatilanne

Lammasniemi on osoitettu maakuntakaavassa virkistysalueeksi. Suunnittelumääräyksenä virkistysalueelle on: ”Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella.” Alueelle ei ole maakuntakaavassa osoitettu ulkoilureittejä, jotka tulisi tarkemmassa suunnittelussa huomioida.

Yleiskaavassa Lammasniemen alue on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR). Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luontoarvojen säilymiseen. Pohjoisrannalle on osoitettu venevalkama (LV) sekä yhdyskuntateknisen huollon alue (ET). Lammasniementien varteen on osoitettu lähivirkistysalue (VL). Lammasniemen etelä- ja länsipuolen maa-alueet on osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen / vesijättöalueiksi (M-1) ja lähivirkistysalueeksi (VL). Yleiskaavan aluevarausmerkinnällä osoitetaan alueen pääasiallinen käyttötarkoitus. Yleiskaava on ohjeena asemakaavaa laadittaessa.

Virkistykseen soveltuvia alueita ovat kaavaluonnoksessa lähivirkistysalueet (VL), urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (VU), uimaranta-alue (VV) sekä jokamiehenoikeuksiin perustuvat metsä- ja ranta-alueille sijoittuvat maa- ja metsätalousalueet (M ja MY-1).

Uusien asuinkortteleiden osuus koko kaava-alueella on 11%. Koko kaava-alueen rantaviivan pituus on 2191 metriä, josta uusien asuinrakentamiseen osoitettujen kortteleiden rantaviivan pituus on 303 metriä/ 14% koko rantaviivan pituudesta. Lammasniemen rantaviivan pituus on 1479 metriä, josta uusien asuinrakentamiseen osoitettujen kortteleiden rantaviivan pituus on 146 metriä/ 10% koko rantaviivan pituudesta. Rantaviivasta säilyy rakentamattomana 86%.

Asemakaavaa laadittaessa on arvioitu, kuinka hyvin aluetta voidaan käyttää yleiskaavassa osoitettuun käyttötarkoitukseensa ja kuinka paljon alueelle osoitetut muut käyttötarkoitukset heikentävät pääkäyttötarkoituksen toteuttamista. Kaavan laatimisen yhteydessä on selvitetty, että virkistystarpeet kohdistuvat erityisesti ranta-alueille ja niemen kärkeen.

Lammasniemen alue säilyy pääosin rakentamiselta vapaana, mikä mahdollistaa alueen virkistyskäytön eikä oleellisesti heikennä virkistyskäytön toteutumismahdollisuuksia. Asumisen osoittamisessa Lammasniemeen on kiinnitetty erityistä huomioita siihen, että rakentaminen ei estä Pirkkanmaan maakuntakaavan tai Kirkonkylän osayleiskaavan virkistysalueen toteutumista alueelle. Lammasniemen pääkäyttötarkoituksena säilyy virkistys. Uudet asumiseen osoitetut korttelit eivät heikennä alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia ja niiden kehittämistä.

2. Lammasniemen alue

Uudet asuinkorttelit on osoitettu Lammasniemeen siten, että niiden koko niemialueesta kattava pinta-ala on maltillinen, alle 10% niemialueen pinta-alasta ja että niiden sijainti heikentää virkistysalueiden ja rannan saavutettavuutta mahdollisimman vähän. Rakentamiseen osoitetut alueet sijaitsevat yleiskaavan ET-alueella, sen välittömässä läheisyydessä ja Lammasniemen tien eteläpuolella. Käytöstä poistuvien/ poistuneiden rakennettujen alueiden osoittaminen asuinrakentamiseen on nähty luontevana ratkaisuna alueen kehittämiseksi siten, että alue säilyy pääosin maakuntakaavan ja yleiskaavan mukaisena. Rannan puolella asuinkorttelit sijoittuvat ainoastaan entisen varikkoalueen ja sen viereisen matonpesualueen alueelle. Lammasniementien lounaispuolelle osoitetut uudet asuinkorttelit sijoittuvat tien varteen alueelle, jolle ei kohdistu erityisiä virkistystarpeita.

Asemakaavassa Lammasniemi on osoitettu pääosin virkistysalueeksi ja varauduttu nykyisten virkistysedellytysten säilymiseen, alueen virkistystoimintojen kehittämiseen ja uusien virkistystoimintojen sijoittumiseen alueelle. Asemakaava mahdollistaa, että Lammasniemen pääasiallisena käyttötarkoituksena säilyy virkistys. Lammasniemen asemakaavan laatimisen yhteydessä on kiinnitetty erityistä huomiota alueen virkistyskäyttöedellytyksien säilymiseen ja kehittämiseen.

Asemakaavaa laadittaessa on huomioitu virkistystoimintojen toteutuminen aluekokonaisuutena. Virkistysalueet ja maa- ja metsätalousalueet muodostavat alueelle yhtenäisen kokonaisuuden asuinkortteleiden sijoituessa Lammasniementien varteen. Virkistys- ja veneilypalvelut on osoitettu alueille, joille virkistystarpeet ensisijaisesti kohdistuvat ja joiden saavutettavuus on erinomainen. Virkistysalueilta on esteetön pääsy rantaan. Lammasniementieltä on useita yhteyksiä virkistys- ja metsäalueille ja rantaan. Uimaranta on tavoitteena siirtää Lammasniemeen paikkaan, jossa veden laatu on uimisen kannalta parempaa. Niemen kärki on osoitettu kaikkia kuntalaisia palvelevia virkistyskäyttötoimintoja varten. Niemialueelle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti, joka perustuu luontoselvityksessä esitettyyn ehdotukseen reitin sijainnista.

Lähivirkistysalueen (VL) laajuutta kasvatetaan Lammasniemessä siten, että kaavan edellytykset virkistystoimintojen säilyttämiselle ja kehittämiselle alueella paranevat.

Kaavaselostuksen kohdassa asemakaavan toteuttaminen on todettu, että rakennettaessa Lammasniementien eteläpuolelle rakentamisen jatkosuunnittelua varten on alueella tehtävä tarkentavia maaperätutkimuksia jokaisella rakennuspaikalla. Kohteille on laadittava pohjarakennesuunnitelmat ja pinnantasaus-, sekä kuivatussuunnitelmat.

Lammasniementien varren ottaminen asuinkäyttöön on luonteva jatke Kirkonkylän yhdyskuntarakenteelle. Lammasniemen rakentaminen täydentää Kirkonkylän taajamarakennetta. Kokonaan

uusia, yhdyskuntarakenteesta irrallisia alueita ei ole osoitettu rakentamiseen. Lammasniemen alue sijoittuu Kirkonkylän palveluiden läheisyyteen ja liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Alueelle on erinomaiset joukkoliikenteen yhteydet. Kaavalla tuetaan joukkoliikenteen käytettävyyttä. Asemakaavoituksen myötä alueen saavutettavuus paranee.

Uusien asuinkortteleiden osoittaminen alueelle on yhdyskuntataloudellisesti ja yhdyskuntarakenteen kannalta luontevaa, koska alueella on vesi- ja viemäriverkko, Lammasniementietä on tarkoitus parantaa ja koko Lammasniemen aluetta kehittää. Asemakaava mahdollistaa, että alue voi tarjota tulevaisuudessa erinomaisen virkistys- ja asuinympäristön monipuolisine lähivirkistysmahdollisuuksineen ja -palveluineen. Lammasniemen alueen kunnallistekniikan rakentaminen ja uusien virkistysalueiden ja -palvelujen toteuttaminen aiheuttavat kunnalle merkittäviä kustannuksia. Jos asuinkorttelit jäävät toteutumatta, on mahdollista, että myöskään virkistyskäyttöalueiden ja -palveluiden kehittämiseen ei ole mahdollisuutta eikä siihen ei ryhdytä. Lähtökohtaisesti asuminen Lammasniemessä voisi vähentää alueella esiintyvää ilkivaltaa, parantaa alueen turvallisuutta ja tukea virkistyspalveluiden sijoittumista alueelle. Asumattomana ja valvomattomana alueena Lammasniemi houkuttelee ilkivallantekijöitä ja häiriökäyttäytymistä.

Lammasniemen asemakaavalla varaudutaan erilaisiin asumisen tarpeisiin ja osoitetaan uusia alueita asumiseen tonttitarjonnan monipuolistamiseksi. Kirkonkylän osayleiskaavassa osoitettujen pientalovaltaisten asuntoaluevarausten (AP) toteuttamismahdollisuuksia on selvitetty kaavan valmisteluvaiheessa. Asemakaavaa varten laaditun luontoselvityksen mukaan alueella on erityisiä luontoarvoja, minkä vuoksi kyseinen alue on jätetty asemakaavaa laadittaessa rakentamisen ulkopuolelle. Muita mahdollisia uusia asumiseen soveltuvia alueita on selvitetty laatimalla kaavaluonnos ja kaavaehdotus, pyytämällä niistä viranomaisten lausuntoja, neuvottelemalla viranomaisten kanssa ja arvioimalla alueiden soveltuvuutta asumiseen mm. laadittuun luontoselvitykseen, maaperän haitta-ainetutkimukseen ja rakennettavuusselvitykseen perustuen.

3. Lammasniemen kärjen alue

Kaava mahdollistaa alueen kehittämisen. Asemakaavassa on huomioitu, että rakennusoikeutta on riittävästi mahdollisia tulevia tarpeita varten. Asemakaava ei velvoita alueen toteuttamiseen tai rakentamiseen, joten siihen ei liity taloudellista riskiä.

Lammasniemen kärkeen varatun urheilu- ja virkistyspalvelujen alueen ja uimaranta-alueen yhteenlaskettu pinta-ala on 1,5 ha. Kaavassa on varattu 400 kerrosalaneliometriä rakennusoikeutta urheilu- ja virkistyspalveluita varten, 150 kerrosalaneliometriä talousrakennuksia varten ja 100 kerrosalaneliometriä uimarantaa palvelevia rakennuksia varten. Lammasniemen kehittämisestä ei ole olemassa tarkempia suunnitelmia.

4. Kurkiniityn/ Anttilanpellon alue

Kurkiniityn alueen ottaminen asuinkäyttöön on luonteva jatke Kirkonkylän yhdyskuntarakenteelle. Kurkiniityn alueen rakentaminen täydentää Kirkonkylän taajamarakennetta. Kurkiniityn alue sijoittuu Kirkonkylän palveluiden läheisyyteen ja liittyy olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Alueelle on erinomaiset joukkoliikenteen yhteydet. Kaavalla tuetaan joukkoliikenteen käytettävyyttä. Asemakaavoituksen myötä alueen saavutettavuus paranee, kun Kurkiniityn päähän toteutetaan katuyhteys ja alueen virkistysalueelle ulkoilureittejä. Kaavan laatimisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että osa reiteistä on mahdollista toteuttaa esteettöminä.

Uusien asuinkortteleiden osoittaminen alueelle on yhdyskuntataloudellisesti ja yhdyskuntarakenteen kannalta luontevaa, koska alueella on vesi- ja viemäriverkko. Asemakaava mahdollistaa, että alue voi tarjota tulevaisuudessa erinomaisen virkistys- ja asuinympäristön monipuolisine lähivirkistysmahdollisuuksineen ja -palveluineen.

Tarkistetaan korttelin 200 rajausta siten, että Kurkiniityn niemen kärkiosa säilyy avoimena, mikä lisää järvelle avautuvia näkymiä, luo alueelle virkistyskäyttömahdollisuuksia ja parantaa venevalkaman käytettävyyttä.

Asemakaavassa rakentaminen voidaan osoittaa rakennusjärjestyksen määräystä lähemmäksi rantaviivaa, koska asemakaavassa rakentamista ohjataan tarkemmin sen sopeuttamiseksi rantamaisemaan.

5. Luontoarvot

Kaavan laatiminen perustuu alueelle laadittuun luontoselvitykseen. Kaavassa on huomioitu luontoselvityksen mukaiset luontoarvot osoittamalla kaavaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueita (luo-1, luo-2, luo-3 ja luo-4-alueet). Rantavyöhykkeet, joille sijoittuu luontoselvityksen mukaan erityisiä luontoarvoja, on osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on erityisiä luontoarvoja (MY-1). Alueilla tulee ottaa huomioon arvokkaat luontokohteet, alueen merkitys eläinten kulkureittinä sekä luonnonympäristön erityisyyden ja monimuotoisuuden säilymisedellytykset. Alueille suositellaan laadittavaksi käyttö- ja hoitosuunnitelma, jossa huomioidaan luonnonympäristö ja virkistyskäyttö. MY-alueita on kaava-alueella yhteensä 8,7 ha / 27% kaava-alueen pinta-alasta.

Uutta rakentamista tai toimintoja ei ole osoitettu alueille, joilla on luontoselvityksen mukaisia luontoarvoja.

6. Maisema

Tarkistetaan korttelin 200 rajausta siten, että Kurkiniityn niemen kärkiosa säilyy avoimena, mikä lisää järvelle avautuvia näkymiä.

Alue on osa Vesilahden valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, mikä on huomioitu jättämällä pääosa Lammasniemestä rakentamatta, harkitsemalla minne uutta rakentamista voidaan maisemassa sijoittaa ja ohjaamalla rakentamista asemakaavamääräyksiin.

Asemakaavassa rakentamisen sopeutumista maisemaan on ohjattu määräämällä rakennusaloista, suurimmasta sallitusta kerrosluvusta, kattokaltevuudesta, rakentamisen etäisyydestä rantaviivasta ja rakennusten harjan suunnasta. Lammasniemen kärjessä on myös määrätty rakennuksen julkisivun enimmäiskorkeudesta. Ranta-alue on osoitettu joko lähivirkistysalueeksi tai alueeksi, jolla on erityisiä maisema-arvoja ja joka tulee säilyttää puustoisena. Kaavan yleismääräyksen mukaisesti kaavaa liittyvät rakentamistapaohjeet, joissa on huomioitu rakentamisen soveltuvuus maisemaan antamalla ohjeita koskien tontin suunnittelua, rakennusten sijoittelua, kasvillisuutta, aitaamista, rakennusten korkeutta, vesikattoa, julkisivumateriaaleja ja julkisivuvärejä.

Puiden kaatamisesta asemakaava-alueella säädetään maankäyttö- ja rakennuslain maisematyölupaa koskevassa säädöksessä 128§: Asemakaava-alueella maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus). Lupaa ei tarvita asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten taikka myönnetyn rakennus- tai toimenpideluvan mukaisten töiden suorittamiseen eikä vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 182§:n mukaan lain noudattamatta jättämisestä voi kunnan rakennusvalvontaviranomainen päätöksellään velvoittaa niskoittelijan oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin ja tehostaa määräystä uhkasakolla. Kaavamääräyksiin ei ole mahdollista sisällyttää uhkasakkoa.

7. Uimaranta

Uuden uimarannan paikkaa Lammasniemen alueelle on arvioitu maastokäynnin yhteydessä yhteistyössä kunnan teknisen toimen ja vapaa-aikapalvelujen kanssa. Uuden uimarannan paikan harkinnassa ovat vaikuttaneet veden laatu, maaston ja rannan soveltuvuus uimarannaksi ja sijainti muiden Lammasniemen virkistyspalveluiden läheisyydessä.

8. Matonpesupaikka

Matonpesupaikka on mahdollista sijoittaa Rautialantien pohjoispuolelle osoitetulle lähivirkistysalueelle (VL) osoitetulle kunnallisteknisten laitteiden sijoituspaikaksi varatulle alueen osalle (tek).

9. Kevyen liikenteen väylä

Tarkistetaan asemakaavaa siten, että jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tie osoitetaan ohjeellisena osaksi katualuetta.

Yleiskaavassa kevyen liikenteen yhteys Savelanmetsänhelmen, Rahoisten, Suomelan ja Ämänhaudanmäen alueilta on osoitettu kulkeväksi Koulutietä pitkin. Lisäksi on osoitettu kevyen liikenteen yhteys Suomelantieltä pohjoiseen Rautialantielle ja Rautialantietä pitkin aina Vesilahdentielle saakka. Yleiskaavan mukainen reitistö parantaisi huomattavasti kevyen liikenteen yhteyksiä Kirkonkylällä. Tarvetta poiketa yleiskaavan mukaisesta reitistöstä ei ole nähty perusteltuna.

Katualueen kokonaisleveydeksi tulee silloin 14-21 metriä. Yksityiskohtainen suunnittelu kuuluu katusuunnitelman laatimiseen. Katusuunnitelman laatimisen yhteydessä voidaan tarkemmin selvittää, kummalla puolella katualuetta kevyen liikenteen väylä olisi toimivampi ja turvallisempi, sekä sovittaa ajokaistat ja kevyen liikenteen väylä olemassa olevaan ympäristöön.

Varsinainen toteuttamista ohjaava tien suunnittelu tehdään asemakaan hyväksymisen jälkeen katusuunnitelmassa. Maankäyttö- ja rakennuslain 85§:n mukaisesti katu rakennetaan kunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti.

10. Pysäköinti

Tarkistetaan pysäköintialueen laajuutta ja rajausta siten, että siitä aiheutuisi mahdollisimman vähän häiriötä lintutornille.

Asemakaavassa on osoitettu yleistä pysäköintialuetta Lammasniemeen osoitettujen nykyisten ja uusien virkistyspalvelualueiden yhteyteen. Pysäköintialueen sijainti on harkittu nykyisen ja tulevien tarpeiden mukaisesti. Pysäköintialueen toimivuus edellyttää, että se sijaitsee riittävän lähellä pysäköintiä tarvitsevia toimintoja.

Pysäköintialueita voidaan sijoittaa kaikille asemakaavan virkistysalueille sekä maa- ja metsätalousalueille tarpeen mukaan. Tuonenojan venevalkama-alueen yhteyteen on mahdollista toteuttaa aluetta palvelevia pysäköintipaikkoja, vaikka niitä ei ole erikseen asemakaavassa osoitettu.

11. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen, vaikuttamismahdollisuudet

Hankkeen osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Maankäyttö- ja rakennuslain 62§:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Lammasniemen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävänä 29.1.2018 lähtien. Kaavan valmisteluaineisto oli nähtävänä 23.11.-23.12.2018 välisenä aikana.

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestämiseksi Lammasniemen kaavan valmisteluvaiheessa järjestettiin Lammasniemi-päivä 3.12.2018.

Kaavaehdotus oli nähtävänä 7.1.-14.2.2020 välisenä aikana.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavan valmisteluaineistosta saaduista palautteista ja mielipiteistä laadittu palauteraportti, jotka on liitetty kaavaselostukseen.

Kaavaehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin on annettu vastineet tässä palauteraportissa. Palauteraportit sisältävät kunnan perustellut vastineet palautteisiin, lausuntoihin, mielipiteisiin ja muistutuksiin. Lammasniemen asemakaavoitusta on valmistellut ja ohjannut kunnanhallituksen alaisena toimiva kaavatoimikunta.

Yhteenveto tehtävistä tarkistuksista

Korttelin 310 koskevaa /s-kaavamääräystä täydennetään määräyksellä, että korttelia koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa.

Kaavaselostusta täydennetään Hussun arkeologista kulttuuriperintöä koskevilla tiedoilla ja kohde otetaan huomioon hankkeen vaikutusten arvioinnissa.

Lisätään kaavaselostuksen kohtaan Asemakaavan toteuttaminen, että Lammasniementien rummun/sillan kunto on selvitettävä ja mahdollisesti rumpu on syytä suurentaa ja saneerata kestävyuden takaamiseksi.

Lähivirkistysalueen (VL) laajuutta kasvatetaan Lammasniemessä siten, että kaavan edellytykset virkistystoimintojen säilyttämiselle ja kehittämiselle alueella paranevat.

Tarkistetaan korttelin 200 rajausta poistamalla yksi tontti siten, että Kurkiniityn niemen kirkiosa säilyy avoimena, mikä lisää järvelle avautuvia näkymiä, luo alueelle virkistyskäyttömahdollisuuksia ja parantaa venevalkaman käytettävyyttä.

Osoitetaan Kurkiniityntien päässä oleva venevalkamavaraus koskemaan kokonaisuudessaan kortteleita 200 ja 312.

Kaavaselostukseen lisätään kaavan vaikutusten arvio koskien järvelle avautuvia näkymiä.

Tarkistetaan asemakaavaa siten, että jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tie osoitetaan ohjeellisena osaksi katualuetta.

Tarkistetaan Lammasniemen kärjen pysäköintialueen laajuutta ja rajausta siten, että siitä aiheutuisi mahdollisimman vähän häiriötä lintutornille.

VESILAHDEN KUNTA

LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

PALAUTERAPORTTI 05.03.2021

KAVAEHDOTUS (04.05.2020)

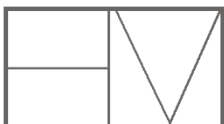
Nähtävillä 15.6.-20.7.2020 sekä 14.20.122020 ja 7.-31.1.2021

Saapuneet lausunnot:

Palautteen antaja	Pvm
Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta	16.06.2020
Pirkanmaan liitto	17.06.2020
Pirkanmaan ELY-keskus	09.07.2020
Pirkanmaan maakuntamuseo	20.07.2020
Vesilahden kunnan elinvoimatoimikunta	20.07.2020
Vesilahden kunnan tekninen lautakunta	21.10.2020

Saapuneet muistutukset:

Palautteen antaja	Pvm
Vesilahden Vihreät Valtuutetut	24.06.2020
Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry	19.07.2020
Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistys LYSY ry	20.07.2020
Muistutus #1	09.07.2020
Muistutus #2	20.07.2020
Muistutus #3	20.07.2020
Muistutus #4	20.07.2020
Muistutus #5	20.07.2020
Muistutus #6	20.07.2020
Muistutus #7	20.07.2020
Muistutus #8	20.07.2020
Muistutus #9	27.07.2020
Muistutus #10	21.1.2021
Muistutus #11	27.1.2021
Muistutus #12	28.1.2021
Muistutus #13	30.1.2021
Muistutus #14	31.1.2021

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

Saapuneet lausunnot:

Lausunto	Vastine
Vesilahden kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta	
Lammasniemen asuinrakentaminen edellyttää sillan ja kunnallistekniikan sekä kunnollisen tien rakentamista Rautialantielle asti. Putkiyhteys edellyttää vielä runkolinjojen rakentamista myös Rautialantien laitaan Kurkiniityntielle asti.	Todetaan saapunut lausunto.
Asuntojen rakentaminen kantamattomalle rakennuspohjalle, Pyhäjärven korkean keskivedenkorkeuden aiheuttamat perustusten kuivausongelmat ja putkiston rakentaminen arinapohjalle pohjavedenpinnan alapuolelle edellyttävät hankkeen kannattavuuden osalta, että kaikki suunnitellut rakennuspaikat toteutetaan.	Todetaan saapunut lausunto.
Lammasniemen rakentaminen mahdollistaa myös venesataman kehittämistä ja niemen virkistyskäytön lisääntymistä.	Todetaan saapunut lausunto.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta on tärkeä miettiä, vastaako alue nykyisellään virkistyskäytön vaatimuksia vai saadaanko rakentamisen myötä myös luontoarvot paremmin kuntalaisten käyttöön.	Kaavan laatimisen lähtökohtana on ollut asuminen ja virkistyskäytön yhteensovittaminen.
Kurkiniityntien varren korttelit täydentävät hyvin Rautialantien varren olemassa olevaa asuinrakentamista ja ovat taloudellisesti kannattavia toteuttaa.	Todetaan saapunut lausunto.
Palauteraportissa Rakennus- ja ympäristölautakunnan 11.2.2020 antamaan lausuntoon on vastineessa erheellisesti vastattu Rakennus- ja ympäristölautakunnan aiempaan lausuntoon kaavaluonnoksesta.	Vastineet 11.2.2020 rakennus- ja ympäristölautakunnan antamaan lausuntoon ovat alla.
Rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto asemakaavaluonnoksesta on huomioitu hyvin asemakaavaehdotuksessa.	Todetaan saapunut lausunto.
Uuden asutuksen osalta Lammasniementien eteläpuolella todetaan, että rakentamisolosuhteet ovat haastavat rakennettavuusselvityksen perusteella. Alueen pohjavesi on korkealla (maanpinnasta -0,13- ja -0,4 m) ja rakentaminen vaati paaluperustuksen. Tämä on tuotu esille kaavaselostuksessa, mutta lähtö-	Asemakaavan perustaksi on laadittu rakennettavuusselvitys. Tarve paalutuksesta on tiedotettu kaavaa laadittaessa.

<p>kohtaisesti rakentamisen kaavoittamista ko. tonteille voidaan pitää huonona ratkaisuna.</p>	
<p>Koska alueen pohjavesiolosuhteet noudattelevat Pyhäjärven vedenkorkeutta ja rakentamista sijoitetaan rannan tuntumaan, tulee kaavamääräyksiin lisätä Pirkanmaan ELY-keskuksen määrittelemä alin rakentamiskorkeus Pyhäjärven ranta-alueilla eli +78,62 (N2000). Tällä hetkellä maanpinnan tason vaihtelee alueella välillä +77,5-79 (N2000) eli tonttien pohjatason nostaminen maantäytöillä on tarpeen joidenkin tonttien osalta.</p>	<p>Alimmasta rakentamiskorkeudesta määrätään Vesilahden rakennusjärjestyksessä. Rakennusjärjestyksen mukaan alin rakentamiskorkeus Pyhäjärven rannalla on +78,80 (korkeusjärjestelmä N60).</p>
<p>Luontoselvityksen arvot on huomioitu hyvin kaavassa jättämällä alueelle luo-merkittyjä varauksia.</p>	<p>Todetaan saapunut lausunto.</p>
<p>Alueelle saa sijoittaa kaavamääräyksen LV-1 mukaan myös veneiden jakeluaseman. Tämä vaatii vielä ympäristönsuojelulain mukaisen menettelyn ja jätelain säädösten huomioimista toteutusvaiheessa, mikä on kaavaselostuksessa tuotu esille. Kaavassa ei ole arvioitu jakeluaseman sijoittamiseen liittyviä ympäristövaikutuksia.</p>	<p>Veneiden polttoaineen jakeluaseman osoittamisesta kaavassa on keskusteltu Vesilahden kunnan ympäristönsuojelun kanssa. Lähtökohteisesti ympäristönsuojelu pitää tankkaamista jakelumittarista ympäristönsuojelun kannalta parempana vaihtoehtona kuin kanisterista kaatelu. Kaavan vaikutusten arviointiin lisätään arvio jakeluasemaan liittyvistä ympäristövaikutuksista.</p>
<p>Entisellä varikon alueella ei selvitysten perusteella ole todettu haitta-aineita maaperässä, alueella on kuitenkin satunnaista rakennusjätettä, joka tulee huomioida rakentamisvaiheessa ja viedä jätteet asianmukaiseen käsittelyyn.</p>	<p>Todetaan saapunut lausunto.</p>
<p>Ehdotuksessa tulee huolehtia parkkipaikkojen riittävydestä.</p>	<p>Lammasniemeen on osoitettu yleinen pysäköintialue (LP). Lisäksi pysäköintiä on mahdollista sijoittaa venesataman alueelle (LV), lähivirkistysalueille (VL), urheilu- ja virkistyspalveluiden alueelle (VU) ja uimaranta-alueelle (VV).</p>
<p>Lammasniementien varteen tulee tehdä kevyenliikenteenväylälle varaus.</p>	<p>Erillistä kevyen liikenteen väylää ei ole nähty tarpeelliseksi osoittaa Lammasniementien varteen. Perusteena asukasmäärän vähäisyys, noin 53 asukasta, muu liikennetarpeen vähäisyys, alhainen ajonopeus ja päättyvä tie.</p>

<p>Kirkonkylän osayleiskaavassa osoitettujen virkistysalueiden kytkeytyneisyys, käytettävyys ja riittävyys virkistykseen tulisi vielä tutkia kaavan valmisteluvaiheessa. Esimerkiksi Lammasniemen kosteikon käyttäminen virkistykseen edellyttää rakenteita kuten pitkospuita.</p>	<p>Lammasniemen metsäalueiden osoittaminen lähivirkistysalueeksi perustuu asemakaavan tavoitteeseen kehittää Lammasniemen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Alueelle laaditussa luontoselvityksessä on osa-alueittain kerrottu mahdollisuuksista kehittää Lammasniementien eteläpuoleisten metsäalueita virkistyskäyttöön. Kaavaselostukseen lisätään tarkastelu esitettyjen virkistykseen soveltuvien alueiden sijainnista, kytkeytyneisyydestä ja saavutettavuudesta sekä toteuttamismahdollisuuksista.</p>
<p>Lausunto Pirkanmaan liitto</p>	<p>Vastine</p>
<p>Pirkanmaan liitto toteaa kuitenkin, että yleiskaavan sisällöstä poikettaessa tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti huolehtia siitä, että asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen ja otettava huomioon, mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään. Tämä tarkoittaa, että kaavasuunnittelussa tehdään erillinen yleiskaavallinen tarkastelu, jossa MRL 39 §:n mukaisesti tulee ottaa huomioon yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys; olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö; jne. Pirkanmaan liitto katsookin, että tältä osin kaavaselostusta on tarpeen täydentää.</p>	<p>Kaavaselostukseen lisätään yleiskaavallinen tarkastelu.</p>
<p>Edellisestä nähtävillä asetetusta Lammasniemen asemakaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Pirkanmaan liitto piti hyvänä, että Kurkiniityn alueella ranta-alue oli osoitettu lähivirkistysalueena, joka mahdollisesti katkeamattoman virkistysyhteyden Kurjenniemen ja Kuu-liannokan välillä. Nyt tarkistetussa asemakaavaehdotuksessa tämä ranta-alueen virkistysalueyhteys on poistettu. Rautialantien varteen sijoittuva kevyen liikenteen yhteys ei tätä korvaa, erityisesti ekologisen verkoston jatkuvuuden kannalta katsottuna. Pirkanmaan liiton näkemyksen mukaan edellisen kaavaehdotuksen sisältö vastasikin paremmin maakuntakaavan tavoitteita taajamien rantojen käytön osalta.</p>	<p>Viimeisessä asemakaavaehdotuksessa Kurkiniityn niemen kärkeen lähivirkistysaluetta kasvatettiin siten, että alueen virkistyskäyttömahdollisuudet paranivat. Maakuntakaavan taajamatoimintojen alueen mukaisesta rantaviivasta säilyy rakentamattomana 73%. Uusia asumiseen osoitettuja alueita maakuntakaavan taajamatoimintojen ranta-alueella on noin 1,6 ha ja virkistysalueita/ virkistykseen soveltuvia alueita 2,6 ha. Maakuntakaavan taajamatoimintojen ranta-alue voidaan katsoa säilyvän pääsääntöisesti rakentamattomana ja alue on varattu pääosin yleiseen virkistyskäyttöön siitä huolimatta, vaikka korttelin 200 tontit osoitetaan omarantaisina.</p> <p>Asemakaavaehdotuksessa on huomioitu erityisesti rannan saavutettavuus ja soveltuvuus virkistyskäyttöön Kurkiniityssä. Rantaan on mahdollista kulkea Kurkiniityntien päästä tai lähivirkistysalueen kautta. Kaavassa on ohjeellisena osoitettu Kurkiniityn alueelle ulkoilureittejä sekä ulkoilua ja retkeilyä palvelevien rakennelmien alue. Virkistysalue on muodostettu alueelle, jolle reittejä on mahdollista toteuttaa myös esteettömäksi. Korttelin 200 ranta-alue</p>

	<p>soveltuu jyrkkyytensä vuoksi huonosti virkistykseen ja ei sovellu lainkaan esteettömäksi alueeksi.</p> <p>Kurkiniityn alueen kehittämismahdollisuuksista on laadittu toteuttamista ohjaava suunnitelma, jossa on havainnollistettu alueen virkistyskäytön toiminnallisuutta ja toteuttamismahdollisuuksia. Suunnitelma on sisällytetty kaavaselostukseen.</p>
<p>Pirkanmaan liitto toteaa, että Lammasniemen alueella tarkistetun asemakaavaehdotuksen laajennetut virkistysaluevaraukset sekä ulkoilureitin uusi sijainti turvaavat ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet paremmin kuin edellinen kaavaratkaisu. Liitto huomauttaa, että Lammasniementien eteläpuolelle sijoittuvien pientalojen toteutumismahdollisuuksia heikentää paalutusta edellyttävä maaperä ja siitä aiheutuvat rakentamiskustannukset, ja tältä osin kaavaselostuksen vaikutusten arviointia on myös syytä täydentää.</p>	<p>Asemakaavan perustaksi on laadittu rakennettavuusselvitys. Tarve paalutuksesta on tiedotettu kaavaa laadittaessa.</p>
<p>Lausunto</p>	<p>Vastine</p>
<p>Pirkanmaan ELY-keskus</p>	
<p>Yleiskaavan toteutumista tarkasteltaessa on huomioitava myös lukuisat siinä osoitetut uudet pientalovaltaiset alueet, joita viime vuosina on asemakaavoitettu. Nämä toteutuessaan mitä ilmeisimmin lisäävät myös virkistyskäyttöpainetta läheisillä virkistysalueilla, myös nyt kyseessä olevalla Lammasniemen-Kurkiniityn ranta-alueella. Yleiskaavan rakennettavat alueet ja virkistysalueet muodostavat toisiinsa kytkeytyvän kokonaisuuden, eikä esimerkiksi Rautialantien varren yhdyskuntarakenteen tiivistämistä virkistysalueiden kustannuksella voida pitää hyväksyttävänä perusteluna yleiskaavakokonaisuudesta poikkeamiselle.</p> <p>Asemakaavaa laadittaessa tulee yleiskaavaa pitää ohjeena. Asemakaavan on tarkoitus tarkentaa yleiskaavaa ilman, että tästä liiaksi poiketaan. Lammasniemen ja Kurkiniityn alueille esitetty asemakaavaehdotus ei tarkenna yleiskaavaa, vaan se perustuu yleiskaavakokonaisuudesta poikkeaviin tavoitteisiin. Asemakaavaehdotuksen voidaan jopa havaita perustuvan epätarkempaan suunnitteluun kuin voimassa olevan yleiskaavan, mikä ilmenee virkistysalueiden sijoittelussa pääosin sellaisille alueille, jotka jo yleiskaavassa on todettu virkistykseen huonosti soveltuviksi vesijättömaiksi. Sen sijaan yleiskaavassa virkistykseen varattuja ja hyvin soveltuvia alueita supistetaan</p>	<p>Kaavaselostukseen lisätään yleiskaavallinen tarkastelu.</p> <p>Asuinkortteleiden laajuus ja sijainti perustuvat alueelle laadittuihin luontoselvitykseen ja rakennettavuusselvitykseen sekä yhdyskuntarakenteen ja liikenneverkon toimivuuteen. Erityisesti on kiinnitetty huomiota siihen, että yleiskaavasta poikkeava uusi rakentaminen sijoittuu siten ja on laajuudeltaan niin vähäistä, että yleiskaavan mukainen virkistykseen soveltuvien alueiden muodostama yhtenäinen alue, alueiden kytkeytyneisyys toisiinsa ja kaava-alueen ulkopuolelle sekä rannan saavutettavuus toteutuvat. Uusien asuinkortteleiden rajauksissa ja kaavamääräyksissä on erityisesti huomioitu, että rakentaminen on sopivaa alueen maiseman ja luonnonarvojen kannalta, ei haittaa yleiskaavan tavoitteiden toteutumista ja ei ole MRL:n yleiskaavan sisältövaatimusten vastaista.</p> <p>Lammasniemen metsäalueiden osoittaminen lähivirkistysalueeksi perustuu asemakaavan tavoitteeseen kehittää Lammasniemen virkistyskäyttömahdollisuuksia ja alueelle laadittuun luontoselvitykseen, jossa on osa-alueittain kerrottu mahdollisuuksista kehittää Lammasniementien eteläpuoleisia metsäalueita virkistyskäyttöön.</p>

<p>ja pirstotaan niitä yksityiseen rakentamiseen varattaessa.</p> <p>Lammasniemen asemakaavaehdotuksessa esitetty ratkaisu poikkeaa yleiskaavasta siinä määrin, että sitä ei voida pitää tarkentuvan suunnittelun ja yleispiirteisemmästä kaavasta hyväksyttävän poikkeamisen periaatteiden mukaisena. Asemakaavaratkaisua ei tule hyväksyä ilman yleiskaavan kokonaisvaltaista tarkastelua ja mahdollisesti yleiskaavan laajempaa muuttamista. Näin ollen Lammasniemen asemakaavaehdotus ei täytä MRL:n asemakaavalle asettamaa vaatimusta yleiskaavan ohjeena pitämisestä.</p> <p>Virkistysalueiden yleiskaavasta poikkeavalle sijoittelulle ja vapaan rannan supistamiselle ei ole osoitettu virkistyskäytön tarpeista johdettuja perusteita. Virkistysalueiksi on asemakaavassa osoitettu selkeästi yleiskaavassa varattuja heikommin soveltuvia tai jopa soveltumattomia alueita. Näin ollen, ja koska jo yleiskaavassa on voitu osoittaa vain varsin rajallisesti virkistysalueita, asemakaavaehdotus ei täytä MRL 54 §:ssä asetettua vaatimusta virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä.</p> <p>Edellä selostetun ohella ja siihen sekä aikaisemmassa ehdotusvaiheessa lausuttuun viitaten Pirkanmaan ELY-keskus esittää, että Lammasniemen osalta kaavasta poistetaan korttelit nro 315 ja 316 vapauttaen näin tilaa VL-alueelle ja tarkistetaan korttelien nro 313 ja 314 rajausta pienemmäksi erityisesti viereisiin MY/luo-alueisiin viitaten.</p>	<p>Asemakaavassa on lähivirkistysalueiksi osoitettu alueita, jotka on luontoselvityksessä kerrottu soveltuvan hyvin virkistykseen kehittämiseen. Kaavaselostukseen lisätään tarkastelu esitettyjen virkistykseen soveltuvien alueiden sijainnista, kytkeytyneisyydestä ja saavutettavuudesta sekä toteuttamismahdollisuuksista.</p> <p>Luontoarvojen säilymiseen perustuvaa tarvetta kaventaa korttelien 313 ja 314 alueita ei ole. Korttelien 313 ja 314 sekä MY-1 alueiden rajaukset perustuvat alueelle laadittuun luontoselvitykseen. Alue on osa kohdetta Lammasniemen lounaisrannan rantalehdot ja lehtokedot. Luontoselvitysten mukaan alue on mahdollinen Metsälain 10 §:n tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Luontoselvityksen mukaan alueita on muokattu ja niissä näkyy edelleen aikaisemman laidunnuksen kulttuurivaikutusta, alueet voidaan tulkita mahdollisina muina perinnemaiseman arvokkaina elinympäristöinä, joiden hoito on vapaaehtoista.</p> <p>Poistetaan kaavaehdotuksesta veneiden talvisäilytykseen tarkoitetun rakennuksen rakennusala ja pienennetään yleiselle pysäköinnille varatun alueen pinta-alaa, mikä lisää virkistysalueiden laajuutta, lisää virkistysalueen yhtenäisyyttä ja parantaa virkistysalueiden saavutettavuutta.</p>
<p>Pirkanmaan ELY-keskus viittaa 18.2.2020 antamassaan lausunnossa esittämäänsä Rautialantien katualuevarauksen riittävyteen. Käytännössä nyt lausunnolla olevan asemakaavaehdotuksen Rautialantien katualue ei mahdollista tien parantamista tehdyn tiesuunnitelman mukaisesti. Lausunnon liitteenä on tiesuunnitelmakartta, jossa on esitetty Rautialantien parantamisen edellyttämä uusi tiealueen raja, joka tulee osoittaa kokonaisuudessaan katualueeksi. Numeerisena tiealueen rajan voi pyytää tiesuunnitelman tehneeltä konsultilta. Tämä aluevaraus mahdollistaa pelkästään tien suunnitellun parantamisen eikä aluevaraukseen sisälly asemakaavassa katualueelle esitetyn ohjeellisen jalankululle ja polkupyöräilylle varatun tien, pp-väylän tilantarvetta. Rautialantielle tehdystä tiesuunnitelmasta ei</p>	<p>Vuonna 2014 laadittu tiesuunnitelma on vanhentunut. Katualueen osoittamista asemakaavassa tiesuunnitelman mukaisesti ei pidetä tarkoituksenmukaisena.</p> <p>Tiealueen varauksen merkittävä leventäminen nykytilanteesta edellyttäisi tarkempia suunnitelmia, joita kaavaa laadittaessa ei ole käytettävissä.</p> <p>Katualue on osoitettu asemakaavassa niin leveänä kuin se kiinteistöjako, omistusolosuhteet ja tarkemman katusuunnitelman puuttumattomuus huomioiden on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.</p> <p>Tavoitteena on, että katualueelle voidaan suunnittelullisin keinoin sijoittaa sekä ajorata</p>

<p>esitetty tiealueen laajentamista edellyttäviä parantamistoimenpiteitä muulle asemakaavassa esitetylle tieosuudelle, joten tiesuunnitelman perusteella tämän tiejakson aluevaraus voitaisiin osoittaa nykyisen tiealueen mukaisena. ELY-keskus korostaa, että tälle katualuevaraukselle pp-väylän rakentaminen kokonaisuudessaan ei liene mahdollista ilman ajoradan merkittävää kaventamista. Karttatulkinnan mukaan asemakaavassa Rautialantien katualue on kapeimmillaan korttelien 309 ja 310 välissä noin 7 metriä, jolla Rautialantien ajoradan leveys on nykytilanteessa 6,3 metriä. ELY-keskus katsoo, että Vesilahden kirkonkylän alueella merkittävän, kestävä ja turvallista liikkuamista palvelevan osayleiskaavan mukaisen jalankulku- ja pyöräily-yhteyden osoittaminen asemakaavassa tulisi perustua tien ja pp-väylän rakenteet huomioivaan aluevarausuunnitelmaan, jonka perusteella tien ja pp-väylän katualue voidaan osoittaa asemakaavassa. Pp-väylä voisi sijoittua myös Rautialantiestä irralleen, jos se on maastollisesti ja maankäytön kannalta mahdollista. Rautialantietä koskee edelleen 18.2.2020 lausunnossa esitetyt asiat tien parantamisen, hallinnollisen muutoksen ja mahdollisen pp-väylän rakentamisvastuun osalta.</p>	<p>että pp-väylä. Vesilahden kirkonkylässä on toteutettu pp-väylä kapeillekin tiealueille miljööseen sovittaen ja tavoitteena on, että myös tälle tieosuudelle voidaan toteuttaa pp-väylä samassa hengessä ilman, että tiealuetta tarvitsee merkittävästi laajentaa yksityisten maanomistajien asuintonteille.</p>
<p>Kurkiniityn alueen osalta ELY-keskus esittää, että korttelin nro 200 tontti nro 7 poistetaan ja tontit nro 2-6 rajataan irti rannasta siten, että rantaan jätetään toiminnallisesti riittävän leveä VL-kaistale, ja että tontit kaavamääräyksellä rajataan maastossa virkistysalueesta aitaamalla (rakenteellinen tai pensasaita).</p>	<p>Viimeisessä asemakaavaehdotuksessa Kurkiniityn niemen kärkiosan lähivirkistysaluetta kasvatettiin siten, että alueen virkistyskäyttömahdollisuudet paranivat.</p> <p>Asemakaavaehdotuksessa on huomioitu erityisesti rannan saavutettavuus ja soveltuvuus virkistyskäyttöön Kurkiniityssä. Rantaan on mahdollista kulkea Kurkiniityntien päästä tai lähivirkistysalueen kautta. Kaavassa on ohjeellisena osoitettu Kurkiniityn alueelle ulkoilureittejä sekä ulkoilua ja retkeilyä palvelevien rakennelmien alue. Virkistysalue on muodostettu alueelle, jolle reittejä on mahdollista toteuttaa myös esteettömänä. Korttelin 200 ranta-alue soveltuu jyrkkyytensä vuoksi huonosti virkistykseen ja ei sovellu lainkaan esteettömäksi alueeksi.</p> <p>Kurkiniityn alueen kehittämismahdollisuuksista on laadittu toteuttamista ohjaava suunnitelma, jossa on havainnollistettu alueen virkistyskäytön toiminnallisuutta ja toteuttamismahdollisuuksia. Suunnitelma on sisällytetty kaavaselostukseen.</p>

	<p>Maakuntakaavan taajamatoimintojen alueen mukaisesta rantaviivasta säilyy rakentamattomana 73%. Uusia asumiseen osoitettuja alueita maakuntakaavan taajamatoimintojen ranta-alueella on noin 1,6 ha ja virkistysalueita/virkistykseen soveltuvia alueita 2,6 ha. Maakuntakaavan taajamatoimintojen ranta-alue voidaan katsoa säilyvän pääsääntöisesti rakentamattomana ja alue on varattu pääosin yleiseen virkistyskäyttöön siitä huolimatta, vaikka korttelin 200 tontit osoitetaan omarantaisina.</p> <p>Kurkiniityn alueen virkistyskäytön edellytyksiä tukee se, että niemen kärkiosa säilyy avoimena ja hyvin saavutettavana. Korttelin 200 rantaosa on jyrkkärinteinen, eikä sovellu hyvin virkistyskäyttöön. Alueen virkistyskäyttömahdollisuudet kohdistuvat erityisesti Kurkiniityn niemen kärkeen. Kaava mahdollistaa, että Kurkiniityn kärkiosa on hyvin saavutettavissa tietä pitkin (Kurkiniityntie) ja että alueelle voidaan toteuttaa esteetön ulkoilualue.</p> <p>Lammasniemen virkistysalueet ovat alueen välittömässä läheisyydessä ja hyvin saavutettavissa. Koska Lammasniemen niemialue sijaitsee välittömästi maakuntakaavan taajamatoimintojen alueen vieressä, on se perusteltua ottaa mukaan tarkasteltaessa alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Virkistyskäytön kannalta merkitystä on erityisesti virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden saavutettavuudella, yhtenäisyydellä, toimivuudella ja kehittämismahdollisuuksilla.</p> <p>Koko kaava-alueen virkistysalueiden ja virkistykseen soveltuvien alueiden määrää ja vapaan rantaviivan määrää tarkasteltaessa voidaan todeta, että Kurkiniityn ranta-alueen osoittamisella rakentamiseen ei ole oleellista merkitystä koko kaava-alueen virkistysmahdollisuuksien kannalta.</p> <p>Määräystä aidan rakentamisesta ei nähdä Kurkiniityn alueella tarpeelliseksi. Aitaamisen vaikutukset maisemaan voivat olla haitallisia. Määräys aitaamisesta ei olisi yhteneväinen kirkonkylän muiden vastaavien alueiden kanssa.</p>
<p>Lisäksi ELY-keskus huomauttaa, että kaavaratkaisun perusteluissa ei ole tunnistettu laajassa osallispalautteessa ilmennyttä tarvetta alueen laajaan virkistyskäyttöön. Kaavaselostuksessa edelleen väitetään selvitetyn, että virkistystarve kohdistuu lähinnä Lammasniemen kärkeen.</p>	<p>Osallispalautteessa ilmennyt tarve alueen virkistyskäyttöön on tunnistettu. Tavoitteena on, että kaava mahdollistaa alueen virkistystoimintojen kehittämisen ja uusien virkistystoimintojen sijoittumiseen alueelle.</p>

	Kaavaselostukseen lisätään tarkastelu esitettyjen virkistykseen soveltuvien alueiden sijainnista, kytkeytyneisyydestä ja saavutettavuudesta sekä toteuttamismahdollisuuksista.
Lausunto	Vastine
Pirkanmaan maakuntamuseo	
Korttelissa 310, joka on varustettu kaavamerkinnällä AO/s, sijaitsee arkeologisen kulttuuriperintökohteena suojeltava Hussun historiallinen asuinpaikka (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000037852). Kulttuuriperintökohdetta koskeva merkintätapa on asianmukainen. Merkinnän määräysosan lause "Korttelia koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviraston kanssa" tulee korjata muotoon "Korttelia koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa".	AO/s-kaavamääräystä tarkistetaan Pirkanmaan maakuntamuseon esittämällä tavalla.
Kaavaselostusta tulee täydentää sivulla 12 olevan luvun "Arkeologia" ja sivuilla 22 - 23 olevan korttelialueen 310 kuvauksen osalta. Luvuista on käytävä ilmi, että kaava-alueella sijaitsee arkeologisen kulttuuriperintökohteena suojeltava Hussun historiallinen asuinpaikka.	Kaavaselostusta tarkistetaan Hussun historiallisen asuinpaikan tietojen osalta.
Lausunto	Vastine
Vesilahden kunnan elinvoimatoimikunta	
Lammasniemen alue on Vesilahti-brändille merkittävä. Tästä syystä koemme erittäin tärkeäksi, että aluetta kehitetään aktiivisesti asuin- ja virkistyskäyttöön. Tällä hetkellä alue ei ole ympäristönsä puolesta arvoisessa kunnossa. Tuomalla alueelle asutusta ja yhteisiä virkistysalueita varmistetaan alueen käyttöpotentiaali.	Todetaan saapunut lausunto.
Kunta tarvitsee tuottoa alueelta, jotta voidaan laadukkaasti ylläpitää ja kehittää alueen yhteisiä virku	Todetaan saapunut lausunto.
Alueen maisemalliset arvot tulee huomioida suunnittelussa.	Alueen maisemalliset arvot on tunnistettu ja huomioitu erityisesti rakentamiseen osoitettujen kortteleiden sijainnissa ja laajuudessa sekä rakentamiselle annetuissa kaavamääräyksissä. Erityistä huomiota on kiinnitetty rantamaisen säilymiseen. Korttelialueilla on rantaan osoitettu alueen osa, jolla on erityisiä maisema-arvoja. Alue tulee säilyttää puustoisena. Avohakkuu alueella on kielletty. Alueella sallitaan metsänhoidolliset toimenpiteet, jotka eivät merkittävästi muuta rantamaisemaa.

	Kaavaan liittyy sitovat rakentamistapaohjeet, joissa on annettu ohjeita rakentamisen sovittamiseksi maisemaan.
Elinvoimatoimikunta toivoo, että käsittelyssä kiinnitetään ennenkaikkea huomiota alueen lisääntyvään virkistys- ja vapaa-ajan käyttöön, joka ei nykyisellään toteudu. Lisääntyvä virkistys- ja vapaa-ajan käyttömahdollisuudet tuovat alueelle lisää käyttöastetta ja alue on helpommin tavoitettavissa.	Kaavaselostukseen lisätään tarkastelu esitettyjen virkistykseen soveltuvien alueiden sijainnista, kytkeytyneisyydestä ja saavutettavuudesta sekä toteuttamismahdollisuuksista.
Lammasniemen asemakaavan muutos mahdollistaa Vesilahdelle merkittävän mahdollisuuden kasvaa kuntana ja erottautua kilpailijoista.	Todetaan saapunut lausunto.
Alueelle suunnitteilla olevat tontit lisäävät turvallisuutta ja alueen käyttömukavuutta.	Todetaan saapunut lausunto.
Lausunto	Vastine
Vesilahden kunnan tekninen lautakunta	
Tekninen lautakunta päättää, että tässä vaiheessa olisi tärkeää huomioida ja lähteä selvittämään kunnallistekniikan rakentamisen mahdollisuutta ja hinta, sekä kunnallistekniikan kustannukset otettaisiin huomioon tonttien myyntihinnassa.	Todetaan saapunut lausunto.

Kooste saapuneista muistutuksista ja vastineet niihin:

Muistutus
Vesilahden Vihreät Valtuutetut
<p>Vesilahteen kaavoitetaan nyt monimuotoista asumista omakotitalojen, paritalojen ja rivitalojen rinnalle. On tärkeää huolehtia siitä, että sekä jo kunnassa asuville, että uusille kuntalaisille riittää helposti saavutettavia luontokohteita ja virkistysalueita. Lammasniemi voidaan kokea rakentamattomana luontokohteena ja sen käyttöä voidaan edistää korjaamalla/uusimalla nykyiset rakennukset ja kehittämällä aluetta virkistysalueeksi. Mielestämme Lammasniemen osalta kaavoituksesta asutuskäyttöön sekä yrityskäyttöön tulee luopua. Lammasniemen virkistysalue liittyy luontevasti Anttilanvuoren metsäalueeseen, joka on myös erinomainen lähimetsä virkistyskäyttöön.</p> <p>Ihmisen hyvinvoinnin lisäksi on huomioitava alueen arvokkaat perinnebiotoopit, lepakoesiintymät, linnusto, perinnemaisema ja muut luontoarvot. Nämä huomioiden alueelle ei voi asutusta tai yritystoimintaa rakentaa.</p> <p>Alueella olisi kehitettävä kosteikkoja, jotka toimivat ravinteiden suodattajana ja näin saadaan mm. järveden kunto pysymään parempana.</p> <p>Esitämme, että Lammasniemen ja Kurkiniityn kaavat tulisi erottaa toisistaan. Esitämme, että Kurkiniityn kaavaa viedään eteenpäin omana kokonaisuutenaan. Esitämme, että Lammasniemen kaavottamisesta asunto- ja yrityskäyttöön luovutaan. Esitämme, että kaavaehdotuksessa oleva parkkialue siirretään ilman rakennusalaan vanhan varikon paikalle ja se reunustetaan puustolla. Esitämme, että Lammasniemen kehittäminen keskittyy luontoarvoiltaan arvokkaan, helposti saavutettavan ja mahdollisuuksien mukaan esteettömän liikkumisen mahdollistavaan ulkoilun alueen kehittämiseen luontoselvityksen mukaiset erityisalueet huomioiden.</p>

VASTINE

Todetaan saapunut lausunto.

Vesilahden kunnanhallitus on päättänyt kaava-alueen rajauksesta kaavan vireilletulosta päättämisen yhteydessä.

Kaavan laatimisen tavoitteena on osoittaa Lammasniemi pääosin virkistysalueeksi. Lammasniementien varren ottaminen asuinkäyttöön on nähty olevan luontevana jatkeena Kirkonkylän yhdyskuntarakenteelle. Luontevin paikka uudisrakentamiselle Lammasniemelle on entisen varikon alueella. Suunnittelussa on huomioitu ulkoilualueiden saavutettavuus ja esteettömyys.

Kaavaselostukseen lisätään tarkastelu esitettyjen virkistykseen soveltuvien alueiden sijainnista, kytkeytyneisyydestä ja saavutettavuudesta sekä toteuttamismahdollisuuksista.

Muistutus

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry

Alueelta tehdyt linnustoselvitykset ovat puutteelliset - varsinkin, kun otetaan huomioon alueen arvokas linnusto. Vesilahden Lammasniemen linnuston arvio perustuu touko- ja kesäkuussa tehtyihin laskentahavaintoihin Lammasniemen luontoselvityksen (2016) mukaan (s. 8) On käyty myös soutelemassa rantaluhdan läheisyydessä yhtenä päivänä. Selvityksessä todetaan selkeästi, että varsinaista pesimälinnustoselvitystä ei ole tehty, vaikka alue on/rajautuu FINIBA-alueeseen. Edelleen mainitaan, että laskentapäivinä sää oli epäedullinen tuulisuuden vuoksi. Kunnallinen linnuston selvitys on jäänyt tekemättä tilaajan aikataulun vuoksi. Eihän tuollainen peruste ole mitenkään kestävä. Muutoinkin jää epäselväksi, miten linnustonlaskenta tarkalleen tehtiin. Luontoselvityksen sivulla 11 Lammasniemen linnusto voi havaita kartalta, miten arvokas tuo Lammasniemen alue on lähes kokonaisuudessaan linnustolle. Tämä on otettava huomioon, kun alueen tulevaa käyttöä mietitään. Alueella esiintyy ja pesii esimerkiksi useita uhanalaisia lintulajeja ja direktiivilajeja (luontoselvitys s. 12).

Vesilintulaskenta on samaten tehtävä. Nythän tämä yleispiirteinen havaintojen tekeminen selvityksessä ei käsitä lainkaan vesialueita. Myöskään yölaulajaselvitystä ei ole, vaikka alue on yölaulajille hyvin sopivaa. Muutonaikainen linnustoselvityskin on jäänyt tekemättä. Ehdottomasti on välttämätöntä suorittaa alueella kunnallinen ja riittävä linnustoselvitys. Nyt laaditun linnustoselvityksen pohjalta ei voida kaavaa perustaa. Selvityksen nojalla ei voida muun muassa arvioida kaavan vaikutuksia esimerkiksi FINIBA-alueen linnustoon.

Kaava-alueelta ja FINIBA-alueelta on havaintoja muun muassa seuraavista lintulajeista: laulujoutsen (DR, V), punasotka (CR), tukkasotka (EN, V), uivelo (DR, V), isokoskelo (NT, V), merikotka (DR), ruskosuohaukka (DR), kalasääski (DR), nuolihaukka, hömötiainen (EN), taivaanvuohi (NT), pajusirkku (VU), naurulokki (VU), tervapääsky (EN) ja punavarpunen (NT). Kalatiirayhdyskunta (DR, V) pesii Raatosaaressa alueen lähituntumassa. Lehtopöllö käyttää aluetta ruokailualueena. Pesintäkin on mahdollista. Valkoselkätikka (DR, VU) on havaittu viime talvena alueen pihoissa talviruokinnolla. Alueen lahoppuusto on säilytettävä. Pikkutikka on alueella usein tavattava laji, ja pesintäkin on mahdollista. Haarapääskyt (VU) ja räystäspääskyt (EN) ruokailevat alueella. Lammasniemi on myös pyrstötiäiselle sopivaa ruokailu- ja pesintäaluetta.

Esimerkiksi näiden yllä mainittujen lajien reviirit, ruokailualueet ja muutonaikainen oleilu alueella tulee selvittää. Nyt tehdyt havainnot selvityksen yhteydessä tai muualta poimitut yksittäiset havainnot eivät ole lainkaan riittäviä.

Ei ole perusteltua muuttaa kaavasunnitelman aluetta maakunta-, yleis- ja osayleiskaavan vastaisesti asuntojen rakentamiskäyttöön. Tällainen muutos heikentäisi alueen linnusto- ja muita luontoarvoja pysyvästi ja oleellisesti. FINIBA-lintuvesialue menettäisi samalla suuren osan linnusto- ja luontoarvoistaan. Lisääntyvä vesiliikenne ja muu häiriö vaikuttaisivat haitallisesti linnustoarvoihin. Aallokko ja melu sekä öljypäästöt toisivat haittoja vesi- ja rantalinnustolle.

Haitalliset vaikutukset ulottuisivat myös FINIBA-alueeseen. Tietojen mukaan Vesilahden kunnalla on nykyin myymättä kymmenittäin asuntotontteja.

Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys vastustaa suunnitelmien mukaista Lammasniemen alueen muutosta. Alueen linnustoarvot on turvattava ja estettävä FINIBA-alueelle ulottuvat haitalliset vaikutukset. Tästä syystä kaavaehdotus, joka olisi maakunta-, yleis-, ja osayleiskaavan vastainen on pantava jäihin. Lammasniemen aluetta tulee kehittää virkistysalueena, mutta tällöinkin on otettava huomioon alueen linnusto- ja luontoarvot. Kosteikkoalueiden suojeleminen on nykyisin ensiarvoisen tärkeää, koska monet kosteikkoalueiden lajit ovat tuntuvasti vähentyneet.

Muistutus

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistys LYSY ry

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Lempäälän ympäristönsuojeluyhdistys LYSY ry (jäljempänä allekirjoittaneet) esittävät, että Lammasniemeen sijoitettavista uusista asuinkortteleista ja tonteista luovutaan ja pitäydytään voimassa olevan yleiskaavan ratkaisussa, jolla turvataan alueen luonnontilaisuus ja virkistyskäyttö.

Allekirjoittaneet huomauttavat, että luontoselvitys on monin osin puutteellinen. Alueen muuttaminen yleis- ja maakuntakaavan vastaisesti asuntorakentamisen käyttöön heikentäisi alueen luontoarvoja merkittävästi ja lopullisesti.

Lammasniemi sijoittuu Vesilahden taajaman länsipuolelle rajoittuen välittömästi taajamarakenteeseen. Se on sijainniltaan käytöltään kuntataajaman keskeisin virkistysalue ja sillä on myös seudullista ja maakunnallista merkitystä merkittävän vesitieyhteyden varrella. Alue on maakuntakaavassa varattu virkistysalueeksi samoin kun kunnan voimassa olevassa yleiskaavassa. Asemakaavan muutoksessa sinne ollaan sijoittamassa runsaasti uutta asutusta.

Asemakaavan muutoksen tulisi maankäyttö- ja rakennuslain mukaan perustua voimassa olevaan yleiskaavaan ja sen suuntaviivoihin. MRL:n 39§ määrittelee yleiskaavan sisältövaatimukset, jotka koskevat myös asemakaavan laadintaa ohjeena. Yleiskaavalla tulee pyrkiä terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen ratkaisuun. Maisema- ja luonnonarvoja tulee vaalia sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä tulee pitää huoli. Voimassa oleva yleiskaava toteuttaa näitä periaatteita.

Nyt käsillä olevassa asemakaava muutoksessa ei riittävästi noudeta yleiskaavan ratkaisuja, joiden lähtökohtana on ollut kuntataajaman tasapainoisen kehityksen ohjaaminen kehittämällä niemeä luonnonarvojen ja lähiulkoilun ehdoilla. Ratkaisu on näiltä osin selvästi maankäyttö- ja rakennuslain vastainen. Lisäksi muutos huolestuttaa laajasti paikallisia.

Sakaselän lounaispuolen rehevien lahtien (Tupsunluhta, Sakoistenlahti, Anttilanlahti) alue on kokonaisuutena rauhallinen ja tarjoaa vesi- ja rantalinnustolle suojaisia pesimäpaikkoja sekä ruokailualueita ja monille lajeille myös muuтонаikaisia levähdysalueita. Kaava-alue rajautuu linnustollisesti valtakunnallisesti merkittävään FINIBA -alueeseen, joka verrattain pieni alainen ja kärsii merkittävästi, jos alueen reunoille kaavoitetaan asuntoja.

Alueen linnustonselvitys on tehty pesimälinnuston kannalta liian myöhään. Puutteellista linnustonselvitystä tulisi täydentää vesilintulaskennoilla sekä ranta- ja maalinnuston pesimäaikaisella linnustonselvityksellä. Alueella ei ole tehty yölaulajaselvitystä, vaikka alueen luhtarannat ovat kaukushaikaran, rantakanojen (mm. luhtahuitti, ruisrääkkä, luhtakana) sekä hyönteissyöjien kannalta erittäin sopivaa pesimäympäristöä.

Seuraavien lintulajien osalta tarvitaan lisäselvityksiä pesimäalueista ja pesimäaikaisista ruokailualueista, muuтонаikaisista levähdysalueista sekä talviesiintymisestä. Suluissa uusimman uhanalaisuusarvioinnin (2019) luokitus (LC=elinvoimainen; NT=silmälläpidettävä; VU=vaarantunut; EN=erittäin uhanalainen; CR=äärimmäisen uhanalainen).

- Lauujoutsen (LC). Alue on tärkeä ruokailu- ja levähdysalue muuton aikana. Alueelta myös reiviirihavainto.
- Punasotka (EN). Alueelta muutonaikaisia havaintoja. Pesimäaikainen vesilintulaskenta tulisi tehdä.
- Tukkasotka (CR). Alueelta muuton- sekä pesimäaikaisia havaintoja. Pesimäaikainen vesilintulaskenta tulisi tehdä.
- Uivelo (LC). Alue on uiveloiden suosima kevät- ja syysmuuton aikainen tärkeä ruokailualue.
- Isokoskelo (NT). Etenkin syysmuutolla tärkeä isokoskeloiden ruokailualue.
- Merikotka (LC). Vesilahdella pesivän merikotkaparin ruokailualue. Myös loppusyksyllä - alkuvuodesta talvehtivien merikotkien ruokailualue aina jäidentuloon saakka.
- Ruskosuohaukka (LC). Alueella ruokailevat Vähäjärvellä ja Sakaselän lahdilla pesivät ruskosuohaukat.
- Kalasääski (LC). Seudulla pesivät kalasääsket ulottavat saalistusmatkansa myös Sakoisten- ja Anttilanlahdelle.
- Nuolihaikka (LC). Laji on pesinyt alueen tuntumassa (www.tiira.fi [1]) ja kyse on lajille tärkeästä ruokailualueesta (sudenkorennot).
- Kalatiira (LC). Raatosaaressa alueen läheisyydessä pesii kalatiiroja. 1.7.2017 paikalla havaittiin 60 yksilöä. Ihmiset kokevat poikasiaan puolustavat aggressiiviset kalatiirat häiritseviksi. Tosiasiassa ihminen häiritsee tällöin kalatiiraa.
- Lehtopöllö (LC). On pesinyt Kirkonkylällä ja havaitaan vuosittain. Kaavoitusalue toimii lehtopöllön ruokailualueena. Pesintä mahdollinen.
- Valkoselkätikka (VU). Talvella 2019-2020 yksinäinen lintu kävi säännöllisesti alueen piharuokkinnoilla. Havainnot ([tiira.fi](http://www.tiira.fi) [2]) ovat salattuina. Lammasniemessä on jonkin verran lahoppua, mahdolliset ruokailujäljet tulisi etsiä. Kirkonkylältä havaintoja vähintään kolmesta yksilöstä 2019/2020.
- Pikkutikka (LC). Esiintyy säännöllisesti alueella, rantapajukot sekä ruovikot ovat tärkeä ruokailualue ympäri vuoden. Pesii mahdollisesti alueella.
- Haarapääsky (VU). Ruokailee alueella.
- Räystäspääsky (EN). Ruokailee alueella.
- Pyrstötiainen (LC). Alueelta runsaasti havaintoja, alueella on myös pesimäympäristöksi sopivaa koivuvaltaista sekametsää.

Alueen luontoselvityksessäänkin todetaan, että luontoarvojen kannalta arvokkainta alueella ovat juuri rakentamattomat rannat (Uimonen 2016): "Arvokkainta alueella ovat rakentamattomat rannat, sillä selvitysalue sijaitsee Pyhäjärveen kuuluvien Sakoistenlahden ja Anttilan lahden rannoilla ja rantaviivaa alueella on n. 2 km. Rannat ovat pääosin rakentamattomia lukuun ottamatta Lammasniemen leiri keskusta, venelaitureita ja kunnan varikkoaluetta, jotka sijaitsevat kaikki Lammasniemen alueella. Rannat vaihtelevat laajoista rantaluhdistuista kosteisiin rantametsiin, niiden lehtolaikkuihin sekä kivikkoisiin rantoihin. Kivikkoisia rantoja ovat luode-kaakkosuuntaiset rannat sekä Lammasniemen kärjen länsilaita. Ruovikkoiset ranta luhdat sijoittuvat Tuonenojan suulle, Kurki niityn poukamaan ja Sakoistenlahden pohjukkaan.

Selvitysalue rajautuu Sakoistenlahteen, joka on kansallisesti tärkeä lintualue (FINIBA) sekä Anttilanlahteen. Sakoistenlahti kuuluu Lempäälän, Vesilahden, Toijalan ja Viialan lintuvesikokonaisuuteen Etelä-Pirkanmaalla. Lajista on runsas, monilajinen ja alueelle tyypillinen. Siihen kuuluu sisävesien lintuyhdyskuntia ja ruovikkolintuja, tavallisia metsä- ja lehtolintuja sekä peltoaukeiden lintuja."

Omarantaisten asuntotonttien kaavoittaminen lisäävät todennäköisesti myös vesiliikennettä, jonka häiriöt (melu, aallokon aiheuttamat tuhot vesi- ja rantalinnuille, vähäiset moottorikäyttöisen vesikulkuneuvon tavanomaisesta käytöstä aiheutuvat mineraaliöljypäästöt) ulottuisivat myös alueeseen välittömästi liittyvään FINIBA -alueeseen.

Alueelta ei ole tehty riittävää lepakkoselvitystä. Kesällä 2019 alueen läheisyydessä havaittiin iso-viiksisiippa ja alue on lepakoiden ruokailualueita. Yhden yön käyntiin perustuva inventointi ei ole riittävän kattava eikä se paljasta lisääntymis- tai levähdysalueita, mahdollisia lisääntymiskolonioita, päiväpiiloja, eikä merkitykseltään tärkeitä levähdysalueisiin rinnastettavia kulkureittejä. Kaikki Suomessa tavattavat lepakkolajit ovat rauhoitettuja, ne kuuluvat luontodirektiivin lajeihin ja niiden lisääntymis- ja levähdysalueiden heikentäminen on kielletty.

Alueen matelijaselvitys on puutteellinen viitasammakon mahdollisten esiintymistietojen osalta. Viitasammakko kuuluu luontodirektiivin lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen on kielletty. On huomattava, että viitasammakoiden kesäaikaiset esiintymisalueet kuuluvat heikentämiskiellon piirissä oleviin levähdysalueisiin. Rantaluhdat, -lehdot ja niityt ovat lajille otollisia kesäaikaisia elinympäristöjä.

Myös alueen sudenkorentoselvitys on puutteellinen. Alueella on runsaasti sudenkorennoille sopivia elinympäristöjä, joilla voi esiintyä myös uhanalaisia lajeja.

Luontoselvityksessä on tarkasteltu kasvillisuutta ja luontotyyppisiä luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain kannalta. Selvityksessä on todettu, että pitkään jatkuneen kulttuurivaikutuksen, maankäytön ja metsien käsittelyn seurauksena luontotyypit eivät ole luonnontilaisia. Luontotyyppien uhanalaisuutta ei ole siten myöskään tarkasteltu. Vaikka kohteet eivät olisi luonnontilaisen kaltaisia, monella kuviolla todetaan, että luontotyyppi on palautumassa luonnontilaisen kaltaiseksi.

On huomattava, että kaikki lehdot ja korvet on arvioitu uhanalaisiksi luontotyypeiksi, sillä rehevinä kohteina niillä on yleensä suurta maankäyttöpainetta. Edelleen kulttuurivaikutteiset perinnebiotoopit, hakamaat, metsälaitumet, niityt ja kedot ovat kaikista uhanalaisimpia luontotyyppijämme. Perinnebiotooppien määritelmä edellyttää, että perinteinen käyttö, kuten laidunnus on jatkunut katkeamatta. Vaikka perinteinen maankäyttö ei olisi jatkunut, on laidunnus synnyttänyt monille entisille haka- ja laidunmaille monimuotoisuutta lisääviä rakennepiirteitä.

Luontoselvityksen perusteella alueen kasvillisuus on monimuotoista ja selvityksessä on mainittu monia lajeja, jotka ilmentävät runsasravinteisuutta. On ilmeistä, että rantavyöhykkeellä maaperä on otollista myös alueella esiintyvän kynäjalavan kasvupaikkana. Ranta rakentaminen ja tonttien pensas- ja kenttäkerroksen säännöllinen raivaaminen estää lehtokasvien ja esimerkiksi rauhoitetun kynäjalavan uudistumisen. Kynäjalavalle kaavassa varatut pienialaiset luo-1-alueet eivät riitä turvaamaan kynäjalavan esiintymistä alueella pitkällä aikavälillä.

Erityisesti alueen luontotyyppien monimuotoisuus, vaihtelevuus ja vyöhykkeellisyys lisäävät alueen merkitystä monimuotoisuuden kannalta.

Allekirjoittaneet esittävät, että Lammasniemeen suunnitelluista asuinkortteleista ja tonteista luovutaan ja alueen virkistys- ja luontoarvot turvataan yleis- ja maakuntakaavan mukaisesti. Alue on tärkeä virkistysalue ja sen sijainti lähellä kirkonkylää tekee alueesta helposti saavutettavan. On huomattava, että Vesilahden kunnassa on tälläkin hetkellä myymättä kymmeniä valmiiksi kaavoitettuja asuintontteja.

Alue on monimuotoisuudelle merkittävä ja se sijoittuu linnuston kannalta valtakunnallisesti merkittävän FINIBA-alueen (Finnish Important Bird Areas) välittömään läheisyyteen. Alueella esiintyy lukuisia uhanalaisille lajeille merkittäviä elinympäristöjä ja uhanalaisia luontotyyppisiä, luhtia, lehtoja, korpia ja niittyjä, jotka ovat kehityksessä luonnontilaisen kaltaisiksi. Kosteikkojen ja soistumien kehittyminen luonnontilaisiksi (tai ennallistaminen) turvaisi edelleen alueen hiilivarastoja ja -nielua.

Alueen maankäyttö ei ole pelkästään vähentänyt alueen monimuotoisuutta. Vanhoilla hakamailla, metsälaitumilla ja laidunniityillä on ollut myös monimuotoisuutta lisäävää merkitystä alueen rakennepiirteisiin.

VASTINE

Lisätään kaavaan ulkoilureittejä ja lintutorneja/-lavoja koskeva yleismääräys, jossa huomioidaan linnusto: Virkistysalueiden, ulkoilureittien, lintutornien -lavojen ja yleisten alueiden toteuttamisessa tulee huomioida alueen linnuston elinolosuhteiden ja pesimäympäristön säilyminen.

Kaavaehdotuksessa Sakoistenlahden ranta-alue on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi, jolla tulee ottaa huomioon arvokkaat luontokohteet, alueen merkitys eläinten kulkureittinä sekä luonnonympäristön erityisyyden ja monimuotoisuuden säilymisedellytykset. Alueelle suositellaan laadittavaksi käyttö- ja hoitosuunnitelma, jossa huomioidaan luonnonympäristö ja virkistyskäyttö. (MY-1).

Lammasniemen länsiosan rantaluhdat ja soistuvat rantametsät kosteikkoineen, jotka ovat luontonselvityksen mukaan suositeltavia suojeltaviksi linnuston perusteella, on kaavaehdotuksessa osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Alueet ovat vesilinnustolle erityisen tärkeä elin- ja pesimäympäristöjä, joilla ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka heikentävät alueiden merkitystä lintujen elinolosuhteiden kannalta (luo-3).

Alueille, jotka on luontonselvityksessä osoitettu luonnon tai linnuston kannalta tärkeiksi, ei asemakaavaehdotuksessa ole osoitettu mitään rakentamista.

Kaavaan lisätään tieto FINIBA-alueen sijainnista ja kaavan vaikutusten arviointiin lisätään arvio kaavan vaikutuksista FINIBA-alueeseen.

Kaavan vaikutusten selvittämisestä säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä. Kaavan tulee perustua kaavan *merkittävät* vaikutukset arvoivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan *tehtävä* ja *tarkoitus*. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen *merkittävät* välittömät ja välilliset vaikutukset. Toisin sanoen yksityiskohtaista tietoa kaikista eri lajeista ei ole tarpeellista selvittää, ellei se ole kyseisen kaavan ja suunnitellun maankäytön kannalta oleellista.

Ympäristöministeriö on ohjeistanut, että asemakaava-alueilta selvitetään vesilain, metsälain ja luonnonsuojelulain mukaiset luontokohteet, keskittyen etenkin alueille, joissa maankäyttö muuttuu. Tarkemmin luontonselvityksen laatimisesta ja luontovaikutusten arvioinnista on ohjeistettu Suomen ympäristökeskuksen julkaisemassa oppaassa: Söderman, Tarja: Luontonselvitykset ja luontovaikutusten arviointi : kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Suomen ympäristökeskus 2003. (Ympäristöopas 109.).

Lammasniemen asemakaavaa ja asemakaavan muutosta laadittaessa on hankittu luontonselvitys, joka vastaa ympäristöministeriön ohjeistusta.

Oleellista on, että laaditusta selvityksestä on saatu riittävästi tietoa merkittävistä luonnonsuojelulain 29 §:n luontotyypeistä, metsälain 10 §:n mukaisista elinympäristöistä ja vesilain mukaisista arvokkaista luontokohteista sekä muista sellaisista luontoarvoista, jotka tulee kaavaa laadittaessa ottaa huomioon. Kaavaa laadittaessa nämä alueet on huomioitu jättämällä ne rakentamisen ulkopuolelle ja tarvittaessa huomioitu niiden suojelutarve kaavamääräyksin.

Yksityishenkilöiden jättämät muistutukset

Muistutus #1

Liitän oheen myös tämän vuoden tammikuussa laatimani mielipiteen silloisesta kaavaluonnoksesta. Siinä mainitut asiat eivät ole muuttuneet parempaan suuntaan nykyisessä kaavaluonnoksessa, joten tuo mielipide on edelleen voimassa.

Kannattaa myös lukea Jani Vastamäen blogikirjoitus Kurkiniityltä 9.7.2020. Loistava kuvaus siitä, mitä kedolla ja pusikissa asustaa. Viimeisiä palkkoja Kirkonkylässä, jossa nuo linnut voivat asustaa Lammasniemen pusikot ja suoalue ovat varmaan vielä monimuotoisemman eliöstön asuinpaikka.

Lammasniemen kaavaluonnos on tehty vastoin voimassa olevaa Pirkanmaan maakuntakaavaa ja Vesilahden Kirkonkylän osayleiskaavaa ja siten myös Maankäyttö- ja rakennuslain 32§, 33§, 41§ ja 42§ vastaisesti. Kirkonkylän osayleiskaava ei ELY-keskuksenkaan mielestä ole vanhentunut, joten sitä ei voi ohittaa asemakaavoituksessa.

Maakuntakaavassa Lammasniemi on määritetty V-alueeksi, joka tarkoittaa Virkistysalue. Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät taajamiin liittyvät virkistysalueet ja/tai taajamien ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeät alueet. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituisia tai lomarakennuspaikkoja. Kohdemerkinnällä osoitetaan sellaisia seudullisesti merkittäviä virkistysalueita, joiden osoittamiseen ei maakuntakaavan mittakaavan vuoksi ole tarkoituksenmukaista käyttää aluevarausmerkintää.

Lisäksi maakuntakaavan määrittelyissä mainitaan:

Suunnittelumääräys: Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella.

Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kirkonkylän osayleiskaavassa Lammasniemi on osoitettu VR, VL ja MY-1, ET ja PY -alueiksi.

VR -alue on kuvattu yleiskaavan määrittelyissä seuraavasti:

Retkeily- ja ulkoilualue Merkinnällä on osoitettu Lammasniemen alue

Määräys: Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luontoarvojen säilymiseen.

VL -alue on kuvattu yleiskaavan määrittelyissä seuraavasti

Lähivirkistysalueet: Merkinnällä on osoitettu asutuksen välittömään läheisyyteen sijoittuvat alueet.

Pyydän ystävällisesti lisäämään muistutukseeni oheisen, Jani Vastamäen laatiman selvityksen Lammasniemen kaavaluonnoksen alueen luonnon monimuotoisuudesta.

Tämä pitää myös huomioida luontoselvityksen lisänä.

Alueen linnustonselvitys on puutteellinen ja tehty pesimälinnuston kannalta liian myöhään. Alueelta ei siten ole tehty pesimälinnustonselvitystä. Sakaselän lounaispuolen rehevien lahtien (Tupsunluhta, Sakoistenlahti, Anttilanlahti) alue on kokonaisuutena rauhallinen ja tarjoaa vesi- ja rantalinnustolle suojaisia pesimäpaikkoja sekä ruokailualueita ja monille lajeille myös muutonaikaisia levähdysalueita. FINIBA -alue on pienialainen ja kärsii merkittävästi, jos alueen reunoille kaavoitetaan asuntoja.

Puutteellista linnustonselvitystä tulee täydentää vesilintulaskennoilla sekä ranta- ja maalinnuston pesimäaikaisella linnustonselvityksellä.

Alueella ei ole tehty yölaulajaselvitystä, vaikka alueen luhtarannat ovat kaulushaikaran, rantakanojen (mm. luhtahuitti, ruisrääkkä, luhtakana) sekä hyönteissyöjien kannalta erittäin sopivaa pesimäympäristöä. Seuraavien lintulajien osalta tarvitaan lisäselvityksiä pesimäalueista ja pesimäaikaisista ruokailualueista, muutonaikaisista levähdysalueista sekä talviesiintymisestä.

Laulujoutsen. Tärkeä ruokailu- ja levähdysalue muuton aikana. Alueelta myös reviiRHavainto.

Punasotka. Alueelta muutonaikaisia havaintoja. Pesimäaikainen vesilintulaskenta tehdä.

Tukkasotka. Alueelta muuton- sekä pesimäaikaisia havaintoja. Pesimäaikainen vesilintulaskenta tulisi tehdä.

Uivelo. Alue on uiveloiden suosima kevät- ja syysmuuton aikainen tärkeä ruokailualue.

Isokoskelo. Etenkin syysmuutolla tärkeä isokoskeloiden ruokailualue.

Merikotka. Vesilahdella pesivän merikotkaporin ruokailualue. Myös loppusyksyllä – alkuvuodesta talvehtivien merikotkien ruokailualue aina jäidentuloon saakka.

Ruskosuohaukka. Alueella ruokailevat Vähäjärvellä ja Sakaselän lahdilla pesivät ruskosuohaukat.

Kalasääski. Seudulla pesivät kalasääsket ulottavat saalistusmatkansa myös Sakoisten- ja Anttilanlahdelle.

Nuolihaukka. On pesinyt alueen tuntumassa (www.tiira.fi) ja tärkeä ruokailualue lajille (sudenkorennot)

Kalatiira. Raatosaaressa alueen läheisyydessä pesii kalatiiroja. 1.7.2017 paikalla havaittiin 60 yksilöä. Ihmiset kokevat poikasiaan puolustavat aggressiiviset kalatiirat häiritseviksi. Tosiasiassa ihminen häiritsee tällöin kalatiiraa.

Lehtopöllö. On pesinyt Kirkonkylällä ja havaitaan vuosittain. Kaavoitusalue toimii lehtopöllön ruokailualueena. Pesintä mahdollinen.

Valkoselkätikka. Talvella 2019-2020 yksinäinen lintu kävi säännöllisesti alueen piharuokinoilla. Havainnot tiira.fi salattuina. Lammasniemessä on jonkin verran lahoppua, mahdolliset ruokailujäljet tulee etsiä. Kirkonkylältä havaintoja vähintään kolmesta yksilöstä 2019/2020.

Pikkutikka. Esiintyy säännöllisesti alueella, rantapajukot sekä ruovikot tärkeä ruokailualue ympäri vuoden. Pesii mahdollisesti alueella.

Haarapääsky. Ruokailee alueella.

Räystäspääsky. Ruokailee alueella.

Pyrstötäinen. Alueelta runsaasti havaintoja, pesimäympäristöksi sopivaa koivuvaltaista sekametsää.

Alueelta ei ole tehty riittävää lepakkoselvitystä. Kesällä 2019 alueen läheisyydessä havaittiin iso- viiksisiiippa ja alue on lepakkoiden ruokailualue. Yhden yön käyntiin perustuva inventointi ei ole riittävän kattava eikä paljasta lisääntymis- tai muutonaikaisia levähdysalueita eikä päiväpiiloja.

Alueen matelija- ja sammakkoeläinselvitys on puutteellinen viitasammakon mahdollisten esiintymistietojen osalta.

Myös alueen sudenkorentoselvitys on puutteellinen. Alueella voi esiintyä myös uhanalaisia lajeja.

Alueen muuttaminen maakunta-, yleis- sekä osayleiskaavan vastaisesti asuntorakentamisen käyttöön heikentäisi alueen luontoarvoja merkittävästi ja lopullisesti.

Omarantaisten asuntotonttien kaavoittaminen olisi omiaan lisäämään myös vesiliikennettä, jonka häiriöt (melu, aallokon aiheuttamat tuhot silkkiuikuille ja vesi- ja rantalinnuille, vähäiset moottori- käyttöisen vesikulkuneuvon tavanomaisesta käytöstä aiheutuvat mineraaliöljypäästöt) ulottuisivat myös alueeseen välittömästi liittyvään FINIBA -alueeseen.

On huomattava, että Vesilahden kunnassa on tälläkin hetkellä myymättä vähintään useita kymmeniä valmiiksi kaavoitettuja asuintontteja.

Muistutus #2

Uuden kaavaehdotuksen tullessa esille olemme huomanneet, että mielipiteemme ja kaavamääräykset on jätetty huomiotta.

Katkelmia 25.5.20 Kunnanhallituksen pöytäkirjoista ja kommentteja liittyen Lammasniemen kaavaehdotuksiin:

1. Ehdotus; Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta on pyydetty lausunnot ja mielipiteet.

Lausuntoja saapui seuraavilta tahoilta: Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan maakuntamuseo, Pirkanmaan pelastuslaitos, Tekninen jaosto, Rakennus- ja ympäristö- sekä Hyvinvointilautakunta. Pirkanmaan liitto on todennut antamassaan palautteessa, ettei se anna lausuntoa. Yksityshenkilöiden mielipiteitä saapui kaksi kappaletta, joista toisessa 5 allekirjoittajaa.

2. Ehdotus; Yksityishenkilöiden mielipiteitä saapui 21 kpl, joista yhdessä 145 allekirjoitusta, toisessa 11 allekirjoitusta ja kolmannessa 6 allekirjoitusta. Yhteensä 180 allekirjoittajaa mielipiteissä, jotka vastustivat Lammasniemeen rakentamista, jotkut rantarakentamista. Myös mm. liikennejärjestelystä muistutettiin.

3. Ehdotus; Kaavaehdotuksesta jätettiin 8 yksityishenkilöiden muistutusta, joista yhdessä 333 kpl allekirjoittajia ja toisessa 5 kpl allekirjoittajia; yhteensä 344, joista ainakin 340 vastusti suoraan kaikkea Lammasniemen asuntorakentamista. Ely keskuksen ja Pirkanmaanliiton lausunnot olivat yksiselitteisen kielteiset.

Kunnan taholta yritettiin kaikin tavoin neuvotella ja saada jonkinlaista muutosta kaavatulkintaan. Kokonaiskuva kaavan noudattamisesta ei missään vaiheessa muuttunut: lähirantoja ei pidä rakentaa, virkistysalueet on säilytettävä, kulttuurimaiseman ilme säilytettävä, luonto suojattava rakentamiselta ja sen tulevaisuus turvattava. Näitten määräyksien merkityksestä löytyy tietoa kaikille, joita se kiinnostaa. Kenenkään ei pidä luulla, että näissä määräyksissä tarkoitetaan muuta, kuin niissä lukee. Ne ovat nimeltään määräyksiä, eivät suosituksia. Kaavamääräykset ovat yleisen edun mukaisia.

"Aluearkkitehti esittelee saapunutta palautetta kokouksessa ja suunniteltuja toimenpiteitä asemakaavan eteenpäinviemiseksi. Kaava-aineiston valmistuttua kaavan laatija laatii muistutuksiin ja lausuntoihin palauteraportin, joka liitetään kaava-aineistoon."

Näin kuntalaisten mielipiteet on otettu huomioon ja heille ilmoitetaan; ei aiheuta toimenpiteitä. Elylle ja Pirkanmaanliittoon kerrotaan, että määräykset "otetaan huomioon" - ja tehdään seuraavassa kaavaehdotuksessa päinvastoin. Miksi jokainen kaavaehdotus on yhä enemmän maa-kunta- ja yleiskaavojen vastainen?

Museoviraston määräys, joka on otettavakin huomioon, on ymmärretty vain rajoitteena; "Pihapiiriä ympäröivä historiallinen maisema, yhteys tiehen ja läheinen Anttilanvuoren rinne tulee säilyttää rakentamattomina." Hussun talo ympäristöineen, sen historia ja merkitys Lammasniemen historiallisissa tarinoissa ja yleensä Vesilahden historiassa, on mahdollisuus kehittää matkailua. Ilman Lammasniemeä tarinoista ei saada opastettavaa kokonaisuutta. Päättäjien on syytä tutustua myös niihin mahdollisuuksiin, jotka ovat jo olemassa.

Mielipiteitä on "kuultu" myös Lammasniemi-tilaisuuksissa. K.o. tapahtumassa kuulumme, että kaavatoimikunnalla on kaavamääräyksistä "toinen tulkinta." Virkamiehillä ei kuitenkaan ole oikeutta tulkita. Heidän kuuluu valvoa, että määräyksiä noudatetaan.

Päättäjien taas kuuluu valvoa kuntalaisten, äänestäjiensä etua. Sitä, että kaikkien ääni tulee kuulluksi ja otetuksi huomioon päätöksinä tehdessä, sekä sitä, ettei päätöksistä aiheudu korvaamatonta vahinkoa nykyisille eikä tuleville asukkaille. He eivät ole pelkästään hyväksymässä jo valmisteltuja asioita. Heillä on oikeasti valtaa vaikuttaa.

4. Kaavaehdotus tuli esille osittaisten korona-ajan rajoitusten aikana. Sen esilläoloaika on heinäkuu, joka on lomakuukausi virastoilla ja suurimmalla osalla kuntalaisista. Mielipidelistojen tekeminen ei siis onnistuisi, vaikka allekirjoittajia muuna aikana löytyisi. Sähköisesti tavoitamme vain pienen osan kuntalaisista. Kuntalaiset eivät saa yhteyttä myöskään neuvoviin tahoihin, koska hekin ovat lomalla.

Tämä jos mikä on hyvän hallintotavan vastaista ja tuntuu hyvin harkitulta.

Millaisen kuvan se antaa Vesilahden kunnan toiminnasta myös ulospäin?

Vaikuttaa siltä, että meitä kuntalaisia pidetään keskivertoa tyhmempinä. Tai sitten päättäjille on aivan sama, mitä ajattelemme tai puhumme. Meidät on opetettu sulkemaan suumme, jos olemme eri mieltä. Vaikka joutuisimme "kääntämään toisenkin posken." Monet ovat kuitenkin nyt avanneet suunsa. On vähän surullista tavata joitakin ihmisiä, jotka pelkäävät leimautuvansa riitelijäksi, jos kirjoittavat nimensä vaikkapa mielipidelistaan. Naapureille ja tutuille sitten sanotaan, kuinka asia oikeasti on ja kunnan päättäjiä moititaan.

Miksi he pelkäävät päättäjiä, tuttujakin? Olisiko mietinnän paikka?

Kaavassa varsinainen virkistysalueemme Lammasniemessä oli korvattu laajalla kosteikkoalueella, joka käy lintujen tarkkailuun lähinnä pitkospuilla liikkuen. Päivittäiseen virkistyskäyttöön sekä kaikkien ikäluokkien rantaliikuntaan tämä alue ei sovi. Anttilanniemi on siihen tarkoitukseen liian pieni ja nyt myös täyteen kaavoitettu. Pöydän ääressä voidaan sanoa, että virkistysaluetta on paljon, mutta sellaista lähivirkistysaluetta, jota kaikki tarvitsevat, ei tässä kaavaehdotuksessa ole lainkaan. Päättäjien tehtävä on nyt katsoa, ettei meille kaikille aiheudu korvaamatonta vahinkoa. Myös taloudellista. Erityisesti kirkonkyläläisille alue on jo nyt tärkeä, mutta kehitettynä koko kunnalle, sekä kunnan markkinointiin ja matkailuun. Tässä jälleen muistutan runsaasta historiasta, jota matkailussa ja markkinoinnissa voisi käyttää.

Kun Palvelukeskuksen, Lammasniemen, Anttilanniemen ja muiden uusien alueiden asukkaat ovat tulleet, tarvitsemme uusia päiväkotuja, terveyskeskusta, oppilaspaiikkoja, henkilökuntaa .

Näistä kaikista aiheutuu nopeasti paljon lisäkuluja.

Liikennöity Rautialantie muuttuu yhä turvottomammaksi, vaikka siihen pienen levennyksen saisi. Ennen kuin mitään kaavaa voi suunnitella, liikenneolot ja tiesuunnitelmat aikatauluineen on lyötävä lukkoon. Verotuloillako kaikki? Jos nämä varakkaat tulokkaat maksavat veronsa Vesilahden, tulee apu liian myöhään. Ja vielä, nythän on mennyt ihan hyvin tavallisia tontteja kaupaksi. Kirkonkylässäkin on useita varattuja. Keskitytään niihin, hyviin kulkuyhteyksiin, markkinointiin ja viihtyisyyteen. Kasvua se on pienikin kasvu. Eikä pidä unohtaa, että tuleva palvelukeskuksen alueen kaava täyttää toistaiseksi kaiken asunnontarpeen. Muitakin tontteja on riittämiin. Vaikka maisemien vuoksi muutetaan maalle, ei sinne tulla pelkästään nukkumaan. On tarjottava muuta. Se muu vähenee koko ajan.

Vesilahtelaiset olivat itse neuvottelemassa 2040 kaavasta. Heidän mielestään se oli hyvä ja Vesilahden ominaispiirteet huomioiva. Sitä oli helppo markkinoida. Sen sijaan kaikki nykyiset kaavaehdotukset mm. Lammasniemen kaava- alueesta ovat olleet monin tavoin maakunta- yleis- ja osayleiskaavan vastaisia. Emme voi markkinoida kirkonkylää enää järvimaisemilla, luonnolla ja historialla. Miten voisi käyttää markkinointiin historiaa tai luontoa, joka on ahdettu rakennusten keskelle?

Muuttuuko kunnallispolitiikkakin peliksi? Kun yksi hallitus sopii yhden asian, niin toinen kaataa sen.

Lammasniemipäivän aikana selvisi, että kaavatoimikunnalle ja joillekin päättäjille virkistysalue on eräänlainen tapahtuma- ja toimintakeskus, jossa tarvitaan vain pelejä ja välineitä. Aito luonto ja sen merkitys virkistysalueena jää huomiotta:

Ympäristöministeriön pyytämän selvityksen (2015) mukaan ulkoilulain keskeinen tehtävä on virkistysalueiden varaaminen ja luontoympäristöjen turvaaminen virkistyskäyttöä varten. Luonnonsuojelulaki suojelee luontoarvoja ja luonnonsuojelualueet ovat usein myös arvokkaita virkistyskäyttöympäristöjä.

Virkistysalueet ovat luontoympäristöä. Vihreän ympäristön läheisyys lisää liikunta-aktiivisuutta, joka taas edistää fyysistä ja psyykkistä terveyttä. Määrällisesti suurin osa ulkoilusta kohdistuu lähivirkistysalueille ja lähireiteille. Valtaosalla suomalaisista on mahdollisuus ulkoiluun lähellä vakituista asuinpaikkaa. Runsas kolmannes aikuisten liikunnasta tapahtuu luonnossa, joka tuottaa lisäarvoa liikunnalle. Mikäli ulkoilu ja ulkoilualueet tunnustetaan kunnan strategiassa, niiden kehittäminen on johdonmukaisempaa.

Lammasniemen ja Anttilanniemen luontoa yritettiin tilaisuudessa jälleen vähätellä, vaikka sitä oli kaavoituksen alkuvaiheessa lehdistäkin ylistetty. Se on ainoa laatuaan. Varsinkin, kun meillä ei ole parempaakaan.

Lammasniemen kehittäminen tasokkaammaksi virkistysalueeksi ja opastetuksi luontoreitiksi ei tule maksamaan kunnalle paljon. Siinä on mahdollista käyttää suureksi osaksi - tai kokonaan - talkootyötä. Vesilahdessa on ennenkin rakennettu talkoilla, jopa erilaisia rakennuksia. On vain oltava hyvä vetäjä ja kuntalaisten saama etu alueesta.

Kaavan perusteista: perusteena on ollut mm. Kirkonkylän keskustan läheisyys. Tällä hetkellä keskusta on kuitenkin palvelukeskuksen alueella ja kasvaa Vesilahdentien suuntaan, joten Lammasniemi tulee olemaan aina liikenteellisesti ja palveluiltaan syrjässä, mutkaisen kapean tien päässä. Liikenne kulkee pääasiassa Vesilahdentietä, jonka varrelle uusia asukkaitakin varmasti saisi.

Myös kunnan talouden on väitetty kohentuvan. Olisi siellä kunnassakin syytä laskea Lammasniemen kaavoituksesta tulevat kulut. Kyse on yhteisistä varoista. Lammasniemen arvoa rakennusmaana on suuresti liioiteltu. Tähän mennessä kaavan valmisteluun, tutkimuksiin ja lisämaan ostoihin on mennyt kymmeniä tuhansia.

Lammasniemessä on vain 5 rantatonttia, joista saa korkeintaan 70 euroa neliö.

Liikenteellisesti ja palveluilla Lammasniemi ei voi koskaan kilpailla, siellä on vain maisema.

313:n pinta-ala on 4731 ja 314:n 3185. Niistä saisi sen mukaan ehkä 554.120 euroa.

Tien toisella puolella olevat tontit ovat aivan tavallisia tontteja, paitsi että maan laatu on surkea sekä rakentamiseen että muuhun asuinkäyttöön. Maisemakaan ei ole tien puolella kaksinen, kun eteen tulevat ne 5 isoa taloa ja venehalli trailereineen sekä tie autoineen. Toiselle puolelle taloja tosin jää vihreää, joillekin tonteille näkyy lahtikin, mutta vihreää löytyy muualtakin kirkonkylästä, jossa tontinhinta on n. 20 euroa neliö. Mahdollisesti vielä sellaisistakin paikoista, joista näkyy järvelle. Läheinen leirialue voi olla myös häiriötekijä, sinnehän tulee toimintaa. Näitten 315 ja 316 pinta-ala on yhteensä 10.659, kirkonkylän hinnalla 213.180 euroa. Kaikista tonteista saisi yhteensä ehkä 700.000- 900.000.

Sitä ennen pitäisi rakentaa hyvä, kestävä tie sekä silta ja tehdä kunnallistekniikka.

Tonttirahat hupenisivat hetkessä kosteaan pohjaan tietä tehdessä ja kunnallistekniikkaa tehdessä pitäisi jo käydä kuntalaisten pussilla. Muistammehan Palvelukeskusalueen viemäroinnit, jotka sentään tulivat kunnolla vedenpinnan yläpuolelle ja ojituskin oli luvallinen, toisin kuin vesilintujen pesimäalueella tai suojeltavalla ruovikolla - ja järven vesihän siinä niemessä kuitenkin pysyy, vaikka millaiset työt tehtäisiin? Jospa sattuu vesi joskus nousemaan? Rakennusalueen maapohja on vain vähän vedenpinnan yläpuolella molemmin puolin. Olettehan tutustuneet maapohjan selvityksiin?

Voitteko olla varmoja, että työ onnistuu - ja oletteko valmiit maksamaan sekä kalliin kunnallistekniikan, että sen mahdolliset viivästymiset ja epäonnistumiset? En usko että kuntalaiset ovat kumpankaan halukkaita, jos niistä tietävät.

Rantatontteja voi myydä myös yksityiseltä maalta. Veronmaksajia niihinkin muuttaa.

Kunnalla on vireillä useita muita kaavasuunnitelmia, joita emme vastusta ja lisäksi kaavoitettuja tontteja vuosikymmeniksi. Vaikka emme pidä monista muistakaan kaavasuunnitelmista, tämä on ainoa jota vastustamme.

Sen voi nähdä toisinkin päin; puolustamme kaavaa, jonka Vesilahden päättäjät vain muutama vuosi sitten hyväksyivät yksimielisesti. Se oli juuri tuleville vuosille suunniteltu.

Anttilanniemen osalta on vastustettu lähinnä omarantaisia tontteja, jotka tähän viimeiseen ehdotukseen taas tulivat, sekä maisemallisen puolen pilkkomista. Vastapäätä on kirkonkylän ainoa uimaranta (Koivuranta, josta osa on jakokunnan maata). Vaikka uusi ranta joskus Lammasniemeen tulisikin, sinne tuskin saadaan kyllin matalaa ja pitkää pikkulapsille soveltuvaa opetusranta, eivätkä lahdella liikkuvat isot moottoriveneet sovi uivien lasten seuraksi. Olisi siis syytä rauhoittaa edes tämä Koivurannanpuoleinen lahti veneilyltä. Omarantaiset tontit estävät rantaviivan lähestymisen myös pienimuotoisessa kalastuksessa. Rantaviivan kivikkoon saisi edelleen "kintupolun" Koivurannasta kohti Anttilanniemeä, eikä se veisi paljon tilaa, kunhan pysyisi auki kaille.

Anttilanniemen rannassa tulisi harkita pientä yhteisranta Kurkiniityn asukkaille, joka olisi kapealla kunnan yhteisalueella. Jos halutaan rantasauna, se voisi myös olla Kurkiniityn yhteinen ja hiukan etäämpänä rantaviivasta. Viheralue rannassa säilyisi, mutta asukkailla olisi silti käytösään ranta ja sauna. Vastaavia ratkaisuja on muuallakin.

Lammasniemen kaava- alueella on

- Ainoa lähivirkistysalue, jonka tarve tulee tulevaisuudessa kasvamaan
- Ainoa vapaa yhtenäinen ranta- alue, jota on kaavaehdotuksessa vaikeakulkuisella kosteikolla rakennusten takana yritetty korvata.
- Ainoat rannat, joihin pääsee mato- ongelle vapaasti.
- Paljon luo- aluetta ja suojeltuja kohteita, joitten säilyminen ja kehittyminen rakentamisella estetäisiin. Aluetta vähätellään tarkoituksellisesti eikä sen luonto- ja virkistysarvoja tunnusteta.
- Rikas kehittyvä linnusto.

Miksi Lammasniemessä on ollut käyttäjiä viime aikoina vähemmän?

- Kunnan toimien vuoksi. Niemen lähes kaikki leiri- ym. toiminta lopetettiin, mökkien vuokraa nostettiin ja kärkeen laitettiin puomi pelotteeksi. Niemi ei tullut enää uusille asukkaille tutuksi, kun seuroillakaan ei ollut varaa järjestää kokoontumisiaan siellä. Uusista asukkaista suurin osa ei tunne Lammasniemeä lainkaan. He menevät Birgitan

polulle ja Myllyrantaan.

- HISTORIALLISTE KIRJATUT TARINAT. Lammasniemeen, läheiseen Naulinkarin saareen, Tuonenojaan ja museoituun siltavoudin taloon sekä Lammasniemen "valkean neidon kallioon" ja myös Onnenkotaan ja Tuonenojan Kalmanoroon liittyy useita historiallisia tarinoita, joita voisi käyttää myös kunnan markkinointiin.

- Lammasniemen alueen tarinat liittyvät osittain samoihin henkilöihin ja aikoihin (mm 1200- luku). Tapahtumat voisi yhdistää Tuonenojan vartta Koulutietä kohti kulkevalla kapealla luontopolulla, (helposti toteutettavissa) josta muodostuisi kerronnallinen kokonaisuus, myös matkailua ajatellen. Kirmukarmun mäen kautta tarina toisi vielä Pekanpolkua kirkolle ja sieltä Kuuliantien kautta Koivurantaan josta Anttilanniemeen ja sieltä suoraan peltotietä Hussun museotalolle muodostaen näin lenkin vanhan keskustan ympäri.

KOKO MATKAN AJAN KULKISI mm. KIRMUKARMU NÄIHIN PAIKKOIHIN LIITTYVINE TARINOINEEN REITILLÄ. Jos lammasniemi pilkataan, tämä ei enää ole mahdollista, sillä tarinat nivoutuvat kiinteästi Lammasniemeen. Lisäksi se sopisi matkailullisesti lenkin keskeisimmäksi paikaksi luontonsa puolesta, kuin myös vesireitin.

- Lähitöllä, Tuonenojan varrella on myös 1918 aikainen joukkohauta, jonka sijaintia vasta tutkitaan. Haudatut marssitettiin kuitenkin samaa reittiä Anttilan tilalta Tuonenojalle.

Pidän Lammasniemen aluetta ja vanhaa kirkonkylän seutua mahdollisuutena, jonka ohittaminen sekä virkistys- markkinointi- että matkailutarkoituksissa olisi hyvin lyhytnäköistä. Menneinä vuosina houkuttelimme Vesilahteen suuret määrät ihmisiä yhden ainoan kirjatun tarinan, Elinan surman, avulla. Linja- autolasteittain tuotiin vierailijoita katselemaan Klaus Kurjen reittiä ja -näytelmää. Laivatkin kulkivat sovitusti Naulinkarin ohi, kohti Laukkaa ja Hukianhovia. Laukon kartano on edelleen oma lukunsa. Kirkonkylässä on vielä monta tarinaa hyödyntämättä, erityisesti Kirmukarmun eri vaiheet.

Päättäjät ovat varmasti kiireisiä, mutta kuntalaisten asiat on silti ehdittävä hoitaa. Toivon syventymistä näihin esille tuomiini seikkoihin.

Vaadin kuntalaisten mielipiteiden ja voimassaolevien kaavamääräysten huomioimista.

Vaikka useimmat ovat todennäköisesti tulleet aikaisempiin kaavaehdotuksiin, tämä asia ei ole millään tavoin muuttunut koko aikana, eikä aikaisempia mielipiteitä ole kunnanhallituksessa huomioitu.

Muistutus #3

Omistan maa- alueen Lammasniemestä Sakoistenlahden puolelta.

Alue rajoittuu kunnan maahan, jota nyt ollaan kaavoittamassa.

Lammasniemi on mielestäni erittäin sopiva virkistysalueeksi.

Mielestäni sinne ei pidä rakentaa asuntoja.

Rakentaminen tulisi muuttamaan ympäröivää luontoa ja sen arvoa myös omistamallani maalla sekä vaikuttaisi sen käyttöön.

Vastustan asuntojen kaavoittamista Lammasniemeen.

- Kaava- alueen maaperälle rakentaminen tulisi olemaan työlästä, riskialtista ja liian kallista kunnalle.
- Liikenne tulisi alueella liian suureksi eikä valmiita tiesuunnitelmia ole edes tehty. Pyörätien soveltaminen Rautialantielle tällä alueella on lähes mahdotonta.
- Kaavan muutoksissa sen eri vaiheissa ei ole mitenkään huomioitu kuntalaisten mielipiteitä. Ne on huomioitava.

Lammasniemi on säilytettävä kuntalaisten omistuksessa ja yhteisenä virkistysalueena.

Muistutus #8

Lammasniementien varteen ei uutta asutusta. Lammasniemen alue tulee varata yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun.

Suunnittelualue sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella ja on Vesilahden kulttuurimaisemaa!

Maakuntakaavan taajama-alueita koskee maakuntakaavan yleismääräys: Taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa yleiseen virkistyskäyttöön.

Kaavan tavoite: Asemakaavassa Lammasniemi tullaan pääosin osoittamaan virkistysalueena ja varaudutaan alueen virkistystoimintojen kehittämiseen. Asemakaavasuunnitelmassa: Lammasniemi on osoitettu pääosin virkistysalueeksi. Kuitenkin suurin osa virkistysaluetta on suoaluetta ja tonttien takaosia!! Pääosin Lammasniemen länsiosa on hyvin alavaa vesijättömaata.

Huomioitava että Lammasniemen alue on maakuntakaavassa AINOA virkistysalue. Vesilahden taajaman kasvaessa myös tarve riittävälle yhtenäiselle virkistysalueelle kasvaa koko ajan. Myös virkistyskäyttöön soveltuvan, rakentamiselta vapaan rannan tarve tulee ottaa huomioon. Vesilahden Kirkonkylän rantaviivasta on tällä hetkellä suurin osa rakennettua.

Yksi Vesilahden strategian 2030 tärkeistä arvoista on luonnon arvostus. Sanoista tekoihin, nyt on näytön paikka.

Huomioitava myös eri-ikäiset ulkoilijat /retkeilijät, ei vain veneilijät ja rantapalloilijat! Mattojen pesupaikka tulee säilyttää nykyisellään ja oheen levähdys/nuotio mahdollisuudet ym. Turvallisuustekijät huomioiden on nykyinen uimaranta sopivin paikka lapsille.

Rakentaminen on lyhyt näköistä talouspolitiikkaa, tuhoamalla luontoarvot. Suolle rakentaminen! Uudet asumiseen tarkoitetut tontit heikentävät suuresti virkistysmahdollisuuksia samoin suunniteltu veneiden talvisäilytyspaikka Lammasniemeen joka on käsittämätöntä. Rakentamisen myötä monipuolinen linnusto tulee kärsimään, sillä luonnon rauha on mennyttä ja tällöin lintutorninkin rakentaminen?? Miksi tuhota kaunis luonto.

Vesilahti kiehtova luonnostaan vai Vesilahti luontoaan tuhoava.

Kevyenliikenteen väylän tarpeellisuutta ja linjausta on mietittävä uudelleen. Tiealueeseen liittyvistä kiinteistöistä ei tule liittää osia tiealueeseen, levennyksiin. (pihat/puustot, pensasaidat, rakennusten läheisyys, pihosta oltava turvallinen pääsy tielle jne.)

Lammasniempäivässä 25.6.2020 kaavaehdotuksen sivulle 19 luvattiin lisätä vuoden 2020 mielpidekohtaan että yhdessä mielipiteessä oli allekirjoittaneita yli 300. Joka on johdonmukainen merkintä vertailtaessa edellistä mielipidekyselyä. Tämä korjaus olisi ollut tärkeä tehdä heti asemakaavan nähtävillä olo aikana, muuten harhaan johtava. Korjausta ei ole tehty vaikka luvattiin.

Kaava-aineisto pidetään nähtävillä 15.6.2020 - 20.7.2020 välisen ajan Vesilahden kirjastossa. Kuitenkin 13.-31.7.2020 ajalla kirjasto toimii omatoimikirjastona, itsepalveluna. Sisään pääsee vain kirjastokortilla!! Tällöin asiakaspalvelua ei ole saatavilla. Ei voi edellyttää että kaava-aineiston katsojalla on PIKI kirjastokortti että pääsee sisään kirjastoon.

Muistutus #9

Lammasniemen ensimmäisessä kaavaehdotuksessa oli suunniteltu viisi rantatonttia Lammasniemeen. Ehdotus ei kunnioittanut maakuntakaavan 2040 tavoitteita. Lisäksi iso joukko kuntalaisia vastusti Lammasniemen kaavoitusta.

Kun Ämmänhaudan mäen upea luontoalue kaavoitettiin kuntalaisten vastustuksesta huolimatta, Lammasniemi sanottiin siistittävän kuntalaisille virkistys- ja luontoalueeksi. Toiveena oli saada Lammasniemeen; rantaa kulkeva kävelyreitti, ongintalaituri, penkkejä rannalle, lintujen bongaus-torni, grillikota (kirjastosta vuokrata edullisesti) ym ja jättää riittävästi merkityksellistä luonnontilassa olevaa luontoa ja rantamaisemaa.

Kaavasuunnitteluprosessissa kunta on edelleen kaavoittamassa sinne tontteja lisää ja vielä hallin veneiden säilytykseen. Tämä täysin maakuntakaavoituksen päätöksen vastaista. Miten tällaista toimintaan voidaan Vesilahdessa hyväksyä. Päätöksessä selkeästi ilmaistaan, että asuintontteja ei ole perusteltua osoittaa alueelle ainakaan käytöstä poistuvaa varikkoaluetta laajemmin. Rakentamisesta vapaiden alueiden määrä ei tule vähenemään. Taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yleiseen virkistyskäyttöön. Lammasniemen alueelle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Lammasniemi on Vesilahden ainoa virkistysalue.

Vastustamme tonttien kaavoittamista Lammasniemeen. Viimeinen kuntalaisille, etenkin kirkonkyläläisille, tärkeä luonto- ja virkistysalue tulee jättää kokonaan tähän käyttötarkoitukseen. Kaavaehdotuksessa virkistysalueeksi mainittu ala jää aivan liian pieneksi ja ahtaaksi. Luontoa jää todella vähän, kun toiminnalliset alueet ja parkkipaikat vievät tilaa. Se ei ole riittävä virkistys- ja luontoalue, vaan jää pieneksi lähivirkistysalueeksi, jossa lisääntyvä liikenne ja toiminta vie rauhan ja rikkoo luontoalueen.

Meillä on monta tonttia myymättä, johon on jo investoitu kunnallistekniikka ja tiepohjaa. Nyt pitäisi miettiä miten niitä alueita tulisi kehittää (tiet, viihtyvyys) ja markkinoida, jotta ne saadaan myytyä. Lisäksi uudessa kaavaehdotuksessa on riittävästi muita tontteja myytäväksi, Lammasniemen tontteja ei tarvita. Kaavassa olevien rantatonttien vesialue on erittäin tuulinen, matala, kivikkoinen ja veden laatu kesäisin heikko, eivät siis ole mitään luksusrantatontteja. Toiselle puolelle kaavoitetut tontit ovat kosteikkosuoalueen lähellä ja ovat välillä hyvin märkiä alueita. Ei maapohjaltaan hyvää tonttimaata. Kurkiniityn alue kannattaa irroittaa omaksi kaavaksi ja tämä voidaan hyödyntää asuinrakentamisessa. Alue ei ole kuntalaisten aktiivisessa käytössä.

Lammasniemi on valttikorttimme, kun myymme muita tonttialueita ja asuntoja. Olemme varmoja, että kuntalaiset tulevat mukaan yhteistyöhön ja talkoisiin, kun laitetaan Lammasniemi hienoksi luonto- ja virkistyskohteeksi. Tämä olisi myös yhteisöllisyyttä vahvistavaa. Markkinoidaan muita tonttialueita tyyliin "Ihan maalla, kaupunki lähellä. Ihan rannalla, Lammasniemi lähellä", "Osta tontti saat mukana yhteistä rantaa". Lisätään upeita kuvia markkinointiin. On meistä lyhytnäköistä ajatella, että Lammasniemen tonteilla saadaan taloutta hyvin kuntoon. Meidän pitäisi saada myytyä mahdollisimman pian 50-70 tonttia. Sitä pitäisi miettiä, miten se tehdään. Millä markkinoimme Vesilahtea kovassa kilpailussa. Taloudellisesti voitamme, kun saamme myytyä paljon tontteja Lammasniemen avulla, kuin tekemällä muutaman tontin Lammasniemeen. Investointikulut sinne ovat valtavat (tie, silta tekniikat). Jokainen meistä varmasti haluaa Vesilahden säilyvän elinvoimaisena ja viihtyisenä sekä tavoitteemme on saada uusia asukkaita sekä ehdottomasti säilyttää jo asuvat kunnassamme.

Turvallisuustekijät ovat tärkeitä. Onko suunnittelussa huomioitu miten venesataman ja uimarannan läheisyys toimii. Läheisyys aiheuttaa vesiliikenne vaaroja ja veneiden polttoainejäämiä on paljon vedessä. Miten pyöräily, kävely, mopoilu ja autoliikenne sekä toimintojen parkkialueet järjestetään. Vastustamme uimarannan siirtämistä Lammasniemeen. Perusteena liian suuret turvallisuus- ja terveysriskit sekä lisääntyvän liikenteen määrä luontoalueella.

Vetoomuksessa -Lammasniemeen ei tontteja oli yli kolmesataa allekirjoitusta. Vetoomus on lyhyessä ajassa kerätty, kaikkia Kirkonkyläläisiä ei ehditty kohtaamaan. Harvoin ihmiset nousevat näin vahvasti ilmaisemaan mieltään. Sitä tulisi mielestämme kunnioittaa ja arvostaa. Nyt on vahvoista arvoista kyse, nyt ei riitele vain asiat. On tätä päivää, että kuntalaisten osallisuus ja vaikuttaminen ovat arvokasta, siihen pohjautuu monen kunnan strategia. Toivomme Vesilahden myös toimivan oman strategiansa tavoitteiden mukaisesti. Hyvän kunnan maine kiirii ihmisten parissa.

RAUTIALANTIEN KÄVELYTIE

Haluamme tehdä muistutuksen kävelytien vaarallisuudesta Rautialantien pururadan jälkeisestä alueesta.

Rangellin ja Laakson pihasta joutuvat autot ottamaan vauhtia talviaikaan tielle noustessa. Kävelytie tulisi siirtää pururadan kohdalta tien toiselle puolel. Pururadan kohdalla olisi hyvä paikka suojatielle, näkyvyyttä on molempiin suuntiin.

Muistutus #10

Lammasniemen kaavaehdotukseen sisältyy mahdollisuus rakentaa Lammasniemeen veneiden polttoaineen jakelupiste.

Vastustan kaavaehdotusta tämän jakelupisteen osalta.

Sakaselkä, johon Lammasniemi rajoittuu, on matala, noin kahden metrin syvyinen umpilahti. Sakaselän haasteena on jo vuosien ajan ollut toistuva sinileväkukinta. Tämä on jo nykyisellään vaikeuttanut mm. kunnan uimarannan virkistyskäyttöä. Esitetty polttoaineen jakeluasema lisää Sakaselän saastumisriskiä. Polttoaineen jakelua on mahdotonta järjestää siten, ettei polttoainetta valu ja roisku vesistöön. Tämä voi olla Sakaselälle tuhoisaa.

Pyhäjärven alueella on erittäin vähän polttoaineen jakelupisteitä. Näin ollen jakelupistettä tulisi alueen asukkaiden lisäksi käyttämään myös Tampereen ja Lempäälän sekä Hämeenlinnan välinen veneliikenne. Näin ollen jakelumäärät ja sitä kautta saastumisriski nousee suureksi.

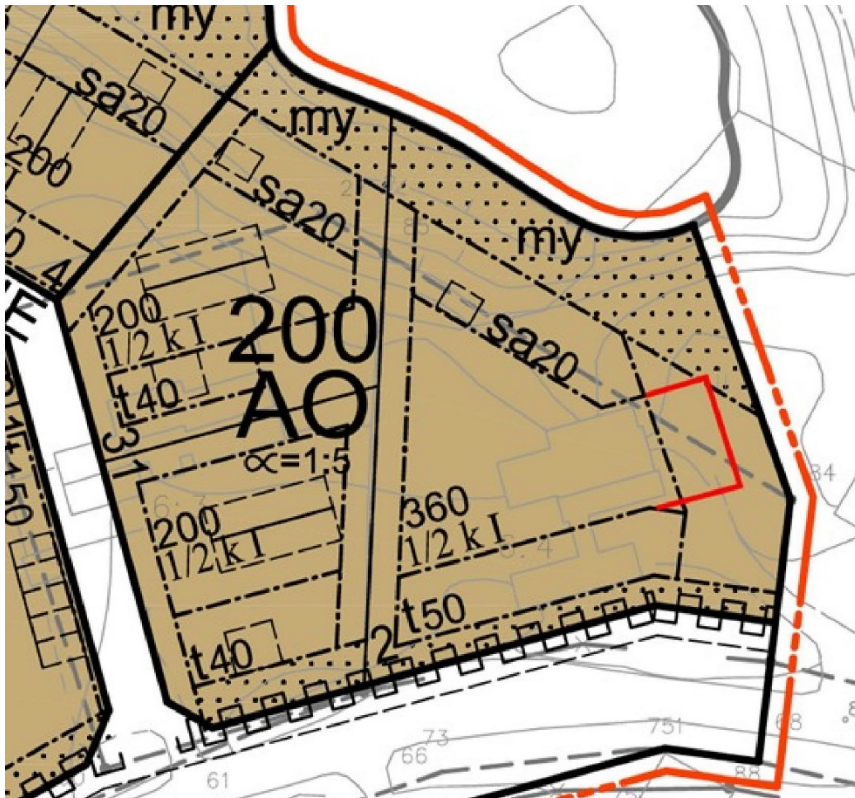
Voimakkaasti lisääntyvä veneliikenne pahentaa myös sinileväongelmaa. Veneiden moottoreiden matalasta pohjasta nostama sedimentti ja fosfori lisäävät sinilevän määrää.

Lisäksi voimakkaasti lisääntyvä veneliikenne tuo meluhaittoja ja rauhattomuutta niin vakituisille kuin kesäasukkaillekin, joita Vesaniemessä, jonka editse veneliikenne menisi, on runsaasti.

Mikäli kunta haluaa polttoaineen jakelupisteen mahdollistaa, tulisi sille etsiä sijoituspaikka laivaväylän varrelta, joka tällä hetkellä on jo vilkkaasti myös huviveneiden käytössä oleva väylä.

Polttoaineen jakelupiste Lammasniemessä vaarantaa luontoarvoja niin saastuttamisen kuin esimerkiksi vesilintujen (mm Silkkiuikut) osalta ja aiheuttaa kohtuutonta haittaa alueen asukkaille ja kesäasukkaille.

Muistutus #11

Pyydän tarkistamaan asemakaavaehdotusta korttelissa 200, tontilla 2 alla olevan kuvan mukaisesti: Rakennusalueen raja merkitään punaisella viivalla piirretyt linjan mukaan - 4 metriä tontin itärajasta. Perusteena tarkennukselle se että tahtoisin tulevaisuudessa rakentaa tuolle alueelle rakennelman joka ei kuulu kerrosalaan - kesäkeittiön tai autokatoksen.

Muistutus #12

Esitän asemakaavaehdotukseen muutosta, jossa Kurkiniityn, ja mahdollisesti myös Lammasniemen rantatontit muutetaan ei omarantaisiksi. Rantaviivaa mukaellen rakennetaan kevyen liikenteen väylä, joka Kurkiniityltä on yhteydessä Koivurannantiehen, mikäli nykyinen väliin jäävä tontti ei ole omarantainen.

Vesilahden kirkonkylä on aivan järven rannassa, mutta vallitseva kaavoitus ei ole suosinut vesistöistä nauttimista. Mahdollisuus suunnata kävelylenkki rantaviivan tuntumaan lisää viihtyisyyttä ja vetovoimaa merkittävästi. Uskon että vaikutus yhteiseen hyvään on suurempi kuin sen negatiivinen vaikutus tonttien ostajaehdokkaiden suunnassa. He eivät kuitenkaan menetä järvinäkymää. Tontteihin voisi mahdollisesti silti liittää myös oikeuden rakentaa laiturin oman tontin kohdalle.

Muistutus #13

Kaavan ympärille piirretty ellipsi on aivan liian suuri. Kyseessä on Lammasniemestä joka alkaa Lammasniemen tiestä, näinollen Sinisalon talolei kuulu Lammasniemeen. Tonttien viemärintä olisi kallista. Sehän tarvitsisi pumppuaseman, jolloin se voitaisiin kytkeä Lammasniementie 2 sijaitsevaan pääviemäriin. Siitä lähtee viemäri, joka aikoinaan kytetään Sulkaavuoreen. Arvotontteja viemäriin varjossa. Kesällä sen myös haistaa.

Muistutus #14

Toivon, että seuraavat yli kuuden vuosikymmenen ajalta Lempäälän, Vesilahden ja Tampereen vesiltä ja rannoilta hankitut kokemukset ja näkemykset huomioitaisiin Lammasniemeä kehitettäessä.

Vesilahden Sakaselkä ja Kirkkolahti ovat poikkeuksellisen matalia, hitaasti virtaavia vesistöjä, joissa veneellä kuljettava syvyys vaihtelee 1 - 3 metrin välillä. Rannat ovat mutaisia, sedimentti lähellä pintaa. Tämän näkee mm. kunnan sivuilla olevista ilmakuvista, joissa esim. Lammasniemeä ympäröi laaja ruskea vesivyöhyke. Erityisesti tämä vyöhyke ja muu matala järviolue on jo nyt kuormitettu isojen veneiden ja ylitehokkaiden vesijettien toimesta. Vesijetin tuottaman mutavan voi erottaa sopivalla säällä lentokoneesta katsoen. Tämä mutaralli rannoilla ja selillä on kauneimpina kesäpäivinä luonnon ja luonnonystävien kannalta surullista katseltavaa ja kuunneltavaa. Jo 90-luvulla on todistettu, että tämä vettä imevä ja sitä valtavalla voimalla taakseen työntävä vesipumppu tappaa tunnin ajon aikana 10 000 vesikirppua. Vesikirpun taas on todettu syövän järviemme riesana kasvavaa levää ja olevan siten vesistöjemme hyvinvoinnin kannalta ehkä kaikkein tärkein eliölaji.

Hulvaton meno jatkuu myös talvisilla jäillä. Varsinkin viikonloppuina jäällä ajetaan laittomasti äärettömän kovaäänisillä ratamoottoripyörillä tuntikausia turhaa, vaarallista ja saastuttavaa rallia. Tähän ralliin yhtyvät kelin sallieissa usein myös nopeat autot, jotka kaahaavat kalastajien ja ulkoilevien ihmisten seassa. Reitti kulkee Sakaselältä Kirkkolahdelle ja takaisin tunnista toiseen. Edes poliisi ei ole yrityksistään huolimatta saanut tätä hulluutta loppumaan.

Kun nyt Lammasniemeen suunnitellaan rakennettavaksi tankkauspistettä, tulisi tiedostaa, että ennen mainitut haitat saattavat moninkertaistua. Tankkauspiste tulee houkuttelemaan veneillä ja jeteillä kulkevia koko Tampereen ja Hämeenlinnan väliseltä reitiltä näille vesistömmä matalimmille perälahdille, jotka eivät tule tätä menoa kestäämään.

Kuormitus ympäristölle tulee Lammasniemen uusien asukkaiden myötä myös ratkaisevasti lisääntymään. On todennäköistä ja vuosien myötä havaittua, että väki, jolla on varaa hankkia uusi talo rannalta, tulee hankkimaan myös veneen, vesijetin, moottorikelkan tai muun vastaavan menopelin.

Vesilahti markkinoi itseään luonnonläheisenä ja rauhallisena paikkana asua ja elää. Jo tästä syystä, puhumattakaan em. seikoista, tulisi kunnan nyt tehdä ratkaisunsa ympäristöä, kuntalaisien enemmistöä ja kesäasukkaita ajatellen ja välttää päätöksiä, jotka houkuttelevat lisää kuluttavaa liikennettä haavoittuvimmille vesialueille. Toisin sanoen tulisi hylätä suunnitelma tankkauspisteen rakentamisesta Lammasniemeen tai yleensäkkään Vesilahteen. Joissakin kunnissa tällaisista pisteistä on jo luovuttu, koska ne ovat muodostuneet veneilijöiden leiripaikoiksi ja aiheuttaneet siten mm. turhaa melua ja ympäristön roskaantumista.

Olisiko nyt myös korkea aika tiedostaa, että kaikki kulkeminen niin maalla kuin vesilläkin tulee lähivuosina tapahtumaan yhä enenevässä määrin sähkön avulla. Sen ajan kuin siirtymä kestää, voivat veneilijät helposti tankata kuten tähänkin asti. Onneksi pienet veneet ja äänettömät sähkömoottorit ovat jo korvanneet osan vanhoista savuttavista ja meluavista perämoottoreista Vesilahdenkin vesillä.

Ympäristöasiat on tähän asti katsottu tulevan hoidetuksi esim. päästökaupan avulla. Tätä ja muuta vastaavaa semanttista sumua me kadunmiehet emme ymmärrä emmekä sisäistä. Meidän jokaisen ympäristöahdistusta helpottaisi, jos voisimme omilla teoillamme vaikuttaa lähiympäristömmä tilaan ja tulevaisuuteen. Paikallistasolla ja oman kuntamme päätöksillä tulisi olla konkreettinen sisältö ja selvät tavoitteet ja ohjeet. Niihin kyllä sitoudutaan, kun ne tarpeeksi selvästi esitetään. Asiallisesta ja ympäristöä säästävästä käyttäytymisestä vesillä ja muualla luonnossa voi ajan myötä tulla maan tapa, josta poikkeamista muutaman vuoden päästä paheksutaan. Arjen ekoteot alkavat paikallistasolta, ajattelevien ihmisten toimesta, niin kuin monet muutkin yhteiskuntaa muuttaneet asiat ovat alkaneet.

Jospa Vesilahti näyttäisi nyt tietä tulevaisuuteen, ryhtyisi todelliseksi eko-esimerkilliseksi kunnaksi ja laatisi vesille, rannoille ja muuhun luontoon sopivat, konkreettiset ohjeet ja säännöt. Asettaisi siis järville selkeät nopeus- ja syvyysrajoitukset, kieltäisi ja sanktioisi

pienen porukan harjoittaman turhan kaahailun vesijeteillä ja muilla turhakkeilla ja vaikuttaisi näin ihmisten viihtyvyyteen ja luonnon selviämiseen.

Esimerkkejä monista muistakaan aivan arjen ekoteoista ei ole vaikea löytää. Mieleen tulee vaikkapa mahdollisuus hoitaa saastuttavat ja enemmistöä häiritsevät ilotulitukset led-valoilla tai korvata vaarallisen ja väärän mallin nuorisolle antava ns. moottoriturheilu esim. virtuaalipeleillä. Nämä ja muut vastaavanlaiset asiat ovat muutaman vuoden päästä pakosti tehtäviä asioita, jos todella halutaan pelastaa se osa luonnosta, mikä vielä pelastettavissa on. Miksi emme siis tekisi tänään sitä, mikä voi huomenna olla myöhäistä? Luopumalla joistakin typeristä tavoista ja näennäisistä oikeuksista, voimme kukin säällisesti ja sääntöjen mukaan käyttäytyen nauttia kauniin kuntamme luonnosta nyt ja tulevaisuudessa.

Tämän kaltaisten asioiden edistäjänä Vesilahti voisi olla edelläkävijä, tulevaisuuden näkijä ja tekijä!

VASTINE

1. Lammasniemen alue

Kaavaselostukseen lisätään yleiskaavallinen tarkastelu.

Tavoitteena yleiskaavasta poikkeamiseen asemakaavan laatimisessa on, että uudet asumiseen osoitetut tontit eivät heikennä yleiskaavassa osoitettuja virkistyskäyttömahdollisuuksia, eivätkä virkistyskäyttö ja asuinrakentaminen eivät ole toisiaan pois sulkevia elementtejä alueen kehittämisessä. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi asemakaavan laatimisen yhteydessä uusien asuin kortteleiden laajuudessa ja sijainnissa on huomioitu virkistysalueiden saavutettavuus ja riittävyys. Kaavassa on suunniteltu tarkemmin eri alueiden virkistyskäytön mahdollisuuksia ja virkistysreittien kehittämistä. Erityisen tärkeänä asemakaavaa laadittaessa on pidetty rannassa sijaitsevien virkistysalueiden saavutettavuutta, veneilyn mahdollisuutta ja rantaan sijoittuvien virkistystoimintojen monipuolista kehittämistä sekä virkistysalueiden käytettävyyttä erilaisten käyttäjien näkökulmasta.

Lammasniemen metsäalueiden osoittaminen lähivirkistysalueeksi perustuu asemakaavan tavoitteeseen kehittää Lammasniemen virkistyskäyttömahdollisuuksia ja alueelle laadittuun luontoselvitykseen, jossa on osa-alueittain kerrottu mahdollisuuksista kehittää Lammasniementien eteläpuoleisia metsäalueita virkistyskäyttöön.

Asemakaavassa on lähivirkistysalueiksi osoitettu alueita, jotka on luontoselvityksessä kerrottu soveltuvan hyvin virkistyskehittämiseen.

Kaavan vaikutusten arviointiin lisätään arvio Lammasniementien eteläpuolelle sijoittuvien pientalojen rakentamisen edellytyksistä ja rakentamiskustannuksista.

Kaavaselostukseen lisätään tarkastelu esitettyjen virkistykseen soveltuvien alueiden sijainnista, kytkeytyneisyydestä ja saavutettavuudesta sekä toteuttamismahdollisuuksista.

Kaavan vaikutusten arviointiin lisätään arvio jakeluasemaan liittyvistä ympäristövaikutuksista. Venesataman ja siihen liittyvän polttoaineen jakelupisteen osoittaminen kaavassa mahdollistavat veneilyyn liittyvien mahdollisten ympäristöhaittojen paremmat hallinta- ja valvontamahdollisuudet esim. onnettomuuksien ja polttoainevuotojen osalta. Veneiden polttoaineen jakeluaseman osoittamisesta kaavassa on keskusteltu Vesilahden kunnan ympäristönsuojelun kanssa. Lähtökohtaisesti ympäristönsuojelu pitää tankkaamista jakelumittarista ympäristönsuojelun kannalta parempana vaihtoehtona kuin kanisterista kaatelu.

Poistetaan kaavaehdotuksesta veneiden talvisäilytykseen tarkoitetun rakennuksen rakennusala ja pienennetään yleiselle pysäköinnille varatun alueen pinta-alaa.

2. Kurkiniityn/ Anttilanpellon alue

Asemakaavaehdotuksessa on huomioitu erityisesti rannan saavutettavuus ja soveltuvuus virkistyskäyttöön Kurkiniityssä. Rantaan on mahdollista kulkea Kurkiniityntien päästä tai lähivirkistysalueen kautta. Kaavassa on ohjeellisenä osoitettu Kurkiniityn alueelle ulkoilureittejä sekä ulkoilua ja retkeilyä palvelevien rakennelmien alue. Virkistysalue on muodostettu alueelle, jolle reittejä on mahdollista toteuttaa myös esteellisenä. Korttelin 200 ranta-alue soveltuu jyrkkyytensä vuoksi huonosti virkistykseen ja ei sovellu lainkaan esteettömäksi alueeksi.

Kurkiniityn alueen kehittämismahdollisuuksista on laadittu toteuttamista ohjaava suunnitelma, jossa on havainnollistettu alueen virkistyskäytön toiminnallisuutta ja toteuttamismahdollisuuksia. Suunnitelma on sisällytetty kaavaselostukseen.

Keuyen liikenteen reitin toteuttaminen Kurkiniityn alueelta rannan kautta Lammasniemeen olisi erittäin vaikea toteuttaa alueella olevan vesijättömaan vuoksi. Kaavassa Kurkiniityn alueella ulkoilureitit on osoitettu virkistyskannalta siihen käyttöön parhaiten soveltuville alueille.

3. Luontoarvot

Lisätään kaavaan ulkoilureittejä ja lintutorneja/-lavoja koskeva yleismääräys, jossa huomioidaan linnusto: Virkistysalueiden, ulkoilureittien, lintutornien -/lavojen ja yleisten alueiden toteuttamisessa tulee huomioida alueen linnuston elinolosuhteiden ja pesimäympäristön säilyminen.

Kaavaehdotuksessa Sakoistenlahden ranta-alue on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi, jolla tulee ottaa huomioon arvokkaat luontokohteet, alueen merkitys eläinten kulkureittinä sekä luonnonympäristön erityisyyden ja monimuotoisuuden säilymisedellytykset. Alueelle suositellaan laadittavaksi käyttö- ja hoitosuunnitelma, jossa huomioidaan luonnonympäristö ja virkistyskäyttö. (MY-1).

Lammasniemen länsiosan rantaluhdat ja soistuvat rantametsät kosteikkoineen, jotka ovat luontoselvityksen mukaan suositeltavia suojeltaviksi linnuston perusteella, on kaavaehdotuksessa osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi. Alueet ovat vesilinnustolle erityisen tärkeä elin- ja pesimäympäristöjä, joilla ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka heikentävät alueiden merkitystä lintujen elinolosuhteiden kannalta (luo-3).

Alueille, jotka on luontoselvityksessä osoitettu luonnon tai linnuston kannalta tärkeiksi, ei asemakaavaehdotuksessa ole osoitettu mitään rakentamista.

Kaavan vaikutusten arviointiin lisätään arvio kaavan vaikutuksista FINIBA-alueeseen.

Kaavan vaikutusten selvittämisestä säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä. Kaavan tulee perustua kaavan *merkittävät* vaikutukset arvoivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan *tehtävä* ja *tarkoitus*. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen *merkittävät* välittömät ja välilliset vaikutukset. Toisin sanoen yksityiskohtaista tietoa kaikista eri lajeista ei ole tarpeellista selvittää, ellei se ole kyseisen kaavan ja suunnitellun maankäytön kannalta oleellista.

Ympäristöministeriö on ohjeistanut, että asemakaava-alueilta selvitetään vesilain, metsälain ja luonnonsuojelulain mukaiset luontokohteet, keskittyen etenkin alueille, joissa maankäyttö muuttuu. Tarkemmin luontoselvityksen laatimisesta ja luontovaikutusten arvioinnista on ohjeistettu Suomen ympäristökeskuksen julkaisemassa oppaassa: Söderman, Tarja: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi : kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Suomen ympäristökeskus 2003. (Ympäristöopas 109.)

Lammasniemen asemakaavaa ja asemakaavan muutosta laadittaessa on hankittu luontoselvitys, joka vastaa ympäristöministeriön ohjeistusta.

Oleellista on, että laaditusta selvityksestä on saatu riittävästi tietoa merkittävistä luonnonsuojelulain 29 §:n luontotyypeistä, metsälain 10 §:n mukaisista elinympäristöistä ja vesilain mukaisista arvokkaista luontokohteista sekä muista sellaisista luontoarvoista, jotka tulee kaavaa laadittaessa ottaa huomioon. Kaavaa laadittaessa nämä alueet on huomioitu jättämällä ne rakentamisen ulkopuolelle ja tarvittaessa huomioitu niiden suojelutarve kaavamääräyksiin.

4. Kevyen liikenteen väylä

Osoitetaan asemakaavassa tiealue tiesuunnitelman mukaisesti sille osalle Rautialantietä, jolle suunnitelma on laadittu. Muu osa Rautialantiestä osoitetaan mahdollisimman leveänä siten, että mahdollistetaan katualueen varauksen alueelle katualueen ja pp-väylän suunnittelu.

Tavoitteena on, että kapeasta katualueen varauksesta huolimatta tiealueelle voidaan suunnitelluin keinoin sijoittaa sekä ajorata että pp-väylä. Vesilahden kirkonkylässä on toteutettu pp-väylä kapeillekin tiealueille miljööseen sovittaen ja tavoitteena on, että myös tälle tieosuudelle voidaan toteuttaa pp-väylä samassa hengessä ilman, että tiealuetta tarvitsee merkittävästi laajentaa yksityisten maanomistajien asuintonteille.

5. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen, vaikuttamismahdollisuudet

Kesällä 2020 järjestetyn kaavaehdotuksen nähtävilläoloajan aikana (13.7.-20.7.2020) kaava-aineisto oli nähtävänä Vesilahden kirjastossa. Kirjaston rajoitetusta sisäänpääsystä johtuen nähtävilläoloaikaa jatkettiin siten, että kaava-aineisto oli nähtävillä edelleen 14.12.2020- 20.12.2020 ja 7.1.2021-31.1.2021 välisen ajan kunnan internet sivuilla ja kunnanvirastossa, joka on ollut avoinna koronatilanteesta johtuen ajanvarauksella. Kaava-aineistoon tutustumista varten on voimassa varata ajan puhelimitse.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt, yhteenveto saapuneista mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä niiden vaikutuksista suunnitteluun on kirjattu kaavaselostuksen kohtaan 4.2 Osallistuminen ja yhteistyö. Kunkin nähtävilläolon aikana saadusta palautteesta on laadittu palauteraportit, jotka on kaavaselostuksen liitteinä.

6. Kortteli 200, tontti 2

Laajennetaan korttelin 200 tontin 2 itäosan rakennusala.

Yhteenveto tehtävistä tarkistuksista

Kaavan vaikutusten arviointiin lisätään arvio jakeluasemaan liittyvistä ympäristövaikutuksista.

Kaavaselostukseen lisätään yleiskaavallinen tarkastelu.

Kaavaselostukseen lisätään tarkastelu esitettyjen virkistykseen soveltuvien alueiden sijainnista, kytkeytyneisyydestä ja saavutettavuudesta sekä toteuttamismahdollisuuksista.

AO/s-kaavamääräystä tarkistetaan Pirkanmaan maakuntamuseon esittämällä tavalla.

Kaavaselostusta tarkistetaan Hussun historiallisen asuinpaikan tietojen osalta.

Lisätään kaavaan ulkoilureittejä ja lintutorneja/-lavoja koskeva yleismääräys, jossa huomioidaan linnusto: Virkistysalueiden, ulkoilureittien, lintutornien -/lavojen ja yleisten alueiden toteuttamisessa tulee huomioida alueen linnuston elinolosuhteiden ja pesimäympäristön säilyminen.

Kaavan vaikutusten arviointiin lisätään arvio kaavan vaikutuksista FINIBA-alueeseen.

Poistetaan kaavaehdotuksesta veneiden talvisäilytykseen tarkoitettujen rakennuksen rakennusala ja pienennetään yleiselle pysäköinnille varatun alueen pinta-alaa.

Laajennetaan korttelin 200 tontin 2 itäosan rakennusala.

Lammasniemi
Kaavaehdotus 5.3.2021

	Kortteli		Tontti	Pinta-ala	Tontin pinta-ala	RO	e	Asuntoja	Pinta-ala yht	%
AP	308	AP	1	2210	2210	580	0,26	4		
AO	308	AO	2		1968	295	0,15			
		AO	3		3189	478	0,15			
		AO	4		1956	293	0,15			
		AO	5	9201	2088	313	0,15			
	309	AO	1		3764	565	0,15			
		AO	2		3095	464	0,15			
		AO	3		2864	430	0,15			
		AO	4		2242	336	0,15			
		AO	5	18133	6168	925	0,15			
	310	AO	1	3257	3257	200	0,06			
	119	AO	1	1926	1926	289	0,15			
	311	AO	1		2628	394	0,15			
		AO	2	5245	2617	393	0,15			
	200	AO	1		1225	240	0,20	1		
		AO	2		3154	430	0,14			
		AO	3	5980	1601	260	0,16	1		
		AP	4		1198	250	0,21	1		
		AP	5		1101	250	0,23	1		
		AP	6		1245	250	0,20	1		
		AP	7	5627	2083	500	0,24	4		
	312	AR	1		1987	850	0,43	6		
		AR	2		1631	850	0,52	6		
		AR	3	6672	3054	1050	0,34	8		
	313	AP	1		1427	320	0,22	1		
		AP	2		1602	320	0,20	1		
		AP	3	4780	1751	320	0,18	1		
	314	AP	1		1667	270	0,16	1		
		AP	2	3079	1412	270	0,19	1		
	315	AP	1		994	450	0,45	2		
		AP	2		1195	450	0,38	2		
		AP	3		1025	450	0,44	2		
		AP	4	4202	988	450	0,46	2		
	316	AP	1		1040	300	0,29	1		
		AP	2		1104	300	0,27	1		
		AP	3		1058	300	0,28	1		
		AP	4		1076	300	0,28	1		
		AP	5		1082	300	0,28	1		
		AP	6	6457	1097	300	0,27	1		
AO yht				43742						
AP yht				26355						
AR yht				6672						
A yht								76769	24,50	
ET				1914				1914	0,61	
LV				2281		100				
				137				2418	0,77	
LP				1380		400		1380	0,44	
MY	1			10995						
	2			2608						
	3			1876						
	4			13149						
	5			2411						
	6			5331				36370	11,60	
M				32638				32638	10,41	
VL				506						
				1913						
				100673						
				13582				116674	37,23	
VU				12817		550		12817	4,09	
VV				4498		100		4498	1,44	
KATU				27923				27923	8,91	
			Yhteensä	313401		17136		313401	100	

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	922 Vesilahti	Täyttämispvm	04.03.2021
Kaavan nimi	Lammasniemen asemakaava ja asemakaavan muutos		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	05.03.2020
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	01.06.2018
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	31,3401	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	29,9207
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	1,4194

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	31,3401	100,0	16736	0,05	29,9207	15398
A yhteensä	7,6769	24,5	15986	0,21	7,2579	15248
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,2998	-600
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	13,3989	42,8	650	0,00	13,1813	650
R yhteensä						
L yhteensä	3,1721	10,1	100	0,00	2,6891	100
E yhteensä	0,1914	0,6	0		0,1914	0
S yhteensä						
M yhteensä	6,9008	22,0	0		6,9008	0
W yhteensä						

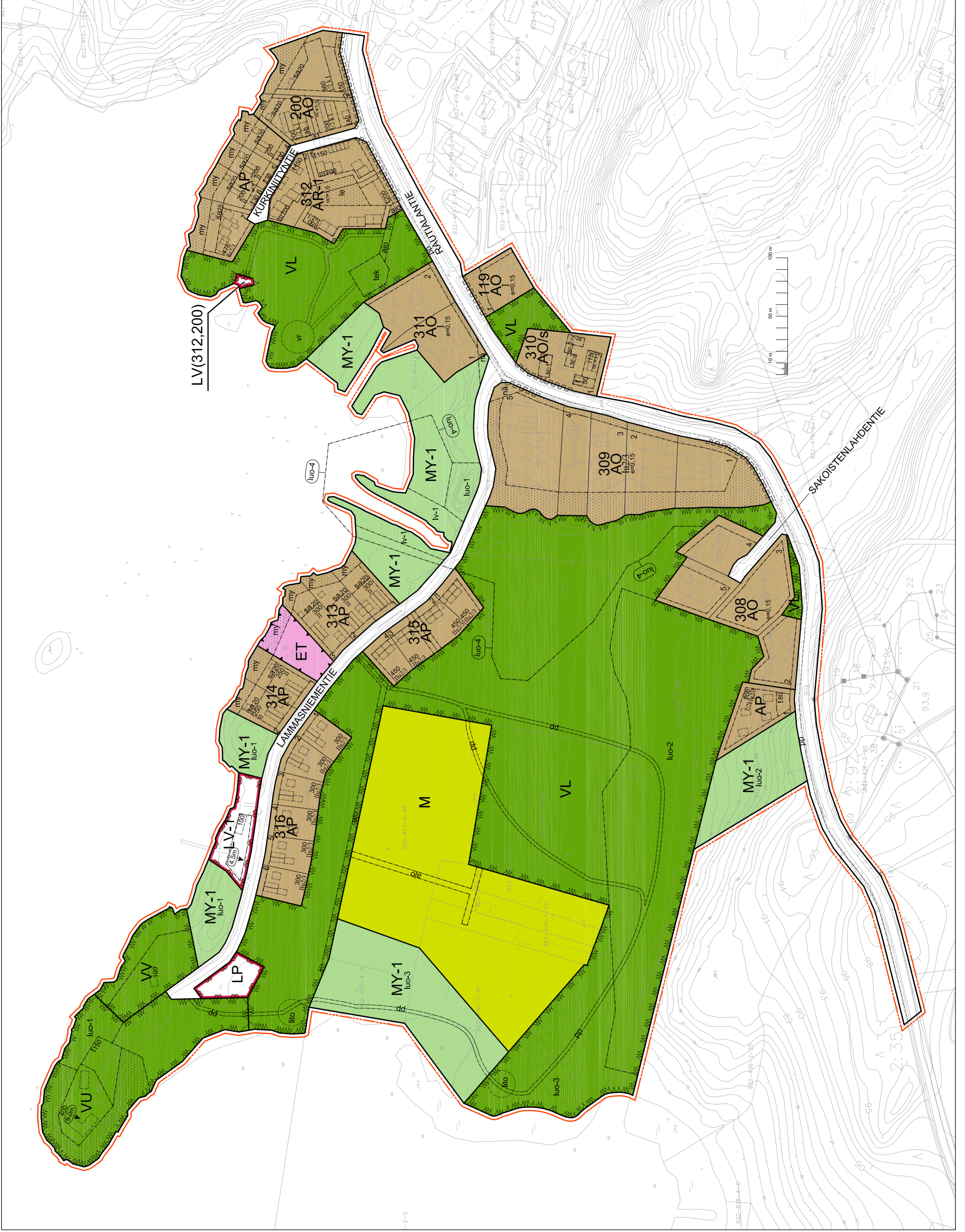
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	31,3401	100,0	16736	0,05	29,9207	15398
A yhteensä	7,6769	24,5	15986	0,21	7,2579	15248
AP	2,6355	34,3	6930	0,26	2,6355	6930
AR	0,6672	8,7	2750	0,41	0,6672	2750
AO	4,3742	57,0	6306	0,14	3,9552	5568
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,2998	-600
YL					-0,2998	-600
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	13,3989	42,8	650	0,00	13,1813	650
VL	11,6674	87,1	0		11,4498	0
VU	1,2817	9,6	550	0,04	1,2817	550
VV	0,4498	3,4	100	0,02	0,4498	100
R yhteensä						
L yhteensä	3,1721	10,1	100	0,00	2,6891	100
Kadut	2,7923	88,0	0		2,7923	0
LV	0,2418	7,6	100	0,04	0,2418	100
LP	0,1380	4,4			0,1380	
LYT					-0,4830	
E yhteensä	0,1914	0,6	0		0,1914	0
ET	0,1914	100,0	0		0,1914	0
S yhteensä						
M yhteensä	6,9008	22,0	0		6,9008	0
M	3,2638	47,3	0		3,2638	0
MA						0
MY	3,6370	52,7			3,6370	0
W yhteensä						

VESILAHDEN KUNTA

LAMMASNIEMEN ASEMAKAAVA

1:2000

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee kiinteistöjä Vesilahden kunnan Jokioisen kylän kiinteistöä Korttesuo (4:3), Kirkonkylän kiinteistöjä Tapola (2:239), Pikku-Tallinen (4:92), Tallinen (4:96), Kärkölän kylän kiinteistöjä Sinisalo (2:4), Rantamaa (2:12), Kotiranta (2:13), Kaislaranta (2:15), Onnela (2:17), Onnelan puistokaari (2:19), Timola (2:20), Lehtonen (2:22), Rantanen (2:23), Santanen (2:24), Pihlajamäki (2:25), Hannula (2:27), Helvilä (2:29), Tuonenporras (2:59), Kunnansihteerin talo (6:3), Rantala (6:4), Anttila (6:26), Savikko (7:0), Metsäsalo (2:71), Rautialan kylän kiinteistöjä Rautiala (1:55), Koivula (5:1), Saviranta (5:10) sekä Sakoisten kylän kiinteistöjä Hollo (2:35), Koivumäki (2:46) ja Saarikko 4:85) sekä tiealuetta 922-895-2-14.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 119 ja 200 sekä katualuetta, yleisen tien aluetta ja lähivirkistysaluetta.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuvat Vesilahden kunnan Kirkonkylän korttelit 308-316, lähivirkistysaluetta, urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta, uimaranta-aluetta, maa- ja metsätalousaluetta, venesatama-aluetta, yleistä pysäköintialuetta, yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten aluetta ja katualuetta.

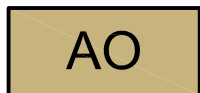
Merkintöjen selitykset:

Asuinpientalojen korttelialue.

Rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue. Korttelialueelle saa sijoittaa asukkaiden yhteiskäyttöön tarkoitettuja kerho-, sauna- tai harrastetiloja asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi. Kerrosalasta voidaan korkeintaan 15% käyttää asumista tukevia yksityisiä tai julkisia lähipalveluja, hoivapalveluja tai tuetun asumisen palveluja varten.

Erillispientalojen korttelialue.

Lähivirkistysalue.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.

Uimaranta-alue.

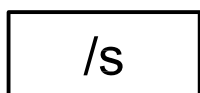
Venesatama. Alueelle on sallittua sijoittaa veneilyä palveleva polttoaineen jakeluasema ja veneilyä palvelevia rakennuksia.

Yleinen pysäköintialue.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.

Alue, jolla ympäristö säilytetään. Korttelissa sijaitsee arkeologinen kulttuuriperintökohde, Hussun historiallinen asuinpaikka. Korjaus- ja muutostyöt sekä uudisrakentaminen tulee sovittaa alueen rakennettuun ympäristöön. Uudisrakennusten tulee sopeutua olemassa oleviin rakennuksiin mittakaavan, muodon, materiaalien ja ulkiväriyksen osalta. Pihapiirin historialliset ja maisemalliset ominaispiirteet, kuten historialliset rakennukset, rakenteet ja kiviäitä tulee säilyttää. Korttelia koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa.

M

Maa- ja metsätalousalue.

MY-1

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Alueella tulee ottaa huomioon arvokkaat luontokohteet, alueen merkitys eläinten kulkureittinä sekä luonnonympäristön erityisyyden ja monimuotoisuuden säilymisedellytykset. Alueelle suositellaan laadittavaksi käyttö- ja hoitosuunnitelma, jossa huomioidaan luonnonympäristö ja virkistyskäyttö.

3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin raja.

Osa-alueen raja.

308

Korttelin numero.

1

Ohjeellisen rakennuspaikan numero.

LAMMASNIE

Kadun nimi.

200

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

II

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen suurimman osan sallitun kerrosluvun.

1/2 k I

Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa kellarikerroksessa käyttää kerrosalaan luettavaksi tilaksi.

I u 2/3

Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta ullakon tasolla saa käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.

e=0,15

Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde rakennuspaikan pinta-alaan.

$\infty=1:2$

Kattokaltevuus.

9.0m

Rakennuksen julkisivun enimmäiskorkeus metreinä.

Rakennusala.

Ohjeellinen rakennusala.

t

Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksia.

sa

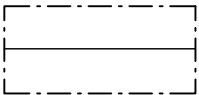
Rakennusala, jolle saa sijoittaa saunarakennuksen.

tek

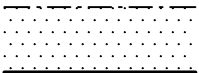
Kunnallisteknisten laitteiden sijoituspaikaksi varattu alueen osa.

le

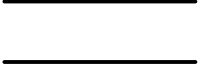
Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa. Tontteja ei saa aidata niin, että tämän alueen yhteiselle käytölle aiheutuu haittaa.

Rakennuksen harjansuuntaa osoittava viiva.

Istutettava/ luonnotilaisena säilytettävä alueen osa.

Katu.

pp

Ohjeellinen jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tie/ ulkoilureitti.

ajo

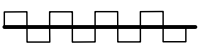
Ajoyhteys.

lv-1

Venevalkama-alue, joka on tarkoitettu pääasiassa soutuveneille ja pienille moottoriveneille. Alueen toteuttamisessa tulee huomioida alueen merkitys osana luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta ja alueelle mahdollisesti laaditut hoitosuunnitelmat.

nä

Katualueen näkemäalueeksi varattu alueen osa.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

(200/1)

Suluissa olevat numerot osoittavat ne korttelit ja rakennuspaikat, joiden käyttöön alue on varattu.

sr-1

Suojeltava rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennus kertoo edustavasti oman aikansa rakennusperinteestä ja Vesilahden asutushistoriasta. Rakennuksen korjaustoimissa tulee käyttää perinteisiä rakennusmateriaaleja ja rakennustapoja. Alkuperäiset ja vanhat rakennusosat tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan.

sr-2

Suojeltava rakennus. Rakennus on merkittävä osa pihapiirin kokonaisuutta ja kertoo oman aikansa pihapiirin toiminnoista. Rakennus tulisi säilyttää tärkeänä osana pihan kokonaisuutta. Rakennuksen korjaustoimissa tulee käyttää perinteisiä rakennusmateriaaleja ja rakennustapoja. Alkuperäiset ja vanhat rakennusosat tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan.

luo-1

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, jolla sijaitsee luonnonsuojelulla rauhoitetun kynäjalavan kasvupaikka ja/tai mahdollinen Metsälain 10§:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö.

luo-2

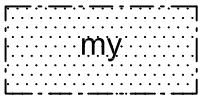
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, joka on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittujen lepakoiden esiintymisaluetta.

luo-3

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alue on vesilinnustolle erityisen tärkeä elin- ja pesimisympäristö, jolla ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka heikentävät alueen merkitystä lintujen elinolosuhteiden kannalta.

luo-4

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, jolla sijaitsee vesien laadun ja alueen monimuotoisuuden kannalta tärkeä kosteikko. Alueelle suositellaan laadittavaksi kosteikkosuunnitelma, jossa huomioidaan alueen soveltuvuus maatalouden ravinnekuormituksen vähentämiseen.

Alueen osa, jolla on erityisiä maisema-arvoja. Alue tulee säilyttää puustoisena. Avohakkuu alueella on kielletty. Alueella sallitaan metsänhoidolliset toimenpiteet, jotka eivät merkittävästi muuta rantamaisemaa.

Ohjeellinen alueen osa, jolle on sallittua sijoittaa ulkoilua ja retkeilyä palvelevia rakennelmia.

Ohjeellinen alueen osa, jolle on sallittua sijoittaa lintutorni/-lava.

Yleismääräykset:

Autopaikkoja on varattava AO-korttelialueilla 2 ap/ asunto, AP- ja AR- korttelialueilla 1 ap/asunto sekä palveluasuntoja varten vähintään 1 ap / 2 asuntoa.

Alueen toteuttaminen edellyttää hulevesisuunnitelman laatimista alueelle.

Alueella edellytetään kiinteistökohtaista hulevesisuunnitelman laatimista ja hulevesien käsittelyä.

Alue on osa valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta (Vesilahden kulttuurimaisemat).

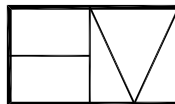
Asuinrakennuksen etäisyyden naapuritontin rajasta on oltava vähintään 4 metriä, ellei rakennustarkastaja erityisestä syystä hyväksy rakennuksen sijoittamista lähemmäksi rajaa.

Virkistysalueiden, ulkoilureittien, lintutornien -lavojen ja yleisten alueiden toteuttamisessa tulee huomioida alueen linnuston elinolosuhteiden ja pesimäympäristön säilyminen.

Kaavan toteuttamisessa tulee noudattaa alueelle laadittuja rakentamistapaohjeita.

05.03.2021

Helena Väisänen
Arkkitehti, SAFA

Arkkitehtitoimisto Helena Väisänen

Jokipolventie 15, 37130 Nokia Puh. 040 5576086 E-mail helena.vaisanen@kolombus.fi

Asemakaavan pohjakartta on hyväksytty Maanmittauslaitoksessa 23.1.2012.